

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DİL BİLİM ANABİLİM DALI

**TÜRKÇE ÖĞRENİCİ DERLEMİ (TÖD): SÖZCÜK SIKLIĞI VE YANLIŞ
ÇÖZÜMLEMESİ**

Doktora Tezi

Derem Çanga

Ankara, 2022

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DİL BİLİM ANABİLİM DALI

**TÜRKÇE ÖĞRENİCİ DERLEMİ (TÖD): SÖZCÜK SIKLIĞI VE YANLIŞ
ÇÖZÜMLEMESİ**

Doktora Tezi

Derem Çanga

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Dilek Peçenek

Ankara, 2022

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DİL BİLİM ANABİLİM DALI
TÜRKÇENİN EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

TÜRKÇE ÖĞRENİCİ DERLEMİ (TÖD): SÖZCÜK SIKLIĞI VE YANLIŞ
ÇÖZÜMLEMESİ

Doktora Tezi

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Dilek Peçenek

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ

Adı ve Soyadı

İmzası

- 1 – Prof. Dr. Dilek Peçenek**
- 2 – Prof. Dr. Özgür Aydın**
- 3 – Prof. Dr. Seda Gülsüm Gökmen**
- 4 – Doç. Dr. Başak Ümit Bozkurt**
- 5 – Doç. Dr. Hale Işık Güler**

Tez Savunması Tarihi

28.12.2022

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Prof. Dr. Dilek Peçenek danışmanlığında hazırladığım “Türkçe Öğrenici Derlemi (TÖD): Sözcük Sıklığı ve Yanlış Çözümlemesi (Ankara 2022)” adlı doktora tezindeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

23/01/2023

Derem Çanga

ÖNSÖZ

Bu çalışma farklı kurumlarda ve farklı düzeylerde ikinci dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı metinlerinden oluşturulan öğrenci derlemi TÖD (Türkçe Öğrenici Derlemi) ile öğrencilerin sözcük sıklıklarını, sözcük sıklıklarını ve yaptıkları yanlışları ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde araştırma problem, tezin konusu, amacı, önemi, araştırma soruları ve çalışmanın sınırlılıkları açıklanmıştır. İkinci bölümde çalışmanın kuramsal çerçevesi verilmiş, gerekli kavram ve terimler açıklanarak alanda konuyla ilgili yapılmış olan çalışmalara değinilmiştir. Üçüncü bölümde çalışmanın yöntemi anlatılmış, araştırma evreni ve örneklem, veri toplama teknikleri, veri analizi ile ilgili bilgi verilmiştir. Dördüncü bölümde çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular anlatılarak yorumlanmıştır. Son olarak beşinci bölümde elde edilen sonuçlar değerlendirilmiş ve bazı öneriler sunulmuştur.

TEŞEKKÜR

Öncelikle, doktora çalışmalarım süresince hiçbir konuda yardımını esirgemeyen sevgili tez danışmanım Prof. Dr. Dilek Peçenek'e teşekkürü borç bilirim. Aynı zamanda, Tez İzleme Komitesinde yer alarak tüm tez sürecinde değerli katkılarıyla bana çok yardım eden değerli hocalarım Prof. Dr. Özgür Aydın ve Doç. Dr. Başak Ümit Bozkurt'a çok teşekkür ederim. Tez jürimde yer alarak değerli geri bildirimleriyle tezime katkıda bulunan Prof. Dr. Seda Gülsüm Gökmen ve Doç. Dr. Hale Işık Güler'e tüm destekleri ve katkıları için çok teşekkür ederim.

Uzun tez sürecimin en başından beri bana hem akademik hem ruhsal açıdan destek olan, yorulmadan tüm sorularımı cevaplayıp bana yol gösteren ve tezi tamamlamamda çok büyük katkısı olan Umut Ufuk Demirhan'a çok teşekkür ederim.

Özellikle son dönemde hem ofisteki işlerde bana çok destek olarak tezime daha çok vakit ayırabilmemi ve bitirebilmemi sağlayan, hem de beni her zaman başarmaya teşvik eden iş arkadaşlarım sevgili Özlem Vural, Meriç Kurç ve Gökçe Sert'e tüm destekleri için çok teşekkürler.

Hayatımın her döneminde yanımda olup bana destek olan, beni yüreklendiren sevgili annem ve babama, hayat ne getirirse getsin her zaman yanımda olduklarını bildiğim, sevgi ve desteklerini hissettiğim sevgili arkadaşlarım Elif Şeşen ve Pınar Böke'ye, uzun tez sürecimde ben ders çalışırken ayrı ya da birlikte geçirdiğimiz tüm zamanlarda gösterdikleri anlayış ve sabır için eşim Ersin Çanga ve sevgili kızlarım Duru ve Dora'ya çok teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iv
TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLOLAR	xii
ŞEKİLLER	xvii
KISALTMALAR	xviii
1 GİRİŞ	19
1.1 Araştırma problemi (Sorun)	19
1.2 Tezin konusu	20
1.3 Tezin amacı	20
1.4 Araştırma soruları.....	21
1.5 Tezin önemi.....	21
1.6 Çalışmanın sınırlılıkları.....	24
2 KURAMSAL ÇERÇEVE	26
2.1 Kavram ve terimler.....	26
2.1.1 İkinci dil edinimi ve yabancı dil öğrenimi	26
2.1.2 Avrupa Ortak Başvuru Metni (OBM)	27
2.1.3 Derlem	28
2.1.3.1 Derlem türleri	29
2.1.3.1.1 Anadili derlemi	30
2.1.3.1.2 Öğrenici derlemi	30
2.1.3.2 Derlem dilbilim	32

2.1.3.2.1	Sözcük sıklığı.....	33
2.1.3.2.2	Sözcük yaygınlığı	33
2.1.3.2.3	Sözcükbirim	34
2.1.3.2.4	Teksözcük	34
2.1.3.2.5	Teksözcük/sözcükbirim oranı	35
2.1.3.2.6	Başsözcük	35
2.1.4	Sözvarlığı.....	35
2.1.5	Yabancı/ikinci dil öğretiminde yanlış	37
2.1.5.1	Hata ve yanlış farkı	37
2.1.5.2	Karşıtsal çözümleme ve yanlış çözümlemesi.....	37
2.2	Kuramsal tartışma.....	39
2.2.1	Yabancı/ikinci dil öğretiminde sıklık çalışmalarının önemi	39
2.2.2	Yabancı/ikinci dil öğretiminde derlemin yeri.....	39
2.2.2.1	Anadili derlemleri	39
2.2.2.2	Öğrenici derlemleri	41
2.2.3	Sözvarlığı ve sözcük sıklığı çalışmaları	43
2.2.3.1	Dünyada sözvarlığı ve sözcük sıklığı çalışmaları	43
2.2.3.2	Türkiye’de sözvarlığı ve sözcük sıklığı çalışmaları.....	45
2.2.3.2.1	Anadili olarak Türkçe alanında yapılan sözvarlığı ve sözcük sıklığı çalışmaları.....	45
2.2.3.2.2	Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan sözvarlığı ve sözcük sıklığı çalışmaları.....	50
2.2.4	Bilgisayar kullanılarak oluşturulan başlıca derlemler	54
2.2.4.1	Dünyada anadili derlemi çalışmaları.....	55

2.2.4.2	Türkiye’de anadili derlemi çalışmaları	57
2.2.4.3	Öğrenici derlemi çalışmaları	59
2.2.4.3.1	Sözcük listesi çalışmaları	62
2.2.5	Derlem araştırmaları	63
2.2.5.1	Öğrenici derlemi araştırmalarında izlenecek yol	63
2.2.5.1.1	Yanlış çözümlemesi	72
2.2.5.2	Yanlış çözümlemesi çalışmaları	78
2.2.5.2.1	Türkçeyi yabancı/ikinci dil olarak öğrenen öğrenciler ile yapılan yanlış çözümlemesi çalışmaları	78
3	YÖNTEM	91
3.1	Araştırma evreni ve örneklem	92
3.2	Veri toplama teknikleri	93
3.2.1	Katılımcılar	93
3.2.2	Veri toplama araçları	98
3.3	Veri analizi	104
3.3.1	Metin dışı bilgiler ve öğrenici metinleri	104
3.3.2	Başsözcük listesi ve sıklık listeleri	106
3.3.3	Yanlış çözümlemesi	112
3.3.3.1	Sözlüksel yanlışlar	121
3.3.3.1.1	İçeriksel yanlışlar	121
3.3.3.1.2	İşlevsel yanlışlar	122
3.3.3.1.3	Türetimsel yanlışlar	124
3.3.3.1.4	Bileşik oluşturma	125

3.3.3.2	Sözdizimsel/biçimsözdizimsel yanlışlar	126
3.3.3.2.1	Durum	126
3.3.3.2.2	Uyum	131
3.3.3.2.3	Zaman-kip-görünüş.....	134
3.3.3.2.4	Çatı.....	135
3.3.3.2.5	Soru.....	136
3.3.3.2.6	Olumsuzluk.....	137
3.3.3.2.7	Öbek yapı.....	137
3.3.3.3	Biçimsesbilimsel yanlışlar	140
3.3.3.3.1	Ünlü düşmesi	141
3.3.3.3.2	Ünsüz yumuşaması	141
3.3.3.3.3	Ünsüz sertleşmesi	142
3.3.3.3.4	Ünlü uyumu	142
3.3.3.3.5	Ünlü daralması.....	143
3.3.3.3.6	Kaynaştırma yarı ünlüsü	143
3.3.3.3.7	Alt biçimcik (allomorph)	144
3.3.3.4	Ortografik yanlışlar	144
3.3.3.4.1	Diyakritik	144
3.3.3.4.2	Büyük/küçük harf	145
3.3.3.4.3	Yazıbirim	146
3.3.3.4.4	Ayrı/bitişik	147
3.3.3.5	Diğer.....	148
3.3.3.5.1	Yabancı sözcük	148

3.3.3.5.2	Fazla sözcük.....	148
3.3.3.5.3	Eksik sözcük	148
3.3.3.5.4	Diğer	149
4	BULGULAR VE YORUM.....	150
4.1	TÖD'deki sözcük sıklığı listeleri	150
4.1.1	TÖD'de sözcük sıklığı.....	151
4.1.2	Değişkenlere göre sözcük sıklıkları.....	153
4.1.2.1	Yaşa göre sözcük sıklığı	153
4.1.2.2	Cinsiyete göre sözcük sıklığı	162
4.1.2.3	Anadillere göre sözcük sıklığı.....	166
4.1.2.4	Türkiye'de kalma sürelerine göre sözcük sıklığı	180
4.1.2.5	Düzelere göre sözcük sıklığı	187
4.1.2.6	Metin türlerine göre sözcük sıklığı	195
4.1.2.7	TÖD'deki sözcük sıklığı ile TUD sözcük sıklığı.....	199
4.2	TÖD'deki yanlışlar.....	207
4.2.1	TÖD'de saptanan yanlışlar	208
4.2.1.1	Ortografik yanlışlar	208
4.2.1.2	Sözdizimsel/Biçimsözdizimsel yanlışlar.....	210
4.2.1.3	Biçimsesbilimsel yanlışlar	217
4.2.1.4	Sözlüksel yanlışlar	219
4.2.1.5	Diğer yanlışlar.....	224
4.2.2	Değişkenlere göre yanlışların dağılımı.....	225
4.2.2.1	Yaşa göre yanlışların dağılımı	225

4.2.2.2	Cinsiyete göre yanlışların dağılımı	228
4.2.2.3	Anadillere göre yanlışların dağılımı	232
4.2.2.4	Türkiye’de kalma sürelerine göre yanlışların dağılımı	236
4.2.2.5	Düzeyleme göre yanlışların dağılımı	239
4.2.2.6	Metin türlerine göre yanlışların dağılımı	243
5	SONUÇ	246
	KAYNAKÇA	254
	EKLER	278
	ÖZET	281
	ABSTRACT	283

TABLÖLAR

Tablo 1. Öğrenci derlemi tasarlarırken kullanılacak ölçütler	65
Tablo 2. Derlem verilerini işleme türleri.....	68
Tablo 3. Türkçeyi yabancı/ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin yaptıkları yanlışlar üzerine yapılan çalışmaların özeti.....	86
Tablo 4. Öğrencilerin ve metinlerin kurumlara ve düzeylere göre dağılımı	92
Tablo 5. Katılımcı bilgileri.....	93
Tablo 6. Öğrencilerin geldikleri ülkeler	94
Tablo 7. Öğrencilerin anadilleri	95
Tablo 8. Öğrencilerin okudukları okullardaki öğretim dilleri.....	96
Tablo 9. Öğrencilerin Türkiye’de yaşama sürelerine göre dağılımı	97
Tablo 10. Metinlerin öğrencilerin öğrenim gördükleri düzeylerde yazdıkları metin türlerine göre dağılımı	98
Tablo 11. TÖMER A1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı	98
Tablo 12. TÖMER A1 düzeyindeki öğrencilerin kur sonunda girdikleri sınavda yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı	99
Tablo 13. DEDAM A1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı	99
Tablo 14. DEDAM A1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metinlerinin konularına göre dağılımı.....	99
Tablo 15. ODTÜ A1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı	99
Tablo 16. ODTÜ A1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metinlerinin konularına göre dağılımı.....	100

Tablo 17. TÖMER A2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı	100
Tablo 18. TÖMER A2 düzeyindeki öğrencilerin kur sonunda girdikleri sınavda yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı	100
Tablo 19. DEDAM A2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı	101
Tablo 20. DEDAM A2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metinlerinin konularına göre dağılımı.....	101
Tablo 21. ODTÜ A2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metinlerinin konularına göre dağılımı.....	101
Tablo 22. TÖMER B1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı	101
Tablo 23. TÖMER B1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metinlerinin konularına göre dağılımı.....	102
Tablo 24. ODTÜ B1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konusu ve sayısı	102
Tablo 25. TÖMER B2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı	102
Tablo 26. TÖMER B2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metinlerinin konularına göre dağılımı.....	102
Tablo 27. ODTÜ B2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metinlerinin konularına göre dağılımı.....	103
Tablo 28. TÖMER C1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı	103

Tablo 29. TÖMER C1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metnlerinin konularına göre dağılımı.....	103
Tablo 30. TÖMER C2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metnin konularına göre dağılımı	103
Tablo 31. TÖMER C2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metnlerinin konularına göre dağılımı.....	104
Tablo 32. Çalışmada kullanılan yanlış sınıflandırması	114
Tablo 33. Tüm metinlerden çıkan sıklık listesindeki ilk 100 başsözcük.....	151
Tablo 34. Yaşa göre sıklık listeleri.....	154
Tablo 35. Cinsiyete göre sıklık listeleri	162
Tablo 36. Öğrencilerin anadillerine göre sıklık listeleri	167
Tablo 37. Türkiye’de kalma sürelerine göre sıklık listeleri	181
Tablo 38. Türkiye’de kalma sürelerine göre oluşturulan kategorilerdeki teksözcük ve sözcükbirim sayıları ve oranları	185
Tablo 39. Türkiye’de kalma sürelerine göre oluşturulan sıklık listelerinin sadece birindeki ilk yüz en sık kullanılan başsözcük arasında olan başsözcük sayıları	186
Tablo 40. Düzeylere göre sıklık listeleri	188
Tablo 41. Düzeylere göre oluşturulan alt derlemlerdeki teksözcük ve sözcük birim sayıları ile oranları	192
Tablo 42. Seviyelerin en sık kullanılan ilk yüz başsözcük listelerinde diğerlerinden farklı olarak bulunan başsözcüklerin sayısı	194
Tablo 43. Metin türlerine göre sıklık listeleri	196
Tablo 44. Ödev ve sınav metnlerinin teksözcük ve sözcükbirim sayıları ile teksözcük/sözcükbirim oranları.....	198

Tablo 45. TÖD ve TUD sıklık listeleri.....	199
Tablo 46. Her iki listede de en sık kullanılan ilk on başsözcük arasında olan sözcükler.....	202
Tablo 47. TÖD sıklık listesinde en sık kullanılan ilk on başsözcük arasında olup TUD’da ilk on sözcük arasında olmayan başsözcükler	202
Tablo 48. TÖD’de en sık kullanılan ilk on başsözcük arasında olup TUD’da ilk on sözcük arasında olmayan dört başsözcüğün TÖD’deki farklı seviyelerdeki ve TUD’daki normalleştirilmiş sıklık değerleri	203
Tablo 49. TUD sıklık listesinde en sık kullanılan ilk on başsözcük arasında olup TÖD sıklık listesinde ilk on sözcük arasında olmayan başsözcükler.....	204
Tablo 50. TÖD sıklık listesinde en sık kullanılan ikinci on başsözcük arasında olup TUD’da ilk yirmi sözcük arasında olmayan başsözcükler	205
Tablo 51. TUD sıklık listesinde en sık kullanılan ikinci on başsözcük arasında olup TÖD sıklık listesinde ilk yirmi sözcük arasında olmayan başsözcükler	206
Tablo 52. Yanlış türleri ve sayıları.....	207
Tablo 53. Ortografik yanlışların dağılımı	209
Tablo 54. Sözdizimsel yanlışların dağılımı.....	210
Tablo 55. Durum biçimbirimi yanlışlarının dağılımı	210
Tablo 56. Uyum biçimbirimi yanlışlarının dağılımı	213
Tablo 57. Öbek yapı yanlışlarının dağılımı.....	215
Tablo 58. Yerleştirme yanlışlarının dağılımı	216
Tablo 59. Biçimsesbilimsel yanlışların dağılımı.....	218
Tablo 60. Sözlüksel yanlışların dağılımı.....	219
Tablo 61. İşlevsel yanlışların dağılımı	219
Tablo 62. İçeriksel yanlışların dağılımı.....	221

Tablo 63. Diğer yanlışların dağılımı	224
Tablo 64. Yaş gruplarına göre yanlışların dağılımı.....	225
Tablo 65. 31-40 yaş ve 41-50 yaş grubunda yapılan yanlışlar	226
Tablo 66. 41-50 yaş grubunda daha fazla yapılan yanlışlar	227
Tablo 67. 31-40 yaş grubunda daha fazla yapılan yanlışlar	228
Tablo 68. Cinsiyete göre yanlışların dağılımı	229
Tablo 69. Kadınların daha çok yaptığı yanlışlar	229
Tablo 70. Erkeklerin daha çok yaptığı yanlışlar	230
Tablo 71. Anadillere göre yanlışların dağılımı	232
Tablo 72. Türkiye’de kalma sürelerine göre yanlışların dağılımı	237
Tablo 73. Düzeylere göre yanlışların dağılımı	239
Tablo 74. Düzeylerdeki sözcükbirim ve yanlış sayıları ve oranları	240
Tablo 75. Metin türlerine göre yanlışların dağılımı	243

ŞEKİLLER

Şekil 1. OBM düzeyleri.....	28
Şekil 2. Öğrencilerin metin dışı bilgileri	105
Şekil 3. Notepad++ programı kullanılarak sayısallaştırılan bir metin örneği	105
Şekil 4. Metinlerin ayrıldığı klasörler	106
Şekil 5. Öğrenci metinleri kullanılarak oluşturulan başsözcük listesinden bir kesit.....	108
Şekil 6. AntConc yazılımından bir kesit	111
Şekil 7. UAM yazılımından bir kesit	113
Şekil 8. UAM yazılımında etiketler	113
Şekil 9. UAM yazılımındaki bir yanlış işaretlemesi örneği	114
Şekil 10. UAM’da yanlış sınıflandırması.....	119
Şekil 11. Yanlışların türlerine göre dağılımı.....	208

KISALTMALAR

OBM	: Ortak Başvuru Metni
Sık.	: Sıklık
Nor.sık./n.s.	: Normalleştirilmiş sıklık
TÖD	: Türkçe Öğrenici Derlemi
TUD	: Türkçe Ulusal Derlem
BNC	: British National Corpus
CLC	: Cambridge Language Corpus
Corefl	: Corpus of English as a Foreign Language

1 GİRİŞ

1.1 Araştırma problemi (Sorun)

Türkçenin ikinci dil olarak öğretimi ve öğrenimi son yıllarda çok ilgi duyulan bir konu olmasına rağmen, derlem dilbilim (corpus linguistics) alanında yapılan akademik çalışmalar sayıca azdır. Dünyadaki derlem oluşturma çalışmalarına kıyasla Türkiye’de daha az çalışma olmasına rağmen, gün geçtikçe bu alandaki çalışmaların sayısı artmakta ve yeni derlemler oluşturulmaktadır. Fakat farklı alanlarda farklı amaçlara hizmet edecek ikinci dil olarak Türkçe öğrenici derlemi oluşturma çalışmaları yok denecek kadar azdır. Bu yönde yapılan sayılı çalışmalar da çok kısıtlıdır. Sonuç olarak, bugüne kadar İngilizce, Arapça, Çince, Çekçe, Hollandaca, Estonca, Fince, Fransızca, Almanca, Macarca, İtalyanca, Korece, Norveççe, Slovence, İspanyolca ve İsveççe gibi birçok dilin öğrenici derlemleri ve çok dilli derlemler oluşturulmuş olmasına rağmen, Türkçe için oluşturulan bu derlemler henüz sadece tek bir çalışma için oluşturulmuş, küçük ölçekli ve erişilebilir olmayan derlemlerdir. Bu çalışma ile daha büyük ve erişilebilir bir ikinci dil olarak Türkçe öğrenici derleminin oluşturulmasına önemli bir katkıda bulunmak hedeflenmektedir.

Bu çalışmada ayrıca öğrencilerin yaptıkları yanlışlar da sınıflandırılmıştır. Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin farklı düzeylerde öğrenim görürken yaptıkları yanlışlar ile ilgili de çalışmalar olmasına rağmen bunlar ya belli bir düzeydeki ya da belli bir anadili olan öğrencilerle, ya da az sayıda öğrenci ve metin ile yürütülmüş çalışmalardır. Buna ek olarak, bu çalışmaların çoğunda yapılan yanlışların farklı şekillerde sınıflandırıldığı görülmektedir. Daha geniş kapsamlı bir çalışma alana farklı yönlerden katkıda bulunacaktır.

1.2 Tezin konusu

Bu çalışmanın konusunu Avrupa Ortak Başvuru Metni (OBM, Common European Framework) düzeylerinden A, B ve C düzeylerinde Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin var olan yazılı *sözvarlığını* (vocabulary) ortaya çıkararak, bu düzeylerdeki öğrencilerin sahip olması gereken sözvarlığının sınırlarını çizmek ve öğrencilerin bu düzeylerde yaptıkları yanlışları ortaya çıkararak bunları sınıflandırmak oluşturmaktadır.

1.3 Tezin amacı

Çalışmanın amaçları A, B ve C düzeylerinde ikinci dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin metinlerinden oluşan bir öğrenci derlemi oluşturarak bu öğrencilerin sözvarlığını belirlemek, Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı metinlerindeki sözcük sıklıklarını ortaya çıkarmak, bunları etkileyebilecek yaş, cinsiyet, anadili, Türkiye’de bulunma süresi, düzey, metin türü gibi etmenleri ortaya çıkarmak, Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı metinlerinde yaptıkları yanlışları sınıflandırmak ve bu yanlışları etkileyebilecek yaş, cinsiyet, anadili, Türkiye’de bulunma süresi, düzey, metin türü gibi etmenleri ortaya çıkarmaktır.

Çalışmanın aynı zamanda şu katkıları da olacağı düşünülmektedir: ikinci dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere kaynak olacak nitelikte bir derlem oluşturmak, ikinci dil olarak Türkçe öğretim kitaplarında kullanılması gereken sözcükleri ortaya koymak, ikinci dil olarak Türkçe öğretim kitaplarında üzerinde durulması gereken sıkça yapılan yanlışları ortaya koymak, yabancılara yönelik olarak yazılacak bir Türkçe sözlüğe kaynak oluşturmak, düzeylere göre yazılabilecek Türkçe hikaye kitapları için bir kaynak oluşturmak.

1.4 Araştırma soruları

Bu çalışma aşağıdaki soruları cevaplamayı amaçlamaktadır:

1. Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı sözvarlığı nedir?
2. Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı sözcük sıklıkları nelerdir?
3. Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı sözcük sıklıkları ile öğrencilerin yaşları/cinsiyetleri/anadilleri/Türkiye’de bulunma süreleri/düzeyleri/ metin türleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı metinlerinde yaptıkları yanlışlar nelerdir?
5. Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı metinlerinde yaptıkları yanlışlar ile öğrencilerin yaşları/cinsiyetleri/anadilleri/Türkiye’de bulunma süreleri/düzeyleri/ metin türleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.5 Tezin önemi

Türkçe eğitimi alanında yapılan çalışmalara bakıldığında 2000-2011 yılları arasında yazılan toplam 558 makaleden sadece otuz beşinin (Varışoğlu vd., 2013, s.1770), toplam 490 yüksek lisans tezinden sadece otuz dördünün ve toplam 62 doktora tezinden sadece beşinin (Şahin vd., 2013, s.363) yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili olduğu görülmektedir.

Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu (DDT) ve Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı’nda (UTEÖK) sunulan bildiriler incelendiğinde ise 2008-2012 yılları arasında sunulan ya da basılan bildirilerin hedeflenen konuşucu düzleminin bildirilerin sadece %18’inde ikinci dil düzlemi olduğu görülmektedir (Uzun & Bozkurt, 2015).

Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi konusunda yazılmış lisansüstü tezlere bakıldığında, 1995-2013 yılları arasında bu alanda yazılmış 118 tezden sadece sekizinin doktora tezi olduğu görülmektedir (Ercan, 2015, s.3). Göçer ve Moğul (2011) bunların da çoğunun öğretim odaklı olduğunu, ya da göreve dayalı öğrenme, kendi kendine öğrenme gibi yöntemleri, veya yazınsal metinler, özgün metinler, halk hikayeleri gibi materyallerin kullanımını incelediğini belirtmiştir (s.802-803). Büyükkız (2014) 1981-2012 arasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında yazılmış 125i yüksek lisans, 22si doktora olmak üzere toplam 147 tezin konularına göre dağılımını şöyle göstermiştir: %25.85 dilbilgisi incelemeleri, %11.56 yabancılara Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan ders kitaplarının incelenmesi, %9.52 karşılaştırma çalışmaları, %8.16 yöntem önerileri, %8.16 edebi türlerin kullanımı, %6.80 sözcük öğretimi, %6.80 araç-gereç ders materyali önerisi, %4.08 yabancılara Türkçe öğretimi üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi, %3.40 yabancılara Türkçe öğretimi sürecinde karşılaşılan güçlükler, %15.64 diğer (s.207). Ercan (2015)'in çalışması da bu alanda 1995-2013 yılları arasında yazılmış 118 tezin %16.94'ünün dilbilgisi öğretimi, %13.56'sının materyal hazırlama/değerlendirme, %9.32'sinin yöntem/teknik/yaklaşım, %7.63'ünün sözcük öğretimi, %6.77'sinin karşılaşılan zorluklar olduğunu, tezlerin sadece 5'inin (%4.24) sözcük sıklığı/sözlük oluşturma konu alanında yazılmış olduğunu göstermektedir (s.6). Ercan (2015) yine bu tezlerin çoğunun doküman incelemeye dayalı nitel araştırmalar olduğunu ve incelenen yabancı dil öğretimi ders kitaplarının çoğunluğunun *Yeni Hitit* kitapları olduğunu da saptamıştır (s.11). Maden ve Önal (2021) ise 2015-2020 yılları arasında Yabancı Dil Olarak Türkçe öğretimi alanında yazılan 540 tezden 84'ünün doktora tezi olduğunu ve tüm lisans üstü tezlerin konu dağılımında %15.93 ile sözvarlığı, % 13.52 ile yazma eğitimi, % 7.22 ile dilbilgisi öğretimi, %7.04 ile konuşma eğitimi, ve yine %7.04 ile duyuşsal unsurların üzerinde en çok çalışılan alanlar olduğunu belirlemiştir (s.47). Son yıllarda sözvarlığı ile ilgili çalışmalarda belirgin bir artış

olduğu görülmekle birlikte, bunların önemli bir kısmını dil öğretiminde kullanılan materyallerin sözvarlığı açısından incelendiği çalışmalar oluşturmaktadır. Çelebi v.d. (2019) Yabancılar Türkçe öğretimi alanında 2009-2019 yılları arasında yazılan toplam 55 lisans üstü tezdən 45 yüksek lisans tezinin 19'unun (%42.3) Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi setlerinin incelenmesi, 6'sının (%13.3) ise yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan yazınsal eserlerin incelenmesi üzerine olduğunu bulmuştur. Toplam 10 doktora tezinden ise 3'ü (%30) yine dil öğretimi setlerinin incelenmesi üzerinedir (s.46). Şimşek (2020) de alandaki çalışmaların “çoğunlukla basılı materyallerin sözvarlığına [odaklandığını]” belirtmiştir (s.167).

Maden (2020) yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözvarlığını zenginleştirmek üzerine yazılan lisans üstü tezleri incelediği çalışmasında “yabancı dil olarak Türkçe sözvarlığını zenginleştirme sürecinde standart oluşturmak için hedef kelime listeleri oluşturmaya dönük çalışmalar” yapılmasını önermiş, bu listelerin hem ders kitapları hazırlanırken hem de kullanılacak etkinliklerde dikkate alınabileceğini belirtmiştir (s. 594).

Bu çalışmanın önemini gösteren öğeler yukarıdaki veriler ışığında daha net ortaya çıkmaktadır. Öncelikle, bu çalışma Türkçenin ikinci dil olarak öğretimi alanında, sözcük sıklığı üzerine yapılan bir doktora çalışması olması bakımından önemlidir. Türkiye’de yapılan sözvarlığı/sözcük sıklığı çalışmaları anadili olarak Türkçe alanında yoğunlaşmış, yabancı/ikinci dil olarak Türkçe için yapılan az sayıda çalışma ise, ders kitaplarının incelenmesi ile ya da anadili konuşucularının sözlü dil kullanımları temel alınarak yapılan çalışmalardır. Bu çalışmayı bunlardan farklı kılacak nokta ise, ikinci dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı metinlerinin incelenecek olmasıdır.

Açık (2013)’e göre:

İster anadili ister yabancı dil öğretimi yapılıyor olsun yaşlara, seviyeye, öğrenme amacına göre hangi kelimelerin ve ne kadar kelimenin öğretileceğinin tespiti meselesi çözüme kavuşturulmalıdır. İngilizcede olduğu gibi başlangıç, orta ve ileri düzeye göre sözcük tespiti ve rakamsal tespitler Türkçe için henüz yapılmamıştır. Buna bağlı olarak seviyelere uygun küçük kitapçıklar, hikaye kitapları, sözlükler hazırlanmamıştır. (s.2)

Bu tez çalışmasının sonucunda elde edilecek veriler ve çalışmanın kapsamı daha da genişletilerek, bunların yapılabilmesi düşünülmektedir.

Tüm bunlara ek olarak, bu çalışmada Türkçeyi ikinci dil olarak farklı düzeylerde öğrenen öğrencilerin yazılı metinlerinde yaptıkları yanlışlar da incelenerek sınıflandırılacaktır. Bu alanda daha önce yapılmış olan çalışmaların çoğu daha küçük bir derlem üzerinde ve sadece bir anadili olan konuşucular üzerinde (İnan, 2014; Boylu, 2014; Gezer & Kıymık, 2018; Temizyürek & Ünlü, 2018) ya da sadece bir düzeyde öğrenim gören öğrenciler üzerinde (Yağmur Şahin, 2013; İnan, 2014; Boylu, 2014; Yılmaz & Bircan, 2015; Nurlu & Kutlu, 2015; Çetinkaya, 2015; Karakoç Öztürk & Dağıstanlıoğlu., 2017; Tiryaki, 2017) yapılmıştır. Ayrıca, bu çalışmalarda kullanılan yanlış sınıflandırmaları birbirinden farklıdır. Bu çalışma alandaki bu soruna bir çözüm getirilmesi ve ortak bir yanlış sınıflandırmasının kullanılmasının sağlanabilmesi açısından önemlidir.

1.6 Çalışmanın sınırlılıkları

Öncelikle, çalışmada sadece yazılı veri kullanılmıştır. Ayrıca, çalışma tüm düzeylerdeki öğrencilerle yürütülmüş olmasına rağmen, A düzeyindeki öğrencilerin sayısı (280) B düzeyindekilere (95) göre fazladır ve C düzeyindeki öğrenci sayısı (21) ise bir hayli azdır. Buna ek olarak, Türkçeyi ikinci dil olarak öğreten kurumlardan sadece üçü çalışmada

yer almıştır. Ayrıca, bu kurumlarda dili öğretirken kullanılan ders kitaplarındaki sözcük sıklığına bakılamamış, dolayısıyla bu veri öğrencilerin metinlerindeki sözcük sıklıkları ile karşılaştırılamamıştır.

Ayrıca, sözcük sıklıklarının ve yapılan yanlışların öğrencilerin yaş, cinsiyet, düzey gibi demografik etkenlerinden etkilenip etkilenmediği incelenmiştir, fakat öğrencilerin Türkiye’de kaldıkları süre boyunca bir yandan Türkçe diziler izleyip izlemediği, Türkçe şarkılar dinleyip dinlemediği, Türk arkadaşlarıyla ne kadar etkileşim içinde oldukları ve dolayısıyla bunların sonuçlar üzerindeki etkisi bilinmemektedir. Bir başka sınırlılık ise çalışmanın boylamsal olarak yürütülememiş olmasından kaynaklı olarak “yanlış” olarak işaretlenen kullanımların “hata” olma ihtimalinin görülememiş olmasıdır.

Bir başka sınırlılık ise sözcük sıklıklarını incelemek için kullanılan başsözcük listesinde derlemde çok az sayıda rastlanan ikilemeler, bağlaçlar (hem..hem de, ya..ya da, ne..ne de), deyimler ve atasözlerinin içindeki her sözcük ayrı birer sözcük olarak bırakılmıştır; tek bir başsözcük olarak birleştirilmemiştir.

2 KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde öncelikle önemli kavram ve terimler tanımlanacak, daha sonra ise alanyazında konu ile ilgili daha önce yapılmış olan çalışmalara değinilecektir.

2.1 Kavram ve terimler

Bu bölümde ikinci dil edinimi, yabancı dil öğrenimi, Avrupa Ortak Başvuru Metni, derlem, sözcük varlığı ve yanlış terimleriyle ne kast edildiği açıklanmıştır.

2.1.1 İkinci dil edinimi ve yabancı dil öğrenimi

İkinci dil edinimi çok karmaşık bir olgudur ve tam olarak neyi ifade ettiğini daha iyi anlamak için bu olguyla ilgili birtakım noktaları incelemek gerekir. Öncelikle, ikinci dil ve üçüncü hatta dördüncü dil arasında bir ayrım var mıdır? Bazı araştırmacılar bunları ayırırken, ‘ikinci dil’ genellikle anadili dışındaki her dili ifade etmek için kullanılmaktadır (Ellis, 2001, s.11).

Karışıklık yaratabilecek bir başka nokta ise ikinci dil edinimi ile yabancı dil edinimi kavramlarıdır. Bu ikisinin farklı olduğu düşünülebilir. ‘İkinci dil’ ile kast edilen dilin toplumda kurumsal ve sosyal olarak rol oynayan dil olması gerekir. Örneğin, İngilizcenin İngiltere’de öğrenilmesi gibi. ‘Yabancı dil’ ise toplumda böyle bir rolü olmayan ve sınıfta öğrenilen dili ifade eder (Ellis, 2001, s.12). Örneğin, İngilizcenin Türkiye’de öğrenilmesi gibi. İkinci dil ve yabancı dil öğrenimi arasındaki fark ise şu şekilde açıklanabilir:

İkinci Dil Öğrenimi/Edinimi, hedef dilin, anadili konuşurlarının yaşadığı çevrede doğal ortamlarda ve/veya biçimsel eğitimle öğrenilmesini tanımlar. Yabancı Dil Öğrenimi, hedef dilin sınıf dışında konuşulmadığı bağlamlardaki dil öğrenimine,

İkinci Dil Öğrenimi/Edinimi ise hedef dilin sınıf dışında konuşulduğu bağlamlardaki dil öğrenimine gönderme yapmak için kullanılır. (Peçenek, 2014, s.9)

Yapılan başka bir ayırım ise doğal ikinci dil edinimi ile öğretilen ikinci dil edinimi arasındadır. İlki dilin sosyal ortamlarda doğal olarak ortaya çıkan iletişim sayesinde edinildiği durumları ifade etmek için kullanılır. İkincisi ise dilin sınıfta veya kitaplardan yardımla çalışılarak öğrenilmesini anlatır. İlk türün bilinçsiz, ikincinin ise bilinçli bir çaba sonucu ortaya çıktığını söyleyenler vardır fakat bu ayırım henüz ispatlanamamıştır (Ellis, 2001, s.12).

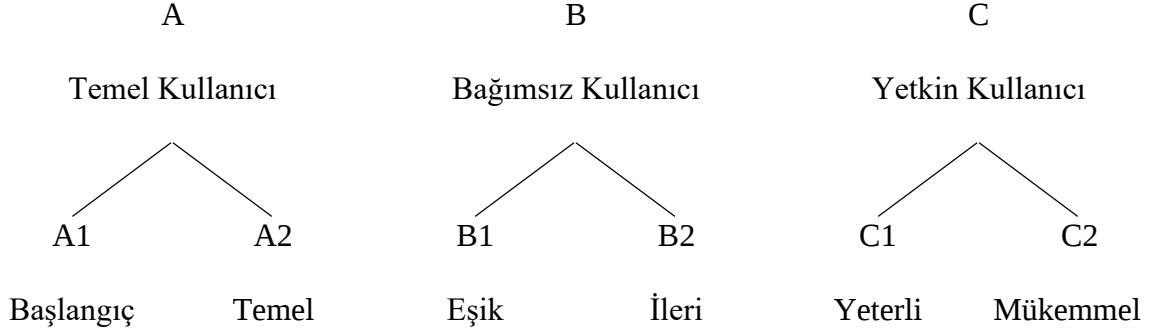
Dikkate alınması gereken başka bir nokta da ‘edinim’ kavramının tanımıdır. Krashen (1981) gibi bazı araştırmacılar edinimi öğrenmeden ayırmıştır. Edinimi dile maruz kalarak bilinçsiz bir şekilde dili ‘kapmak’ olarak tanımlayıp, öğrenmeyi ise bilinçli olarak çalışma olarak ifade etmişlerdir. Bunun dışında, araştırmacıların anlaşılamadığı bir diğer nokta edinimi ne tür performansın gösterdiğidir. Bazıları üretilen dile bakarken, bazıları dili öğrenenlerin sezgilerini ölçmüş, diğerleri de öğrencilerin iç gözlemlerini incelemiştir. Yine bazı araştırmacılar bir dil özelliğini ilk kez kullanıldığında edinilmiş sayarken, bazıları yüzde doksan doğrulukla kullanıldığında edinilmiş saymıştır (Ellis, 2001, s.14).

2.1.2 Avrupa Ortak Başvuru Metni (OBM)

Avrupa OBM Avrupa ülkelerindeki dil programları için ortak bir çerçeve sunma amacıyla Avrupa Konseyi tarafından oluşturulmuştur. Dil öğrencilerinin o dilde iletişim kurabilmek için neleri bilmeleri, bu süreçte hangi becerilerini geliştirmeleri gerektiğini ortaya koyar. OBM hedef, içerik ve yöntemleri de tanımlamaktadır. Bu, diller arasında uluslararası bir eşgüdümülük sağlar. Buna ek olarak, OBM’de dil yeterlik düzeyleri de detaylı olarak tanımlanmıştır. Bu tanımlamalarda kullanılan ölçütler sayesinde ise farklı bağlamlarda dil öğrenirken edinilen özellik ve beceriler her yerde tanınabilmektedir (www.coe.int).

OBM’de belirlenen yeterlik düzeyleri şöyledir: A1, A2, B1, B2, C1, C2. Bu düzeyler arasındaki ilişki Şekil 1’de daha anlaşılır görülebilir:

Şekil 1. OBM düzeyleri

(Council of Europe, 2018, s.23)

2.1.3 Derlem

Burkhanov (1998) derlemi bir dili temsil edebilecek, o dile ait yazılı metin ya da sözlü verinin belirli ölçütler göz önünde bulundurularak bir araya getirilmesi olarak tanımlamıştır. Tognini-Bonelli (2001)’e göre derlem bir dili temsil ettiği düşünülen metinlerin daha sonra dilbilimsel olarak incelenebilmesi için bir araya getirilmiş halidir. Say, Özge ve Oflazer (2002) ise derlemi şu şekilde tanımlamıştır: “Belli prensipler çerçevesinde özel veya genel amaçlı metin ya da konuşma parça ya da bütünlerinin, üzerinde yapılacak araştırmaya uygun işaretlemelerle beraber bir araya getirilmesinden oluşan bütündür” (s.1).

Derlemi oluşturan özellikler şu şekilde sıralanabilir: Elektronik/bilgisayar tarafından okunabilirlik, belirli bir konuşucu, kesit, değişke, dili temsil edebilme, dengeli olma (kullanılan alt grupların popülasyondaki gruplara oranının orantılı olması), doğal iletişim bağlamlarında kullanılan dil içerme (Gries & Berez, 2017; O’Donnell, 2008).

Derlemlerin önemi ise birçok farklı işlevleri sıralanarak gösterilebilir. Öncelikle, sürekli değişen bir varlık olan dil, derlem vasıtasıyla değerlendirilebilmektedir. Ayrıca,

derlemler sayesinde sözlüklerde yer alacak başsözcükler belirlenebilmekte ve bunların anlam çeşitlilikleri belirlenebilmektedir (McEnery & Wilson, 2001). Bunlara ek olarak, sözdizimsel bir kuramın savlarını yaşayan dilin kesitlerinden örneklerle ve istatistiklerle desteklemek [ve] bir dil öğrenimi sınıfında dilin yapılarına ve sözcüklerine örnekler vermek'' (Say vd, 2002, s.1) de derlemlerden yararlanma yollarından diğer ikisidir.

2.1.3.1 Derlem türleri

Derlemler öncelikle üçe ayrılabilir: Temel derlem, büyük derlem ve tümce derlemi. Temel derlem dildeki metinlerden örnekler içeren, dilin özelliklerini gösteren bir derlemidir. Büyük derlem doğal dil işleme alanında kullanılmak üzere daha çok sayıda metin içerir. Tümce derlemi ise tümce içindeki sözcükler arasındaki bağları göstermek üzere oluşturulan ağaç yapılı bir derlemidir.

Derlemler ayrıca “Dengelenmiş” ve “Dengelenmemiş” olmak üzere ikiye ayrılabilir. “Dengelenmemiş” derlem genelde büyük derlem; içinde birçok metin vardır ve bunların türü ve sayısı önemli değildir. “Dengelenmiş” derlem ise, bir dildeki tüm alanlardan, kullanım oranlarına göre karar verilmiş sayıda ve eşit boylarda metin alınarak oluşturulur.

Derlemler aynı zamanda onları oluşturan dilin özelliklerine göre de ikiye ayrılabilir: Yazılı dil derlemleri ve sözlü dil derlemleri. Yazılı dil derlemleri güncel yazılı dil kullanılan güncel yazılı kaynaklar kullanılarak oluşturulabildiği gibi, eski metinlerden de oluşturulabilir. Sözlü dil derlemleri ise konuşucuların kullandığı sözlü dilin kaydedilip yazıya dökülmesiyle ulaşılan dil kullanılarak oluşturulur.

Derlemler ne kadar süreli veri içerdiklerine göre de ikiye ayrılabilir: Aynı zamandaki dilsel verileri içeren *eş süremli derlemler* (synchronic corpora) ve bir dilin farklı zaman

aralıklarındaki verilerini içeren *art süremlı derlemeler* (diachronic corpora)’’ (McEnery & Hardie, 2012).

Bunlar dışında, diğerk derlem türlerinden daha kapsamlı ve ayrıntılı bir derlem türü olan *izlem derlemleri* (monitor corpora) de olduğu gibi, derlemeler ayrıca onları oluşturan dilin kullanıcıların anadili olup olmadığında göre de şu şekilde ikiye ayrılabilir:

2.1.3.1.1 Anadili derlemi

Anadili derlemleri bir dili anadili olarak kullanan kişilerin yazılı ya da sözlü metnlerinin kullanılmasıyla oluşturulan derlemlerdir. Bunlar yetişkin kullanıcıların yazılı ya da sözlü dil kullanımları toplanarak oluşturulabildiği gibi, çocukların dil kullanımları toplanarak da oluşturulabilir.

2.1.3.1.2 Öğrenici derlemi

Öğrenici derlemi (learner corpus) ikinci dil öğrencilerinin özgün, devamlı ve bağlamlar içindeki yazılı ya da sözlü dil kullanımlarının sistematik olarak toplanması ve elektronik ortamda saklanmasıdır (Callies & Paquot, 2015, s.1).

Granger (2009) öğrenici derlemi araştırmalarının, disiplinlerarası bir yapıda olduğunu, derlem dilbilim, dilbilim kuramları, ikinci dil edinimi ve yabancı dil öğretimi alanlarıyla yakından ilişkili olduğunu (s.2) ve bu sayede daha önce birbirinden kopuk olan derlem dilbilimi ve yabancı/ikinci dil araştırmaları alanlarının arasında önemli bir bağ oluşturduğunu düşünmektedir. Bu yeni alan, derlem dilbilimin ilke araç ve yöntemlerini kullanarak, öğrenici dilinin daha gelişmiş betimlemelerini yapmayı amaçlar ve bu betimlemeler de yabancı/ikinci dil edinimi araştırmalarında birçok farklı amaçla kullanılabileceği gibi, yabancı dil öğretimini geliştirmek amacına da hizmet edebilir (Granger, 2002, s.3).

Bilgisayarda oluşturulan öğrenici derlemleri ise şu şekilde tanımlanabilir: Belirli bir ikinci dil edinimi ya da yabancı dil öğretimi amacı için belirli tasarı ölçütlerine göre toplanmış özgün yabancı dil ya da ikinci dil metinsel verilerinin elektronik derlemesi. Bu derlemler standart ve homojen bir şekilde kodlanmış ve kökenleri belgelenmiştir (Sinclair, 1996).

Granger (2002) öğrenici derlemlerini veri toplama zamanı, veri toplama kapsamı, hedef dil, öğrencilerin anadili, veri toplama biçimi ve metin türüne göre ayırt etmiştir. Öncelikle, derlemler verinin toplanma zamanına göre kesitsel ya da boylamsal olarak ikiye ayrılabilir. Kesitsel öğrenici derlemleri farklı öğrenici kategorilerinden tek bir zamanda toplanan verileri içerirken boylamsal derlemler aynı öğrencileri belirli bir süre boyunca takip eder (s.6). Callies (2015) çok az sayıda gerçekten boylamsal araştırma olduğunu, araştırmacıların daha çok yarı-boylamsal derlem projeleri geliştirdiklerini belirtmiştir. Bunlar farklı yeterlik düzeyindeki öğrencilerden tek bir zamanda veri toplayarak oluşturulur (s.37).

Granger (2012) veri toplama kapsamına göre öğrenici derlemlerini evrensel/küresel ya da yerel olmak üzere ikiye ayırmıştır. Küresel derlemler farklı öğrencilerden toplanan verileri içeren büyük ölçekli çalışmalar olup veriyi üreten öğrencilerle aynı profile sahip öğrencilere fayda sağlar. Yerel öğrenici derlemleri ise çok daha küçüktür, öğretmenler tarafından toplanır ve sınıf içi materyallerine bir temel oluşturarak veriyi üreten öğrencilere fayda sağlar.

Öğrenici derlemleri aynı zamanda örneklendirdikleri hedef dile göre de ayrılabilir. Yapılan çalışmaların çoğunun hedef dili İngilizce olmasına rağmen, birçok farklı dil için de öğrenici derlemleri oluşturulmaya başlanmıştır. Öğrencilerin anadilleri ise başka bir ayrıma işaret eder. Anadilleri aynı olan öğrencilerin verileri kullanılan tek dilli derlemler olduğu gibi, farklı anadili geçmişleri olan öğrencilerden toplanan verilerle oluşturulan çok dilli öğrenici derlemleri de mevcuttur.

Veri toplama biçimine göre ise öğrenici derlemleri yazılı ya da sözlü olarak ikiye ayrılabilir. Yazılı derlemler sayıca çoğunluktadır. Öğrenici derlemlerini ayırt etmek için kullanılabilecek bir diğer ölçüt ise toplanan metin türüdür. Öğrenici derlemlerinde en çok kullanılan metin türleri yazılı tartışma denemeleri ve sözlü gayriresmi mülakatlardır. Bu iki metin türünün tercih edilmesinin sebebi ise en az kısıtlanmış üretimi örnekleyebilme isteğidir (s.7-9).

Sonuç olarak Granger (2002) öğrenici derlemlerinin çoğunun tek dilli, genel dili içeren, eşzamanlı ve yazılı materyallerden oluşan derlemler olduğunu; iki dilli, teknik dil içeren, artzamanlı ve sözlü derlemlerin çok az sayıda olup, arttırılması gerektiğini savunmuştur (s.8-9).

2.1.3.2 Derlem dilbilim

Granger (2002)'ye göre derlem dilbilim, derlem adı verilen doğal metinlerin elektronik olarak derlenmesi üzerine kurulu bir dilbilim yöntembilimidir. Kullandığı veriler onu, dil hakkındaki görüşleri değiştirebilecek potansiyele sahip, çok güçlü bir yöntembilim yapmaktadır. McEnery ve Wilson (2001) derlemlerin sıklık gibi bazı özellikler için güvenilir tek kaynak olduğunu savunmuşlardır. Biber (1988) ise dil değişimleri çalışmalarında derlem kullanımının her farklı değişkenin dağılım özelliklerini ortaya çıkarmada yardımcı olabileceğini söylemiştir. Derlem çalışmaları aynı zamanda birçok farklı özel değişkenin (resmi/gayriresmi konuşma, akademik yazma, vb.) ve İngilizcenin değişimlerinin (İngiliz İngilizcesi/Amerikan İngilizcesi; kadın/erkek dili, vb.) daha iyi betimlenmesini sağlamıştır (Granger, 2002).

2.1.3.2.1 Sözcük sıklığı

Aksan ve Yaldır (2010) *sıklığı* (frequency), “bir dilsel ögenin bir derlem içinde kaç defa geçtiğini gösteren sayısal değer” olarak tanımlamışlar ve sıklık değerinin çoğu zaman yüzdelik olarak ifade edildiğini eklemişlerdir (s.378). Granger ve Lefer (2022) ise sıklığın çok az içgüdüsel farkındalığımız olan, fakat sadece dilde neyin mümkün olduğunun değil, neyin oluşmasının olası olduğunun bilgisini gerektiren birçok dilbilimsel uygulamada çok önemli bir rol oynayan bir dil özelliği olduğunu söylemiştir (s.4).

2.1.3.2.2 Sözcük yaygınlığı

Sözcük yaygınlığı (dispersion) sözcüklerin kaç kişi tarafından ortak kullanıldığını gösterir. Kurudayıoğlu (2011)’e göre:

kelime yaygınlığı bireysel ve bölgesel kullanımların sıklık dizelgesindeki sıralamasını etkilemektedir. Kişi; çevresi, eğitimi, ilgisi, kültürü vb. sebeplerle bazı kelimeleri diğer insanlara göre daha sık kullanabilmektedir. Bu aslında genel sıklıkta gerilerde olan bir sözcük için olabilir. Sözcük yaygınlığı işte bu gibi örnekleri ayıklamakta ve araştırma yapılan alanlardaki müşterekliği vurgulamaktadır. (s.1799)

Derlem çalışmalarında sözcük sıklıklarına ek olarak sözcük yaygınlıklarının da incelenmesi araştırmalara yeni bir boyut kazandıracaktır. Fakat sözcük yaygınlığını ölçmek zordur; Gries (2008) daha önce sunulan yaygınlık ölçümlerinin neden uygulanamayacağını açıklamış, kendisi alternatif bir yöntem olarak DP (deviation of proportions)’u sunmuştur. Bu yöntemi kullanarak sözcük yaygınlığını hesaplamak için üç adımı takip etmek gereklidir: 1. Derlemin parçalarından her birinin büyüklüğünü hesaplamak (bunlar tüm derleme göre normalleştirilmiş olmalıdır), 2. Söz konusu sözcüğün derlemin her bir parçasındaki sözcük sıklığını bulmak ve normalleştirilmiş sıklığını hesaplamak, 3. Derlemin her bir parçasındaki

görülen ve beklenen yüzdelerin farkını hesaplayıp, bunları toplayıp sonucu ikiye bölmek. Bunun sonucunda 0 ile 1 arasında bir değer olan DP'ye ulaşılabilir. 0'a yakın değerler sözcüğün derlemin parçalarında beklendiği şekilde dağıldığını, 1'e yakın değerler ise beklenenin aksi yönde bir dağılım gösterdiğini işaret eder (s.415).

2.1.3.2.3 Sözcükbirim

Sözcükbirim (token), “bir derlemde her iki yanında bir boşluk karakteri ya da noktalama işareti bulunan dilsel birimlerden her biri”dir (Aksan & Yaldır, 2010, s.378). Bu terim Aksan ve Aksan (2016)’da şu şekilde tanımlanmıştır: Derlem işleme araçlarınca betimlenecek olan, bu amaçla birbirinden ayrılan ve derlem büyüklüğünü belirtmekte de kullanılan temel derlem işleme birimi. Örneğin ‘Kızgın adam arabasına bindi ve hızla uzaklaştı’ tümcesinden oluşan bir derlemde, tümcedeki sözcüklerin her biri bir sözcükbirim olduğundan, bu derlemde 7 adet sözcükbirim olduğu söylenebilir.

Bu konuda dikkat edilmesi gereken hususlardan biri ise seçilen kodlama sisteminin özellikleridir. Çünkü Aksan ve Yaldır (2010)’un da dediği gibi, bazı kodlama sistemleri bir sözcüğü birden fazla sözcükbirime ayırabilmektedir. Bu yüzden, araştırmacının hangi sistemi kullanacağına, sözcüklerin birden fazla sözcükbirime ayrılıp ayrılmayacağına önceden karar vermiş olması gerekmektedir.

2.1.3.2.4 Teksözcük

Teksözcük (type) ise derlemde tekrar eden sözcükbirimlerin her biri ya da derlemi oluşturan ve birbirinden farklı olan her sözcük biçimidir (Aksan & Aksan, 2016, s. 87). Örneğin bir derlemde *okullarından* sözcüğü 6 kez geçiyorsa, bu sözcük tek bir teksözcük olarak sayılıp, o derlemde 6 adet sözcükbirim ile temsil ediliyor demektir.

2.1.3.2.5 Teksözcük/sözcükbirim oranı

Teksözcük/sözcükbirim oranı (type/token ratio) bir derlemdeki teksözcük sayısının, sözcükbirim sayısına bölünmesi ile elde edilen değerdir. 100 ile çarpılarak yüzdelik olarak da verilen bu değer, “teksözcük sayısı, sözcükbirim sayısından hemen her zaman çok daha küçük olacağı için söz konusu oran daima 1’den (yüzdelik değer ise 100’den) küçük olacaktır”. Bu oranın değeri ne kadar büyükse, derlemde o kadar farklı sözcük kullanıldığı; ne kadar küçükse, derlemde o kadar az sözcük kullanıldığı düşünülür. Fakat derlemin büyüklüğü arttıkça, bu oran daha düşük çıkacaktır çünkü işlev sözcükleri çok sayıda tekrar edilecek, içerik sözcüklerine ise çok fazla yeni sözcük eklenmeyecektir (Aksan & Yaldır, 2010, s.379).

Granger (2002) ise bu oranın bir metindeki farklı sözcüklerin sayısını gösterdiğini, bir sözcüksel değişkenlik ölçme yolu olduğunu ve şu şekilde hesaplandığını söylemiştir: $\text{teksözcük sayısı} \times 100 / \text{sözcükbirim sayısı} \times 1$ (s.12).

2.1.3.2.6 Başsözcük

Başsözcük (lemma) derlemdeki teksözcüklerin içerdiği, sözlükte madde başı olabilecek bağımsız morfemlerin her biri ya da bir teksözcüğün çekim eklerinden arındırılmış, sözlük girdisi olabilecek yalın halidir (Aksan & Aksan, 2016, s. 87).

2.1.4 Sözvarlığı

Baş ve Karadağ (2012) sözvarlığı kavramının “kelime hazinesi, kelime serveti, kelime dağarcığı, sözcük varlığı, sözcük dağarcığı, sözcük serveti, sözcük gömüsü, vokabüler, kelime kadrosu vb.’ kullanımlarla” karşılanabildiğini, fakat bunların hiçbirinin sözvarlığı kavramını tam olarak karşılamadığını (s.81) söylemiş ve Aksan (2002)’nin “sözcükler,

ikilemeler, deyimler, atasözleri, kalıp sözler (ilişki sözleri) ve kalıplaşmış sözlerden meydana gelmiş bir kavram” (s.13-14) tanımını doğru kabul etmişlerdir.

Aksan (2000) Türkçenin sözcük varlığının niteliklerini şöyle sıralamıştır:

1. Türkçenin güçlü türetme ve birleştirme yeteneği, somut ve soyut bütün kavramları kolaylıkla karşılayabilecek sözcükleri türetme olanağı sağlar.

2. Türkler değişik toplumlarla kurdukları ilişkiler sırasında sürekli başka dillerden etkilenmişler, o dillerden gelen sözcüklere daima kapılarını açmışlardır.

3. Türkçe kavramlaştırma sırasında en çok somut nesnelere, doğaya yönelmekte; böylece kavramları daha canlı olarak dile getirmektedir.

4. Özellikle ikilemelerin kullanılması Türkçede anlatıma güç veren bir yol olarak çok yaygındır.

5. Köktürkçe dönemindeki eserler incelendiğinde daha o dönemlerde Türkçenin çok anlamlılık gösterdiğini görmekteyiz. Bu durum Türkçenin köklerinin daha eskilere gittiğini kanıtlamaktadır.

6. En eski belgelerde bile eş anlamlı sözcüklere rastlanmakta ve bunların da anlam olarak birbirine çok yakın olduğu görülmektedir.

7. Standart Türkçede kullanılmayan birçok öge bugün Anadolu ağızlarında yaşamaktadır (s.43-44).

2.1.5 Yabancı/ikinci dil öğretiminde yanlış

Bu alanda yanlışlar ile ilgili açıklanması gereken iki husus vardır. Bunlardan ilki hata ve yanlış ile ne anlatıldığının ortaya konması, ikincisi ise yanlışların incelenmesinde kullanılan yöntemlerin anlatılmasıdır.

2.1.5.1 Hata ve yanlış farkı

Önce *hata* (mistake) ve *yanlış* (error) arasında bir ayrım yapmak gerekir. Corder (1967)'ye göre hatalar edimde başarısızlığı işaret ederken yanlışlar bilgi eksikliği sonucu meydana gelen edinç eksikliğini gösteren ve öğrencinin dil ile ilgili var olan bilgisini tekrar yapılandırmamızı sağlayan sistematik hatalardır. Edge (1989) yanlışları öğrencilerin kendilerinin düzeltemeyeceği ve bu yüzden açıklama gerektiren hatalar olarak tanımlamıştır (Akt. Harmer, 2001, s.99).

Brown (2001) yanlışların bir buzdağının ucu gibi ortaya çıkarak altta yatan sistem ile ilgili sinyaller verdiğini, yanlışların aslında öğrencinin ikinci dili içselleştirdiği anlama şeklini işaret ettiğini ve böylece de öğretmenlere tepki verebilecekleri görülebilir bir şey sunduğunu söylemiştir (s.66).

2.1.5.2 Karşıtsal çözümleme ve yanlış çözümlemesi

Yabancı/ikinci bir dil öğrenen öğrencilerin yaptıkları yanlışların sebepleri ile ilgili farklı görüşler ortaya atılmıştır. Lado (1957)'ya göre sebep öğrencilerin anadillerinden yaptıkları olumsuz aktarımlar iken, ki bu güçlü görüş olarak adlandırılmıştır, zayıf görüşe göre yanlışların sebebi aktarım değildir. Bu görüşe göre dil binlerce öğeden oluşan bir bütündür ve tüm yanlışlar bu şekilde öğrencinin anadiline bakılarak önceden kestirilemez (Wardhaugh, 1970). Wardhaugh (1996)'ya göre bu görüş aktarımların sunduğu kanıtlar ile

başlar ve bu kanıtları sistemler arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklamak için kullanır (s.10). Güçlü görüşü savunan Lado (1957) anadil ile hedef dil arasındaki benzerliklerin öğrencilerin hedef dili öğrenmesini kolaylaştırdığını, farklılıkların ise tam tersi bunu zorlaştırdığını savunmuştur. Fries (1945) de bu iki dilin karşılaştırması sonucu elde edilen bilgiler yardımıyla hedef dilin bilimsel çözümlemesine dayanan gereçlerin yabancı/ikinci dil öğretiminde en etkili gereçler olduğu görüşündedir.

Yabancı/ikinci dil öğretmenlerinin deneyimleri, ikidilli ortamlardaki dil çalışmaları ve öğrenme kuramı sonucu ortaya çıkan (Sridhar, 1975, s.5) ve karşıtsal çözümleme adı verilen bu yöntem ile öğrencilerin karşılaşılabileceği zorluklar önceden saptanıp bunlara uygun önlemler almak mümkündür. Fakat öğrencilerin dil öğrenirken yaptıkları tüm yanlışların tek sebebi şüphesiz ki anadili değildir. Bu sebeple, karşıtsal çözümlemeyi tamamlayan bir yöntem olarak yanlış çözümlemesi ortaya çıkmıştır (Dede, 1985). Ellis (2001)'e göre karşıtsal çözümleme sadece öğrencinin anadiline ve hedef dile bakarken yanlış çözümlemesi öğrenci dilini araştırmak için bir yöntembilim sağlamıştır. Bu yüzden de öğrenci dili ve ikinci dil edinimi üzerine yapılan çalışmalar için uygun bir başlangıç noktası olmuştur. Sridhar (1975, s.17-18) bu yöntemin eğitbilimsel bir araç olarak kullanılmasının şu üç görüşe dayandırılabilceğini söylemiştir: 1. Yanlış çözümlemesi için karşıtsal çözümlemenin doğasından kaynaklı olan sınırlandırma, yani sadece dillerarası transferden kaynaklı yanlışlarla sınırlı olma durumu geçerli değildir. 2. Yanlış çözümlemesi, karşıtsal çözümlemeden farklı olarak farazi değil gerçek, ispatlanmış yanlışlar üzerine veri sağlayarak eğitbilimsel yöntemler oluşturmak için daha etkili bir temel oluşturur. 3. Yanlış çözümlemesi karşıtsal çözümlemenin karşı karşıya kaldığı teorik problemlerle yüzleşmemektedir. Öğrencilerin yanlışlarını sistematik bir şekilde belirtme ve açıklama tekniği olan yanlış çözümlemesi tekniğinin amaçları ise öğrencilerin dil öğrenirken kullandıkları stratejileri

betimlemek, yaptıkları yanlışların sebeplerini betimlemek ve dil öğrenirken karşılaşılan ortak zorluklar hakkında bilgi toplamaktır (Richards & Schmidt, 2002).

2.2 Kuramsal tartışma

2.2.1 Yabancı/ikinci dil öğretiminde sıklık çalışmalarının önemi

Yabancı/ikinci dil öğretiminde sözcük sıklığı çalışmalarının önemi bu çalışmalardan faydalanan alanların fazlalığı ile ispatlanabilir. Sözcük sıklığı davranışlarının bilinmesi en çok sözcükbilimi ve sözlükçülük alanları için önemliyken, sözcük sıklığı çalışmaları dilbilim çalışmaları, kuramsal çalışmalar ve dil işleme süreçlerinin uygulamaları açısından da önemlidir (Aksan & Yaldir, 2010, s.377-379).

Bu çalışmalardan dil öğretimi alanında da çokça faydalanılmaktadır. Vandawelle (1999) sözcük öğretimine sıklık listelerinde yer alan dilde en çok kullanılan sözcüklerden başladığını ve araştırmaların en çok kullanılan 2000 sözcüğü bilen bir öğrencinin bir metindeki sözcüklerin yüzde 85'ini anladığını kanıtladığını söylemiştir.

2.2.2 Yabancı/ikinci dil öğretiminde derlemin yeri

2.2.2.1 Anadili derlemleri

Anadili derlemlerinden dilbilimin pek çok alt alanında faydalanılmaktadır. McEnery ve Wilson (2001)'e göre bunlardan bazıları sözdizimsel kuramların savlarını derlem verisi ile desteklemek, sözcüklere anlamlar yüklerken derlem verisini nesnel bir kriter olarak kullanmak, derlem verisini söylem analizi çalışmalarında kontrol verisi olarak kullanmak, veriyi toplumdilbilim alanında dil ve cinsiyet araştırmalarında kullanmak, derlem verisini

kullanarak dil değışkeleri arasında karşılaştırmalar yapabilmek, ve bir dil öğrenimi sınıfında gerçek dilden örnekler verebilmektir.

Sinclair (2004) de derlemlerin sınıf içinde akademik yazma öğretimi, materyal geliştirme, sınıf içi etkinlikler oluşturma gibi farklı amaçlarla kullanılabileceğini söylemiştir. Aksan ve Uçar (2012) de derlemlerin öğretmenler için ders planlamasında da kullanıldığını belirtmiş ve yakın anlamlı ve eşsesli sözcüklerin öğretiminde derlem dilbilim yöntemleri kullanılarak oluşturulmuş etkinlik örnekleri vermişlerdir (s.103-112).

Al Saeed ve Waly (2009) de derlem dilbilimin anadili olarak İngilizce konuşucularının belirli dil yapılarını, sözcükleri ve deyişleri kullanımlarını vurgulamak için bir öğretim tekniği olarak kullanılması üzerine birçok araştırma yapıldığından bahsetmişlerdir. Ayrıca, Maddalena (2001)'in ikinci/yabancı dil öğrencileri ile öğretmenin oluşturduğu örneklerden ziyade, gerçek konuşucuların gerçek kullanımlarını örnek olarak kullanmanın dil öğrencileri için daha faydalı olduğunu açıkladığını belirtmişlerdir (Akt. Al Saeed & Waly, 2009). Bunlara ek olarak, sözvarlığı, dilbilgisi, deyimler ve kullanımsal kısıtlamaların yabancı dil olarak İngilizce sınıflarında derlem temelli kaynaklar kullanarak nasıl öğretilebileceğine dair örnekler sunmuşlardır (Al Saeed & Waly, 2009).

Granger (2002)'nin de belirttiği gibi, derlem verileri betimsel ve eğitbilimsel bakış açıları yaratmaktadır. Derlem çalışmalarından en çok yararlanan iki alan materyal tasarlama ve sınıf içi yöntembilimidir. Materyal tasarlama alanındaki en önemli değışiklik yabancı dil olarak İngilizce sözlüğü oluşturma alanında olmuştur. Derlem sayesinde anlamların sıralaması, eşdizimli sözcükler, dilbilgisel düzenler, sıklık hakkında detaylı bilgi içeren, daha zengin ve kullanışlı sözlükler oluşturulmuştur. Dilbilgisi de derlemlerden sözcük-dilbilgisel bilgi olarak faydalanmıştır. İngilizceyi yabancı dil olarak öğretmeyi amaçlayan ders kitapları ise en çok sözcüksel açıdan kazanım sağlamıştır. Derlemlerden alınan veriler, sözcük seçimi

için daha nesnel bir taban sağlamış, her tür sözcük birleşimine (eşdizimli sözcükler vb.) daha çok ilgi gösterilmesini sağlamış ve tür farklılıklarının betimlemesini oldukça kolaylaştırmıştır. Sınıf içinde ise derlem tabanlı etkinlikler ğretim tekniklerine katkıda bulunmuş, veri tabanlı öğrenme için kullanılmıştır (s.16-17).

2.2.2.2 ğrenici derlemleri

Granger (2002) anadili derlemlerinin hedef dil betimlemeleriyle ilgili olarak yabancı dil öğretimine katkı sağladığını kabul etmekle beraber, yeterli olmadıklarını savunmuştur. Çünkü anadili derlemleri sözcüklerin ve yapıların sıklıkları ile ilgili değerli bilgiler verse de, bunların öğrenciler için ne kadar zor olduğu ile ilgili hiçbir bilgi veremezler. Bu yüzden de, her zaman sınırlı bir değerleri olacağı gibi, eğitbilimsel açıdan yanlış kararlar verilmesine sebep olabilirler (s.17).

Granger (2002) ğrenici derlemlerinin ise hem ikinci dil edinimi hem de yabancı dil ğretimi alanlarındaki eksiklikleri tamamlayabileceğini öngörmüştür. Ellis (1994, akt. Granger, 2002) ikinci dil edinimi alanında yararlanılan üç veri türünü dil kullanımı, st dilsel yargılar ve kişisel raporlama olarak belirlemiştir. Fakat bu veriler, fazla sayıda kişiden toplanması çok zor olduğu için, genellikle az sayıda katılımcıdan elde edilmekte, bu da ikinci dil edinimi araştırmalarının dar bir deneysel tabana oturmasına sebep olmakta ve sonuçların genellenebilirliği hakkında şüphe uyandırmaktadır. Yabancı dil ğretimi alanına bakıldığında ise, yaklaşımların şu üç bileşen üzerinde durduğu görülmektedir: Hedef dili betimleme, öğreniciyi betimleme (ihtiyaç, yaklaşım, öğrenme biçimi gibi kişisel değişkenler), ve ğretim (görev, izlen ve ğretim programları). Fakat burada da öğrenici çıktısının eksikliği göze çarpmaktadır. ğrenici derlemlerinin, araştırmacılara güçlü dilsel yazılım araçları kullanılarak farklı düzeylerde analiz edilebilen, sıkı kontrol edilen bilgisayar verileri sağlayarak, bu sorunları ortadan kaldıracılabileceği umulmaktadır (Granger, 2002, s.2-4).

Yine Granger (2002)'ye göre, öğrenci derlemleri, eğitim programı tasarlamada özellikle sözcük ve dilbilgisi öğretimi için; materyal tasarlamada özellikle sözlük ve yazılım araçları geliştirme için; sınıf yöntembiliminde özellikle biçim odaklı öğretim ve öğrenci güdümlü veri kullanımı için ve ayrıca dil ölçme ve değerlendirme alanlarında kullanılabilir (s.17-21).

Callies ve Paquot (2015)'e göre de öğrenci derlemleri birçok farklı amaçla farklı alanlarda kullanılabilmektedir. Örneğin, öğrenci dilini betimlemek, dil öğrencilerinin özgül ihtiyaçlarını hedef alan yeni eğitsel araçlar ve yöntemler geliştirilmesi amaçlarıyla kullanılabileceği gibi, sözlükçülük alanında da çok kullanılmıştır. Bunlara ek olarak, ikinci dil edinimi araştırmaları, dil ölçme ve değerlendirme alanlarında da kullanılmakta, Doğal Dil İşleme tabanlı görevler için ham malzeme oluşturmakta ayrıca kompozisyon notlandırma sistemleri ve akıllı Bilgisayar Yardımlı Dil Öğrenme programları gibi çeşitli araçlarda kullanılmaktadır. Son zamanlarda da yeni bir araştırma alanı olan anadili ayırt etmede de önemli rol oynamaktadırlar (s.1-2). Granger da öğrenci derlemleri üzerinde yapılan incelemelerin yeni araştırma alanları açtığını ve öğrencilerin karşılaştıkları zorluklar düşünülerek geliştirilen yeni dilbilgisi, sözlük, sözcük kitapları ve dil yazılım programlarının geliştirilmesine olanak sağlayacağını düşündüğünü belirtmiştir (Akt. Callies & Paquot, 2015, s.2).

Nicholls (2003) de İngilizce öğretimi referans ve ders kitapları yayınlayan yayınevlerinin eskiden öğrencilerin zorlandığı alanları tahmin etmek için sözlükbilimcilerin içgüdülerine başvurduğunu, fakat öğrenci derlemlerinin geliştirilmesiyle birlikte yanlışlardan ve oluştukları bağlamlardan bir veri tabanının oluştuğunu ve bunun da sözlükbilimcilere, araştırmacılara, dil öğretimi, ölçme ve değerlendirmesi üzerine çalışanlara çok büyük bir kaynak olduğunu dile getirmiştir (s.581).

Granger (2009) öğrencilerden toplanan verilerle oluşturulan öğrenci derlemlerinin öğrencilerin dil yetkinliğini artırmaya yardımcı olacağını eklemiştir. Bu derlemlerin incelenmesiyle ortaya çıkan ortak yanlışlar kullanılarak doğruluk artırılabilceği gibi, öğrenciler tarafından fazla ya da az kullanılan sözcük ya da yapıların belirlenmesi, derslerde bunların üzerinde durulması, öğrencilerin kullandıkları dilin karmaşıklığını artırabilir. Öğrenci derlemleri ayrıca öğrenci dilindeki akıcılığı sağlayan ya da bozan özellikleri, örneğin fazla veya az kullanılan söylem belirleyicilerini de ortaya çıkarabileceği için akıcılığı artırmak amaçlı da kullanılabilir (s.9-12). Buna ek olarak, Granger (2009) bu verilerin bir öğrenci grubundan toplanıp, incelenip, yine aynı öğrenci grubu için materyal olarak kullanılabilceği gibi, daha sonra benzer öğrencilerden oluşan başka bir grup için de kullanılabilceğini belirtmiştir (s.6). Bunu yaparken de toplanan tüm verinin içinden çıkarılan fazla, az, ya da yanlış kullanımların hangisinin öğretimde kullanılacağına, öğrenci ihtiyaçları, öğretim hedefleri ve öğretilbilirlik gibi etkenlerin göz önünde bulundurularak karar verilebilceğini eklemiştir (s.9-10).

2.2.3 Sözcük sıklığı ve sözcük sıklığı çalışmaları

2.2.3.1 Dünyada sözcük sıklığı ve sözcük sıklığı çalışmaları

Bu konuda yapılan ilk önemli çalışma Thorndike (1921) tarafından hazırlanıp basılan *Teacher's Word Book* (Öğretmenin Sözcük Kitabı) adlı eserdir. 10.000 sözcüklük bir liste içeren eser, 20.000 sözcük içerecek şekilde 1931 yılında güncellenmiştir. Daha sonra ise Thorndike ve Lorge (1944) 10.000 sözcük daha ilave ile *Teacher's Word Book of 30.000 Words* (Öğretmenin 30.000 sözcüklük Sözcük Kitabı) adlı eseri yayımlamıştır. Bu çalışmada 1-12.sınıflarda öğretilcek sözcükler sıklıklarına göre listelenmiştir. Dolch'un (1936) *Dolch Basic Sight Vocabulary* çalışması 3.sınıfın sonuna kadar öğretilmesi hedeflenen, isimler hariç

220 sözcüklük bir listedir. West (1953) ise yazılı bir derlemden hareketle, ikinci dil olarak İngilizce öğrenenlere kaynak olması amacıyla İngilizcede en sık kullanılan yaklaşık 2000 sözcüğü içeren *General Service List* adlı listeyi hazırlamıştır.

Kucera ve Francis (1967) on beş alandan aldıkları metinleri derleyip alfabetik sıraya ve sıklığa göre sözcükleri dizerek *Computational Analysis of Present-day American English* (Günümüz Amerikan İngilizcesinin Sayısal Analizi) adlı çalışmayı ortaya koymuştur. Daha sonra Hindmarsh (1980), West (1953), Thorndike ve Lorge (1944) ve Kucera ve Francis (1967)'nin çalışmalarına ve kendi deneyimlerine dayanarak *The Cambridge English Lexicon* adıyla 4.470 sözcüklük bir liste hazırlamıştır. Daha sonra Xue ve Nation (1984) *A University Word List* adlı çalışmada akademik düzeyde en sık kullanılan 800 sözcüğü listelemiştir. Shepherd (1987) ise *College Vocabulary Skills* çalışmasında üniversite öğrencilerine öğretmek üzere temel düzeyde 200, ileri düzeyde ise 258 olmak üzere, toplam 458 sözcük listelemiştir.

Fry (1997) *1000 Instant Words* adlı çalışmasında, öğretmenler, program geliştirenler ve araştırmacılar için İngilizcede sıklığı yüksek sözcükleri listelemiştir. Sitton (2005)'in yaptığı çalışmada ise anaokulundan 8.sınıfın sonuna kadar öğrencilere kazandırılması hedeflenen 1200 sözcük, sınıf düzeylerine göre düzeylendirilerek listelenmiştir.

Coxhead (2000), West (1953)'te listelenen İngilizcede en sık kullanılan ilk 2000 sözcüğü dışarıda bırakarak, yazılı akademik metinlerden 3.5 milyon sözcük içeren bir liste oluşturmuştur. Akademik Sözcük Listesi'nin (AWL, Academic Word List) amacı üniversite öğrencilerine hangi sözcükleri öğrenmeleri gerektiğini anlamaları için bir kaynak oluşturmaktır.

Browne, Culligan ve Phillips (2013) West (1953)'ün sözcük listesini daha da genişleterek iki milyar sözcükten oluşan Cambridge İngilizce Derlemi (CEC, Cambridge

English Corpus) içinden seçilmiş 273 milyon sözcükten oluşan *New General Service List* (NGSL) adlı listeyi oluşturmuştur.

2.2.3.2 Türkiye’de sözvarlığı ve sözcük sıklığı çalışmaları

Bu alanda çok geçmeden Türkiye’de de çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bunlar öncelikle anadili olarak Türkçe üzerine yapılan çalışmalar olmuştur. Daha sonra yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanında da bu tür çalışmalar yapılmıştır.

2.2.3.2.1 Anadili olarak Türkçe alanında yapılan sözvarlığı ve sözcük sıklığı çalışmaları

Maarif Vekaleti Talim ve Terbiye Dairesi (1926), hazırladıkları *İlk Mektep Kitapları Tetkik Komisyonunun Elifba Kitapları Hakkındaki Rapor*’da çocukların eğitiminde ve yazılan kitaplarda kaynak olarak kullanılacak sözcük listeleri hazırlanmasının önemini belirtmiş, Amerika’daki çalışmalarda belirlenen 4000 sözcüğün, sekiz yıllık bir eğitimde, sınıf başına 500 sözcük öğretmek suretiyle, öğretmenlere bir liste hazırlanmasını teklif etmiş, fakat bu rapor uygulamaya geçememiştir.

Türkiye’de sözvarlığı ile ilgili araştırma yapan ilk kişi Ömer Asım Aksoy olmuştur. Aksoy (1936) hazırladığı *Bir Dili Öğrenmek İçin En Lüzumlu Kelimeler ve Bu Kelimelerin Belirtme Usulü* adlı çalışmasında üç farklı kaynaktan elde ettiği üç farklı sözcük listesini karşılaştırmış, daha sonra, sıklık ve ortaklığa göre hazırladığı listeleri Thorndike (1921)’in bulguları ile karşılaştırmıştır. Pars ve Pars (1954), ilkokul birinci sınıflarda, Özön (1954) ise birinci ve üçüncü sınıflarda kullanılabilecek sözcük listeleri oluşturmuşlardır.

Bu alandaki en kapsamlı çalışma ise Pierce (1960)’ın başkanlığı altında yapılan *Türkçe Kelime Sayımı* adıyla basılan çalışmadır. Hem yazılı hem sözlü dilden malzeme

alınarak yapılan çalışmada iki türden elde edilen veriler karşılaştırılmış, yapım ve çekimler de sıklıklarına göre değerlendirilmiştir.

Harit (1971) *6-7 Yaş Çocuklarında Kelime Hazinesi Araştırması* adlı çalışmasında 9351 öğrencinin kullandığı sözcükleri kullanım sıklıklarına göre gruplandırmıştır. Davaslıgil (1980) ise farklı sosyoekonomik çevrelerden gelen birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişimine okulun katkısını araştırmıştır. Bilgen (1988) ilkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfta okutulan Türkçe, Matematik ve Hayat Bilgisi kitaplarından bir sözcük listesi oluşturmuştur. Tezcan (1988) 2100 başsözcükten oluşan ve bunların kullanımlarını göstererek örnek tümceler de veren bir temel sözvarlığı çalışması sunmuştur. Çifçi (1991) iki yüz elli üniversite son sınıf öğrencisinin otobiyografi ve kompozisyonlarındaki farklı ve ortak sözcükleri belirlemiş, öğrencilerin 1273 genel aktif sözcük kullandığını tespit etmiştir. Tosunoğlu (1998) 135 okul öncesi öğrencisinin ses kayıtlarını kullanarak bu yaştaki çocukların bir cümlede kullandığı sözcük ortalamalarını değerlendirmiş ve sözcük türlerini belirlemiştir.

Sözcük sıklığı alanında yapılan en kapsamlı çalışma Göz (2003) tarafından oluşturulan *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü* eseridir. Göz bu çalışmada 1995-2000 yılları arasında yayımlanan basın, roman-hikâye, popüler bilim-bilim, güzel sanatlar-biyografi, hobi, din, okul kitabı, muhtelif alanlardaki metinleri kullanarak Türkçede en sık kullanılan 22.693 sözcüğü listelemiştir.

Çocukların sözcük dağarcığı üzerine yapılan en kapsamlı çalışma Karadağ ve Kurudayıoğlu'nun yaptıkları çalışmalardır. Karadağ (2005) 1-5.sınıf, Kurudayıoğlu (2005) ise 6-8.sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarını kullanarak, sözvarlığını tespit etmişler, Türkçe ders kitaplarındaki sözcüklerin öğrencilere uygunluğunu sınımlardır.

2005 yılında yapılan diğer çalışmalardan bazıları ise Ünsal (2005)'in 5. ve 8. Sınıflar ile 11.sınıfların sözlü anlatımlarındaki sözvarlığını belirlemeye yönelik yaptığı çalışma,

Çıplak (2005)'in yine 5., 8. ve 11. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki aktif sözvarlığını belirlemek için yaptığı çalışma, İpekçi (2005)'in 7.sınıf öğrencilerinin aktif sözvarlığını belirlemek ve bununla sosyoekonomik durumları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak üzere yaptığı çalışma, Cesur (2005)'in çocuk edebiyatı eserleri ile sosyoekonomik düzeyin çocukların sözvarlığı üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yaptığı çalışma, Yiğittürk (2005)'in 9.sınıf öğrencilerinin sözvarlığını tespit etmek için yazılı anlatımlarını değerlendirerek 10. sınıf edebiyat ders kitabının sözvarlığı ile karşılaştırdığı çalışma ve aynı yöntemi kullanarak 10.sınıf öğrencilerinin sözvarlığını tespit etmeyi amaçlayan Yazı (2005)'in çalışması olarak sıralanabilir.

Yalçın (2005) yüksek lisans tezinde İlköğretim 1.ve 5. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki sözvarlığı unsurlarını incelemiş, bunların türlere göre dağılımını, yapısını, kökenini, sıklığını, yeterliliğini ve öğretildiği yaş ve zihinsel gelişim sürecine uygunluğunu tespit etmeyi amaçlamıştır. Bir başka yüksek lisans tez çalışmasında Kutlu (2006) Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim 6., 7. ve 8. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinleri sözvarlığı açısından değerlendirmiş, metinlerin genel dizinlerini ve çeşitli sözvarlığı birimleri açısından sınıf bazında dizinler hazırlamıştır.

Avkapan (2006) ise 11.sınıf öğrencilerinin sözvarlığını tespit etme amacıyla öğrencilerin yazılı anlatımlarını değerlendirdiği bir çalışma yapmıştır. Yine 2006 yılında yapılan bazı diğer çalışmalar Baş (2006)'nın çocuk kitaplarından elde ettiği 500.000 sözcüklük metin havuzunu ilköğretim öğrencilerinin sözvarlığı ile karşılaştırdığı çalışma ve Temur (2006)'nın 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin yazı dilindeki sözvarlığı üzerine yaptığı, bu sözcükleri farklı değişkenler açısından incelediği çalışma olarak verilebilir.

Farklı bir sözcük sıklığı çalışmasında Memoğlu-Süleymanoğlu (2006) 20.yüzyılın ikinci yarısında yayımlanmış eserlerden topladığı sözcüklerden altı ve üzerinde kez

kullanılmış olanları içeren bir sözlük oluşturmuştur. Bu sözlüğün diğerlerinden farkı bir ters sıklık sözlüğü olmasıdır. Bu sözlükte sözcükler son harflerine göre sıralanmakta, bu sayede sözcüklere eklenen biçimbirimler birbiri ardında bir arada görülebilmektedir.

Alanda yapılan farklı bir çalışma da Pilav (2008)'in doktora tezidir. Araştırmacı Türkiye'deki 3 üniversitenin 9 fakültesinden 450 birinci sınıf öğrencisinin yazılı anlatımlarını toplayarak toplam 106030 sözcüklük bir havuz oluşturmuş ve bu anlatımlardaki sözvarlığı öğelerini tespit etmiştir. Ayrıca, iki adet lise son sınıf edebiyat ders kitabından elde ettiği 56767 sözcüklük sözcük havuzunu da aynı şekilde inceleyerek, bu iki veri setini karşılaştırmış, yaygın olarak ve yüksek sıklıkla kullanılan sözcükleri listelemiştir.

Sevinç (2008) ise yüksek lisans tezinde 4. ve 5. Sınıf Türkçe Eğitim Programında geçen 'Sağlık ve Çevre' teması ile ilgili anahtar sözcüklerin kavranmışlık düzeylerini ve sözvarlığı gelişimi üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Ekmen (2009) yüksek lisans tezi çalışmasında 7.sınıf Türkçe ders kitabını sözvarlığı bakımından incelemiş, kitaptaki metinlerin sözcük listelerini oluşturmuş, sözcüklerin hangi anlamda kullanıldığı, özel isimler, deyimler, mecazlar, terimler gibi unsurlar için tablolar oluşturarak kitabın sözvarlığını ortaya koymuştur. Uslu (2010) ise yüksek lisans tezi için 9.sınıf Türk edebiyatı ders kitabındaki metinleri sözvarlığı açısından değerlendirmek için metinlerin genel dizinleri ve sıklık dizini oluşturmuş, farklı açılardan karşılaştırmalar yapmıştır.

Ölker (2011)'in *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü* (1945-1950 arası) başlıklı doktora tez çalışması ise bir sözlük çalışması olup, araştırmacı çalışma için 1945-1950 yılları arasında yayımlanan, Göz (2003)'ün çalışmasında kullandığı aynı sekiz farklı tür materyalden örnekler incelemiş ve bunun sonucunda 1945-1950 yılları arasında yazılı metinlerde en sık kullanılan sözcüklerin bir listesini çıkarmıştır.

Yine farklı bir çalışma olan Çelebi (2012)'nin doktora tezinin amacı ise İngiliz Ulusal Derlemi ve Sözlü Türkçe Derlemi içinden kabalığı iki ayrı dilde tespit edip incelemektir. Yine 2012 yılında tamamlanan bir başka çalışma olan Gündoğdu (2012)'nin çocuk yazını ürünlerinin sözvarlığını araştırdığı yüksek lisans tezinde araştırmacı on iki farklı çocuk yazını türünden 14.359 tümce ve 107.651 sözcükbirimi sözcük türleri, ikilemeler ve kalıplaşmış sözvarlığı öğeleri açısından incelemiştir.

Öz (2012) ise yüksek lisans tezinde 8.sınıfta okutulan dört Türkçe ders kitabında yer alan toplam 121 metnin sıklık dizinlerini oluşturmuş ve metinleri sözvarlığı bakımından incelemiştir. Benzer başka bir çalışma da Daharlı (2012)'nin yüksek lisans tezidir. Araştırmacı 5.sınıf Türkçe ders kitaplarındaki toplam 112 metni sözvarlığı öğeleri açısından incelemiş, sözcüklerin frekans analizini yapmış ve frekansı beş ve üzerinde olan sözcüklerin bir dizinini oluşturmuştur.

Bu alandaki başka bir yüksek lisans tez çalışması Akman (2013)'ün *Ortaöğretim Dil ve Edebiyat Kitaplarında Kelime Sıklığı* başlıklı çalışmasıdır. Çalışmada sekiz anlatım kitabından toplam 51160 sözcük kullanılarak bir sıklık sözlüğü oluşturulmuştur. Büyükhellaç (2014) ise yüksek lisans tezinde ortaokul (5., 6., 7. ve 8. sınıflar) Türkçe ders kitaplarındaki metinleri sözvarlığı öğeleri açısından inceleyerek listeler oluşturmuş, bu öğeleri sıklık, çeşit söz, etimoloji ve tür açılarından sınıflar arasında karşılaştırmıştır. Doğan (2016) yüksek lisans tezinde 6-7 ve 8.sınıf çalışma kitaplarındaki etkinliklerdeki sözvarlığının öğrencilerin düzeylerine uygunluğunu incelemiştir. Ersoy (2017) doktora tezi için ilkökul dördüncü sınıfa giden 34 öğrenci ile deneysel bir çalışma yürütmüş ve oyunlaştırma etkinliklerinin öğrencilerin sözvarlığı ve motivasyonları üzerinde etkisi olup olmadığını anlamak için sonuçları kontrol grubu ile karşılaştırmıştır. Dağ (2017) yüksek lisans tezinde ilkökul ikinci kademedeki öğrencilere hazırlıksız konuşma, hazırlıksız yazma, hazırlıklı konuşma ve

hazırlıklı yazma olmak üzere dört etkinlik yaptırmış ve öğrencilerin sözlü ve yazılı sözcüklerini ortaya koymayı hedeflemiştir.

Karadağ (2019) çalışmasında altıncı sınıflarda kullanılan iki Türkçe kitabını sözcük varlığı açısından karşılaştırarak aralarında %45'in altında benzerlik olduğunu görmüştür. Bu sözcükleri Türkçede en sık kullanılan 1000 sözcük ile de karşılaştırarak iki kitapta ortak olan 1197 sözcükten 588'inin bu 1000 sözcük arasında olduğunu bulmuştur. Efeoğlu Özcan (2022) ise doktora tezinde 14-18 yaş aralığındaki 123 Türk gencinin konuşmalarını kaydederek 168.748 sözcüklük bir derlem oluşturmuş ve bu verideki etkileşim işaretleyicilerini incelemiştir.

2.2.3.2.2 Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan sözcük varlığı ve sözcük sıklığı çalışmaları

Anadili olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan yukarıda bahsedilen çalışmalara ek olarak, yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanında da sözcük sıklığı/sözcük varlığı üzerine 2006-2022 yılları arasında toplam on sekiz lisansüstü tez yazılmıştır. Bunlardan ilki, Özcan (2006)'nın *Başlangıç Düzeyi Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi için Sözlükçe Çalışması* başlıklı çalışmasıdır. Araştırmacı bilgisayarda kullanılmak üzere çok dilli bir öğrenici sözlüğü oluşturmuştur.

Aşık (2007) *Temel Türkçe Sözcük Varlığının Oluşturulması* başlıklı yüksek lisans tezinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin öğrenmesi gereken temel sözcükleri belirlemek amacıyla Türkçenin konuşma dilinde sözcüklerin kullanım sıklığını araştırmıştır. Bunun için farklı şehirlerde market, otogar, okul gibi birçok farklı ortamda anadili konuşucularının konuşmalarından üçer dakikalık bin adet ses kaydı toplayarak bir ses havuzu

oluşturmuştur. Bu havuzda 34.412 madde başı belirlenmiş ve tezin sonunda kullanım sıklıklarına göre sıralanmıştır.

Alanda yapılan başka bir çalışma ise Tunçel (2011)'in *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Sözlü Türkçenin Kelime Sıklığı ve Yaygınlığını Belirleme Çalışması* başlıklı tezidir. Tunçel çalışma için Çanakkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi yerleşkesinde dört farklı ortamda öğrenciler ve görevliler arasındaki konuşmaları kaydetmiş ve gözlemlemiştir. Tezde bunların sonuçları tablolar halinde sunulmuş, son olarak da yerleşke içinde en sık kullanılan 50 sözcük ve bunların yaygınlık düzeyleri listelenmiştir.

Alanda yapılan bir diğer çalışma ise Açık (2013)'ün *Temel Türkçe (A1/A2) İçin Söz Dağarcığı Tespit Denemesi* başlıklı çalışmasıdır. Açık çalışmasında, bu denemenin gerekliliğini anlatıp, daha önce yapılmış olan bazı çalışmalara değindikten sonra, Göz (2003)'ün sözlüğünden en sık kullanılan sözcükler ve temel düzeyde Türkçe öğretirken öğretilmesi gerektiğini düşündüğü sözcükler olmak üzere iki tablo hazırlamış ve bu sözcüklerin nasıl öğretilbileceği ile ilgili öneriler sunmuştur.

Tüfekçioğlu (2013)'ün yüksek lisans tezi Türkçedeki önadların A madde başı konumunda olan sözlükbirimlerden 'Derlem Tabanlı Çevrim İçi Türkçe Öğrenici Sözlüğü' oluşturmayı amaçlayan bir çalışmadır. Bu amaç doğrultusunda, veri kaynağı olarak yazılı dile (%60 basılı eserle, %40 internet metinleri) ait 25 milyon sözcüklük bir derlem, çalışma evreni olarak da Türkiye Türkçesi Sözcük Sıfatların Eşdizimliliği Sözlüğü kullanılmıştır.

Çelik (2014) tezinde yabancı dil olarak Almanca ve Türkçe öğretimi A1 ve A2 düzeyindeki ders kitaplarında kullanılan sözcük sıklığını karşılaştırmıştır. Bu çalışmada *Netzwerk* serisi ve *Hitit* serisinin A1 ve A2 düzey kitaplarında ortak konu başlıkları altında kullanılan sözcük sıklıkları, sözcük sıklığı ve sıklık bağlamlarında karşılaştırılmıştır.

Bu alanda yapılmış olan başka bir tez çalışması ise Arslan (2014)'ün *Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Sözvarlığı Unsurlarının İncelenmesi* başlıklı çalışmasıdır. *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe* 1, 2 ve 3 ders kitaplarındaki okuma metinleri taranarak sözvarlığı ve sıklık açısından incelenmiş ve karşılaştırılmıştır.

Aynı konuda 2015 yılında yapılan tez çalışmalarından biri Aydın (2015)'in tamamladığı *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders ve Okuma Kitaplarındaki Kelime Sıklığı ve Seviyelere Göre Sözcük Hazinesi Çalışması* başlıklı yüksek lisans tezidir. Çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders ve okuma kitaplarını inceleyerek, öğretimde A1, A2, B1, B2 ve C1 düzeylerinde kullanılması gereken sözcükleri belirlemektir.

Kurtoğlu (2015) ise doktora tez çalışmasında *Hitit Türkçe Öğretim Seti* ders kitapları, çalışma kitapları ve dinleme metinlerini inceleyerek Türkçede yaygın olarak kullanıldığı varsayılan ad(nesne)-eylem eşdizimlerini saptamıştır.

Göçen (2016) *Yabancılar için Hazırlanan Türkçe Ders Kitaplarındaki Sözvarlığı ile Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Sözvarlığı* başlıklı doktora tezinde A1, A2, B1, B2, C1 düzeylerindeki Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul ders kitaplarında kullanılan sözcüklerin kullanım sayısı ve sıklığını, bu kitaplarla hedeflenen sözvarlığı öğelerinin sayısı, kullanım sıklığı ve yaygınlığını, bu düzeylerde Gaziantep Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi'nde öğrenim gören toplam 500 öğrencinin yazılı anlatımlarındaki sözvarlığı öğelerinin sayısı ve kullanım sıklığını, A1-C1 düzeylerinin tümünde öğrenim gören toplam 25 öğrencinin yazılı anlatımlarındaki sözvarlığı öğelerinin yaygınlığını ve son olarak da bu kitaplarda ve yazılı metinlerde ortak ve farklı olarak hangi sözcüklerin olduğunu ve kullanım sıklıklarının ne kadar örtüştüğünü incelemiştir.

Çetin (2017) ise yüksek lisans tezinde 41 Suriyeli ortaokul öğrencisinin yazılı anlatımları incelemiş ve kullandıkları sözcüklerin sıklığının sınıf düzeyi, sosyoekonomik düzey, cinsiyet, Türkiye’de yaşama süresi, Türkiye’de öğrenim görme süresi gibi etkenlerle olan ilişkisini araştırmıştır.

Özdemirel (2017) yüksek lisans tezinde yabancılara Türkçe öğretmek için kullanılan İstanbul serisi ders kitaplarını ve İngilizce öğretiminde kullanılan Headway serisi ders kitaplarındaki sözcük sıklıklarını çıkarmış ve bunları o dillerde daha önce hazırlanmış olan sıklık listelerindeki sözcüklerle benzerlik oranı açısından karşılaştırarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sıklıkla kullanılan sözcüklerden oluşan bir sıklık listesine ihtiyaç olduğu sonucuna varmıştır.

Bayram (2017) ise yüksek lisans tezinde yabancılara Türkçe öğretmek üzere hazırlanan ders kitaplarındaki kalıp sözleri ve sıklıklarını çıkarmış, bunların öğrenciler tarafından ne kadar kullanıldıklarını saptamak amacıyla da 50 öğrenciye söylem tamamlama testi uygulamıştır. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin kitaplardakine ek olarak birçok farklı kalıp söz bildiği ortaya çıkmıştır.

Tüfekçioğlu (2018) doktora tezi için sosyal bilimler alanında basılmış toplam 385 makaleyi kullanarak bir akademik metin derlemi oluşturmuş ve bunu kullanarak yabancı dil olarak akademik Türkçe öğrencilerine sunulmak üzere bir akademik Türkçe sözcük listesi oluşturmuştur.

Mustafaoğlu (2018) ise yüksek lisans tezinde yabancı dil olarak Türkçe öğretmek için kullanılan *İstanbul, Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı* ile yabancı dil olarak İngilizce öğretiminde kullanılan *New Headway* serisindeki A1 ve A2 düzeyi kitaplardaki ortak konu başlıkları altında kullanılan sözvarlığını ve sözcük sıklıklarını karşılaştırmıştır.

Egüz (2019) ise yüksek lisans tezinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan *İstanbul* ve *Yedi İklim* serilerinin A1 düzeyi kitaplarını konular, alıştırma türleri, sözcük öğretimi ve dilbilgisi yapıları açısından incelemiş, kitaplardaki sözcük öğretimi Türkçe Derlem TrWeb2012'deki sözcük öğretimi ile karşılaştırarak bu kitaplarda Türkçede en sık kullanılan sözcüklerden ne sıklıkla kullanıldığını araştırmıştır.

Yahşi (2020) doktora tezinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmeyi amaçlayan dört temel düzey ders kitabı serisinin seviyelere göre sözcük sıklığını çıkarmış, ve 21 öğrenciden yazılı ve sözlü anlatım verisi toplamıştır. Daha sonra bütün bunların birleşimi ile elde edilen derlemde sözcük sıklığı analizleri ile betimsel analizler yapmıştır.

Bulundu (2022) ise doktora tezi çalışmasında Türkçenin yabancı dil olarak A1, A2, B1, B2, C1 düzeylerinde öğretiminde kullanılan öncelikli sözcük öğretimi öğelerini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaçla Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmek amacıyla hazırlanmış olan dokuz kitap setindeki 44 kitabın sözcük öğretimi ile toplam 1.043.992 sözcük bir derlem oluşturmuş, kitaplarda farklı düzeylerde kullanılan ilk 5000'er sözcük listelemiş, bunların sıklıklarını, sözcük türlerini, bağlamsal kullanımlarını ve biçimbilimsel çözümlemelerini sunmuş, listeleri TS Corpus derlemi (Sezer & Sezer, 2013) ile karşılaştırmıştır.

2.2.4 Bilgisayar kullanılarak oluşturulan başlıca derlem

Bilgisayarlar kullanılarak çok daha fazla sayıda sözcük içeren büyük derlem oluşturulabilmiştir. Gelişen teknoloji ile veri toplama, inceleme ve saklama daha kolay hale gelmiştir. Bu şekilde oluşturulan büyük derlem öncelikle anadili derlemi olmuştur.

2.2.4.1 Dünyada anadili derlemi çalışmaları

Bilgisayar kullanılarak oluşturulan başlıca derlem çalışmalarına örnek olarak Nelson ve Kucera (1967) tarafından 1961 yılından itibaren toplanan Amerikan İngilizcesi ile yazılmış 15 farklı türden toplam 500 farklı yazılı metin kullanılarak oluşturulan 1 milyon sözcüklük Brown Derlemi gösterilebilir. Bu derlem kullanılarak yapılan sıklık çalışması, yukarıda da bahsedilen Computational Analysis of Present Day American English ‘Günümüz Amerikan İngilizcesinin Sayısal Analizi’ adlı kitap olarak 1967’de yayımlanmıştır.

Başka bir örnek ise 1980’ler ve 1990’larda İngiliz İngilizcesiyle üretilmiş %90’ı yazılı, %10’u sözlü metinler kullanılarak hazırlanan 100 milyon sözcüklük İngiliz Ulusal Derlemidir (BNC, British National Corpus). Derlem sözcük türü yönünden işaretlenmiş olup, bu derlem ile elde edilen sıklık verileri 2001 yılında *Word Frequencies of Written and Spoken English: Based on the British National Corpus* adıyla yayımlanmıştır (Leech, Rayson & Wilson, 2001).

Yine başka bir örnek de 400 milyondan fazla sözcük içeren Çağdaş Amerikan İngilizcesi Derlemidir (COCA, Contemporary Corpus of American English). Bu derlem kullanılarak 2010 yılında yayımlanan Amerikan İngilizcesinin Sıklık Sözlüğü (*Frequency Dictionary of American English*) sözcük sıklıklarına ek olarak, en sık geçen eşdizimli sözcükler listesi de içermektedir (Davies & Gardner, 2010).

En bilinen ulusal derlemeler şunlardır: İngiliz Ulusal Derlemi, Amerikan Ulusal Derlemi, Polonya Ulusal Derlemi, Çek Ulusal Derlemi, Macar Ulusal Derlemi, Rus Ulusal Derlemi, CORIS Derlemi, Hellenik Ulusal Derlemi, Alman Ulusal Derlemi, Slovak Ulusal Derlemi, Modern Çince Derlemi, Sejong Dengeli Derlemi, FRANTEXT Veri Tabanı, Hırvat Ulusal Derlemi, Danca İçin Derlem 2000, İrlanda Ulusal Derlemi. Bunlar dışında, Malta dili,

Bask dili, Kürtçe, Nepal dili, Tamil ve Endonezya dili için de derlem çalışmaları yapılmaktadır.

Eşzamanlı derlemlere örnek olarak ise şunlar verilebilir: Uluslararası İngilizce Derlemi, Longman/Lancaster Derlemi, Longman Yazılı Amerikan Derlemi, İspanyolca CREA Derlemi, Çince LIVAC Derlemi. Artzamanlı derlemler içinse şu örnekler verilebilir: Helsinki İngilizce Metin Derlemi, ARCHER Derlemi, Lampeter Erken Modern İngilizce Derlemi, Eski İngilizce Derleminin Elektronik Sözlüğü, Çevrimiçi Erken İngilizce Kitaplar, Erken İngilizce Yazışmalar Derlemi, Zürih İngilizce Gazete Derlemi, İngilizce Diyaloglar Derlemi, İleri 18.yüzyıl Metin Derlemi, İleri Modern İngilizce Metin Derlemi.

Sözlü derlemlere verilebilecek örnekler de şunlardır: Londra-Lund Derlemi, Bergen Londra Gençlik Dili Derlemi, Cambridge ve Nottingham İngilizce Söylem Derlemi, Longman İngiliz Sözlü Derlemi, Longman Amerikan Sözlü Derlemi, Santa Barbara Sözlü Amerikan İngilizcesi Derlemi, Saarbrücken Sözlü İngilizce Derlemi, Switchboard Derlemi, Wellington Sözlü Yeni Zelanda İngilizcesi Derlemi, Limerick İrlanda İngilizcesi Derlemi, Hong Kong İngilizce Konuşma Dili Derlemi.

Akademik İngilizce ve iş İngilizcesi ile oluşturulmuş derlemler ise şunlardır: Michigan Akademik Sözlü İngilizce Derlemi, İngiliz Akademik Sözlü İngilizce Derlemi, Reading Akademik Metin Derlemi, Akademik Derlem, Sözlü Amerikan İş İngilizcesi Derlemi, Cambridge İş İngilizcesi Derlemi.

Dilbilgisel açıdan incelenmiş derlemler ise şunlardır: Lancaster-Leeds Ağaç Yapılı Derlemi, Lancaster Derlemi, SUSANNE Derlemi, CHRISTINE Derlemi, LUCY Derlemi, ICE-GB, Penn Ağaç Yapılı Derlemi, Parsed Tarihi Derlemleri.

Gelişimsel derlemlerin en bilineni ise Çocuk Dili Verileri Değişim Sistemidir (CHILDES, The Child Language Data Exchange System). CHILDES projesi 1984 yılında

başlatılmış, 4000 üyesi olan, toplam 30 dilde 230 derlemden ve 44 milyon sözcükten oluşan bir sözlü çocuk dili veri tabanıdır. Veri tabanını oluşturan veriler ise çocuklar ile ebeveynleri, oyun arkadaşları ve öğretmenleri arasında geçen hazırlıksız sözlü etkileşimlerin çeviriyazılarıdır (MacWhinney).

Buna ek olarak Louvain Anadili Olarak İngilizce Kompozisyonları Derlemi (LOCNESS, Louvain Corpus of Native English Essays) İngiliz ilkokul, lise ve üniversite öğrencilerinin ve Amerikalı üniversite öğrencilerinin yazdığı kompozisyonlardan oluşan toplam 324.304 sözcüklük bir derlemidir.

2.2.4.2 Türkiye’de anadili derlemi çalışmaları

Türkiye’de yapılan derlem çalışmalarının en önemlilerinden biri ODTÜ Türkçe Derlemidir (OTD). OTD 1991-2000 yılları arasında Türkçeyi yansıtan farklı türlerdeki yazılı metinlerden 2000 sözcüklü örneklemeler alarak hazırlanmış 2 milyon sözcüklü çevrimdışı bir derlemidir. Kullanılan metinler roman, öykü, makale, deneme, araştırma-inceleme, gezi, söyleşi ve diğer (köşe yazısı, referans, anı, yaşam öyküsü, kişisel gelişim, ders kitabı) ulamlarından seçilmiştir (Say vd., 2002, s.3). Bu derlemin “işaretleme türü topografiktir, yani metinler paragraf, yazar, tür, yayın tarihi, yapıt adı gibi bilgilerle işaretlenmiştir” (Zeyrek vd., 2008, s.545).

2005-2011 yılları arasında, içinde Japonca, İngilizce, Fransızcanın da yer aldığı, Uluslararası Global COE Programı (Global COE Program: Corpus-based Linguistics and Language Education) kapsamında Selim Yılmaz sorumluluğunda sözlü veri toplanmıştır (Yılmaz, 2012). 285 konuşmacıdan büyük bir kısmını yaşları 20-25 arasında değişen lisans ve yüksek lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Oluşturulan 130 adet derlem her biri genellikle iki ya da üçer konuşmacıdan oluşan, turistik yerler, İstanbul, eğitim sistemi, gençlik, akademik

sorunlar, Türkiye'nin durumu gibi farklı konular üzerine yapılan doğaçlama sohbet şeklinde gelişen karşılıklı konuşmalardan meydana gelmektedir. Toplam 48 saatlik kayıttan 330.048 sözcük elde edilmiştir.

2008-2012 yılları arasında oluşturulan ODTÜ Sözlü Türkçe Derlemi (STD) ise Türkiye'nin yedi ilindeki farklı yerlerden alınan ses kayıtları ve radyo arşivlerinden yararlanılarak hazırlanmış olan bir milyon sözcüklük bir derlemidir. Bu kayıtlar farklı alanlardan alınmıştır. Aile/akraba bağlamından 9963 dakikalık, aile ve arkadaşlar bağlamından 4435, yabancılar arasında geçen konuşmalardan 2097, hizmet alımı bağlamından 889, eğitim bağlamından 259, radyo/televizyon yayınlarından ise 4058 dakikalık kayıt alınmıştır.

2008-2012 yılları arasında Mersin Üniversitesi tarafından hazırlanan Türkçe Ulusal Derlem (TUD) ise %98 yazılı, %2 sözlü dili içermekte olup, kitap, süreli yayınlar, yayımlan(ma)mış belgeler (kompozisyon, e-posta, blog), söylenmek üzere yazılmış metinlerden (oyun) faydalanarak oluşturulmuş, 50 milyon sözcük kapasiteli bir derlemidir.

Sak, Güngör ve Saraçlar (2010) internetten topladıkları hem genel metinler hem de haber sitelerinden alınan yazılı metinleri kullanarak 490 milyonun üzerinde sözcükbirimden oluşan bir derlem oluşturmuşlardır.

2012 yılında Taner Sezer tarafından oluşturulan bir başka derlem ise 537 milyon sözcükten oluşan TS Corpus: Herkes İçin Türkçe Derlemidir. Derlemin ilk sürümü Mart, ikinci sürümü ise Ağustos 2012'de yayınlanmıştır. Derlem, “tamamı sözcük türü (PosTAG), biçimbirimsel yapı etiketi (Morphological Tagging) ve başsözcük (Lemma) bazında işaretlenmiş, CWB/CQP altyapısıyla oluşturulmuş bir Türkçe derlemidir” (Sezer ve Sezer, 2013). İnternet üzerinden erişilebilen ve genel amaçlı olan derlemin verisini haber siteleri ve

diğer internet sitelerinden toplanan veriyi içeren BOUN Web Corpus (Sak vd., 2010) oluşturmaktadır.

Özkan (2013) ise Türkçe Derlem adlı bir derlem oluşturmuş ve onu kullanarak Türkiye Türkçesi Sözcük Sözlüğü adlı bir sözlük hazırlamıştır. Derlem üç tabakadan oluşmaktadır: Derlemin %40'ını oluşturan 1923-2006 yılları arasında yayınlanan basılı kitaplar, diğer %40'ı oluşturan 2000-2009 yıllarına ait internet metinleri ve %20'yi oluşturan “çeşitli türlere ait sözcük sınırı ortalama sayısı gözetilerek sayısallaştırılan basılı kitaplar” (Özkan, 2013, s.155). Derlem toplam yaklaşık 50 milyon söz içermekte olup, biçimbirimsel olarak işaretlenmiş ve etiketlenmiştir. Bu açıdan derlem “Türk Yazın Dili’nde yer alan metin türlerinin tamamını, yazın dilinde yer aldıkları oranlar göz önünde bulundurularak, örnekleyebilecek bir yapıda tasarlanmıştır” (s.154).

Adalı ve Tantı (2008) “Türkçe üzerine çalışmalar için TDK’da kurulacak olan merkeze öncelikli kaynakların oluşturulması” amacıyla, Türkiye Türkçesi Derlemi adı altında Türkçenin sözcük Sözlüğü bir araya getirerek, sözcükleri niteliklerine göre etiketleyerek, kullanım amaçlarına göre temel derlem, büyük derlem, dengeli derlem ve tümce derlemi oluşturmayı hedeflemiştir.

2013-2015 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde Emine Yılmaz tarafından *Türkçede Belirteç Yan Cümleleri Veri Tabanı* adlı proje yürütülmüştür. Bu veri tabanını oluşturmak için o zamana kadar bu konuda yapılmış tüm araştırmalar elektronik ortama geçirilerek, biçimbilimsel ve sözdizimsel olarak işaretlenmiştir.

2.2.4.3 Öğrenici derlemi çalışmaları

Öğrenici derlemelerinin ilk örneği 1980’lerde Wolfgang Klein ve Clive Purdue yönetiminde toplanan Avrupa Bilim Kurumu İkinci Dil Veri tabanıdır (European Science

Foundation (ESF) Second Language Database). Bu proje beş farklı Avrupa ülkesinde yaşayan kırk yetişkin göçmen işçinin Hollandaca, İngilizce, Fransızca, Almanca ve İsveççeden birini ikinci dil olarak öğrendikleri iki buçuk yıl boyunca deneyimledikleri doğal ikinci dil edinimlerinin yapısı ve başarısına odaklanmıştır. Çalışmanın sonucunda, şu an halen Talkbank projesi internet sayfasından ulaşılabilen, 18.000 sayfalık sözlü çevri yazıdan oluşan yoğun ve boylamsal bir derlem oluşturulmuştur (<https://slabank.talkbank.org/>).

Fakat öğrenci derlemi araştırmalarının (LCR, Learner Corpus Research) kendi başına bir alan olarak ortaya çıkışı, gelişmeye başlayan Derlem Dilbilimi (Corpus Linguistics) alanından çıkarak 1990'ların başlarında gerçekleşmiştir (Callies & Parquot, 2015, s.1).

Cambridge Üniversitesi Yayınevi 1993 yılından başlayarak seksen altı farklı anadili konuşan öğrencilerin yazılı İngilizce sınavlarını kullanarak 16 milyon sözcüklük bir öğrenci derlemi oluşturmuştur. Her öğrenci için anadili, yaş, cinsiyet, eğitim ve İngilizce öğrendiği süre bilgileri girilmiş ve yazılardaki hatalar işaretlenmiştir (Nicholls, 2003, s.572). Derlem yıllar içinde daha da geliştirilmiş ve 203 farklı milliyetten, 138 farklı anadili konuşan, İngilizceyi yabancı dil olarak A1-C2 düzeylerinde öğrenen öğrencilerin yazılı İngilizce sınavlarından oluşan 200.000 yazı, 22 milyonu işaretlenmiş, 45 milyon sözcüklük bir derlem haline gelmiştir (Kilgariff, 2011). Cambridge Öğrenci Derlemi (CLC, Cambridge Learner Corpus) her yıl büyümeye devam etmekte olup, 2019'da 173 anadil konuşan öğrencilerin yazılarından oluşan, 29 milyonu işaretlenmiş toplam 55 milyon sözcüklük bir derlem haline gelmiştir (latl.leeds.ac.uk).

Alanın öncülerinden olan Sylviane Granger, Uluslararası İngilizce Derlemini (ICE, International Corpus of English) tamamlamak üzere Uluslararası Öğrenci İngilizcesi Derlemi (ICLE, International Corpus of Learner English) projesini başlatmıştır. Projenin 2020 yılında tamamlanan üçüncü sürümü yirmi beş farklı anadili konuşucusu olup temel, orta ve ileri

düzeyde yabancı dil olarak İngilizce öğrenen öğrencilerin yazdığı kompozisyonları içeren 5.7 milyon sözcüklük bir derlemidir (Granger vd., 2020).

Aynı zamanda başlatılan iki başka öğrenci derlemi oluşturma projesi daha vardır. Bunlardan ilki, tüm dünyadan yabancı dil olarak İngilizce öğrencilerinin kompozisyon ve sınav yazılarından oluşan on milyon sözcüklük bir derlem olan Longman Öğrenici Derlemidir (Longman Learners' Corpus) (<http://www.pearsonlongman.com/>). Diğer proje ise Çinli lisans öğrencilerinin İngilizce yazdıkları farklı türdeki akademik metinlerden oluşan yirmi beş milyon sözcüklük bir derlem olan Hong Kong Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Öğrenici Derlemidir (Hong Kong University of Science and Technology (HKUST) Learner Corpus).

Daha sonra başlatılan bir proje olan ve halen büyümeye devam eden bir öğrenci derlemi olan Corefl (Corpus of English as a Foreign Language) derlemi ise anadilleri İspanyolca ve Almanca olup İngilizceyi yabancı dil olarak A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 düzeylerinde öğrenen 2.342 öğrencinin yazılı ve sözlü metinlerinden oluşan, toplamda 530.392 sözcüklük bir öğrenci derlemidir (<http://corefl.learnercorpora.com/>).

Belçika Louvain-la-Neuve Üniversitesi'ndeki İngilizce Derlem Dilbilim Merkezi'nin (CELC, Centre for English Corpus Linguistics) internet sayfasında 'Dünyada Öğrenici Derlemleri' (Learner Corpora around the World) başlığı altında verilen listede, yukarıda sözü geçen çalışmalar da dahil olmak üzere, dünyanın farklı ülkelerinde farklı diller için oluşturulan 147 adet öğrenci derlemi sıralanmıştır (<http://www.uclouvain.be>).

Listedeki derlemlerin çoğunun hedef dili İngilizce olmakla beraber, Arapça, Çince, Çekçe, Hollandaca, Estonca, Fince, Fransızca, Almanca, Macarca, İtalyanca, Korece, Norveççe, Slovence, İspanyolca ve İsveççe öğrenci derlemleri, ayrıca çok dilli derlemler de mevcuttur. Bu derlemlerin verilerinin elde edildiği öğrencilerin anadilleri de değişiklik göstermektedir. İngilizce, Fransızca, Almanca, İsveççe, Japonca, İspanyolca, Katalanca,

Çince, Portekizce, Fince, Arapça, İtalyanca, Hollandaca, Yunanca, Rusça, Ukraynaca, Polonyaca, Slovakça, Korece, Norveççe, Endonezyaca, İbranice, Macarca, Malezyaca, Romence, Tswana, Jamaika dili ve Estonca konuşucularının katıldığı derlemeler olduğu gibi, farklı anadilleri konuşucularının çıktılarının kullanıldığı çalışmalar da vardır. Örneğin, yine Belçika Louvain-la-Neuve Üniversitesi tarafından yürütülen bir derlem çalışması olan Uluslararası Öğrenici İngilizcesi Derlemi (ICLE, The International Corpus of Learner English) Bulgarca, Çince, Çekçe, Hollandaca, Fince, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Japonca, Norveççe, Polonyaca, Rusça, İspanyolca, İsveççe, Türkçe ve Tswana anadili konuşucusu olup, İngilizce öğrencisi olan katılımcıların yazılı üretimleri kullanılarak oluşturulmuştur. Avrupa Bilim Kurumu İkinci Dil Veri tabanında (The European Science Foundation Second Language Database) ise Punjabi, İtalyanca, Türkçe, Arapça, İspanyolca ve Fince anadili konuşucularının Hollandaca, İngilizce, Fransızca, Almanca ve İsveççeyi ikinci dil olarak öğrenirken ürettiği sözlü çıktı kullanılmıştır.

2.2.4.3.1 Sözcük listesi çalışmaları

Sözcük listesi çalışmalarının en önemlilerinden biri 2006 yılında başlatılan English Profile çalışmasıdır. Burada amaç ana kaynak olarak Cambridge Öğrenici Derlemini (CLC, Cambridge Learner Corpus) kullanarak, İngilizce öğrencilerinin OBM'nin her düzeyinde kullandıkları karakteristik sözcükler ve dilbilgisini ortaya çıkarmaktır (Kilgarriff, 2011).

Başka bir proje olan Sketch Engine çevrimiçi olan bir derlem yazılım arayüzüdür. 82 dilde 200'ün üzerinde derlem içermektedir. Arayüz kullanılarak her sözcük, sözcük öbeği ya da dilbilgisel yapı için bir bağımlı dizin görülebilmekte, bu tarz derlemeler oluşturulabilmekte ve karmaşık değiştirgelerle özgül aramalar yapılabilir. Örneğin, bir sözcüğün dilbilgisel ve eşdizimlilik özelliklerini gösteren bir sayfalık derlem tabanlı özetlerine, yani sözcük taslağına (word sktech) ulaşılabilir (www.sketchengine.co.uk).

KELLY Projesi bir Avrupa Birliğı yaşam boyu öğrenme projesidir. Dokuz dilde (Arapça, Çince, İngilizce, Yunanca, İtalyanca, Norveççe, Polonyaca, Rusça ve İsveççe) ve otuz altı dil çiftinde hazırlanan, öğrencilerin her OBM düzeyinde bilmesi gereken sözcükleri gösteren sözcük listelerinden oluşmaktadır. Bu dillerde en sık kullanılan 9.000 sözcüğü kullanmak isteyen araştırmacılar her dil için oluşturulan listeyi hazırlamak için şöyle bir yol izlemiştir: Önce genel bir derlem seçip bir sıklık listesi oluşturmak, listeyi tekrar gözden geçirip diğeri listelerle karşılaştırarak gerekli ekleme ve çıkarmaları yapmak, her sözcüğü her dokuz dile çevirmek, eklenecek veya çıkarılacak sözcükleri belirlemek için ters çeviri (back translation) yapmak ve son değışiklikleri yaparak listelerin son halini oluşturmak (Kilgariff, vd., 2013, s.2).

Analiz Edilmiş İngilizce Metinler Veri Tabanı (DANTE, Database of Analysed Texts of English) ise 1.7 milyar sözcüklük bir derlem oluşturulup bu derlem kullanılarak İngilizcenin temel sözvarlığının detaylı, sistematik bir betimlemesinin yapıldığı bir projedir. Veri tabanında 42.000'in üzerinde baş sözcük, 23.000 çok sözcüklü ifade ve 27.000'in üzerinde deyim ve söz öbeğine ulaşılabilir (www.webDante.com).

2.2.5 Derlem araştırmaları

2.2.5.1 Öğrenici derlemi araştırmalarında izlenecek yol

Granger (2012, s.9) öğrenici derlemi araştırmalarında izlenecek yolu yedi adımda incelemiştir:

1. yöntembilimsel yaklaşımın seçimi
2. öğrenici derleminin seçimi/oluşturulması
3. veri işaretleme

4. veri çıkarma
5. veri analizi
6. veri yorumlama
7. eğitbilimsel uygulama

Granger (2012)'ye göre bu adımlardan üçüncü ve yedinci adım gerekli olmasa da genelde tamamlanan aşamalardır.

Birinci adımda seçilebilecek iki yöntem vardır: Derlem-temelli (corpus-based) ya da derlem-güdümlü (corpus-driven). Bunlardan ilki bir varsayımı ya da bir kuralı derlem verilerini kullanarak sınamayı içerir ve tümdengelimli bir yaklaşımdır. İkinci yaklaşım ise tümevarımlıdır ve derlem verilerini inceleyerek bir varsayım ya da kural oluşturmayı içerir. Bu yaklaşım bir varsayımla kısıtlı olmamayı getirdiği için aradılın yeni özelliklerini ortaya çıkarabilir. Callies (2015)'e göre burada araştırmacının rolü sorular üretmek ve veriler istatistiksel analize tabi tutulduğunda ortaya çıkan bilgileri kullanarak sonuçlara varmaktır. Callies (2015) bu iki türe ek olarak üçüncü bir tür yaklaşımdan bahsetmiştir: Derlem-çıkışlı (corpus-informed). Bu yaklaşımda öğrenici derlemi bir kaynak olarak kullanılır. Örneğin araştırmacı bir sezgisini sınamak için ya da belirli bir dilsel öğenin veya bir hatanın oluşması ile ilgili kanıt bulmak için derlemi kullanabilir (s.36).

Granger (2012)'nin listesindeki ikinci adım daha önceden oluşturulmuş öğrenici derlemlerinden birini seçmek ya da kendi derlemini oluşturmaktır. İkinci seçeneğin bir getirisi tamamen kontrol edilebilir olmasıdır. Bu aşamada dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta da eğer derlem analizi aşamasında öğrenici verileri ile anadili konuşucusu ya da uzman dili kontrol derlemi arasında bir karşılaştırma yapılacaksa bu analize en uygun olan derlemi

seçmek için coğrafi değişkeler, yaş ve metin türünü dikkate almaktır. Bu sayede iki derlem arasında tam bir karşılaştırma yapılabilir.

Öğrenici derlemi tasarlarken kullanılacak birtakım ölçütleri Tono (2003, s.800) tarafından

Tablo 1’deki şekilde özetlenmiştir.

Tablo 1. Öğrenici derlemi tasarlarken kullanılacak ölçütler

Özellik Türleri		
Dil ile ilgili	Görev ile ilgili	Öğrenici ile ilgili
Biçim (yazılı/sözlü)	Veri toplama (kesitsel/boylamsal)	İçsel-bilişsel (yaş/bilişsel stil)
Tür (mektup/günlük/kurgu/deneme)	Çıkarım (anlık/hazırlanmış)	İçsel-duygusal (güdü/tutum)
Stil (anlatım/tartışma)	Kaynak kullanımı (sözlük/kaynak metin)	Anadili geçmişi
Konu (genel/boş zaman/vb.)	Süre kısıtlaması (belirli/serbest/ödev)	İkinci dil ortamı (İkinci dil/yabancı dil)/ (okul düzeyi)
		İkinci dil yeterliği (standart sınav sonucu)

Derlemi oluşturan verinin metin türleriyle ilgili olarak Granger (2012) şunları belirtmiştir: Öğrenici derlemi verilerini bir yabancı dili özgün iletişim amaçları için kullanan öğrenciler tarafından üretilen doğal dil verisi oluşturur. Fakat özellikle yabancı dil bağlamlarında doğal öğrenici verisi toplamak oldukça zor olduğundan öğrenici derlemi araştırmacıları çoğu zaman yazılı kompozisyonlar gibi açık uçlu veri toplama teknikleri veya sözlü mülakatlar gibi klinik verilere başvurur. Boşluk doldurma alıştırmaları gibi deneysel veriler ise öğrenici derlemi sınırlarının dışında kalmaktadır çünkü bu tür alıştırmalar öğrencilerin kullanacakları sözcükleri kendilerinin seçmelerine izin vermektense onları sınırlı sayıdaki seçeneklerin arasından seçmeye zorlar. Tümüyle doğal veri ile tümüyle deneysel veri

arasında da doğallık ölçeğinde farklı noktalarda yer alacak birçok veri türü vardır. Örneğin Nesselhauf daha sınırlı veri sunan resim anlatma ya da çeviri gibi alıştırmaları içeren bir ‘yüzeysel öğrenici derlemleri’ kategorisi ayırt etmeyi önermiştir (Akt. Granger, 2012, s.2-5).

Granger (2012) aynı zamanda öğrenici derlemlerinin katı tasarım ölçütlerine göre toplanması gerektiğini söylemiştir. Derlemlerde kaydedilen değişkenler olarak yaş, cinsiyet, anadili geçmişi veya bilinen diğer yabancı diller gibi öğrenici değişkenleri; tür, konu, uzunluk ya da görev şartları (zamanlama, kaynak kullanımı, vb.) gibi görev değişkenlerini sıralamıştır. Bu değişkenler araştırmacılar tarafından arama ölçütü olarak kullanılır. Fakat derlemler öğretim teknikleri, ders materyali, öğretmenlerin anadili ya da ikinci dil bilgileri gibi yabancı dil öğretimi bağlamlarında çok önemli olan etmenlerle ilgili çok nadir bilgi içermektedir. Buna ek olarak, dil yeterlik düzeyi çoğu zaman kaç yıl çalışıldığı gibi dışsal ölçütlere dayanarak belirlenmektedir. Bu sorunları çözmek için Granger (2012) toplanan etnografik veriyi ek veri toplayarak desteklemeyi önermiştir. Örneğin, öğrencilere güdü, yatkınlık, yeterlik, sözcük bilgisi testleri gibi standart anketler uygulanabilir (s.5). Lozano, Diaz-Negrillo ve Callies (2020) de öğrencilerin geçmişleri ile ilgili değişkenlerin, yeterlik düzeylerinin ve bir kontrol derleminin varlığının önemini vurgulamıştır.

Derlemlerde doğal dil kullanımı yüzünden çıktıyı etkileyebilecek ana değişkenlerin kontrol edilemediği yönünde eleştiriler vardır. Fakat Granger (2012) öğrenici derlemlerinde yaş, cinsiyet, anadili, bildikleri yabancı diller gibi öğrenici değişkenlerinin yanı sıra konu, uzunluk, tür gibi görev değişkenlerinin de toplanıldığını, bu zengin etnografik verinin araştırmacılar tarafından arama ölçütü olarak kullanılabildiğini belirtmiştir.

Sinclair (2004) derlemlerin temsil gücü, örneklendirme ve denge gibi belirli ölçütlere göre oluşturulması gerektiğini ve bu ölçütlerin de on ilkeyi takip etmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu ilkelerden ilki içerik seçimidir. Derlem içeriği içerdiği dile (iç ölçütler) göre

değil, iletişimsel işlevine (dış ölçütler) göre seçilmelidir. Örneğin eğer belli bir tür metinde belirli bir dilsel ögenin çok sayıda kullanıldığı biliniyorsa bunu bu metinlerin bir derlemine oluşturarak keşfetmeye gerek yoktur. İkinci ilke derlemi seçilen dili en iyi şekilde temsil edebilecek şekilde oluşturmaktır. Üçüncü ilke derlemin sadece bağımsız olarak karşılaştırılabilme üzere tasarlanmış bileşenlerini karşılaştırmaktır. Dördüncü ilke ise bir derlemin yapısı belirlenirken kullanılacak olan ölçütlerin az sayıda, birbirinden açık şekilde ayrı ve derlemi betimlerken bir arada etkili olmalarıdır. Beşinci ilke şudur: Bir metinle ilgili sözcük ve noktalama işaretleri dışındaki her türlü bilgi metinden ayrı olarak saklanmalı ve gerektiğinde uygulamalarla birleştirilmelidir. Altıncı ilke ise derlemde yer alan dil örneklerinin mümkün olduğu kadar bütün metinlerden – tüm bir doküman ya da tüm bir konuşma olayının çeviriyazısı – oluşması gerektiğini söylemektedir. Yedinci ilkeye göre bir derlemin tasarımı ve nasıl oluşturulduğu alınan kararları gerekçelendiren her tür bilgi ve tartışma ile birlikte tümüyle verilmelidir. Sekizinci ilke ise derlemi oluştururken temsil gücü ve dengenin yol gösterici olarak kullanılması gerektiğini söylemektedir. Dokuzuncu ilkeye göre derlemdeki herhangi bir konunun kontrolünün iç değil, dış ölçütler kullanılarak yapılması gerekir. Son ilkeye göre ise derlemin amacı yeterli kapsamı sağlarken, aynı zamanda bileşenlerinde bağdaşıklık sağlamak olmalıdır.

Granger (2012)'nin yedi adımlık listesindeki bir sonraki adım olan veri işaretleme ise her derlem çalışmasında tamamlanmayan bir aşamadır. Araştırmacılar çalışmanın amacına bağlı olarak veriyi ham haliyle yani işaretlemeden kullanmayı da tercih edebilir. Fakat çoğu derlem işaretlenmiştir ve derlem işaretleme yazılımları metin dosyalarında aralarında sözcük türü etiketleme ve yanlış etiketlemenin de bulunduğu birçok farklı işaretleme yapma olanağı sağlamaktadır (s.9-13).

Tono (2003, s.801) derlem verilerini işleme türlerini Tablo 2'deki şekilde listelemiştir.

Tablo 2. Derlem verilerini işleme türleri

Metin dışı bilgi	Bağlantı bilgisi (öğrenici/dil/görev değişkenleri)
Çeviriyazı düzeyi	Yazım (sözlü derlemler için +sesbirimsel/sesbilimsel)
İşaretleme düzeyi	Cümle sınırları belirleme Sözcükbirimleştirme Sözcük türü etiketleme Başsözcükleştirme Ögelere ayırma (ağaç dağılımı) Anlamsal etiketleme (sözcük anlamları, anlam ilişkileri ve kategoriler) Söylem etiketleme (özür/selamlaşma/nezaket/vb.) Yanlış etiketleme Bürün etiketleme Gönderimsel etiketleme

Gries ve Berez (2017) derlem işaretleme/etiketleme (annotation) yollarını şöyle açıklamıştır. Yazılı derlemler etiketlenirken öncelikle sözcükbirimleştirme (tokenization) denilen bir ayırma işlemi uygulanır. Burada amaç derlemde etiketlenecek olan birimleri – sözcükler, sayılar, noktalama işaretleri, vb. belirlemek ve betimlemektir.

En temel etiketleme türlerinden biri başsözcükleştirme (lemmatization) yani derlemdeki her sözcüğün temel yapısını ayırt etme ve işaretlemedir. Örneğin İngilizce bir derlemde fiillere eklenen çekim eklerinin ayrılıp, örneğin ‘forget’ sözcüğünün forget, forgets, forgetting, forgot, forgotten gibi tüm hallerinin ‘forget’ sözcüğünün bir halini temsil edecek şekilde işaretlenmesi gibi. Bu sayede kullanıcılar bu sözcüğün tüm hallerini tek tek girmeden derlemdeki tüm görünümüne ulaşabilir.

En sık kullanılan işaretleme türlerinden biri olan sözcük türü etiketleme (part-of-speech-tagging) sözcükbirimlendirilen her sözcüğe sözcüğün türünü belirten bir etiket atamayı içermektedir. Bu çoğu zaman aynı zamanda dilbilgisel kategori bilgisini de içerir.

Sözdizimsel ağaçlar (syntactic parse trees) oluşturularak yapılan işaretlemelerde en olası sözdizimsel analizleri atayan istatistiksel yaklaşımlar kullanılmaktadır. Çoğu zaman bu otomatik analizlerden kaynaklanan hataları düzeltmek için analizler daha sonra el ile işlenmektedir.

Başka bir yol ise anlamsal işaretleme/etiketlemedir (semantic annotation). Anlamsal işaretlemenin en yaygın türü bir derlemdeki sözcüklerin anlamlarının ayırt edilmesidir. Bu genellikle otomatik olarak her sözcüğe olası anlamlardan sözcüğün kullanıldığı bağlamdaki anlamıyla örtüşen anlamı seçen bir algoritma tarafından yapılır.

Yazılı derlemlerden farklı olarak sözlü derlemler şu yollarla işaretlenebilir. Sözlü derlemler için öncelikle bir çeviriyazı (transcription) gerekmektedir. Konuşma sesbirimsel – dildeki sesbirimleri oluşturan sesler - ya da sesbilgisel – sesletim detayları - çeviriyazı için işaretlenebilir. Sesbirimsel işaretleme bazı algoritmalar kullanılarak otomatik olarak yapılabilir. Fakat sesbilgisel işaretleme genellikle insanlar tarafından elle yapılır ki bu da çok uzun süren bir işlemdir. Bir dakikalık konuşmanın düzgün çeviriyazısının yapılmasının 40 dakika ila bir saat arasında sürdüğü kabul edilmektedir. Bütün işaretlemesi (prosodic

annotation) genel, söylem düzeyinde bürünsel genellemeden bir sözcedeki küçük perde değişimlerinin detaylı incelenmesine kadar geniş bir yelpazede yapılmaktadır. Söylemdeki etkileşim özelliklerinin en yaygın işaretlemesi ise karşılıklı konuşma çözümlemesidir (conversation analysis, CA). İlk olarak Jefferson tarafından geliştirilen bu sistemde bir diyalogun zamanlama, ardaşıklık, duraklamalar, vurgu, hız gibi bazı özelliklerini belirtmek için belli semboller kullanılır. Temel birim konuşma sırasıdır ve amaç söylemde yer alan konuşucuların arasındaki etkileşim ve sıralamayı incelemektir.

Bunlara ek olarak işaret dili ve jest işaretlemesi de yapılmaktadır. Çoğu işaret dili derlemi yorum için işaretlenmiştir. Bazı derlemler sözbirimleştirilmiş, bazılarında ise mimikler, bakışlar, baş hareketleri, rol değişimi gibi özellikler etiketlenmiştir.

Çok dilli derlemler bir kaynak dildeki sözcük, öbek ya da tümcelerin başka dillere çevirisini içerir. Bu derlemlerde sözcük türü etiketleme veya bir medya dosyasındaki zaman koduna bağlantılar gibi diğer tür işaretlemeler de olabilir. Bu tür derlemlerden makine çevirisi, dil mühendisliği, çeviri çalışmaları, dilbilgisel ya da tipolojik olguların çalışılması gibi alanlarda faydalanılabilir.

Öğrenici derlemlerinin işaretlenmesi ise daha zordur. Yazım, sözcük ve dilbilgisi hatalarını tanıyabilecek bir algoritmaya ve anadili derlemlerindekinden daha fazla insan düzeltmesine ihtiyaç vardır.

Granger (2012)'nin listesindeki bir sonraki adım veri çıkarmadır. Bağımlı dizin (concordancer) denilen derlem analiz araçları öğrenici derleminden birçok bilgi çıkarmaya olanak sunmaktadır. Örneğin, alfabetik ve sıklıklarına göre sıralanarak ve teksözcük sayısı, sözcükbirim sayısı, teksözcük/sözcükbirim oranı gibi istatistiklerle sunulan sözcük listeleri çıkarılabilir. Buna ek olarak, iki sözcük listesini karşılaştırarak birinde diğer derleme kıyasla hangi yapıların daha sık geçtiğini gösteren anahtar sözcük listeleri oluşturulabilir. Bu sayede

bir öğrenici örneklemini bir diğerinden ya da bir anadili konuşucusu/uzman derleminden ayıracak sözcük ve söz öbekleri saptanabilir. Ayrıca, bağımlı dizin seçeneği ile bir dilsel ögenin içinde geçtiği dilsel bağlamdaki her görünüşüne ulaşılabilir. Bunlara ek olarak, aranan ögenin dağılımı, sağ ya da sol eşdizimliliği, ya da farklı uzunluktaki söz kümelerine (clusters) de ulaşılabilir.

Doğal dil kullanımı verisi veri yetersizliğinden dolayı bazı dil özelliklerini çalışmanın imkânsız oluşu gerekçesiyle eleştirilmiştir. Fakat Granger (2012)'ye göre bu eleştiri öğrenici derlemi verilerine uygulanınca geçerliliğinin bir kısmını kaybetmektedir. Granger (2012)'ye göre öğrenici derlemleri genellikle çok büyük olduğu için dilin her özelliği ile ilgili yeterince veri sunmaktadır. Derlemin büyüklüğü araştırılan dil özelliğine de bağlıdır. Bir öğrenici derleminin büyüklüğünden bahsederken de diğer derlemlerde olduğu gibi sadece toplam sözcük sayısı değil, veriyi üreten öğrenici sayısı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Beşinci adım veri analizidir. Callies (2015) çoğu öğrenici derlemi araştırmasında nicel analiz yöntemlerinin kullanıldığını belirtmiştir. Bu yöntemler tümdengelimli ve ürün odaklıdır ve belirli bir varsayımı sınamak için tasarlanmıştır. Nitel analiz ise dil kullanımını etkileyen etmenleri ortaya çıkarmakta doğal olarak oluşan sosyal ve kültürel bağlamlarda kullanılan dilin betimlemesi ve açıklaması ile birlikte konuşucuların gözleminin temel alındığı araştırma yöntemleridir (s.36-37). Öğrenici derlemi verilerinin analizinde daha çok yanlış kullanımlara odaklanması Dagneaux v.d.nin Bilgisayar Yardımlı Hata Analizi (CEA, Computer-Aided Error Analysis) olarak adlandırdığı hata analizinin yeniden canlanmasına sebep olmuştur. Çoğu diğer çalışma da hatalı kullanımlar yerine öğrenici dilini anadilinden ayırt eden diğer dilsel özelliklere odaklanmıştır. Bunlar da fazla kullanım ya da az kullanımlar olarak ortaya çıkmaktadır. Granger (2012)'nin Karşıtsal Aradil Analizi (CIA, Contrastive Interlanguage Analysis) olarak adlandırdığı bu yaklaşım iki farklı dili değil aynı dilin iki farklı değişkesini, ya iki öğrenici değişkesini ya da bir öğrenici değişkesi ile bir anadili ya da uzman değişkesini

karşılaştırmayı içerir. Öğrenici değişkeleri karşılaştırılarak ikinci dil ediniminde rol oynayan görev etkisi, öğrencinin anadili ya da yeterlik düzeyi gibi birçok değişkenin etkisi ölçülebilmektedir. Bir öğrenici değişkesi ile anadili değişkesinin karşılaştırılması ile ise sadece hatalar değil, sözcük, söz öbeği ve yapıların az ya da fazla kullanımları gibi aradilin tipik özelliklerin ortaya çıkarılabilmektedir (Granger, 2012, s.17).

Altıncı adım olan veri yorumlama aşaması daha çok betimleme şeklinde yapılmıştır. Bunun sebebi ise yapılan çalışmaların çoğunun betimlenmesi gereken değişkeler üzerine yapılmış olmasıdır. Yorumlama aşamasında ise özellikle aktarım çalışmaları öğrenici derlemlerinin anadili derlemleri ile karşılaştırılmasından çok önemli veriler çıkararak fayda sağlayabilir. Öğrencilerin bazı zor dil özelliklerini kullanmamayı seçmesinin veriyi yorumlama zorluğuna sebep olduğu yönünde eleştiriler vardır fakat yazılım araçlarıyla hangi sözcüklerin öğrenciler tarafından çok daha az kullanıldığı saptanabilmektedir. Derlem verisinin çokluğu ve farklılığı da anadilinden aktarım etkilerinin güvenilir ölçümüne katkı sağlamaktadır (Granger, 2012).

Son aşama olan eğitimbilimsel uygulama derlem çalışmalarında gerekli olmamasına rağmen çoğu çalışma eğitimbilim araç ve yöntemlerini geliştirmek amacıyla yapılmakta olduğu için bu aşamayı da içermektedir. Öğrenici derlemlerinden en çok faydalanılan alanlar ise sözlükbilim, ders planlama ve ölçme ve değerlendirme alanlarıdır.

2.2.5.1.1 Yanlış çözümlemesi

2.2.5.1.1.1 Yanlış çözümlemesinin önemi

Bu yöntemi kullanarak yanlışları belirlemenin yararları olabilir çünkü Corder (1967, s.167)'ye göre yanlışlar üç açıdan önemlidir: 1. Öğretmenlere öğrenme hedeflerinin ne kadarına ulaşıldığı konusunda bilgi verir, 2. Araştırmacılara dilin nasıl öğrenildiği ya da

edinildiğine dair kanıtlar sunar, 3. Öğrencilerin hedef dilin kurallarını keşfetmesinde bir araç işlevi görür. Çetinkaya (2015, s.167) da yanlış çözümlemelerinin hem öğretmenlere hem ders kitabı yazarlarına hem de öğrencilere yol gösterdiğini söylemiştir. Bölükbaş (2011) da yanlış çözümlemesinin önemini şu şekilde ortaya koymuştur:

Öğrenci yanlışlarını düzenli bir biçimde çözümlemek, gruplandırmada güçlük çekilse bile öğretmene ve yabancı dil gereçleri hazırlayan kişiye öğrencinin yabancı dili öğrenmede karşılaştığı güçlüğü niteliği hakkında bilgi verir ve dilin hangi yönleri üzerinde daha çok durulması gerektiği konusunda yol gösterir. (s.1360)

2.2.5.1.1.2 Yanlış çözümlemesinde izlenecek adımlar

Sridhar (1975, s.16) yanlış çözümlemesinde izlenen yolu altı adımda ele almıştır: 1. Veri toplama, 2. Yanlışların belirlenmesi, 3. Yanlışların kategorilere ayrılması, 4. Yanlış türlerinin sıklıklarının çıkarılması, 5. Hedef dilde zorluk arz eden alanların belirlenmesi, 6. İyileştirme çalışmaları (dersler, vb.). Corder (1974) de izlenecek beş adım olduğunu öne sürmüştür: 1. Öğrenci dili örneği toplama, 2. Yanlışların belirlenmesi, 3. Yanlışların betimlenmesi, 4. Yanlışların açıklanması, 5. Yanlışların değerlendirilmesi. Ellis (2001, s.49-68) bu adımların her birini şu şekilde açıklamıştır:

1. Öğrenci dili örneği toplama: Örneklem büyüklüğü birçok öğrenciyi içerecek şekilde çok büyük, sınırlı sayıda öğrenciyi içerecek şekilde özgül, ya da tek bir öğrenciyi içerecek şekilde rastlantısal olabilir. Yanlışları etkileyen etmenler ise şunlardır:
 - a. Dil: Sözlü ya da yazılı dil kullanılması, tür (konuşma/ kompozisyon/ mektup, vb.), içerik (konu)
 - b. Öğrenci: Öğrencilerin düzeyi, anadili, dil öğrenme deneyimleri (sınıf ortamı/ doğal ortam)

2. Yanlışların belirlenmesi: “Ne bir yanlıştır?” sorusuna cevap aranmalıdır. Bunun için yanlışlar şu açılardan ele alınmalıdır:
 - a. Kurallar: Hedef dilin hangi ağızı kural olarak kabul edilmelidir?
 - b. Hata ve yanlış farkı (Corder, 1967): Hatalar edimde başarısızlığı işaret ederken yanlışlar bilgi eksikliğı sonucu meydana gelen edin eksikliğini gösterir.
 - c. Belirtik ve örtük yanlışlar (Corder, 1971): Belirtik yanlışlar yapısal sapmaları işaret ederken örtük yanlışlar anlamsal bozuklukları gösterir; bu yüzden de ikinci gruptaki yanlışları tanımlamak daha zordur.
 - d. Kullanım ve kullanış yanlışları: Kullanım yanlışları doğruluktaki yanlışlar iken kullanış yanlışları uygunluk açısından bir sorunu işaret eder.
3. Yanlışların betimlenmesi: Yanlışlar şu şekilde sınıflandırılabilir:
 - a. Dilsel kategorilere göre: Buna rnek olarak çatı ve zaman verilebilir. Bargezar (2013, s. 322)’ye göre dilsel özelliklerine göre yanlışlar şu şekilde sınıflandırılabilir: 1. Yazımsal (orthographic), 2. Sesbilimsel (phonological), 3. Sözlüksel-anlamsal (lexico-semantic), 4. Sözdizimsel-biçimbilimsel (syntactico-morphological). Çetinkaya (2015) de ilk üç türü aynen ele almış, dördüncüyü ise iki ayrı yanlış türü olarak, yani 4. Sözdizimsel, 5. Biçimbilimsel yanlışlar olarak sınıflandırmıştır.
 - b. Yüzey yapıya göre: Bunlar dörde ayrılabilir:
 - i. eksiltme (omission): Gerekli bir öğeyi kullanmama
 - ii. ekleme (addition): Ek bir öğe ekleme

- iii. yanlış bilgi (misinformation): mesela biçimbirimlerin ya da yapıların yanlış halinin kullanılması
- iv. yanlış sıralama (misordering): Sözcüklerin yanlış dizilmesi.
- Araştırmacılar bunları farklı şekillerde de adlandırmıştır. Örneğin, yanlışlar benzer bir şekilde bilişsel işleme özellikleri açısından dört gruba ayrılabilir: 1. Eksiltme (omission), 2. Ekleme (addition), 3. Değiştirim (substitution), 4. Yer değiştirme (permutation). Eksiltme genellikle işlevsel sözcük ya da biçimbirimlerin kullanılmaması durumu, ekleme bazı artık öğelerin eklenmesi durumu, değiştirim doğru bir ögenin yerine yanlış bir tanenin kullanılması durumu ve yer değiştirme de tümcenin öğelerinin doğru sırasında kullanılmaması durumu olarak açıklanabilir (Bargezar, 2013; Çetinkaya, 2015).
- c. Sistemlilik (Corder, 1974): Yanlışlar önsistemlik, sistemlik ve artsistemlik olarak ayrılabilir. İlkinde öğrenci kuralın farkında değilken, ikincide yanlış bir kural keşfeder, üçüncüde ise doğru kuralı bilmektedir fakat bunu tutarlı bir şekilde kullanamaz. Yanlışları bu şekilde betimleyebilmek için öğrencilere ulaşp sormak, bunu onların açıklayabilmesi gerekir.
- d. İletişim: Ellis'e göre iletişimsel özelliklerine göre ise yanlışlar bölümsel (local) ve bütünsel (global) olarak ikiye ayrılabilir. Bu yanlışların iletişimi engelleyip engellememe durumuna göre belirlenir. (Akt. Çetinkaya, 2015, s. 171). Bölümsel yanlışlar iletişimi engellemezken bütünsel yanlışlar iletişimi olumsuz etkileyebilir.
4. Yanlışların açıklanması: Yanlışların kaynağının açıklanmasıdır. Öğrencilerin yaptıkları yanlışların kaynağı ile ilgili farklı görüşler ortaya atılmıştır. Örneğin Corder (1974, s. 130) yanlışların üç kaynağı olduğunu söyler: 1. Dil aktarımı, 2. Aşırı

genelleme, 3. Öğretimde kullanılan yöntem ve materyaller. Selinker (1974, s.37)'ye göre yanlışların beş kaynağı olabilir: 1. Dil aktarımı, 2. Eğitimin aktarımı, 3. Öğrenme stratejileri, 4. İletişim stratejileri, 5. Aşırı genelleme. Ellis (2001)'e göre yanlışların üç kaynağı olabilir:

a. Girişim/ transfer: Bir dilde konuşurken başka bir dilden öğeler kullanılmasıdır.

Lott'a göre bu tür yanlışlar üç şekilde görülür:

- i. Benzetmenin fazla genişletilmesi: Anadildeki bir öge ile ortak bir özelliği olduğu için hedef dildeki bir ögeyi yanlış kullanma
- ii. Yapının transferi: Hedef dil yerine anadilin sessel, sözcüksel, dilbilgisel ya da kullanımsal bir özelliğini kullanma
- iii. Dillerarası: Anadilde olmayan bir ayırım söz konusu olduğu için hedef dildeki ayırımı yapamama

b. Dil içi: Kural öğrenmenin genel özelliklerinden kaynaklanan yanlışlardır. Richards (1974, s.174-178) bu tür yanlışları hedef dili öğrenirkenki gelişim sürecinde, anadilinden bağımsız olarak ortaya çıkan yanlış olarak tanımlamıştır. Ona göre bu yanlışlar şu sebeplerle ortaya çıkarlar:

- i. Aşırı genelleme: Öğrencinin hedef dildeki bazı yapılara dayanarak var olmayan bozuk yapılar üretmesidir.
- ii. Kural sınırlamalarını bilmeme: Aşırı genellemeye çok benzer bir tür olan kural kısıtlamalarını bilmeme, kuralların aslında uygulanmamaları gereken bağlamlarda uygulanmasıdır.

- iii. Kuralları yetersiz uygulama: Kuralın doğru sözceler üretmek için gerekli gelişim adımlarında ortaya çıkan yapı bozukluklarıdır.
 - iv. Yanlış kavramlar geliştirme: Hedef dildeki bazı yapıların yanlış anlaşılmasından kaynaklı yanlışlardır.
- c. Gelişimsel: Öğrencinin sınırlı deneyimlerini temel alarak hedef dil ile ilgili varsayımlar üretmeye çalışmasıdır.
- Bargezar (2013, s.323) da yanlışların kaynaklarının diller arası, dil içi ve öğretim olarak üçe ayrılabilirliğinden bahseder ve dil içi yanlışları altıya ayırır: 1. Aşırı genelleme (overgeneralization), 2. Kural kısıtlamalarını bilmeme (ignorance of rule restriction), 3. Yanlış benzetme (false analogy), 4. Aşırı yayma (hyperextension), 5. Fazla düzeltme (hypercorrection), 6. Yanlış sınıflandırma (faulty categorization).
- Çetinkaya (2015, s.170) yanlışların kaynakları açısından dillerarası ve diliçi olarak ikiye ayrıldığını söylese de, diliçi yanlışları şu şekilde dörde ayırmıştır: 1. Aşırı genelleme (overgeneralization), 2. Kaçınma (avoidance), 3. Yetersiz öğrenme (inadequate learning), 4. Yanlış kavram gelişimi (false concepts hypothesized).
5. Yanlışların değerlendirilmesi: Yanlışlar değerlendirilirken göz önünde bulundurulması gereken birtakım ölçütler vardır. Örneğin yanlışların dinleyici ya da okuyucu üzerindeki etkisi nedir? Değerlendirme çalışmalarında yanlışları yargılayanlar kimler olmalıdır; anadili konuşucuları mı, anadili konuşucusu olmayanlar mı, uzman dil öğretmenleri mi? Yanlışları nasıl yargılamaları istenecektir; anlaşılabilirlik, kabul edilebilirlik, sezgiselliğe göre mi?
- (Akt. Ellis, 2001)

2.2.5.2 Yanlış özümlemesi alışmaları

2.2.5.2.1 Türkçeyi yabancı/ikinci dil olarak öğrenen öğrenciler ile yapılan yanlış özümlemesi alışmaları

Türkçeyi yabancı/ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin yaptıkları yanlışları görmek amacıyla yapılan çalışmaların bazılarında anket ya da görüşme yoluyla en çok zorlandıkları alanlar öğrencilere sorulmuştur. Örneğın Emiroğlu (2013) A, B ve C kurlarının sonuna gelmiş 51 öğrenciye bir konu vererek o konuda kompozisyon yazmalarını istemiş ve öğrencilere bir de üçlü derecelendirme sistemiyle çıkarılan konu başlıklarında ne kadar zorlandıklarını derecelendirmelerinin istendiğı bir anket vermiştir. Öğrencilerden her bir konu başlığının altındaki maddelerde ne kadar zorlandıklarını belirtmeleri ve her birinin yanına örnek bir sözcük ya da tümce yazmaları istenmiştir. Konu başlıkları şu şekilde oluşturulmuştur: 1. Sözcükte anlam ve anlam ilişkileri, 2. Sözcük türleri, 3. Ekler, 4. Cümle, 5. Ses bilgisi, 6. Yazım özellikleri. İlk konu başlığı altındaki maddelerden deyimlerde çok zorlandığını söyleyen öğrenciler çalışmadaki öğrencilerin %35'ini oluşturmaktadır. Sözcük türleri başlığı altındaki 29 konu arasında ise en çok öğrencinin çok zorlandıklarını söylediğı konu “ismin vasıta hali”, en çok sayıda öğrencinin çok zorlandıklarını ya da zorlandıklarını söyledikleri konu ise “şart birleşik” olarak görünmektedir. Üçüncü kategorideki konulardan öğrencilerin en çok zorlandıkları konu “ek fiil eki”, beşinci kategoridekilerden “ünsüz türemesi”, altıncı kategoridekilerden ise “-de bağlacının yazımı” olarak göze çarpmaktadır.

Salı (2018) da Selanik'te Türkçe ğrenen 31 Yunan öğrenciye verdiğı ankette bu süreçte en çok nelerde zorlandıklarını sormuş, soruları şu kategorilere ayırmıştır: dilbilgisi, imla ve telaffuz, anadil farkı, teknik yöntem ve materyaller, dil becerileri, düzey.

Gürbüz ve Güleç (2016) çalışmalarında dokuzu kendi ülkelerinde, dördü Türkiye’de Türkçe öğrenen toplam 13 lisansüstü öğrenci ile 7 soruluk bir görüşme yapmışlar ve öğrencilere Türkçe öğrenme ile ilgili düşüncelerini, en çok zorlandıkları konuları ve kullandıkları yöntemleri sormuşlardır. Öğrencilerin en çok zorlandıkları noktalar dilbilgisi ve terimler ve telaffuz olarak, en çok zorlanılan dilbilgisi konuları ise sırasıyla ekler, cümle yapısı ve dolaylı anlatım olarak ortaya çıkmıştır.

Yine öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucu veri elde edilen başka bir çalışma da Şengül (2014)’ün 45 öğrenci ile yaptığı çalışmadır. Öğrencilere en çok hangi sesleri/ harfleri seslendirmede ve yazmada zorlandıkları sorulmuş ve 240 sözcüklük bir metni dikte yöntemiyle yazmaları istenmiştir. Toplanan veri ile de öğrencilerin zorluk çektikleri sesli ve sessiz harfler öğrencilerin uyruklarına göre ayrılmıştır.

Yine öğrencilerle yapılan görüşmelerle veri elde edilen bir çalışma da Ercan ve Akpınar (2017)’nin çalışmasıdır. Araştırmacılar 13’ü B2 ve 8’i C1 düzeyinde öğrenim gören toplam 21 öğrenciye Türkçe yazılı anlatım hakkında genel görüşlerini, Türkçe yazılı anlatım ile kendi anadillerindeki yazılı anlatım arasındaki benzerlik ve farklılıkları, Türkçe yazılı anlatımlarında en çok neyde zorlandıklarını ve daha başarılı olmak için kullanacakları yöntemleri sormuşlardır. Öğrencilerin eksikliğini en fazla hissettikleri konu dilbilgisi olarak ortaya çıkmıştır.

Bu tür çalışmaların dışında, Türkçeyi yabancı/ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı metinleri üzerinde yapılan yanlış çözümlemesi çalışmaları vardır. Bunlar incelendiğinde, örneklemin belli uyruklu öğrencilerden oluştuğu bazı çalışmalar olduğu görülebilir. Örneğin Subaşı (2010) 20 Arap öğrencinin sınavda yazdıkları kompozisyonları incelerken karşıtsal çözümleme yöntemini kullanmış ve tespit ettiği yanlışları Arapçanın etkileri şeklinde sınıflandırmıştır.

Bölükbaş (2011) çalışmasında 20 Arap öğrencinin 250-300 sözcüklük kompozisyonlarındaki yanlışları incelemiştir. Bu çalışmanın sonucunda bulunan toplam 372 yanlışın %54.58'i yazım, %16.39'u dilbilgisi, %15.59'u sözcük seçimi, %13.17'sinin sözdizim yanlışları olduğu saptanmıştır. Bölükbaş aynı zamanda her ayrı grup yanlışları olumsuz aktarım kaynaklı ya da gelişimsel olarak da sınıflandırmış ve yanlış türlerinden sözdizim, sözcük seçimi ve yazım yanlışlarının çoğunun olumsuz aktarım kaynaklı, dilbilgisi yanlışlarının ise çoğunun gelişimsel olduğu sonucuna varmıştır.

A1 ve A2 düzeyindeki Gürcü öğrencilerin yazma becerilerini inceledikleri çalışmalarında Temizyürek ve Ünlü (2018) yapılan yanlışları şu şekilde ayırmışlardır: Şekil olarak yapılan yanlışlar, dilbilgisi yönünden yapılan yanlışlar, ses olayları ve ses uyumu, karıştırılan sözcükler, cümle yapısı ve anlatım. İlk gruptaki yanlışlar “kompozisyon yazma kuralları, ... büyük harf ile küçük harf ayrımını yapamama, ... büyük harflerin yazımında öğrencilerin gereken hassasiyeti göstermemesi, ... sözcük yazımında ı-i ayrımının yapılamaması, ... Y, y harfiyle Ğ,ğ harfinin birbirinin yerine kullanılması” olarak sıralanmıştır. İkinci grupta ise “hal ekleri, ... isim cümlelerinin sonunda *var* kelimesinin kullanılması, ... çokluk eki, ... iyelik ekinin Gürcücedekiyle mukayese edilerek kullanılması” bulunmaktadır.

Albayrak (2010) yüksek lisans tezinde Türkçe öğrenen Moğol öğrencilerin yazılı anlatımlarında yaptıkları dilbilgisi yanlışlarını değerlendirmiştir. Bu yanlışları şu şekilde sınıflandırmıştır: 1. Fonetik, 2. Kavram işaretleri (çatı, belirtisiz isim tamlamaları, sıfat tamlamaları), 3. İsim ve fiil tabanları (tekil/ çoğul isimler, fiillerin olumlu/ olumsuz kullanımı), 4. Kavram ilişkileri (çekimli yapılar, belirtisiz isim ve sıfat tamlamaları), 5. Cümle (özne, yüklem nesne, tümleş), 6. Yazım ve noktalama.

Mert, Gündoğdu ve Albayrak (2013) Türki devletlerden gelen 30 öğrencinin yazdığı metinlerdeki transfer yanlışlarını dörde ayırarak incelemişlerdir: 1. Sesbilimsel, 2. Biçimbilimsel, 3. Anlamsal, 4. Sözdizimsel. Toplam 149 tane yanlışın %40.93'ü sesbilimsel, %30.20's, biçimbilimsel, %23.48'i anlamsal, %5.36'sı ise sözdizimsel olarak sınıflandırılmıştır.

Boylu (2014) ise çalışmasında temel düzeydeki 120 İranlı öğrencinin yazdıkları ödev ve sınav metinlerini incelemiş ve yapılan yanlışları şu şekilde dörde ayırmıştır: 1. Ses bilgisi, 2. Biçim bilgisi, 3. Sözdizimi, 4. Sözcük bilgisi. İlk kategoride ünlü uyumu, ünlü düşmesi, ünsüz benzeşmesi/ uyumu yanlışları, ikinci kategoride fiil çekimi, iyelik eki, belirtme durumu, kalma durumu, ayrılma durumu ve yönelme durumu ile ilgili yanlışlar, üçüncü kategoride cümle öğelerinin yanlış sıralanması, ad tamlaması, sıfat tamlaması ve özne-yüklem uyumsuzluğu ile ilgili yapılan yanlışlar, dördüncü kategoride ise sözcüklerin yanlış yazımı ve büyük harflerin yazımı ile ilgili yapılan yanlışlar bulunmaktadır.

Gezer ve Kıymık (2018) yaptıkları çalışmada 11 tane anadili Arapça olup B1 düzeyinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciye bir metin yazdırmış, yapılan yanlışları şu şekilde sınıflandırmışlardır: 1. Ses bilgisi, 2. Şekil bilgisi, 3. Sözdizimi. İlk kategoride “ünlülerle” ve “ünsüzlerle ilgili” yapılan yanlışlar, ikinci kategoride ise yapım eki ve çekim eki kullanımındaki yanlışlar, üçüncü kategoride ise “cümle”, “kelime grubu” ve “sözvarlığı” yanlışları incelenmiştir.

Nurlu ve Kutlu (2015) çalışmalarında 94 Afgan öğrencinin yazılı metinlerini incelemiş, yanlışları yazım, ek ve kelime şeklinde üç kategoriye ayırmıştır. Boylu ve Başar (2015) ise anadili Azerice veya Farsça olan 30 İranlı öğrencinin yazılı metinlerindeki aktarım yanlışlarını sınıflandırmıştır.

İnan (2014) anadili Farsça olan 71 öğrencinin yazılı metinlerindeki yanlışları 4 sınıfa ayırmıştır: 1. yazım, noktalama, sesbilim, 2. Biçim-sözdizim, 3. Sözcük-anlam, 4. Süreç temelli. Birinci kategoride “büyük ünlü uyumu, ünsüzlerde ötümlüleşme, ünsüzlerde ötümsüzleşme, daralma, diğer Latin temelli alfabelerin etkisinden kaynaklanan hatalar, ses düşmesi hataları, Türkçe ve Farsçadaki ortak sözcüklerin yazımlarından kaynaklanan hatalar, birbirine yakın seslerin karıştırılması”, ve yazım ve noktalama hatalarını ayırt etmiştir. İkinci kategori olan biçim-sözdizim kategorisinde “çokluk, durum, kip, çatı, fiilimsi” eklerinin kullanımındaki yanlışlar, “isim tamlaması ve sıfat tamlaması hataları”, bağlaç, sözdizimi, vb. yanlışlar ayırt edilmiştir. Üçüncü kategoride “yanlış sözcük seçiminden kaynaklı hatalar”, “Farsça ifadelerin Türkçeye aktarılmasından kaynaklanan hatalar”, vb. sınıflandırılmış, dördüncü kategoride ise “unutma kaynaklı hatalar”, “ekleme kaynaklı hatalar”, ve “sıralama kaynaklı hatalar” şeklinde bir ayrıma gidilmiştir.

Atay (2019) yüksek lisans tezinde anadili Arapça olan 102 7-8.sınıf öğrencisinin çalışma kağıtlarındaki yanlışları şu şekilde sınıflandırmıştır: 1. durum ekleri, 2. sözdizimi, 3. tamlama ve ek, 4. kelime, 5. yazım.

Uyruklarına göre ayrılan öğrencilerin metinleri üzerinde yapılan çalışmalara ek olarak, belli bir düzeydeki öğrencileri örneklemi olarak seçen araştırmacıların çalışmaları da mevcuttur. Örneğin Okatan (2012) Güvenlik Bilimleri Fakültesi’nde Hazırlık sınıfında okuyan 40 öğrencinin yazılı sınav kağıtları ve ödevlerini incelediği çalışmasında öğrencilerin bu metinlerde yaptıkları yanlışları iki başlık altında incelemiştir: 1. Yazılı anlatım uygulamalarının sonuçları, 2. Harflerin yanlış kullanımı. İlk başlık altında bahsedilen yanlışlar şunlardır: Hal ekleri, iyelik ekleri, ilgi ekleri, şahıs ekleri ve kip, yüklem/ yanlış sözcük, edat, edilgen ettirgen ve işteş fiiller, sözdizimi, mastar ekleri, yeterlilik fiili, şart kipi ulaç ve ortaçlar, ünlü ünsüz uyumları, diğer.

Yılmaz ve Bircan (2015) A2 düzeyinde Türkçe öğrenen 22 öğrencinin kompozisyonlarını incelemişlerdir. Araştırmacılar toplam 1154 yanlıştın %64,9'unun imla ve noktalama, %22,09'unun dilbilgisi, %7,1'inin sözdizim, %5,7'sinin de sözcük seçimi yanlışları olduğunu tespit etmiştir.

Boylu, Güney ve Özyalçın (2017, s.194-198) B1 düzeyindeki 50 öğrencinin yazılı sınav kağıtlarını inceledikleri çalışmalarında yanlışları ses bilgisi, noktalama, dilbilgisi, sözdizim ve sözcük bilgisi şeklinde sınıflandırmışlardır. Çalışmada yapılan yanlışların %43.66'sı sözcük bilgisi, %28.34'ü dilbilgisi, %15.52'si ses bilgisi, %10.86'sı noktalama ve %1.60'ının sözdizimi yanlışlarından oluştuğu görülmüştür.

Büyükikiz ve Hasırcı (2013) de B2 düzeyindeki 42 öğrencinin kompozisyonlarını inceledikleri çalışmalarında yanlışları dilbilgisi, sözdizim, sözcük seçimi ve yazım-noktalama yanlışları olarak sınıflandırmışlardır. Toplam 1282 yanlıştın %44,46'sı yazım-noktalama, %31'i dilbilgisi, %14,4'ü sözcük seçimi, %9,9'u da sözdizim yanlışları olarak ortaya çıkmıştır.

Tiryaki (2017) ise yine B2 düzeyindeki 21 öğrenci ile yaptığı çalışmada öğrencilerin istedikleri bir konuda 40 dakikada yazdıkları metinlerde yaptıkları yanlışları sözcük, cümle ve paragraf düzeyindeki yanlışlar olarak üçe ayırmıştır. Sözcük düzeyindeki yanlışların çoğunluğu “eklerin kelimeye uygun biçimde getirilememesi veya hiç kullanılmaması” ve “yazım kuralına uygun kelime yazılmaması” şeklinde ortaya çıkmıştır. Cümle düzeyinde en çok yapılan yanlışlar ise “fiillerin ve fiillere gelen zaman ve kişi eklerinin cümle sonunda yanlış veya eksik kullanılması” ve onu takiben de “noktalama işaretlerinin eksik veya yanlış kullanılarak cümleler kurulması” olarak saptanmıştır.

Yine B2 düzeyindeki 23 öğrenci ile yaptığı çalışmasında Yağmur Şahin (2013) öğrencilere 250-300 sözcüklük bir kompozisyon yazdırmış ve bu metinlerde ek yanlışlarını saptamış ve bunları yapım eki yanlışları ve çekim eki yanlışları olmak üzere iki başlık altında

incelemiştir. İlk gruptaki ekleri isimden isim yapım, fiilden isim yapım ve fiilden fiil yapım ekleri olarak, ikinci grubu ise hal ekleri, çokluk eki, tamlama ekleri, soru eki, ekleşmiş edat, kip ve şahıs ekleri olarak alt başlıklara ayırmıştır. Araştırmacı bunlardan en çok yanlış yapılanların sırasıyla hal ekleri, tamlama ekleri, çokluk eki ve kip ekleri olduğunu söylemiştir.

Çetinkaya (2015) de B2 düzeyini tamamlamak üzere olan 50 öğrencinin yazdığı 250-300 sözcüklük kompozisyonları incelediği çalışmasında yanlışları dörde ayırmıştır.

Sesbilimsel özelliklerin konuşma dilinde yer aldığını ve “yazılı anlatımlara ilişkin yanlışların çözümlemesinde” aranmadığını söyleyerek tespit edilen toplam 337 yanlışın %51.93’ünü biçimbilimsel, %16.91’ini sözdizimsel, %15.73’ünü yazımsal, %15.43’ünü de sözlüksel-anlamsal olarak sınıflandırmıştır.

Karakoç Öztürk ve Dağıstanlıoğlu (2017) ise B1 düzeyindeki 60 öğrencinin öyküleyici metinlerinde yaptıkları yazım ve noktalama yanlışlarını incelemiştir.

Oğuzkan (1984) yüksek lisans tez çalışmasında 32 yüksek düzeydeki öğrencinin iki yeterlik, bir de final sınavlarını incelemiş ve yapılan yanlışları sözlüksel ve yapısal olarak ikiye ayırmıştır. Sözlüksel yanlışlar sözcüklerin yanlış kullanılması ile ilgili olup, yapısal yanlışlar şu şekilde sınıflandırılmıştır: eylem, çoğulluk, olumsuzluk, soru, sözdizim, durum, iyelik, olumsuz yapılar, diğer. Yanlışların %30.4’ü sözlüksel, %69.6’sı da yapısal olarak dağılım göstermiştir. En sık yapılan yanlışlar yapısal yanlışların %30.1’ini oluşturan durum, iyelik ve tamlama eklerinin kullanımındaki yanlışlar olarak ortaya çıkmıştır.

Kara (2010) 31 farklı ülkeden gelen toplam 1324 öğrencinin yazılı ve sözlü ödevleri ve sınav metinlerini incelediği çalışmasında tespit ettiği yanlışları şu şekilde sınıflandırmıştır:

1. Dilbilgisi, 2. Yazma, 3. Okuma ve konuşma, 4. Anlama. İlk sınıfı kendi içinde yirmiyeye, ikinciye dokuza, üçüncüyü yediye ve dördüncüyü de ikiye ayıran Kara her alt grup için

örnekler vermiş ve yanlışları en çok hangi uyruklu öğrencilerin yaptığını saptamaya çalışmıştır.

Önder (2017) yüksek lisans tez çalışmasında A2, B1 ve B2 düzeylerinde öğrenim gören 65 öğrencinin sınav metinlerini incelemiş, en fazla sayıda yanlışın B1 düzeyinde yapıldığını görmüş ve “toplam 6156 yanlıştan %37.1’inin yazımsal, %23.4’ünün biçimbilimsel, %23.3’ünün sözdizimsel, %8.4’ünün sesdizgisel, %7.8’inin anlambilimsel yanlışlar” olduğunu gözlemlemiştir.

Yazılı metinlerin incelendiği çalışmalar dışında sözlü veri toplanan bir çalışma Yüksel, İnan-Karagül ve Fidan (2017)’nin çalışmasıdır. Araştırmacılar A1, A2, B1, B2 ve C1 düzeylerinin her birinden 12 saatlik ders kayıt etmiş ve bu derslerde öğrencilerin yaptıkları toplam 1831 yanlış dilbilgisel, sözlüksel ve sesbilimsel olarak üçe ayırmışlar, öğretmenlerin verdiği dönütleri ve öğrencilerin edimsel çıkarımlarını incelemişlerdir. Araştırmacılar bilgileri dahilinde başka hiçbir çalışmada yabancı dil olarak Türkçe sınıflarında yapılan yanlışların betimlenmediğini, ve yanlış türleri ile öğrencilerin düzeyi arasında bir ilişki kurulmadığını söylemektedirler. Aslında Gönülal, Spinner ve Winke (2016) 1, 2, 3 yıldır Türkçe öğrenen toplam 16 öğrencinin VOICES programını kullanarak kaydettikleri konuşmaları incelemiş ve yapılan yanlışları dilbilgisel, sözlüksel ve bütünsel olarak üçe ayırmışlardır. Toplam 395 yanlıştan %76,9’u dilbilgisel, %19,5’i sözlüksel, %3,8’i ise bütünsel olarak sınıflandırılmıştır. Araştırmacılar aynı zamanda her düzeyde en çok yapılan yanlışları da çıkarmışlardır. Dildeki yetkinlik düzeyi arttıkça dilbilgisel yanlış oranının düştüğü, sözlüksel yanlış oranının ise arttığı gözlenmiştir.

Yine öğrencilerin sözlü üretimlerindeki yanlışların incelendiği bir çalışma da Dizeli ve Sonkaya (2021)’in B1-B2 düzeyindeki 40 öğrenci ile yaptığı çalışmadır. Yapılan yanlışlar şu şekilde sınıflandırılmıştır: 1. sözdizim, 2. sözcük, 3. morfolojik. Daha sonra Türkçenin birinci

yabancı dili olan öğrencilerin yaptıkları yanlışlar ile ikinci yabancı dili olan öğrencilerin yaptıkları yanlışlar karşılaştırılmıştır. İki grupta da en fazla sayıda sözdizim yanlış, daha sonra sözcük yanlış, en az sayıda da morfolojik yanlışlar yapıldığı saptanmıştır.

Elturan (2019) ise yine B1-B2 düzeyindeki 6 öğrencinin hem yazılı hem sözlü sınavlarını kullanarak öğrencilerin yaptıkları yanlışları şu şekilde sınıflandırmıştır: 1. dilbilgisi, 2. sözdizim, 3. sözcük seçimi, 4. yazım/noktalama (yazılı), 5. sesbilimsel (sözlü).

Ersoy (1997) de 150 öğrencinin yazılı metnindeki yanlışları incelediği yüksek lisans tez çalışmasında yanlışları dilbilgisi ve yazım yanlışları olarak, dilbilgisi yanlışlarını da kendi içinde sesbilgisi, biçimbilim ve sözdizim yanlışları şeklinde ayırarak incelemiş ve her kurda en çok yapılan yanlışları belirlemiştir. Çerçi, Derman ve Bardakçı (2016) da A1 düzeyinden C1 düzeyinin sonuna kadar öğrenime devam eden 14 öğrencinin her kurun sonunda girdikleri kur atlama sınavında yazdıkları metinleri inceleyerek yapılan dilbilgisi, sözdizim, sözcük seçimi ve yazım-noktalama yanlışlarının kurlara göre dağılımını çıkarmışlardır. Çalışmada bazı farklılıklar olsa da genel olarak dilbilgisi ve sözcük seçimi yanlışlarının A1 düzeyinden C1 düzeyine geçildikçe arttığı, fakat sözdizim ve yazım-noktalama yanlışlarının kur ilerledikçe azaldığı sonucuna varılmıştır.

Tablo 3 yanlışlar üzerine yapılan yukarıda bahsedilen çalışmalarda yanlışların nasıl betimlendiğinin kronolojik bir özetini sunmaktadır.

Tablo 3. Türkçeyi yabancı/ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin yaptıkları yanlışlar üzerine yapılan çalışmaların özeti

Çalışma	Anadili	Kur/Düzy	Öğrenci sayısı	Veri	Yanlış sınıflandırması
Oğuzkan, 1984	İngilizce	Yüksek	32	yazılı sınavlar	1.sözlüksel 2.yapısal
Ersoy, 1997		Temel 1,2 Orta 1,2 Yüksek 1,2	150	kompozisyon	1.dilbilgisi 2.yazım

Çalışma	Anadili	Kur/Düzey	Öğrenci sayısı	Veri	Yanlış sınıflandırması
Albayrak, 2010	Moğolca			kompozisyon	Dilbilgisi 1.fonetik 2.kavram işaretleri 3.isim ve fiil tabanları 4.kavram ilişkileri 5.cümle 6.yazım ve noktalama
Kara, 2010			1324	yazılı ve sözlü ödevler ve sınavlar	1.dilbilgisi 2.yazma 3.okuma ve konuşma 4.anlama
Subaşı, 2010	Arapça		20	kompozisyon (sınav)	1.Arapça dilbilgisi kurallarının etkileri 2.yanlış sözcük kullanımı 3.sözcük türetme 4.diğer
Bölükbaş, 2011	Arapça		20	kompozisyon	1.yazım 2.dilbilgisi 3.sözcük seçimi 4.sözdizim
Okatan, 2012		Hazırlık	40	kompozisyon (ödev ve sınav)	1.yazılı anlatım uygulamaları 2.harflerin yanlış kullanımı
Büyükkız ve Hasırcı, 2013		B2	42	kompozisyon	1.dilbilgisi 2.sözdizim 3.sözcük seçimi 4.yazım-noktalama
Emiroğlu, 2013		A,B,C	51	3lü derecelendirme anketi	1.sözcükte anlam 2.sözcük türleri 3.ekler 4.cümle 5.ses bilgisi 6.yazım
Mert, Gündoğdu ve Albayrak, 2013	Türkmence Azerice Kırgızca Kazakça		30	kompozisyon	Transfer yanlışları 1.sesbilim 2.biçimbilim 3.anlam 4.sözdizim
Yağmur Şahin, 2013		B2	23	kompozisyon	Ek yanlışları 1.yapım ekleri

Çalışma	Anadili	Kur/Düzey	Öğrenci sayısı	Veri	Yanlış sınıflandırması
					2.çekim ekleri
Boylu, 2014	Farsça	temel	120	kompozisyon (ödev ve sınav)	1.ses bilgisi 2.biçim bilgisi 3.sözdizimi 4.sözcük bilgisi
İnan, 2014	Farsça	B2	71	kompozisyon	1.yazım, noktalama, sesbilim 2.biçim-sözdizim 3.sözcük-anlam 4.süreç temelli
Şengül, 2014			45	görüşme, dikte	Sesleri/ harfleri seslendirme/ yazma yanlışları
Boylu ve Başar, 2015	Azerice, Farsça	Temel Orta	30	kompozisyon (ödev, yazma etkinlikleri ve sınav)	Aktarım yanlışları
Çetinkaya, 2015	Arapça	B2	50	kompozisyon	1.yazımsal 2.sözlüksel-anlamsal 3.sözdizimsel 4.biçimbilimsel
Nurlu ve Kutlu, 2015	Farsça	A1	94	sınavlar	1.yazım 2.ek 3.kelime
Yılmaz ve Bircan, 2015		A2	22	kompozisyon	1.ımla ve noktalama 2.dilbilgisi 3.sözdizim 4.sözcük seçimi
Çerçi, Derman ve Bardakçı, 2016		A1-C1	14	sınav metinleri	1.dilbilgisi 2.sözdizim 3.sözcük seçimi 4.yazım-noktalama
Gönülal, Spinner ve Winke, 2016		1, 2, 3. yıl	16	konuşma kaydı	1.dilbilgisel 2.sözlüksel 3.bütünsel
Gülbüz ve Güleç, 2016			13	görüşme	1.dilbilgisi ve terimler 2.telaffuz
Boylu, Güney ve Özyalçın, 2017		B1	50	kompozisyon (sınav)	1.ses bilgisi 2.noktalama 3.dilbilgisi

Çalışma	Anadili	Kur/Düzey	Öğrenci sayısı	Veri	Yanlış sınıflandırması
					4.sözdizim 5.sözcük bilgisi
Ercan ve Akpınar, 2017		B2, C1	21	görüşme	1.dilbilgisi 2.kelime bilgisi 3.anlatım
Önder, 2017		A2, B1, B2	65	sınav	1.yazımsal 2.bişimbilimsel 3.sözdizimsel 4.sesdizgisel 5.anlambilimsel
Karakoç Öztürk ve Dağıstanlıoğlu, 2017		B1	60	öyküleyici metinler	1.yazım 2.noktalama
Tiryaki, 2017		B2	21	kompozisyon	1.kelime düzeyi 2.cümle düzeyi 3.paragraf düzeyi
Yüksel, İnan-Karagül ve Fidan, 2017		A1, A2, B1, B2, C1		ders kaydı	1.dilbilgisel 2.sözlüksel 3.sesbilimsel
Gezer ve Kıymık, 2018	Arapça	B1	11	kompozisyon	1.ses bilgisi 2.şekil bilgisi 3.sözdizim
Salı, 2018	Yunanca		31	anket	1.dilbilgisi 2.imla ve telaffuz 3.anadili farkı 4.teknik, yöntem, materyal 5.dil becerileri 6.seviye
Temizyürek ve Ünlü, 2018	Gürcüce	A1, A2		kompozisyon	1.şekil 2.dilbilgisi 3.ses olayları ve uyumu 4.karıştırılan sözcükler 5.cümle yapısı ve anlatım
Atay, 2019	Arapça	7-8.sınıf öğrencileri	102	Çalışma kağıtları	1.durum ekleri 2.sözdizimi 3.tamlama ve ek 4.kelime 5.yazım
Elturan, 2019			6	Yazılı ve sözlü sınav	1.dilbilgisi 2.sözdizim 3.sözcük seçimi 4.yazım/noktalama (yazılı)

Çalışma	Anadili	Kur/Düzyey	Öğrenci sayısı	Veri	Yanlış sınıflandırması
					5.sesbilimsel (sözlü)
Kahraman, 2019	Arapça	A1, A2	80	Yazılı sınav	1. Ses bilgisel 2. Biçim bilgisel 3. Sözdizimsel 4. Anlam bilimsel 5. Yazım ve noktalama
Dizeli ve Sonkaya, 2021		B1-B2	40	Sözlü üretim	1.sözdizim 2.sözcük 3.morfolojik

Bu çalışmalar incelendiğinde farklılıkların yanı sıra, farklı şekillerde ifade edilse de sıklıkla kullanılan ortak bazı yanlış kategorilerinin de olduğu görülebilir. Örneğin, biçimbilimsel (morfolojik/dilbilgisel) yanlışlar 28, sözlüksel yanlışlar 19, yazım-noktalama yanlışları 15, sözdizim yanlışları 14 ve sesbilim yanlışları 11 çalışmada incelenmiştir.

3 YÖNTEM

Çalışmada hem nicel hem de nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. (Büyüköztürk vd., 2022). Öncelikle, öğrencilerin metinlerinde sözvarlığı ve sözcük sıklıkları ile metinlerdeki yanlışların ortaya koyulabilmesi için tarama modeli benimsenmiştir.

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. (Karasar, 2005, s.77)

Tarama modelleri genel tarama modelleri ve örnekölay taramaları olarak ikiye ayrılabilir. “Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (s.79). Tekil tarama modelleri ise “değişkenlerin, tek tek, tür ya da miktar olarak oluşumlarının belirlenmesi amacı ile yapılan araştırma modellerine... denir” (s.79). Bu çalışmada öğrenci metinleri incelenirken bunlar tek tek ve tek seferde ele alınmış olduğundan kesitsel tekil tarama modeli kullanılmıştır.

Çalışma aynı zamanda doküman analizi yöntemi kullanılan bir durum çalışmasıdır. Doküman analizi yazılı belgelerin sistematik olarak analiz edilmesi olarak tanımlanmaktadır (Wach, 2013). “[M]üdahalesiz veri toplama yöntemleri bağlamında ele alınan ve hali hazırda bulunan belgeler üzerinden araştırma yapmaya imkan sağlayan” (Sak, vd., 2021, s.232) bu yöntemin aşamaları şu şekilde listelenmiştir: 1. Planlama, 2. Veri toplama, 3. Veriyi gözden geçirme (verinin gerçekliğini ve güvenilirliğini değerlendirme ve yanlışlık olup olmadığını

kontrol etme), 4. Sorgulama (yazar, amaç vb. ile ilgili arka plan bilgisi, içerik analizi), 5. Süreç üzerine düşünme, 6. Veri analizi (O’Leary, 2014).

Bu çalışma bir öğrenci derlemi oluşturup onun üzerinde incelemeler yaparak sonuçlara varmayı hedeflediği için aynı zamanda derlem-güdümlü (corpus-driven) bir yaklaşımı benimsemektedir. Tognini-Bonelli (2001)’e göre bu yaklaşım bir araştırmacının derlem verisi aracılığıyla hipotezler ve kuramlar oluşturması için derlemin tek kaynak olduğunu öne sürer.

3.1 Araştırma evreni ve örneklem

Örnekleme Ankara Üniversitesi TÖMER, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi DEDAM ve ODTÜ’de farklı düzeylerde Türkçe öğrenmekte olan yabancı öğrenciler oluşturmaktadır. 2016-2018 tarihleri arasında bu kurumlarda öğrenim gören bu öğrencilerin yazdıkları ödev ve sınav metinleri toplanmıştır. Öğrencilerin ve metinlerin kurumlara ve düzeylere göre dağılımı Tablo 4’te görülebilir.

Tablo 4. Öğrencilerin ve metinlerin kurumlara ve düzeylere göre dağılımı

		Öğrenci sayısı	Ödev/ sınıf içi metin sayısı	Sınav metni sayısı	Toplam metin sayısı
TÖMER	Temel 1	43	92	0	92
	Temel 2	32	60	31	91
	Temel 3	22	65	0	65
	Temel 4	24	68	24	92
	Orta-B1	18	32	8	40
	Orta-B2	11	17	7	24
	Yüksek-C1	7	14	7	21
	Yüksek-C2	14	22	14	36
DEDAM	A1	24	29	26	55
	A2	25	34	26	60
ODTÜ	Erasmus (A1)	47	122	65	187
	Temel-A1	27	0	53	53
	Temel-A2	36	0	67	67
	Orta-B1	25	13	25	38

		Öğrenci sayısı	Ödev/ sınıf içi metin sayısı	Sınav metni sayısı	Toplam metin sayısı
	Orta-B2	41	0	78	78
Toplam		396	568	431	999

Toplam öğrenci sayısı 319 olmasına rağmen Tablo 4’te 396 görünmesinin sebebi her üç kurumda da öğrenim gören öğrencilerden bazılarının iki farklı kurda iken çalışmaya katılmış olmasıdır.

3.2 Veri toplama teknikleri

Bu bölümde katılımcıların demografik bilgileri ve toplanan veri ile ilgili detaylar anlatılmaktadır.

3.2.1 Katılımcılar

Çalışmada toplam 319 öğrencinin metinleri kullanılmıştır. Tablo 5 öğrencilerin demografik bilgilerini göstermektedir.

Tablo 5. Katılımcı bilgileri

Cinsiyet	Öğrenci sayısı	Yaş	Öğrenci sayısı	Düzey	Öğrenci sayısı
Kadın	152	20 yaş altı	68	A1	173
Erkek	166	21-30	219	A2	107
Belirtilmemiş	1	31-40	19	B1	43
		41-50	7	B2	52
		Belirtilmemiş	6	C1	7
				C2	14
				Toplam	396

Yukarıda da belirtildiği üzere, öğrencilerin toplam sayısının düzeylere göre bakıldığında daha fazla görünmesinin sebebi toplamda 77 öğrencinin birbirini takip eden iki düzeyde de öğrenim gören öğrencilerden olmasıdır.

Öğrencilerin geldikleri ülkelerin dağılımı Tablo 6’da görülebilir:

Tablo 6. Öğrencilerin geldikleri ülkeler

Milliyet	Öğrenci sayısı	Milliyet	Öğrenci sayısı
Filistin	32	Belçika	2
Irak	20	İngiltere	2
Pakistan	19	Japonya	2
Suriye	16	Kırgızistan	2
Afganistan	15	Özbekistan	2
Fas	14	Portekiz	2
Arnavutluk	12	Sırbistan	2
Ürdün	12	Sudan	2
Rusya	11	Yemen	2
Ukrayna	11	Avusturya	1
Bangladeş	10	Beyaz Rusya	1
Libya	9	Bosna Hersek	1
Kazakistan	8	Bulgaristan	1
Çin	7	El Salvador	1
Gürcistan	7	Etiyopya	1
İran	7	Gabon	1
Türkmenistan	6	İtalya	1
Endonezya	5	Kanada	1
Kore	5	Karadağ	1
Kosova	5	Kolombiya	1
Mısır	5	Küba	1
Tayvan	5	Letonya	1
Amerika Birleşik Devletleri	4	Madagaskar	1
Fransa	4	Makedonya	1
Kenya	4	Nijerya	1
Malezya	4	Rwanda	1
Almanya	3	Srilanka	1
Azerbaycan	3	Suudi Arabistan	1
Birleşik Arap Emirlikleri	3	Tacikistan	1
Cibuti	3	Tayland	1
Moğolistan	3	Vietnam	1
Moldovya	3	Yunanistan	1
Somali	3	Toplam	319

Tablo 6’dan da görülebileceği gibi, öğrenciler 65 farklı ülkeden gelmektedir.

Öğrencilerin anadillerinin dağılımı Tablo 7’de görülebilir:

Tablo 7. Öğrencilerin anadilleri

Anadili	Öğrenci sayısı	Anadili	Öğrenci sayısı
Arapça	103	Arapça, Fransızca	1
Arnavutça	18	Arapça, İngilizce, İspanyolca	1
Rusça	17	Arapça, Rusça	1
Farsça	11	Arapça, Somalice, Afar	1
Urduca	11	Arapça, Somalice, Afar, Fransızca	1
Bengalce	10	Azerice, Rusça	1
Çince	10	Bahasa Melayu	1
Arapça, İngilizce	7	Boşnakça	1
Fransızca	7	Bulgarca	1
Gürcüce	7	Çince, Tayvanca	1
İngilizce	6	Hausa, Fulfulde	1
Endonezyaca	5	Hollandaca	1
Korece	5	İtalyanca, Hırvatça	1
Türkmençe	5	Kinyarwanda	1
Ukraynaca	5	Kırgızca	1
Almanca	4	Kırgızca, Rusça	1
Derice	4	Korece, İngilizce	1
Farsça, Peştuca	4	Makedonca	1
Kazakça	4	Malgaşça	1
Rusça, Ukraynaca	4	Özbekçe, Rusça	1
Somalice	4	Peştuca	1
İspanyolca	3	Romence, Rusça	1
Malayca	3	Rusça, Beyaz Rusça	1
Moğolca	3	Rusça, İngilizce, Arapça	1
Urduca, İngilizce	3	Rusça, Türkmençe	1
Japonca	2	Rusça, Türkmençe, İngilizce	1
Kazakça, Rusça	2	Swahili, İngilizce	1
Özbekçe	2	Swahili, Somalice	1
Portekizce	2	Tacikçe	1
Romence	2	Tamil, Sinhala, İngilizce	1
Sırpça	2	Taylandca	1
Swahili	2	Urduca, İngilizce, Punjabi	1
Urduca, Punjabi	2	Vietnamca	1
Urduca, Sindhi	2	Yunanca	1
Amharca, Oromo	1	Belirtilmemiş	2
Arapça, Amazigh	1	Toplam	319

Tablo 7’de de görüldüğü gibi 319 öğrencinin 103’ünün (%32.3) anadili Arapçadır.

Öğrencilerin eğitim aldıkları okullardaki öğretim dilleri Tablo 8’de gösterilmiştir:

Tablo 8. Öğrencilerin okudukları okullardaki öğretim dilleri

Diller	İlkokul	Ortaokul/ Lise	Üniversite	Toplam
Arapça	33	20	8	66
İngilizce	11	14	28	53
Arapça, İngilizce	14	25	3	42
Fransızca	9	5	4	18
Rusça	6	7	4	17
Türkçe	1	1	10	12
Farsça	5	3	1	9
İspanyolca	2	0	3	5
Ukraynaca	2	2	1	5
Korece	2	2	1	5
Almanca, İngilizce	1	1	2	4
Türkmençe, Rusça	3	0	0	3
Türkmençe	3	0	0	3
İngilizce, Fransızca	0	1	2	3
Ukraynaca, Rusça	2	1	0	3
Hollandaca	1	1	1	3
Portekizce	1	1	1	3
Kazakça	1	1	1	3
Vietnamca	1	1	1	3
İtalyanca	1	1	1	3
Almanca	1	1	0	2
İngilizce, Türkçe	0	0	2	2
Moğolca	0	1	1	2
Arapça, Fransızca	1	1	0	2
Yunanca	1	1	0	2
Urdu, İngilizce	1	1	0	2
Türkmençe, Rusça, İngilizce	1	1	0	2
İspanyolca, İngilizce, Fransızca	0	1	1	2
Somalice	1	1	0	2
İspanyolca, İngilizce, Almanca	0	1	0	1
Rusça, Moğolca	1	0	0	1
İngilizce, Swahili	1	0	0	1

Diller	İlkokul	Ortaokul/ Lise	Üniversite	Toplam
Farsça, Dashto, Arapça, İngilizce	0	1	0	1
İspanyolca, İngilizce	0	1	0	1
Hintçe	0	1	0	1
Fransızca, İngilizce, Hollandaca	0	1	0	1
Bahasa Melayu, İngilizce	1	0	0	1
Korece, İngilizce	0	0	1	1
Arapça, İngilizce, İbranice	1	0	0	1
Arapça, İngilizce, İbranice, Türkçe	0	1	0	1
Sırpça, Hırvatça	1	0	0	1
Boşnakça	0	1	0	1
Karadağca	0	0	1	1
Almanca, Türkçe	0	0	1	1
Boş	5	12	35	

Tablo 8’de görüldüğü gibi özellikle üniversitedeki öğretim dilini yazmayan 35 öğrenci vardır. Bu öğrencilerden on dokuzu henüz 20 yaş altında oldukları için üniversite eğitimi almamış olduklarından bu soruya cevap vermedikleri düşünülebilir.

Öğrencilerin ne kadar süredir Türkiye’de yaşadıkları Tablo 9’da görülebilir.

Tablo 9. Öğrencilerin Türkiye’de yaşama sürelerine göre dağılımı

	2 haftadan az	2-4 hafta	1-3 ay	4-6 ay	7-12 ay	1 yıldan fazla	boş	Toplam
Öğrenci sayısı	9	24	99	58	18	110	1	319

3.2.2 Veri toplama araçları

Bu öğrencilerin ders için sınıf içi ve/veya dışında yazdıkları metinler ve öğrencilerin kur sonunda girdikleri sınavlarda yazdıkları metinler toplanmıştır. Tablo 10 metinlerin düzeylere göre dağılımını göstermektedir.

Tablo 10. Metinlerin öğrencilerin öğrenim gördükleri düzeylerde yazdıkları metin türlerine göre dağılımı

Düzye	Öğrenci sayısı	Ödev metni sayısı	Sınav metni sayısı	Toplam metin sayısı
A1	173	303	175	478
A2	107	167	117	284
B1	43	45	33	78
B2	52	17	85	102
C1	7	14	7	21
C2	14	22	14	36
Toplam	396	568	431	999

Metinler toplandıktan sonra hakkında yazılan konulara göre dağılımları çıkarılmıştır. Farklı düzeylerde yazılan metinlerdeki konular aşağıdaki tablolarda görülebilir.

Tablo 11. TÖMER A1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı

TÖMER A1 – konu	Kişi/yer tanıtımı		Belli bir zamanda yapılanlar		Toplam metin sayısı
	Kendiniz	4	Boş zaman	13	
	Aileniz	25	1 günde	27	
	En iyi arkadaşınız	16	Hafta sonu	7	
	Komşunuz	2	Pazar günü	2	
	Şehriniz/Ülkeniz	15	Her gün	2	
	Eviniz	4	Dün	4	
	Yemek	6	Türkiye’de ilk günler	4	
			Geçen tatil/yaz	13	
			Çocukken	4	
			Ülkenizdeyken	5	
Toplam metin sayısı	72		81		153

Tablo 12. TÖMER A1 düzeyindeki öğrencilerin kur sonunda girdikleri sınavda yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı

TÖMER A1 – sınavlar – konu	Kişi/yer tanıtımı		Belli bir zamanda yapılanlar		Toplam metin sayısı
	Şehriniz	6	Türkiye’de ilk gün	4	
	Şehir/köy hayatı	1	Geçen yıl	6	
	En sevdiğiniz aile bireyi	2	Çocukken yazın	7	
			Yaz tatiliniz	5	
Toplam metin sayısı	9		22		31

Tablo 13. DEDAM A1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı

DEDAM A1 – konu	Kişi/yer tanıtımı		Belli bir zamanda yapılanlar		Toplam metin sayısı
	Kendiniz	8	Her gün	1	
			Hafta içi	1	
			Hafta sonu	19	
Toplam metin sayısı	8		21		29

Tablo 14. DEDAM A1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metinlerinin konularına göre dağılımı

DEDAM A1 sınavlar – konu	Kendini tanıtırma	Haftalık program	Toplam metin sayısı
Metin sayısı	13	13	26

Tablo 15. ODTÜ A1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı

ODTÜ A1 – konu	Kişi/yer tanıtımı		Belli bir zamanda yapılanlar		Diğer	Toplam metin sayısı
	Kendiniz	33	Rutin bir gün	20	Türkiye ile ilgili mektup	38
			Hafta sonu	31		
Toplam metin sayısı	33		51		38	122

Tablo 16. ODTÜ A1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metnlerinin konularına göre dağılımı

ODTÜ A1 sınavlar – konu	Kişi/yer tanıtımı		Belli bir zamanda yapılanlar		Diğer		Toplam metin sayısı
	Kendiniz	46	Rutin bir gün	46	Türkiye ile ilgili mektup	26	
Toplam metin sayısı	46		46		26		118

Tablo 17. TÖMER A2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı

TÖMER A2 – konu	Tanıtma/Açıklama		Belli bir zamanda yapılanlar		Diğer		Toplam metin sayısı
	Arkadaşınız	6	Boş zaman	1	Masal	13	
	Ülkeniz/şehriniz	8	Hafta sonu	6	Fıkra	3	
	Mevsim	5	Ülkenizdeyken	8	Dilekçe	3	
	Yemek	5	Eskiden	3	Ne yapabilirsiniz/ yapamazsınız?	4	
	Meslek	3	1 günde	15	Türkiye’de keyif aldığınız şeyler	4	
			Ülkenizde özel bir gün	4	Sağlıklı olmak	7	
			Tatil	19	Çok okuyan/ gezen mi çok bilir?	3	
			Gelecek planları	11			
			Bayram	2			
Toplam metin sayısı	27		69		37		133

Tablo 18. TÖMER A2 düzeyindeki öğrencilerin kur sonunda girdikleri sınavda yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı

TÖMER A2 sınavlar	Ülkenizdeki yerler	Hayata pozitif bakmak	Çocukluk anınız	Teknolojinin ilişkilere etkisi	Sağlıklı yaşam için gerekler	Toplam metin sayısı
Toplam	9	1	1	2	11	24

Tablo 19. DEDAM A2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı

DEDAM A2 – konu	Tanıtma/Açıklama		Belli bir zamanda yapılanlar		Toplam metin sayısı
	Oda/Ev	4	Her gün	2	
	Değişen şehir	4	Geçen hafta sonu	3	
	Otel reklamı	4	Tatil/gezi	9	
			Gelecek hafta	3	
			Gelecek yıl	1	
			3 yıl önce	4	
Toplam metin sayısı	12		22		34

Tablo 20. DEDAM A2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metinlerinin konularına göre dağılımı

DEDAM A2 sınavlar – konu	İzmir’de 3 gün	Plan yapmak için mesaj	Toplam metin sayısı
Metin sayısı	13	13	26

Tablo 21. ODTÜ A2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metinlerinin konularına göre dağılımı

ODTÜ A2 sınavlar – konu	Belli bir zamanda yapılanlar	
	Geçen yaz	35
	Bu/gelecek yaz için planlar	32
Toplam metin sayısı	67	

Tablo 22. TÖMER B1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı

TÖMER B1 – konu	Tanıtma/Açıklama		Belli bir zamanda yapılanlar		Diğer		Toplam metin sayısı
	Şehriniz	2	Önemli bir gün	1	Sağlıklı yaşam için	7	
	Ünlü bir sporcu	3	Gelecek/tatil planları	2	Fazla tüketimin sebepleri ve çözümleri	1	
			Türkiye’de ilk gün	1	Hayaller	2	
					Tatilin önemi	2	
					“Keşke”leriniz	3	
					Bir röportaj	2	
					Hayatta önemli şeyler	1	

TÖMER B1 – konu	Tanıtma/ Açıklama	Belli bir zamanda yapılanlar	Diğer		Toplam metin sayısı
			Arkadaşlık kurma yolları	1	
			Değiştirmek istedikleriniz	2	
			Teknolojinin hayattaki yeri	1	
			Yabancı dilin önemi	1	
Toplam metin sayısı	5	4	23		32

Tablo 23. TÖMER B1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metnlerinin konularına göre dağılımı

TÖMER B1 sınavlar – konu	Hayvan sevgisi	Mesleğiniz	Toplam metin sayısı
Metin sayısı	2	6	8

Tablo 24. ODTÜ B1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konusu ve sayısı

ODTÜ B1 – konu	Keşke... (ödev)	Kültürünüzdeki bir kutlama (sınav)	Toplam metin sayısı
Toplam metin sayısı	13	25	38

Tablo 25. TÖMER B2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı

TÖMER B2 – konu	Film/ kitap	Değiştirmek istedikleriniz	Türkiye’de hayat/bir yer	Çevre sorunları	Ülkenizde yılbaşı	Atasözü	Toplam metin sayısı
Metin sayısı	5	1	2	3	2	4	17

Tablo 26. TÖMER B2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metnlerinin konularına göre dağılımı

TÖMER B2 sınavlar – konu	Sağlık, para, aşktan hangisi daha önemlidir?	Başarı ve saygı için gerekenler nelerdir?	En büyük icat nedir?	Toplam metin sayısı
Metin sayısı	4	2	1	7

Tablo 27. ODTÜ B2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metnlerinin konularına göre dağılımı

ODTÜ B2 sınavlar – konu	Belli bir zamanda yapılanlar	
	Ülkenizdeki bayram/şenlik	41
	Özel günler	37
Toplam metin sayısı		78

Tablo 28. TÖMER C1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı

TÖMER C1 – konu	Ülkenizde		Diğer		Toplam metin sayısı
	Para	3	Türkçe öğrenirken	4	
	Giysi	5			
	Atasözü	2			
Toplam metin sayısı	10		4		14

Tablo 29. TÖMER C1 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metnlerinin konularına göre dağılımı

YÜKSEK 2 sınavlar – konu	Yabancı dil öğrenme yaşı	Ülkenizdeki üniversite eğitimi	Toplam metin sayısı
Metin sayısı	4	3	7

Tablo 30. TÖMER C2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı metinlerin konularına göre dağılımı

TÖMER C2 – konu	Önem		Etki		Problemler ve çözümler		Diğer		Toplam metin sayısı
	Turizm	1	Eğitim	2	Bağımlılık yapan maddeler	2	Fikirlerin oluşması	1	
	Paylaşmak	1	İnternet	2	Gençlerin sorunları	2	Engelli olmak	1	
	Sorumluluklar	1			Dünyadaki problemler	1	İlgilendiğiniz sanat dalı	2	
					Para kazanmanın zorlukları	1	Alternatif tıp	2	
							Zamanı kullanma şekliniz	1	

TÖMER C2 – konu	Önem	Etki	Problemler ve çözümler	Diğer		Toplam metin sayısı
				Ebeveynlik nasıl olmalı?	2	
Toplam metin sayısı	3	4	6	9		22

Tablo 31. TÖMER C2 düzeyindeki öğrencilerin yazdığı sınav metinlerinin konularına göre dağılımı

TÖMER C2 sınavlar – konu	Kişisel yetenekler ve mesleki başarı arasındaki ilişki	Doğal kaynakların tüketilmesinin etkileri ve çözüm önerileri	Kültürel mirasın korunmasının ülkeye katkıları	Toplam metin sayısı
Toplam metin sayısı	8	2	4	14

3.3 Veri analizi

Ankara Üniversitesi Etik Kurulu’ndan 14.11.2016 tarihli, 310 karar sayılı etik kurul izni ve diğer kurumların müdürlüklerinden gerekli izinler alındıktan sonra Ankara Üniversitesi TÖMER, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi DEDAM ve ODTÜ’de öğrenim görmekte olan yabancı öğrencilere 2016-2018 tarihleri arasında ulaşılmış, toplam 377 öğrenciye bir bilgi formu (Ek 1) doldurtularak çalışmada metinlerinin kullanılabilmesi için izinleri alınmıştır. Daha sonra, metinlerine ulaşılamayan öğrenciler çalışmadan çıkarılmış ve toplam 319 öğrenci ile çalışmaya devam edilmiştir.

3.3.1 Metin dışı bilgiler ve öğrenci metinleri

Her öğrenciye bir kod verilerek öğrencilerin bilgi formlarından elde edilen metin dışı bilgiler (yaş, cinsiyet, milliyet, anadili, Türkiye’de bulunma süresi, Türkçe öğrenme süresi, düzey, vb.) Şekil 2’deki gibi bir excel tablosuna aktararak bilgisayar ortamına geçirilmiştir.

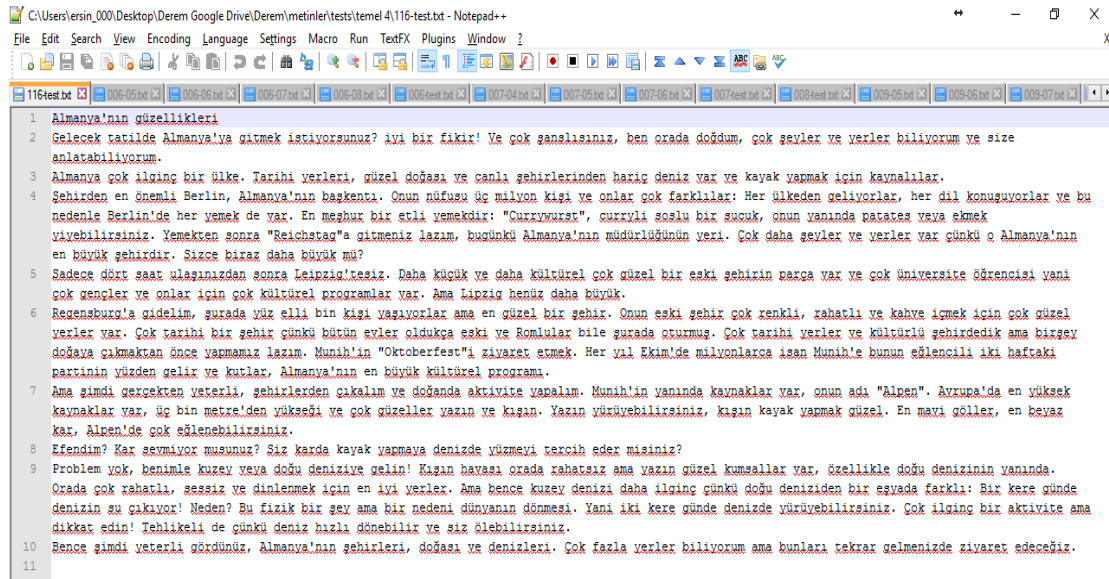
Şekil 2. Öğrencilerin metin dışı bilgileri

	A	B	C	D	E	F	K	L	P	Q	R	S	T	U
	Tarih	Kod	Doğum tarihi	Cinsiyet	Ülke	Anadili	Yabancı dil	Yabancı dil 2	Türkçe öğrenmeye ne kadar önce başladınız?	Hangi kurumlarda Türkçe öğrendiniz?	Şu andaki düzey	Ne zamandır Türkiye'de yaşıyorsunuz?	Daha önce Türkiye'de bulundunuz mu?	referans aracları
1														
2	13.07.2016	1	2001	E	Irak	Arapça	İngilizce		2-4 hafta	TÖMER	Temel 1	1 yıldan fazla	H	E
3	13.07.2016	2	1986	E	Pakistan	Urdu	İngilizce	İspanyolca	2-4 hafta	TÖMER	Temel 1	4-6 ay	H	H
4	13.07.2016	3	1992	K	Somali	Somalice	Türkçe	Arapça	2-4 hafta	TÖMER	Temel 1	1 yıldan fazla	H	E
5	13.07.2016	4	1996	E	Suudi Arabistan	Arapça	Arapça	İngilizce	2-4 hafta	TÖMER	Temel 1	7-12 ay	H	H
6	13.07.2016	5	1991	K	Vietnam	Vietnamca	İngilizce	Türkçe	2-4 hafta	TÖMER	Temel 1	4-6 ay	4-6ay	E
7	14.07.2016	6	1973	K	Fas	Arapça	Fransızca	İngilizce		TÖMER	Temel 1	1 yıldan fazla	1-3 ay	E
8	14.07.2016	7	1997	E	Filistin	İngilizce	İngilizce	Türkçe	2-4 hafta	TÖMER	Temel 1	1-3 ay	1-3 ay	E
9	14.07.2016	8	1997	E	Irak	Arapça	İngilizce		2-4 hafta	TÖMER	Temel 1	1-3 ay	H	E
10	14.07.2016	9	1983	K	Rusya	Rusça	İngilizce			TÖMER	Temel 1	1 yıldan fazla	2-4 hafta	E
11	14.07.2016	10		K	Irak	Arapça	Türkçe			Çağn	Temel 2	1 yıldan fazla	H	E
12	14.07.2016	11	1985	K	Salvador	İspanyolca	İngilizce	Almanca	1-3 ay	TÖMER	Temel 2	4-6 ay	2-4 hafta	E
13	14.07.2016	12	1984	K	Rusya	Rusça	İngilizce	Türkçe	1-3 ay	Rukem	Temel 2	1 yıldan fazla	1-3 ay	E
14	14.07.2016	13	1993	F	Monako	Monokovca	İngilizce	Hollandaca	1-3 ay	TÖMER	Temel 2	1-3 ay	H	F

Toplanan metinlerin de her birine ayrı kodlar verilmiştir. Aynı öğrencinin birden fazla metni olabildiği için kodlama ona göre yapılmıştır. Örneğin 015-01 kodlu metin 15 numaralı öğrencinin ilk metni anlamına gelmektedir. Daha sonra metinler bilgisayara aktarılmış ve Notepad++ programı kullanılarak sayısallaştırılmıştır. Karakter kodlamasında Türkçeye özgü harflerin sorunsuz gösterilmesi için UTF-8 seçilmiştir.

Şekil 3 bunun bir örneğini göstermektedir.

Şekil 3. Notepad++ programı kullanılarak sayısallaştırılan bir metin örneği

Daha sonra tüm metinler üst veri bilgilerine göre farklı kategorilere ayrılarak sınıflandırılmıştır. Örneğin A1 düzeyindeki tüm metinler, 21-30 yaş arasındaki öğrencilerin yazdıkları metinler, ya da kadınların yazdığı metinler gibi. Bu sınıflandırma Şekil 4’te görülebilir.

Şekil 4. Metinlerin ayrıldığı klasörler

3.3.2 Başsözcük listesi ve sıklık listeleri

Tüm metinlerin sözcük listesinin çıkarılması için AntConc yazılımı kullanılmıştır. Sözcük ve sıklık listeleri oluşturmak için kullanılabilecek Wordsmith gibi farklı araçlar olsa da hem uzun süreli olarak ücretsiz kullanılabilen, hem Windows ve Mac uyumlu çalışan, hem de kullanımının daha kolay olduğu düşünülen AntConc aracı tercih edilmiştir.

AntConc ile elde edilen bu sözcük listesi kullanılarak Excel’de bir başsözcük listesi oluşturulmuştur. Başsözcük listesi oluşturulmasının sebebi aynı sözcüğün farklı sözcükler olarak sayılması gibi birtakım karışıklıkları önlemektir. Baş (2011)’e göre “şekil bağlamında kelime iki boşluk arasındaki bir dizidir”. Anlam açısından ise sözcük “dildeki bağımsız ve anlamlı her birim[dir]” (s.33). Yine Baş (2011)’e göre şekilsel bakış açısı kullanıldığında bazı sorunlar ortaya çıkar. Örneğin, eş sesli olan tüm sözcükler birbirine karışır, çekim eki eklenmiş her sözcük ayrı bir sözcük olarak sayılır, ayrı yazılan bileşik sözcükler ayrı iki sözcük olarak sayılır ve çekimli sözcükler ses benzerliğinden dolayı sorun yaratabilir. Sadece

anlamsal bir bakış açısından bakıldığında ise farklı sorunlar çıkacaktır. Örneğin deyimleri oluşturan sözcüklerin ayrı ayrı sözcükler olarak sayılması gibi (s.34-35). Tüm bu sorunları çözmek için Baş (2011) sözcüklerin taban biçimiyle kabul edilmesi gerektiğini öne sürmüştür. Daha sonra yapılan birçok çalışmada da bu amaçla sözcüklerin çekim ekleri silinerek sadece taban biçimleri göz önünde bulundurulmuştur (Çelik, 2014; Göçen, 2016; Şimşek, 2020; Yahşi, 2020; Bulundu, 2022).

Bu çalışmada da sözcükler taban biçimleriyle ele alınmış olmakla birlikte, çekim ekleri silinmemiş, tabanların metinlerde geçen her türlü ekli halleri tabanın yanına yazılarak yukarıda bahsedilen başsözcük listesi oluşturulmuştur. Bu listenin oluşturulması için AntConc'dan elde edilen sözcük listesindeki her sözcük tek tek kontrol edilerek bir başsözcüğün yanına yerleştirilmiş, eğer sözcükler bir anlam ifade etmiyorsa o sözcüğün kullanıldığı metne ulaşarak oradan anlam çıkarılmaya çalışılmıştır. O şekilde de bir anlam ifade etmeyen sözcükler listeye dahil edilmemiştir. Oluşturulan başsözcük listesinden bir kesit Şekil 5'te görülebilir.

Şekil 5. Öğrenci metinleri kullanılarak oluşturulan başsözcük listesinden bir kesit

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S
164	Ankaralı	->		Ankaralı	ankarılıyım														
165	anket	->		anket	ankete														
166	anla-	->		anla-	anladım	anlayabiliriz	anlamışlar	anlamın	anlıyorum	anlamayabili	anlamayır	anlamıştı	anlamıyorlar	anlamıyor	anlamadı	anlayabile	anlayabili	anlayacağı	anlayıp
167	anlam	->		anlam	anlamına	anlamda	anlamı	anlamını											
168	anlamlı	->		anlamlı															
169	anlamsız	->		anlamsız															
170	anlayışlı	->		anlayışlı															
171	anne	->		anne	annem	annemin	annesin	annemdi	annemi	annemle	annesi	annesinin	annesine	annem	annenim	ennem	ennem'e	anneim	anneme
172	anneanne	->		anneanne	annaannala	annaannaya	annaanna	anneannem	anneanne	anneannesin	anneane	anneannem	anneanneme						
173	Ansab	->		Ansab															
174	Antalya	->		Antalya	Antalya'da	Antalya'da	Antalyanın	Antalya'ya	Antalya'd	Antalya'nın	Antaliya	antaliya'a	antalia	antalia'a	antalia'da	antalyada			
175	antik	->		antik															
176	antika	->		antika	antikalar	antikaları													
177	antrenman	->		antrenman	antremanında														
178	antrenör	->		antrenör															
179	Antsa	->		Antsa															
180	apartman	->		apartman	apartmanda	apartmandan	apartmana	apartmanı	apartman	apartmanın	apartman	apartım	apartmant	apartmenta					
181	Apple	->		Apple															
182	aptal	->		aptal	aptaldı	aptaldım	aptalmış	aptaldık	aptallar										
183	Aqilah	->		Aqilah															
184	ara	->		ara	arasına	arasında	arasınd	araya	arada	arasındadır	aralarda	arası	arasındaki	arasındak	arasıyla	arsında			
185	araba	->		araba	arabam	arabalar	arabada	arabasında	arabamla	arabamsı	arabamı	arabamız	arabasına	arabayla	arabaya	arabaları	arabala	arabalard	arabalarır
186	arabasız	->		arabasız															
187	araç	->		araç	araçlarının	araçlarında	araçtı	araçları	araçların	araçtır									
188	aralık	->		aralık	aralıkta	aralıktan	aralık'a	aralık'ta											
189	ara-	->		ara-	arayıp	arayabilir	arababili	aranım	arıyorum	aracağım	aramış	aranmış	aranız	arayarak	arayacağız	arıyoruz	aradı	aradım	arıyor
190	Arabistan	->		Arabistan	arabistan'a	arabistan'a													
191	Arap	->		Arap	araplar	arab	arablar	arabım											
192	Arapça	->		Arapça	arapça	arapça	arapçayı	arabca	arapçala	arapçe									
193	araştır-	->		araştır-	araştırdım	araştırmak													
194	araştırma	->		araştırma	araştırmalar	araştırmalar	araştırmaya												
195	Areeba	->		Areeba															
196	Arçelik	->		Arçelik	arçelik'te														
197	arife	->		arife	arifesinde														
198	Arjang	->		Arjang	arjangı	arjangdı	arjange												
199	arka	->		arka	arkada	arkasında	arkadan	arkaya	arkası										
200	arkadaş	->		arkadaş	arkadaşım	arkadaşım	arkadaşlar	arkadaşımı	arkadaşı	arkadaşım	arkadaşısı	arkadaşımıla	arkadaşlanime	arkadeşin	arkadaşla	arkadaşız	arkadaşız	arkadaşla	
201	arkadaşlık	->		arkadaşlık															
202	Armada	->		Armada															
203	Arnavut	->		Arnavut	arnavt	arnavutar	arnavutlar	arnavutların	arnavutum										
204	Arnavutça	->		Arnavutça	arnavutça														
205	Arnavutluk	->		Arnavutluk	arnavutlu'tan	arnavutluğun	arnavutluk't	arnavutluk't	arnavutlukta	arnavutlukta	arnavutlukta	arnavutlukta							
206	art-	->		art-	artmış	artılır	artış	artmıştır	artığı	artıyor	artacak	artan	artıp	artma	artması	artmasın	artmasın	artmaya	artmak
207	Arthur	->		Arthur															
208	artık	->		artık	artık														
209	artır-	->		artır-	artırmak														
210	arzu	->		arzu	arzulanına														

Çalışmada başsözcükler belirlenirken kavramsal düzeyde kast edilen anlam üzerinden bir sınıflandırma yapılmıştır. Liste oluşturulurken şunlar göz önünde bulundurulmuştur:

- Çoğul eki “-lar”, durum ekleri “-da”, “-dan”, vb. gibi çekim ekleri silinmemiş, fakat bu ekleri almış olan sözcükler, başsözcük olarak kabul edilmiş olan eklendikleri kök sözcüğün sıklığına dahil edilmişlerdir. Örneğin, “masa” başsözcüğünün kullanım sıklığına “masaya”, “masadan”, masayı”, “masalar”, “masanın”, “masası”, “masam” gibi tüm çekim eki almış halleri dahil edilmiştir.
- “-lı”, “-lık”, “-ca”, “-ci”, “-lıca” gibi yapım ekleri almış sözcükler ayrı başsözcükler olarak değerlendirilmiştir. Örneğin, “kitap” ve “kitaplık” sözcükleri, “tehlike” ve “tehlikeli” sözcükleri ve “tasarım” ve “tasarımcı” sözcükleri ayrı birer başsözcük olarak ele alınmıştır.

- Çatı eklerinin nasıl ele alınacağına karar vermek için TUD'daki başsözcüklere bakılarak, orada ayrı başsözcük olarak ele alınan fiiller bu çalışmada da o şekilde değerlendirilmiş, TUD'da aynı başsözcük altında ele alınan “yap-” ve “yapıl-”, “hatırla-” ve “hatırlan-”, “dur-” ve “durdur-” gibi çatı eki almış sözcükler ise aynı başsözcük altında değerlendirilmiştir.
- Sıklık sonuçlarını doğru yansıtabilmesi için metinlerdeki birleşik ve ayrı yazım yanlışları düzeltilmiştir. Örneğin, “soh bet” şeklindeki yazım yanlış “sohbet” olarak, “veben” şeklindeki yanlış ise “ve ben” olarak düzeltilerek doğru başsözcüklerin sıklığına dahil edilmesi sağlanmıştır.
- Yine eşdizim ve sıklık sonuçlarını değiştirmemesi için, birleşik yazılmış olması gereken sözcükler eğer veride ayrı yazılmış ise metinlerde birleştirilmiş ve ilgili başsözcüğün sıklığına dahil edilmiştir. Örneğin, “anaokul” sözcüğü “ana okul” şeklinde yazıldığı metinlerde “anaokul” şeklinde düzeltilerek doğru başsözcüğün sıklığına dahil edilmesi sağlanmıştır. Ayrı yazılması gereken birleşik sözcükler ise metinlerde geçtikleri şekilde bırakılmıştır.

Bunun dışında Baş (2011) şu konuların da önemli olduğunu söylemiştir: “Sayılar, tarihler, matematiksel ifadeler, özel isimler, yabancı kelimeler, kısaltmalar, imladaki bireysel tercihler, çok anlamlılık” (s.42). Bu çalışmadan bunlarla ilgili izlenen yöntem ise şöyle olmuştur:

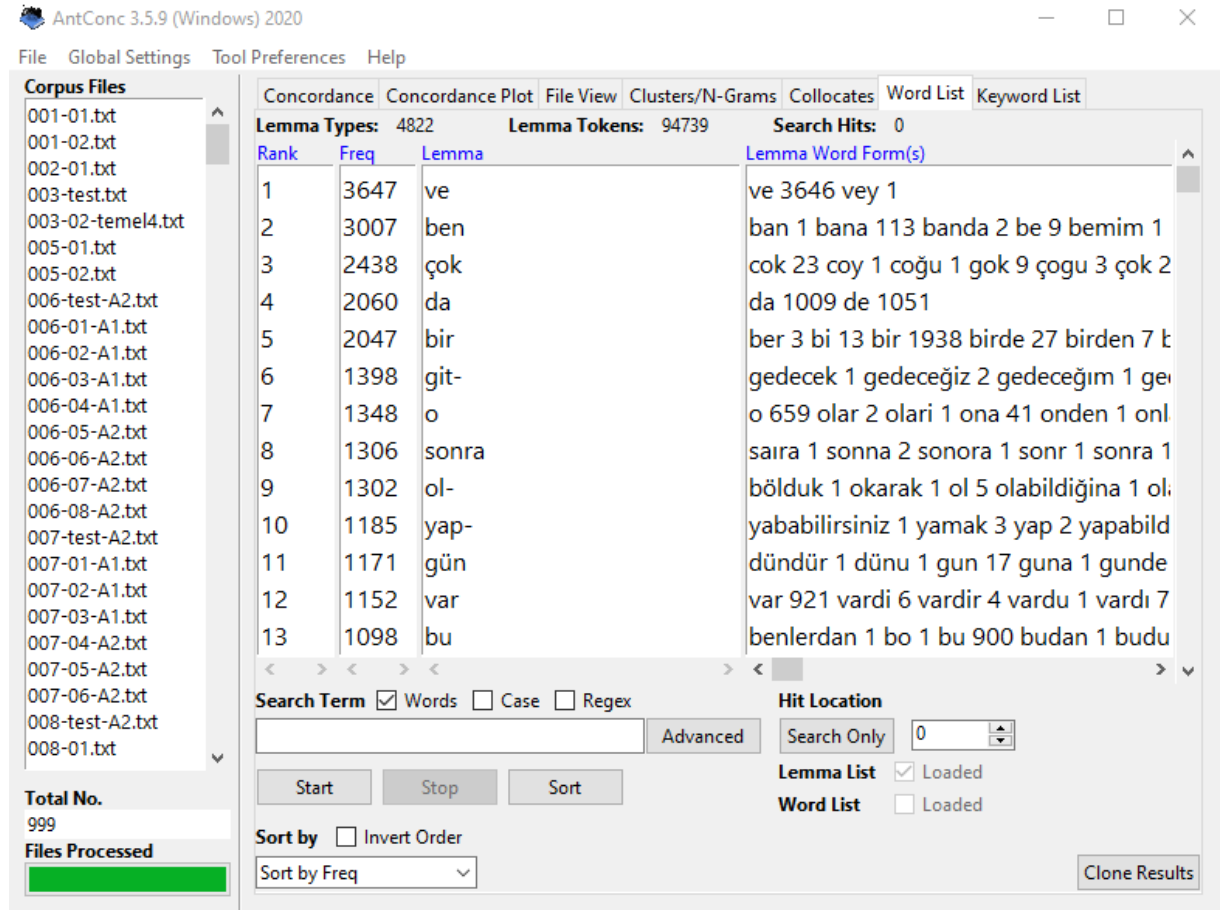
- Sayılar ve tarihleri oluşturan sözcükler ayrı sözcükler olarak çalışmaya dahil edilmiştir.
- Özel isimler hem ders kitaplarında hem de öğrenci metinlerinde çok sayıda kullanıldığı ve bunun sözcük sıklığı konusunda yanıltıcı olabileceği düşünülmüş ve

Göz (2003)'ün ve Göçen (2016)'nın çalışmalarında olduğu gibi kapsam dışı bırakılması planlanmış, fakat bu durumda da toplam başsözcük ve teksözcük sayılarında yanıltıcı olacağı düşünülerek Bulundu (2022)'nin çalışmasında olduğu gibi, özel isimler çalışmaya dahil edilmiştir.

- Yabancı sözcükler de öğrencilerin metinlerinde ne sıklıkta bunları kullandığını görebilmek amacıyla ayrı başsözcükler olarak listeye eklenerek çalışmaya dahil edilmiştir.
- Metinlerde geçen kısaltmalar metinlerde kullanıldıkları şekilde çalışmaya dahil edilmiştir. Öğrenciler en çok öğrenim gördükleri kurumlar olan Ankara Üniversitesi TÖMER (Türkçe Öğretim Merkezi), ODTÜ (Orta Doğu Teknik Üniversitesi) ve Dokuz Eylül Üniversitesi DEDAM (Dil Eğitimi uygulama ve Araştırma Merkezi) kısaltmalarını, bunlara ek olarak da “BÖTE” (Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri) gibi bölüm adları, “OECD” (Organisation for Economic Cooperation and Development), “IMF” (International Money Fund), “TBMM” (Türkiye Büyük Millet Meclisi) gibi kurum adları, “phd” ve “spa” gibi Latince kısaltmalar, ve “vb.”, “dk” ve “TL” gibi Türkçe kısaltmalar kullanmışlardır. Bunların her biri ayrı birer başsözcük olarak değerlendirilmiştir. Bunlardan “ODTÜ”, “TL”, “BAE”, “PTUK” ve “dk” ise Baş'ın (2011) önerdiği şekilde, açık halleri de “Orta Doğu Teknik Üniversitesi”, “Türk Lirası”, “Birleşik Arap Emirlikleri”, “Palestine Technical University Kaddorie” ve “dakika” şeklinde metinlerde geçtiği için bu başsözcüklerin içinde sayılmıştır.
- Çalışmanın amaçlarından biri de öğrencilerin yanlışlarını görebilmek olduğu için, çalışmanın sözcük sıklığı kısmında yanlış yönlendirmeye sebep olacak birleşik ve ayrı yazım yanlışları dışında hiçbir yanlış düzeltilmemiştir.

Tüm bunlar yapıldıktan sonra oluşturulan başsözcük listesi AntConc'a yüklenerek başsözcüklere ilişkin sıklık listeleri çıkarılmıştır. Toplamda 4822 teksözcük ve 94739 sözcükbirimlik bir öğrenici derlemi (TÖD, Türkçe Öğrenici Derlemi) oluşmuştur. Şekil 6 bu sözcükleri en sık kullanılanlardan başlayarak sıralayan yazılımdan bir örnek sunmaktadır.

Şekil 6. AntConc yazılımından bir kesit

Bu şekilde elde edilen sıklık listeleri oluşturulmuş olan her kategori için (kadın, 21-30 yaş, Almanca, vb.) ayrı ayrı alınmıştır ve listelerdeki her sözcüğün normalleştirilmiş sıklık değeri de hesaplanmıştır. Daha sonra her liste aynı kategori içindeki diğer listelerle karşılaştırılarak aralarındaki farklar ortaya çıkarılmış ve bu değişkenlerin bu farklara olan etkileri incelenmiştir. Bu listeler aynı zamanda TUD (Türkçe Ulusal Derlem) ve BNC (British National Corpus) gibi anadili derlemleri ile ve CLC (Cambridge Learner Corpus) ve Corefl

(Corpus of English as a Foreign Language) gibi öğrenici derlemleri ile de karşılaştırılmış ve aradaki farklar ve benzerliklere işaret edilmiştir.

3.3.3 Yanlış çözümlemesi

Çalışmada Corder (1974)'ün beş yanlış çözümlemesi adımı takip edilmiştir. Öncelikle, öğrenici dili örnekleri toplanarak TÖD oluşturulmuş, sonra yanlışlar belirlenmiştir. Bu aşamada Corder (1971)'deki belirtik ve örtük yanlışların ikisinin de ve Ellis (2001)'de bahsedilen kullanım yanlışlarının incelenmesine karar verilmiştir. Daha sonraki adımda yanlışlar betimlenmiş, bunu yaparken yanlışlar önce dilsel kategorilere göre, daha sonra yüzey yapıya göre ayrılmışlardır. İletişimsel özelliklerine göre bakıldığında bölümsel yanlışlar işaretlenmiş, bütünsel yanlışlar ise çoğunlukla diğer kategorisi altında ele alınmıştır. Sonraki aşama olan yanlışların açıklanmasında Ellis (2001)'in yanlışların üç kaynağı olarak işaret ettiği transfer, dil içi ve gelişimsel yanlışlar açıklanmaya çalışılmıştır.

Tüm bunların yapılabilmesi için tüm metinler tüm verinin araştırmacının kendi bilgisayarında saklanabilmesini sağlayan bir derlem aracı olan UAM yazılımına aktarılmış, Şekil 7 ve Şekil 8'de görüldüğü gibi her metin için üst veri bilgileri tek tek buraya da girilmiştir.

Şekil 7. UAM yazılımından bir kesit

UAM CT Files Layers Annotation Search Statistics Lexis Help

Add New Layer

Name	Type	Subtype	Autosegment?	Special		
POS	manual	segment	No	No	Edit Scheme	Delete Layer
hata	manual	segment	No	error	Edit Scheme	Delete Layer
cinsiyet	manual	document	No	No	Edit Scheme	Delete Layer
yas	manual	document	No	No	Edit Scheme	Delete Layer
ulke	manual	document	No	No	Edit Scheme	Delete Layer
anadil	manual	document	No	No	Edit Scheme	Delete Layer
turkce	manual	document	No	No	Edit Scheme	Delete Layer
merkez	manual	document	No	No	Edit Scheme	Delete Layer
duzey	manual	document	No	No	Edit Scheme	Delete Layer
turkiye	manual	document	No	No	Edit Scheme	Delete Layer
turkiye_daha_once	manual	document	No	No	Edit Scheme	Delete Layer
kaynak	manual	document	No	No	Edit Scheme	Delete Layer
tur	manual	document	No	No	Edit Scheme	Delete Layer

Şekil 8. UAM yazılımında etiketler

UAM CT Files Layers Annotation Search Statistics Lexis Help

Action on selected files: Activate Go Add Files to Corpus

☐	tek tek	026-test.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	027-1.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	027-2.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	027-3.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	027-4.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	027-test.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	028-1.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	028-2.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	028-3.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	028-4.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	028-5.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	028-test.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	029-1.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	029-2.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	029-test.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	030-1.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	030-2.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	030-test.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	031-1.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	031-2.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	031-test.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur
☐	tek tek	032-1.txt	POS	hata	cinsiyet	yas	ulke	anadil	turkce	merkez	duzey	turkiye	turkiye_daha_once	kaynak	tur

Dilbilimsel Alan	Üst dilbilgisel kategori	Özelleştirilmiş dilbilgisel kategori 1	(Özelleştirilmiş dilbilgisel kategori 2)	Yanlış türleri
				Sıralama
		iii. adıl		Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
		iv. belirleyici		Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
		v. ilgi adlı (ki)		Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
	c. Türetimsel			
	d. Bileşik oluşturma			Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
2.Biçim-sözdizimsel	a. Durum	i. yalın		Dönüştürme
		ii. kalma		Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
		iii. çıkma		Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
		iv. yönelme		Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
		v. belirtme		Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
		vi. tamlayan		Ekleme

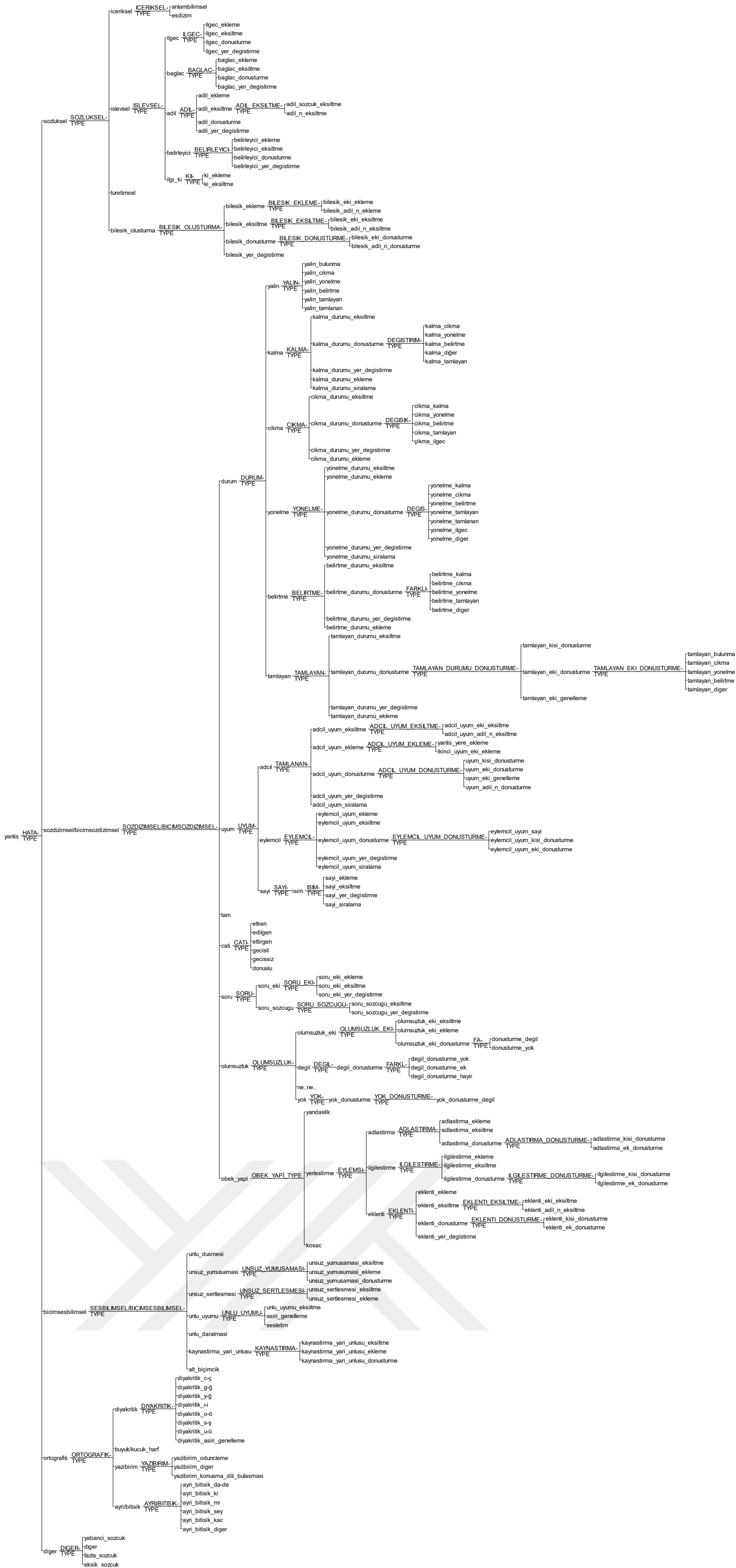
Dilbilimsel Alan	Üst dilbilgisel kategori	Özelleştirilmiş dilbilgisel kategori 1	(Özelleştirilmiş dilbilgisel kategori 2)	Yanlış türleri
				Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
	b. Uyum	i. adıl		Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
		ii. eylemcil		Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
		iii. sayı		Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
	c. TAM (Zaman – kip – görünüş)			Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
	d. Çatı	i. etken		
		ii. edilgen		
		iii. ettirgen		
		iv. geçişli		
		v. geçişsiz		
		vi. dönüşlü		
	e. Soru	i. soru eki (mı)		Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
		ii. soru sözcüğü		Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
	f. Olumsuzluk	i. olumsuzluk eki (-ma)		Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
		ii. değil		Ekleme

Dilbilimsel Alan	Üst dilbilgisel kategori	Özelleştirilmiş dilbilgisel kategori 1	(Özelleştirilmiş dilbilgisel kategori 2)	Yanlış türleri	
				Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama	
		iii. ne...ne		Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama	
		iv. yok		Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama	
	g. Öbek yapısı	i. yerleştirme (eylemsi)	Adlaştırma	Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama	
			İlgileştirme	Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama	
			Eklenti	Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama	
		ii. yandaşlık			
		iii. koşaç			
	3. Biçim-sesbilimsel	a. Ünlü düşmesi			Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
		b. Ünsüz yumuşaması			Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
c. Ünsüz sertleşmesi				Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama	

Dilbilimsel Alan	Üst dilbilgisel kategori	Özelleştirilmiş dilbilgisel kategori 1	(Özelleştirilmiş dilbilgisel kategori 2)	Yanlış türleri
	d. Ünlü uyumu			Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
	e. Ünlü daralması			Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
	f. Kaynaştırma yarı ünlüsü			Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
	g. Alt biçimcik			Ekleme Eksiltme Dönüştürme Yer değiştirme Sıralama
4.Ortografik	a. Diyakritik			
	b. Büyük/küçük harf			
	c. Yazıbirim			Ödünçleme Konuşma dili bulaşması Diğer
	d. Ayır/ bitişik			
5.diğer	a. Yabancı sözcük			
	b. Fazla sözcük			
	c. Eksik sözcük			
	d. Diğer			

Tablo 32’de görülen sınıfların en alt gruplarındaki dönüştürme türü yanlışlar da alt sınıflara ayrılmıştır. Tablodaki bazı alt sınıflar ise derlemde karşılaşılmadığı için çıkarılmıştır. Karşılaşılan tüm kategoriler UAM yazılımında oluşturulan şemada tek tek tanımlanmış ve metinlerdeki yanlışlar tabloda gösterildiği biçimde etiketlenmiştir. Yazılımda sınıflandırmanın nasıl tanımlandığı Şekil 10’da görülebilir.

Şekil 10. UAM’da yanlış sınıflandırması

Tablo 32 ve Şekil 10’da görüldüğü üzere bu çalışmada yanlışlar beş ana sınıfa ayrılmıştır: Sözlüksel, sözdizimsel/biçimsözdizimsel, biçimsesbilimsel, ortografik, diğer. Bu beş ana sınıfın her birinin alt sınıfları ve o alt sınıfların da alt sınıflarıyla birlikte toplam 176 yanlış türü oluşturulmuştur ve derlemde saptanan her bir yanlışın bunlardan hangisi olduğu işaretlenmiştir. Noktalama yanlışları bu çalışmanın kapsamına dahil edilmemiştir.

Yanlışlar işaretlenirken şöyle bir yol izlenmiştir: Eğer aynı sözcükte birden çok yanlış var ise, hepsi ayrı ayrı işaretlenmiş ve ait oldukları yanlış türünün altında sayılmaları sağlanmıştır. Buna örnek olarak aşağıdaki tümce verilebilir.

-Dörta yermi geçe yüzüyor. (173-t-02-A1)

Burada altı çizili olan sözcük *dörta* üç ayrı yanlış türü ile işaretlenmiştir: 1. Sesbilimsel – ünlü uyumu, 2. Sesbilimsel – ünsüz yumuşaması – eksiltme, ve 3. Sözdizimsel/biçimsözdizimsel – durum – belirtme – dönüştürme – yönelme. Burada sözcüğe belirtme biçimbirimi eklenmiş olması gerekirken yönelme biçimbirimi eklenmiştir. Bu durumda, yanlış işaretlemesinde hem bu biçimsözdizimsel yanlış, hem de bu biçimbirim eklenirken yapılan sesbilimsel yanlışlar işaretlenmiştir.

Tüm bu işaretlemeler yapılırken eğer bir yanlışın iki farklı tür olma ihtimali var ise, metnin kalanında öğrencinin hangi tür yanlış yaptığına bakılarak karar verilmiş ve işaretleme buna göre yapılmıştır. Aşağıda her tür yanlış için örnekler görülebilir. Bu örneklerdeki diğer yanlışlar da olduğu gibi tutulmuş, düzeltilmeden burada kullanılmıştır. Örnek olarak verilen yanlışın (eksiltme yanlışları dışında) altı çizilmiştir. Örneklerin sonunda parantez içindeki kodlar hangi öğrencinin o tümceyi yazdığını göstermektedir.

3.3.3.1 Sözlüksel yanlışlar

Sözlüksel yanlışlar sözcük seçimi sırasında yapılan yanlışlardır ve kendi içinde dörde ayrılmıştır: İçeriksel, işlevsel, türetimsel, bileşik oluşturma.

3.3.3.1.1 İçeriksel yanlışlar

İçeriksel yanlışlar içerik sözcüklerinin kullanımında yapılan yanlışlardır. Bunlar kendi içinde anlambilimsel ve eşdizim olarak ikiye ayrılmıştır. Anlambilimsel yanlışlar anlam olarak yanlış sözcük seçimi ile yapılan yanlışlardır. Bunlara örnek olarak aşağıdaki tümcelerdeki altı çizili sözcükler verilebilir:

- Kizilaydan tomre uzaklaşıyorum. (001-01)
- Beraber büyük vakit geçiriyoruz. (007-A2-01)
- Eğer hiçbir sosyal medyasını kullanmadıysan yalnız bırakabilirsin. (159-02)
- Ben bu hafta sonu diğer bir planım var. (175-t-02-A2)
- Gelecek yıl benim yükseklik uzun olacak. (179-04-A2)
- ...her bildik kadınlara bir çiçek alıyoruz. (261-t-02)

Eşdizim yanlışları ise öğrencilerin eşdizim yapılarını kullanırken yanlış sözcük seçmeleri durumunda yapılan yanlışlardır. Bunlara örnek olarak aşağıdaki tümcelerdeki altı çizili sözcükler verilebilir:

- ...adamlar bayram namazi ederler. (006-A2-02)-İlk şey spor oynayacağım ve sestem yapacağım. (030-t)
- Türkiye'yi sayahat kılmak için geldim. (088-02)
- Bazan, akşamda, arkadaşızlar ziyaret geliyorum ... (092-07)
- Hesap yapmak uzun zaman sürüyormuş. (100-01)
- Ortaya gelmesinin başka nedeni de sağlıklı olduğunu düşünüyorlar. (156-06)

-Sultan Ahmet gittik, resimler aldık... (185-04-A2)

... dağda kayak geçtim, sörf yaptım, ... (192-03-A2)

3.3.3.1.2 İşlevsel yanlışlar

İşlevsel yanlışlar işlevsel sözcüklerin kullanımında yapılan yanlışlardır. Bu sınıf kendi içinde ilgeç, bağlaç, adıl, belirleyici ve ilgi adılı -ki olmak üzere beşe ayrılmıştır. Bunlar ve altlarındaki sınıfların her biri için örnekler aşağıda görülebilir:

İlgeç

...şimdi başka meslek seçmek için zorunda kaldım. (131-t) – ilgeç ekleme

-5 kopeyra gümüşle rengi ... (149-02) – ilgeç ekleme

...3 saat kadar evde geldin çünkü çok tarafik ordda... (177-t-01-A2) – ilgeç ekleme

-Türkiye’da evlanacağım ama kim bilmiyorum... (018-01) – ilgeç eksiltme

-Arkadaşlarım buluştuktan sonra öğretmenlerim buluşacağım. (113-03) – ilgeç eksiltme

- Noel ağacı olacak ve oyuncaklara süsleyeceğiz. (009-A2-04) – ilgeç dönüştürme

-Uyandıktan sonra spor sanonuna giderim, iki saat hakkında spor yaparım... (111-02) – ilgeç dönüştürme

-Bilgilerimize onlar sahip olduğu için hem kişiye hem ülkeye göre tehlikeli bir şey olabilir. (159-03) – ilgeç dönüştürme

-Ankara’da, bazen sokağa gidiyorum, için alış veriş yapmak. (082-t) – ilgeç yer değiştirme

-Son tatilimde bir iyi arkadaşım beraberle Kopenhag’a gittim. (116-01) – ilgeç yer değiştirme

Bağlaç

-Akşam saat 10:30da kada çay içip ve sohbet edip... (029-01) – bağlaç ekleme

-Bir gün babam bizi takip ederdi ki bizi gördük ve dövdük. (098-01) – bağlaç ekleme

-Hava genellikle ama çok soğuk. (312-03) – bağlaç ekleme

-Onlar demiş “Bu para yaşlı dilenciden, o ölmüş ve sana para vermek istiyor”. (108-03) – bağlaç eksiltme

-Doktorluğun sorumluluğu hem zorlukları çok fazla. (120-05) – bağlaç eksiltme

-Biz ablama hotelden aldık veya yemek yemeyi gittik. (081-t) – bağlaç dönüştürme

-Bugün arkadaşşıma gidemeyebilirim ama ödev (kompozisyon) var. (106-01) – bağlaç dönüştürme

-Pamuk işlemeşı başlandıktan sonra sari de giyinirlerdi. (150-01) – bağlaç yer değıştirme

Adıl

-Sonra arkadaşşıla benim ablama görmeye gittik. (081-t) – adıl ekleme

-Ben Pakistan çok özledim ve geldikten sonra kendimin en sevgili yemekleri yiydim. (204-t-03-A2) – adıl ekleme

-Benim annem Russia’da yaşıyor, ben çok özleyorum.(009-A1-01) – adıl sözcük eksiltme

-Ben ona arabça öğretiyorum ve bana Türkçe öğrityor. (292-02) – adıl sözcük eksiltme

-Olar aynı seviyede ane dili kibi iki dil biliyorlar. (146-t) – adıl n’si eksiltme

-Budan başka ülke yardım parası da verebilir. (151-t) – adıl n’si eksiltme

-Ailece doğayaya geziler yapılır, ... tüm mutlu. (006-A2-03) – adıl dönüştürme

-Orada çok fotoğrafları çektik. Orada çok tehlikeli. (175-t-01-A2) – adıl dönüştürme

-Böyle geçen sonbaharım geçti. (087-t) – adıl yer değıştirme

-Mesala bazı insanlar zeki oldukları için hayatlarında başarılı olup iyi meslek kendilerine bulabilirler. (156-t) – adıl yer değıştirme

Belirleyici

-Benci hayatında anne en önemli bir insan bunun için herkes anneye sevmek lazım. (014-t) – belirleyici ekleme

-Bu mevsimde okullar ve üniversiteler bir tatil olur ve insanlar denize gidiyorlar. (024-A2-03)

– belirleyici ekleme

- ...başka önemli şey var, su içmek, ... (026-t) – belirleyici eksiltme
- Benim şehrim Aveiro, Portekiz’da küçük şehir, ... (082-06) – belirleyici eksiltme
- ...bu plan kabul etmeyeğim çünkü gelecek hafta az sınava gireceğim... (177-t-02-A2) – belirleyici dönüştürme
- Biz bir küçük ama güzel otelde kaldık. (088-05) – belirleyici yer değiştirme
- Türkçe bır güzel dil ve ... (199-t-02-A1) – belirleyici yer değiştirme

İlgi adılı

- Sınıftaki izlediğimiz film “Av Mevsimi” bana göre çok uzun ve yorucu bir film oldu. (135-02) – ilgi ki ekleme
- Bizimki odada fazla eşya yok. (274-02) – ilgi ki ekleme
- Bence türkiye dünyada en büyük ve güzel ülkedir. (035-01) – ilgi ki eksiltme
- Ailemizde kutlamadan biraz anlatayım, ... (254-t-03) – ilgi ki eksiltme

3.3.3.1.3 Türetimsel yanlışlar

Türetimsel yanlışlar öğrencilerin sözcük türetirken yaptığı yanlışlardır. Aşağıda bunlara bazı örnekler görülebilir.

- Sonra Ankara’ya döneceğim ve işime döneceğim ama enerjili ve mutlulukla. (007-A2-02)
- Uzun boyluyorum, zayıf kiloluyum, siyah saçlıyım, ... (008-01)
- Ve, maalesef, insanlar sık sık deniş bilgisiz. (012-t)
- Bu rahatlı hayat için insanlar gündü sekiz saat uyumak ve ... (034-t)
- Okulumu bitirdikten sonra üniversitede okacam ekonomik fakültesi... (102-01)
- benim mesleğim şu anda öğrenci Eczacılık olmak istiyordum ama kazanmadım. (131-t)
- ...matematik soru olsun kimyasal bilgileri olsun, bilgisayar ya da cep telefonu açıp internet kullanmakla bilgileri kolayca elde edebileceğiz. (159-03)
- Çarşamba günü saat on buçukta alışverişiyor... (172-01-A1)

-Genç zamanda çalışan işe çalışacağım... (222-t-02-A2)

-Ben Moldovayım. (315-01)

3.3.3.1.4 Bileşik oluşturma

Bu grup altına dahil edilen yanlışlar bileşik oluştururken yapılan yanlışlardır. Bunlar hem bileşik eki hem de adıl n'si ekleme, eksiltme veya dönüştürme yanlışları olabilir.

Bunlardan her biri için örnekler aşağıda verilmiştir.

-Alışveriş hastasıları çöpleri (140-03) – bileşik eki ekleme

-Böyle deneyim edindikçe özgüveni de kazanıp o konuda emek yapmaktan mutlu oluruz.

(157-t) – bileşik eki ekleme

-Genellikle kahvaltından sonra evden çıkarım. (025-02) – bileşik adıl n ekleme

-Alsancak'nde indim. (177-t-01-A1) – bileşik adıl n ekleme

-Kış mevsimde en çok proteinlerde kullanırım... (003-02) – bileşik eki eksiltme

-...kız kardeşlerim ev hanım, Fas'ta yaşıyor. (006-A1-03) – bileşik eki eksiltme

-Hafta içide asla birden önce uyumuyorum. (039-02) – bileşik adıl n eksiltme

-Hava limanı'dan çiçek otelin taksile gittik. (092-03) – bileşik adıl n eksiltme

-...yemek ve ev kıraya çok pahalı, ... (090-t) – bileşik eki dönüştürme

-Hafta sonu alışveriş merkeziye giderim. (016-02) – bileşik adıl n dönüştürme

-Onun hayalı avukat olmak, ama lisa bitirdikten sonra zorlu bir şekilde tıp fakültesiye girmiş,

... (155-t) – bileşik adıl n dönüştürme

-Genellikle üniversitesi sınava katılabilen kişiler sadece lisenin öğrenciler. (151-t) – bileşik

yer değiştirme

3.3.3.2 Sözdizimsel/biçimsözdizimsel yanlışlar

Bu yanlışlar sözdizimi ve biçimbirimlerin kullanımında yapılan yanlışlardır ve bu kategori kendi içinde yediye ayrılmıştır.

3.3.3.2.1 Durum

Bu sınıfın altında altı adet durum eki bulunmaktadır. Her bir tür için örnekler aşağıda görülebilir.

Yalın

Bu yanlışlar yalın durumda olması gereken isimlere diğer durum eklerinden birinin eklenmesiyle oluşan yanlışlardır. Aşağıda bunların örnekleri görülebilir.

- Durakta çok kalabalık ama... (001-01) – yalın -> bulunma
- O çok büyük bir evde. (283-t-03) – yalın -> bulunma
- ... ben her yilden yapabilirim. (029-02) – yalın -> çıkma
- Bu yaz'dan asla sigara içmeyeceğim. (214-t-04-A2) – yalın -> çıkma
- Onlar çalışmayı seviyorlar ama hayata orada çok zormuş. (027-02) – yalın -> yönelme
- Saat dokuze buçukta yemeğini yiyorum. (196-t-02-A1) – yalın -> yönelme
- Musul'da en çok buğdayı, arpa yetiştirilmektedir. (028-03) – yalın -> belirtme
- Ali çok saf ve kim ondan yardımı çağırması. (107-03) – yalın -> belirtme
- Bazı keşşlerimiz imkansız gibi görünür, ama insanın hayallerini kurmayı dürmez, ... (117-04) – yalın -> tamlayan
- Bugün sadece bizim ve bir-iki tane ülkenin için önemli değil, Tüm dünya ve insanlar için önemli. (252-t-03) – yalın -> tamlayan
- Evimin yanında Alışveriş merkezi var, ama bu merkezi benim değil. (085-03) – yalın -> tamlanan
- Sadece dört günü ben dersler var. (175-02-A1) – yalın -> tamlanan

Kalma

-Ben Türkiye seviyorum ve ben Türkiye çalışmak istiyorum. (008-01) – kalma durumu eksiltme

-Saat on bir yatiyorum. (052-01) – kalma durumu eksiltme

-Pazartesi gün saat on buçukta evden uyuyor. (186-t-02-A1) – kalma durumu dönüştürme – kalma -> çıkma

-Kahvaltıdan tost, salata ve yumurta yiyiyorum ve meyve suyu içiyorum. (278-t) – kalma durumu dönüştürme – kalma -> çıkma

-istanbul'a onbeş gün kaldım. (088-02) – kalma durumu dönüştürme – kalma -> yönelme

... çünkü insan tüm hayata birtane anne var, ... (271-t-02) – kalma durumu dönüştürme – kalma -> yönelme

... eve dönerek çantamı alarım, durağı bekleyip ötübüs binerim ... (030-01) – kalma durumu dönüştürme – kalma -> belirtme

-Cumartesi akşam saat dördü kitap okuyor. (180-t-02-A1) – kalma durumu dönüştürme – kalma -> belirtme

-sonra en az avrupanın iki ülke'de gideceğim. (214-t-04-A2) – kalma durumu dönüştürme – kalma -> tamlayan

- Bizim ülkenin herkes önemli bir kahvaltı iyiyor. (252-t-02) – kalma durumu dönüştürme – kalma -> tamlayan

...insanlar gündü sekiz saat uyumak ve erken uyanmak lazım. (034-t) – kalma durumu dönüştürme – kalma -> diğer

-Kurban bayramını Pakistan'la geçirdim. (226-t-01-A2) – kalma durumu dönüştürme – kalma -> diğer

-Ben saat dukuzde buçuk kalkıyorum, ... (053-01) – kalma durumu yer değiştirme

-ODTU'de Demiray Faika kalıyorum. (312-t-01-A1) – kalma durumu yer değiştirme

- ... benim en yakında arkadaşna sordum. (091-01) – kalma durumu ekleme
- Bunlarda hakkında böyle düşünüyorum. (265-t-02) – kalma durumu ekleme
- Kardeşlerimle o okuldalar okuduk ve ... (193-03-A2) – kalma durumu sıralama

Çıkma

- ... her sabah ev çıktıktan sonra okula yürüyordum. (080-t) – çıkma durumu eksiltme
- Madagaskar geliyorum. (180-t-01-A1) – çıkma durumu eksiltme
- saat 11’de yatakta kalktım. (171-01-A1)) – çıkma durumu dönüştürme – çıkma -> kalma
- Ben bu yaz okulda mezun olacağım ve işe başvuru yapacağım. (214-t-04-A2) – çıkma durumu dönüştürme – çıkma -> kalma
- Saat on biri çeyrek geçe yurda çıkıyorum, otobüs bekliyorum. (043-02) – çıkma durumu dönüştürme – çıkma -> yönelme
- Bu yüzde Anne babalarımız bize tekrar bu atasözünü öğrenmemizi isteyecek. (151-03) – çıkma durumu dönüştürme – çıkma -> yönelme
- ilhan işi ayrılmayabilir çünkü ... (033-04) – çıkma durumu dönüştürme – çıkma -> belirtme
- Biz interneti yararlanmalıyız, internet tarafından yönetilmemeliyiz. (159-03) – çıkma durumu dönüştürme – çıkma -> belirtme
- Sizin tavsiye istiyorum. (012-t) – çıkma durumu dönüştürme – çıkma -> tamlayan
- Bu sebeblerin dolayı, artık şubat festivali, ... (233-t-02) – çıkma durumu dönüştürme – çıkma -> tamlayan
- Şimde ben Türkiye kalıyorum et bunla çok mutluyum. (305-01) – çıkma durumu dönüştürme – çıkma -> ilgeç
- sonra salahu-den camı geldi (177-t-01-A2) – çıkma durumu yer değiştirme
- Bana benim tez yazmaktan çok zordu. (031-02) – çıkma durumu ekleme
- İslamde iki tane bayram var, birinden kurban bayramı, ... (254-t-01) – çıkma durumu ekleme

Yönelme

- Çocukken her yaz tatili bir güzel şehir gittik. (077-t) – yönelme durumu eksiltme
- ...çünkü ben her zaman başkaları yardım etmek istedim ve ... (127-t) – yönelme durumu eksiltme
- Keşke şimdiki aklıma olsaydı, ... (117-04) – yönelme durumu ekleme
- Genç olduğuma halde benim için en istediğim şey sağlıktır. (141-t) – yönelme durumu ekleme
- Okuldan sonra, ben evde giderim ve yemek yedim. (020-03) – yönelme durumu dönüştürme
– yönelme -> kalma
- Akrabalar ve arkadaşlar birbirinde yaklaşıyor. (254-t-01) – yönelme durumu dönüştürme –
yönelme -> kalma
- Sevgili fatih, senden teşekkür ediyorum. (173-t-04-A2) – yönelme durumu dönüştürme –
yönelme -> çıkma
- ... ve ruhumuzun Konfor ve mutluluğu ihtiyaç var. (007-A2-02) – yönelme durumu dönüştürme – yönelme -> belirtme
- İstanbul'a Ankara'yı 6 saat yol vardı. (081-t) – yönelme durumu dönüştürme – yönelme -> belirtme
- Tamam! Evimin gelin! (111-04) – yönelme durumu dönüştürme – yönelme -> tamlayan
- Benim göre herkes benim doğum gün kutluyor. (227-t-03-B1) – yönelme durumu dönüştürme – yönelme -> tamlayan
- sekize çeyrek kala otobüsle binerim ve ... (315-t-02-A2) – yönelme durumu dönüştürme –
yönelme -> ilgeç
- hafta sonuken daha ilginç denizli gidiyorduk, ... (079-01) – yönelme durumu dönüştürme –
yönelme -> diğer
- Bugün'de herkes kendine anneleri çok bir şey veriyor. (252-t-03) – yönelme durumu yer

değiştirme

-Saat 11'de yatağayım gittim ve uyudum. (092-05) – yönelme durumu sıralama

Belirtme

-Ailem çok seviyorum ve onlar özlüyorum. (068-02) – belirtme durumu eksiltme

..., ancak onlar yapabilmek için çok çok çalışıyorum. (121-03) – belirtme durumu eksiltme

-Bu sebeple bu tatilde çok istiyorum. (031-02) – belirtme durumu dönüştürme – belirtme ->

kalma

-zaten filmler bizim hayatımızda etkiliyor. (138-02) – belirtme durumu dönüştürme – belirtme

-> kalma

-Bence, böyle özel günlerden her yerde kutlamaya gerekli. (241-t-03) – belirtme durumu

dönüştürme – belirtme -> çıkma

-Biz ablama hotelden aldık .. (081-t) – belirtme durumu dönüştürme – belirtme -> yönelme

... arkadaşım banâ aradı ve ... (182-t-01-A2) – belirtme durumu dönüştürme – belirtme ->

yönelme

-Tayvan'dayken sadece kitaplarla Türkiye'in anlıyordum. (140-02) – belirtme durumu

dönüştürme – belirtme -> tamlayan

...sadece insanların istemesi yeterli değil, onların devlette destekleyen kişiler de lazım. (156-

01) – belirtme durumu dönüştürme – belirtme -> tamlayan

-Yemekten sonra okul ve etüt ödevlerimdi yapıyordum. (087-t) – belirtme durumu

dönüştürme – belirtme -> diğer

... çünkü sağlıklı insanları her şey yapabilir. (033-t) – belirtme durumu yer değiştirme

-Beyrut'ta çok alış veriş merkezini var. (092-t) – belirtme durumu ekleme

-Çocukları için her gün güzel, ve her yeni gün, yeni bir oyun, yeni bir macera demek. (255-t-

02) – belirtme durumu ekleme

Tamlayan

-Hayatın işleri bitmiyor, belki her insanlar her gün aynı rutin var, ... (026-04) – tamlayan durumu eksiltme

-Teknoloji bizim için çok fayda var. (129-02) – tamlayan durumu eksiltme

-Bizin için yılbaşı şenlik ve büyük festival olarak kutlanmaktadır. (141-01) – tamlayan durumu dönüştürme – kişi dönüştürme

-Orada evde duvarına çok güzel boymuşlar. (168-t-03-A2) – tamlayan durumu dönüştürme – tamlayan -> bulunma

-İlk gezdiğimde plandan dışında olan durum çıktığında nasıl yapacağımı bilmediğim için panik olmuştum. (158-01) – tamlayan durumu dönüştürme – tamlayan -> çıkma

-Ben pencere’ye yanında oturdum, ... (193-02-A2) – tamlayan durumu dönüştürme – tamlayan -> yönelme

-Büyük annemin evinin önünde ve ben arkadaşlarımla her gün sabahtan akşama kadar gölde yüzüyordum, eğleniyordum. (091-t) – tamlayan durumu dönüştürme – tamlayan -> belirtme

-Bakü Xazar denizen kenarında bulanıyor. (074-t) – tamlayan durumu dönüştürme – tamlayan -> diğer

-istanbul’da her şey farklı, istanbul havanın ılık, ... (079-t) – tamlayan durumu yer değiştirme

-İyi bir arkadaş uzun zaman süre bizim yanımızda olandır. (128-01) – tamlayan durumu ekleme

-Onların çok sıcak ve nazık. (286-02) – tamlayan durumu ekleme

3.3.3.2.2 Uyum

Bu kategori adıl, eylemcil ve sayı uyumunda yapılan yanlışları içermekte olup bu şekilde üçe ayrılmıştır. Bunların da altında alt gruplar oluşturulmuştur.

Adcıl

Adcıl uyum kategorisine uyum biçimbirimi kullanırken yapılan ekleme, eksiltme, dönüştürme, yer değiştirme ve sıralama yanlışları dahil edilmiştir. Bunlardan her biri için örnekler aşağıda görülebilir.

-O gelecekte büyük bir doktor istiyor...en büyük hedef onun başarılı bir doctor ve ünlü. (007-A2-01) – adcıl uyum eksiltme

-Letonya'nın başkent Riga da çok güzel. (114-t) – adcıl uyum eksiltme

-Pakistan'da benim şehir islamabad. (195-t-03-A2) – adcıl uyum eksiltme

-Hindistan cevzinin ağacıdan yapıldı. (239-t-02) – adcıl uyum adıl n'si eksiltme

-Hamur için malzemeleri: iki büyük bardak ... (026-03) – adcıl uyum ekleme

-Kültürel açısından bakarsak ise bizaat yöresel kültürü öğrenebiliriz. (159-07) – adcıl uyum ekleme

-.... benim ülkeminde yedi yıl çalıştım. (034-04) – adcıl uyum ikinci biçimbirim ekleme

-Burada fiziksel gücüsü könümiyorum. (245-01) – adcıl uyum ikinci biçimbirim ekleme

-hazar denize guneyden basra kürfeze ... (058-03) – adcıl uyum dönüştürme

-Benim ismin ... (047-01) – adcıl uyum dönüştürme – kişi dönüştürme

-Benim nedenleri şunlardır: ... (112-04) – adcıl uyum dönüştürme – kişi dönüştürme

-Bu dönemde yersel eğitim yöntemi öğrencilerin puaniya göre bir ... (151-t) – adcıl uyum dönüştürme – adıl n'si dönüştürme

-Suudi Arabistan, Urdün'ün doğurusındadır ve güneysindadır. (057-01) – adcıl uyum dönüştürme – genelleme

-3 köpek ve 1 kedi vardık. (082-03) – adcıl uyum yer değiştirme

-Saat beş buçukta kadar ders varım. (283-t) – adcıl uyum yer değiştirme

-.koala görmek istiyoruz, çünkü ülkedeyiz yok. (170-08-A2) – adcıl uyum sıralama

Eylemcil

Bu kategorideki yanlışlar eylemcil uyum biçimbirimleri kullanılırken yapılan yanlışlar olup ekleme, eksiltme, dönüştürme, yer değiştirme ve sıralama yanlışları olarak beşe ayrılmışlardır.

Her biri için örnekler aşağıda verilmiştir.

-Sonra arkadaşım ile beraber kütüphane'ye gidiyoruz. (306-02) – eylemcil uyum ekleme

-Ben çok iyiyim Romança, İngilizce ve Rusça ve biraz Türkçe biliyorum. (315-01) – eylemcil uyum ekleme

-Ben biraz şaşman, uzun, esmer, ... genç. (178-01-A1) – eylemcil uyum eksiltme

-Kahvaltıda portakal suyu ıçmek yumurta, tost ve peynir yiyor. (320-t-02-A2) – eylemcil uyum eksiltme

-Hepsi şey istiyorsuz var. (171-03-A2) – eylemcil uyum biçimbirim dönüştürme

-Ben bekarım. Öğrencim. (291-01) – eylemcil uyum biçimbirim dönüştürme

-...benim başım patlayacak gibi hissetiyordu (148-t) – eylemcil uyum kişi dönüştürme

-... umra yapmak istedim, iki hafta kaldın. (179-02-A2) – eylemcil uyum kişi dönüştürme

-... o yüzden tatilde herkes mutlular, ... (030-02) – eylemcil uyum sayı dönüştürme

-Çocuklar için eğlenceli şeyler hazılanıyorlar. (261-t-01) – eylemcil uyum sayı dönüştürme

- ... geçmişteki zamanda unutabiliriz mi? (235-t-03) – eylemcil uyum yer değiştirme

-Ben şimdiyim Ankara'da yaşıyor. (315-t-01-A1) – eylemcil uyum yer değiştirme

-... çünkü ben özenliyimdi. (023-01) – eylemcil uyum sıralama

- ... beraber yapmışlar, zenginmişler. (105-04) – eylemcil uyum sıralama

Sayı

Bu kategoride çoğul biçimbiriminin kullanımında yapılan ekleme, eksiltme, yer değiştirme ve sıralama hataları bulunmaktadır. Her biri için örnekler aşağıda verilmiştir.

-Ben çok arkadaşlarım var, ama .. (043-03) – sayı ekleme

- Her yaz tatillerinde çok turist geliyor. (092-t) – sayı ekleme
- Annenim yemek güzel. (066-01) – sayı eksiltme
- Biz hızlı teknolojik gelişme bir dünyada yaşıyoruz. (152-02) – sayı eksiltme
- Ben ağaç ve çiçekleri fotoğraf çekiyorum. (050-02) – sayı yer değiştirme
- Sevgili günler’de o sevdiği kişilere hediye ve onlarla ... (237-t-03) – sayı yer değiştirme
- Arkadaşlarıyla bir konfeksiyon mağazasından kışın kıyafetlerini alacağım. (105-02) – sayı sıralama
- Kardeşlerimle o okuldalar okuduk ve ... (193-03-A2) – sayı sıralama

3.3.3.2.3 Zaman-kip-görünüş

Bu sınıf zaman, kip ve görünüş kullanımlarında yapılan yanlışları içermekte olup alt gruplara ayrılmamıştır. Farklı yapıların kullanımında yapılan yanlışlara örnekler aşağıda görülebilir.

- Bu tavsiyeleri alıyorsanız, sizin hayatınız daha mutlulu ve daha sağlıklı olacak. (007-A2-03)
- Ben beş yıl önce Libya’daydım ama şimdi Türkiye’deydi, ... (080-05)
- Arada biraz dinleniyordum, youTube’teki videoları izlediyordum, ... (087-t)
- Ben her hafta sonu geç uyanırım, yataktın kalkıyorum. (107-01)
- ...para yok, lütfen yardım eteceksin. (108-03)
- Eczacılık olmak istiyordum ama kazanmadım. (131-t)
- Eğer kağıt icat ettirmeseydi, insanlar hızlı gelişemeyebilir. (145-t)
- ...bu zararlı maddelere alışkanlıkları olduğu için bırakabilmeyip kendilerini tehlikeli durumlara sokuyorlar. (156-04)
- Lokanta oturdum çay içiyorum. Sonra evde geldim ve yatakta uyudum. (171-01-A1)
- Eğer Türkiye’ye geliyorsun, beraber Antalya gidiyoruz. (201-t-02-A1)
- Eski zamanda üç kardeşler var. ... bir yaşlı adam onlara geldi.... O yaşlı adam dedi.... O yaşlı adam’a hiçbir şey vermezler. O yaşlı adam ağlamaya başlıyor. ... o yaşlı adamı öldürdü.

(239-t-01)

-Saat 19’de yurtta donuyor. Kısa süre dinleneceğim. Saat 20’de en sevdiğim diziye izliyorum.

(299-02)

3.3.3.2.4 Çatı

Bu kategoride çatı biçimbirimlerinin kullanımındaki yanlışlar ele alınmıştır. Bu sınıf kendi içinde altı alt sınıfa ayrılmıştır. Her biri için örnekler aşağıda verilmiştir.

Etken

-En son okuduğum kitap beni çok etkilendi. (136-01)

-Tıp daha yaygın olmaya başlandı. (160-06)

-...insanlar erken kalkıyorlar, güzel giysiler giyiliyorlar ve ... (234-t-01)

Edilgen

-Kayak ve diğer kış sporları yapabiliyor. (009-t)

-Evimizde çok şey hiç kullanmaz ama yine de bulunur. (140-03)

-Arnavutluk genelinde çeşitli törenler düzenliyor. (264-t-01)

Ettirgen

-..on iki gün önce nikah kayıt yaptık. (024-A2-02)

-..ben ve arkadaşım oteli gittik ve rezervasyon yaptık. (180-t-01-A2)

-Sen tatil’de geliyorsun o zaman seni istanbul’u geziliyor. (212-t-02-A1)

Geçişli

-Şimdi daha yavaşça sokalardan sokaklara dolaşıyorum, her yere bakıp kokuyorum. (037-01)

-Bu sebepler, her sene gittikçe artan sıcaklık deniz seviyesini artıp ... (140-04)

-Orada çok yemek pişiyorlar çünkü tüm akrabalar da ziyaret ediyorlar. (239-t-03)

Geçişsiz

- arkadaşle paylaşsaks acımız azaltacak ve mutluluğumuz artacak. (128-01)
- Sınav bitirdikten sonra İstanbul'daki arkadaşım bana aradı ve tedav etti. (182-t-01-A2)
- ..bazılar bayramın ziyaretleri başlatıyor, ... (254-t-01)

Dönüşlü

- Çocukluğumdan beri annem birçok ay Noel'den önce hazırlamaya başladı. (037-02)
- Banyoa giderim, ... kahvaltı ederim, giyerim, ... (109-02)
- O günde kimse çalışmıyor ve genelde tüm aile beraber topluyor. (246-t-01)

3.3.3.2.5 Soru

Bu kategori soru biçimbirimi ve soru sözcüklerinin kullanımında yapılan yanlışları içermektedir. Ekleme, eksiltme ya da yer değiştirme yanlışları için örnekler aşağıda görülebilir.

Soru eki

- Ben çok kalabalık mı ama babam hastalandı. (213-t-03-A2) – soru eki ekleme
- Ailenizle birlikte eğlenmek istiyorsiniz? (171-03-A2) – soru eki eksiltme
- Luks bir yer uygun fiyatlarla arıyor musunuz? (170-04-A2) – soru eki yer değiştirme

Soru sözcüğü

- Beni ilginç asıl bilgisayar çalışıyor ... (017-t) – soru sözcüğü eksiltme
- ülke'de nasıl halık yaşıyor ... (028-01) – soru sözcüğü yer değiştirme

3.3.3.2.6 Olumsuzluk

Bu kategoriye olumsuzluk anlamı veren sözcük ya da biçimbirimlerin kullanımında yapılan yanlışlar dahil edilmiştir. Ekleme, eksiltme, dönüştürme yanlışları için örnekler aşağıda görülebilir.

Olumsuzluk eki

-insanlar işe geç kalmak için ayakta yolculuk yapmak zorunda kalıyorlar. (058-02) –

olumsuzluk eki eksiltme

-Hiç bir zaman Alkol ıçıyorum. (186-t-01-A1) – olumsuzluk eki eksiltme

-TOMER’de sınıflar saat dokuz başlıyor ve on biri bitmiyor. (072-01) – olumsuzluk eki ekleme

-İyi arkadaşlarımız ile nasıl iyi ilişkiler kurmadığımızı hatırla. (128-01) – olumsuzluk eki ekleme

Değil

-benim ülkem ve türkiye fark yok. (035-01) – değil dönüştürme – yok

-hayatım kesinlikle mükemmelsizim. (140-03) – değil dönüştürme - ek

Ne...ne...

-ne sakın en yaramaz değilim. (023-01)

Yok

-Belki saat 3’te bitti eğer insan çok değil. (175-05-A2)

3.3.3.2.7 Öbek yapı

Bu kategoride öbek yapıların kullanımında yapılan yanlışlar bulunmaktadır. Kategori kendi içinde üç alt sınıfa ayrılmış olup, yerleştirme sınıfı kendi içinde tekrar ayrılmıştır.

Aşağıda her alt sınıf ve yanlış türü için örnekler görülebilir.

Yandaşlık

Bu alt kategoride birbirlerinin yanında kullanılması gereken sözcüklerin kullanımında yapılan yanlışlar işaretlenmiştir.

- Başka önemli bir şey hayatımda var, ... (026-t)
- kuzenler ve ben gidiyoruz sinemaya, lokantaya veya barya. (073-01)
- Ben Dubai’de gittim aileyle beraber. (083-02)
- insanlar en benzersiz canlı yarattığı Dünyada. (100-03)
- Hep birlikte çevreyi koruyabiliriz ve daha sağlıklı nefes hepimiz alabiliriz. (135-01)
- Luks bir yer uygun fiyatlarla arıyor musunuz? (170-04-A2)
- ...yükseklisans yaparken bir çalışacağım makine mühendisi olarak. (215-t-04-A2)
- On iki’de Saat yuruyorum. (309-t-02)
- Hepsi oda arkadaşlar erasmus öğrenci var. (310-02)

Yerleştirme

Bu alt kategoride yerleştirme yanlışları işaretlenmiş olup bunlar da kendi içinde adlaştırma, ilgileştirme ve eklenti olarak üçe ayrılmıştır. *-ma*, *-mak* gibi adlaştırma biçimbirimlerinin kullanımındaki yanlışlar adlaştırma, *-an*, *-acak*, *-dığı* gibi ilgileştirme biçimbirimlerinin kullanımındaki yanlışlar ilgileştirme ve son olarak *-ken*, *-dığı*, *-diktan* gibi eklenti biçimbirimlerinin kullanımında yapılan yanlışlar eklenti kategorilerinde işaretlenmiştir.

Yerleştirme – adlaştırma

- Günümüz hayatında suya ihtiyacımız arttığı halde çoğu insan bilinçsizce su tüketmesi... (159-t) – adlaştırma ekleme
- Sunlar rüyaları ne zaman gerçekleşmeyi bilmiyorum. (140-03) – adlaştırma ekleme (Bu rüyalarım ne zaman gerçekleşecek bilmiyorum)

- Benim annem yemek pişir seviyorum. (063-01) – adlaştırma eksiltme
- ... urdon’a gittim için akraba ziyareti biraz dinlen ... (190-02-A2) – adlaştırma eksiltme
(Ürdün’e akraba ziyareti ve biraz dinlenmek için gittim.)
- Ben Ankara’da yaşadığımdan çok memnun oldum. (088-01) – adlaştırma dönüştürme
- ... kalkıyor, duş alıyor ve giyiyor istiyorum. (296-03) – adlaştırma dönüştürme
- Mesela 30-40 dakika yürüyüş yapmasında fayda vardır. (027-t) – adlaştırma kişi dönüştürme

Yerleştirme – ilgileştirme

- Hayatımız güzel ama aynı zamanda çok karmaşık ve öngörülemeyen. (121-03) – ilgileştirme ekleme
- Şimdi çok kalabalık ve çok bina ve bahçeler olan eskiden boşmuş ve çok sakinmiş. (192-02-A2) – ilgileştirme ekleme
- Beni ilginç asıl bilgisayar çalışıyor (017-t) – ilgileştirme eksiltme (Benim için asıl ilginç olan bilgisayarların nasıl çalıştığı.)
- Obeziteye maruz kalıyor gidecek artan sayıda insan daha çok harcıyor, ... (125-01) – ilgileştirme dönüştürme (Obeziteye maruz kalan giderek artan sayıda insan...)
- ... herkes kendi anne annesi’nin dedesi’nin yada katıldığı akrabası’nın resmini alayarak ... (272-t-01) – ilgileştirme dönüştürme (..katılan akrabasının resmini alarak...)
- Gelecekte de sevdiği insanla evlenip çocuklarını olmasını istiyorum. (022-01) – ilgileştirme kişi dönüştürme

Yerleştirme – eklenti

- Benim okulumken çok yakın, ... (080-04) – eklenti ekleme
- Tencerenin kapağını kapat pişirin. (028-04) – eklenti eksiltme
- Tatil başladan sonra hemen istanbula gittim. (206-t-03-A2) – eklenti eksiltme
- Biz ülkemizde şimdi savaştığından dolayı Libyada her şey ... (144-t) – eklenti -n eksiltme

- Ama hayatta üç bayram olmasını biliyorum ... (236-t-01) – eklenti dönüştürme
- Sınıfta ne yapıp bilmiyordum çünkü ... (180-t-01-A2) – eklenti dönüştürme
- Her insan hayatında hedefleri olduğun için yaşayabilir. (140-t) – eklenti kişi dönüştürme
- Ben 3 ay önce TOMER’e geldi yabancı öğrenciler tanıştığım. (006-A2-04) – eklenti yer değiştirme (Ben 3 ay önce TÖMER’e geldiğimde yabancı öğrencilerle tanıştım.)

Koşaç

i- eleminin kullanımındaki yanlışlar bu kategoride ele alınmıştır.

- Pazar boş gün vardı. (075-t)
- Ahmetin uzun ve siyah saçları çok zengin. (109-03)
- Beziler yaşlı olarken da yeni dil öğrenmeye başarıyorlar. (146-t)
- İnsanlar çok kıbar vardı. (173-t-03-A2)
- Bazen hayat çok çabuk gidiyor işler ve dersler vardığı için insanlar ... (232-t-02)
- Ben yurttan klıyorum. Uç oda arkadaşım. (315-03)

3.3.3.3 Biçimsesbilimsel yanlışlar

Bazı çalışmalarda sesbilimsel yanlışların sözlü üretimlerde incelenebileceği düşünülmüş veya çalışmanın odağının farklı olması sebebiyle bu yanlışlar bir yanlış türü olarak ele alınmamıştır (Bölükbaş, 2011; Büyükkız & Hasırcı, 2013; Yılmaz & Bircan, 2015; Dizeli & Sonkaya, 2021) fakat diğer bazılarında (Mert, Gündoğdu & Albayrak, 2013; Boylu, 2014; Boylu, Güney & Özyalçın, 2017; Önder, 2017; Temizyürek & Ünlü, 2018; Kahraman, 2019) olduğu gibi bu çalışmada da sesbilimsel yanlışlar sebebiyle yazılı metinlerde yapılan yanlışlar tespit edilmiş ve bu sınıfa dahil edilmiştir. Bu yanlışlar kendi içinde yediye ayrılmıştır.

3.3.3.3.1 Ünlü düşmesi

Bu sınıfta ünlü düşmesi kuralı uygulanması gerekirken uygulanmadığı durumlarda ortaya çıkan yanlışlar bulunmaktadır.

-Benim şehirimde 2 milyon insan yaşıyorlardı. (08-01)

-Benim resimim duvarın üstünde. (194-04-A2)

-dans ederdik ve geçeden geç yakita kadar oyle devam ederdik, ... (254-t-03)

3.3.3.3.2 Ünsüz yumuşaması

Bu kategoride tespit edilen eksiltme, ekleme ve dönüştürme yanlışlarından bazıları aşağıda görülebilir.

-bez hayattan bahsetiyoruz. (005-01) – ünsüz yumuşaması eksiltme

-... bir buçuta otobüs duraka yürüyorum. (039-02) – ünsüz yumuşaması eksiltme

-Ben üniversiteye 6 (altı) gün gitiyordum. (075-t) – ünsüz yumuşaması eksiltme

-Psikoloji en ilginçiydi. (226-t-01-A2) – ünsüz yumuşaması eksiltme

-Saat 21:00'da yurtumda dönüyor. (314-t-02-A2) – ünsüz yumuşaması eksiltme

-... bu sebeble be tatile çıkmak istiyorum. (028-05) – ünsüz yumuşaması ekleme

-Bu soru için çok basit cevablar var. (114-01) – ünsüz yumuşaması ekleme

-Ben ona arabça öğretiyorum ve ... (292-02) – ünsüz yumuşaması ekleme

-...ölüm döşegindeyken oğullarını son bir ... (101-01) – ünsüz yumuşaması dönüştürme

-Fakır ve parasız insanlara yardım edeceyim. (206-t-04-A2) – ünsüz yumuşaması dönüştürme

-Sinema'da filmler izleyeceğiz ve alışverişe cıkacağız. (208-t-04-A2) – ünsüz yumuşaması dönüştürme

3.3.3.3 Ünsüz sertleşmesi

Bu kategoride eksiltme ve ekleme yanlışları saptanmıştır. Örnekler aşağıda görülebilir.

- Biz insanlarız çocuklukdan keşfetmeyi seviyoruz. (026-01) – ünsüz sertleşmesi eksiltme
- Sonra saat beşde evime gittim. (089-02) – ünsüz sertleşmesi eksiltme
- Okulumu bitirdikten sonra üniversitede okacam ... (102-01) – ünsüz sertleşmesi eksiltme
- Kasım aylarında ben ingilizce dil kursuna gidiyordum. (087-t) – ünsüz sertleşmesi ekleme
- Rusya'dan Kazan'tan geliyorum. (302-t-01) – ünsüz sertleşmesi ekleme
- Sabah saat 8'te kahavlı'ta su içiyorum (311-t-02-A2) – ünsüz sertleşmesi ekleme

3.3.3.4 Ünlü uyumu

Bu kategorideki alt başlıklar şu şekilde belirlenmiştir: Eksiltme, aşırı genelleme ve sesletim. Eksiltme ünlü uyumunun uygulanmadığı durumlarda, aşırı genelleme ünlü uyumu kuralları uygulanmaması gerekirken uygulandığı durumlarda, sesletim yanlışları ise yazıda doğru görünmesine rağmen sözcüklerin sesletiminden kaynaklı olarak ünlü uyumunun farklı uygulanması gereken durumlarda yapılan yanlışlardır. Her üç alt sınıf için örnekler aşağıda görülebilir.

- Banyoya gidiyor, diş fırçalıyor saç taryor sonra mutfığa gidiyor. (002-01) – ünlü uyumu eksiltme
- ..., yemek yiyoruz, saat altıde eve dönüyoruz. (055-01) – ünlü uyumu eksiltme
- ... çok merakliydi. (137-02) – ünlü uyumu eksiltme
- Ama insanlar genelde yukarıdaki oneri takip etmiyor. (122-01) – ünlü uyumu aşırı genelleme
- Roya'yı ağlarkan gördü. (137-02) – ünlü uyumu aşırı genelleme
- insanlar orası çok basit ve iyi kalplı. (028-03) – ünlü uyumu sesletim

-..ve bu için çok çalışacağım çünkü o hayalim. (034-04) – ünlü uyumu sesletim

-Bu festival bizim için önemli bir festivaldır. (240-t-02) – ünlü uyumu sesletim

3.3.3.3.5 Ünlü daralması

Ünlü daralması olması gereken durumlarda bu yapılmadığında ortaya çıkan yanlışlar bu kategoride değerlendirilmiştir. Örnekler aşağıda görülebilir.

-...erken kalkıyorum, hazırlıyorum ve nihayet kahvaltı ediyorum. (072-02)

-Ben ve oturanlar sohbet ediyoruz veya televizyon izleyoruz. (073-02)

-Benim aileyim çok özleyorum. (082-t)

3.3.3.3.6 Kaynaştırma yarı ünlüsü

Bu sınıftaki yanlışlar kaynaştırma yarı ünlüsü “-y”nin kullanımında yapılan yanlışlardır. Bu kategorideki yanlışlar eksiltme, ekleme ve dönüştürme yanlışları olarak üçe ayrılmıştır. Örnekler aşağıda görülebilir.

-Ve iyi ruhunuzun beslenmele döneceksiniz... (008-t) – kaynaştırma yarı ünlüsü eksiltme

-...hafta sonuken daha ilginç denizli gidiyorduk, ... (079-01) – kaynaştırma yarı ünlüsü eksiltme

-...hava daha güzeldi, daha güneşlidi ve yağmur yağmıyordu. (174-t-01-A2) – kaynaştırma yarı ünlüsü eksiltme

-Sık sık gidiyoruz parkya ve kek yemek yiyoruz. (073-01) – kaynaştırma yarı ünlüsü ekleme

-...sizden çağırıyoruz dikatliyca temizler misiniz (107-04) – kaynaştırma yarı ünlüsü ekleme

- Hemen Havaliman’dan otobüsyle Çeşme’ye gittik. (168-t-03-A2) – kaynaştırma yarı ünlüsü ekleme

-Ben kitap okumağı çok seviyorum. (047-01) – kaynaştırma yarı ünlüsü dönüştürme

-...çok pahalı hediyeler almalıyız, çok pahalı yemek ... (237-t-03) – kaynaştırma yarı ünlüsü dönüşürme

-...gün boyunca annelerinde geçiyorlar. (258-t-02) – kaynaştırma yarı ünlüsü dönüşürme

3.3.3.3.7 Alt biçimcik (allomorph)

Bu tür yanlışlar kullanılabilecek olan biçimbirim ihtimallerinden yanlış olanın seçilmesi ile oluşan yanlışlardır. Örnekleri aşağıda görülebilir.

-... sonra giyiniyor ve evden çıkyor. (002-01)

-... çok güzel ve mutlu zaman geçiriz. (025-04)

-Daha sonra ben ders çalışarım. (029-01)

-... marketten öğle yemeği hakkında malzemeleri getiririm. (105-01)

-Onun için farklı bir Pazar oluşturuyorlar. (252-t-01)

3.3.3.4 Ortografik yanlışlar

Ortografik yanlışlar yazma aşamasında yapılan yanlışlardır. Bunlar kendi içinde dörde ayrılmıştır: Diyakritik, büyük/küçük harf, yazıbirim ve ayrı/bitişik.

3.3.3.4.1 Diyakritik

Diyakritik yanlışlar ç, ğ, ı, ö, ş, ü harflerinin yazımında bunlar yerine sırasıyla c, g/y, i o, s, u harflerinin tercih edilmesiyle görülen yanlışlardır. Bunlara ek olarak aşırı genelleme yanlışları, yani bu durumun tam tersi olan durumlar da görülmüştür. Örneğin “ı” yerine “i” kullanılması durumlarında bu kategori seçilmiştir. Bunların hepsine örnekler aşağıdaki tümcelerde altı çizili olarak görülebilir.

-Gerçekten inilmez bır tatıl olacak. (003-t) – diyakritik ç-c

- ... sürekli cikolata cips gibi sağlıksız yiyceler de yiyorlar. (025-t) – diyakritik ç-c
- lokantaya gidiyorum ogle yemeği yiyorum. (0001-01) – diyakritik ğ-g
- Biz şu köprüda çok fotografları çektik. (175-t-01-A2) – diyakritik ğ-g
- Bu bayram şimdi çok eylenceli olarak kutluyoruz. (247-t-02) – diyakritik ğ-y
- ...kizilaya gidiyorum. Kizilayda otobüsten iniyorum. (001-01) – diyakritik ı-i
- Ben iraklıyım 7 ay önce Türkiye’ye geldim. (024-A2-01) – diyakritik ı-i, ö-o
- Ben mimarlık öğrenciyim. (212-t-01-A1) – diyakritik ö-o
- Kız arkadasım benden uzun, saçları kısa esmer, ... (006-A1-04) – diyakritik ş-s
- Yaklaşık saat on bir buçuta otobüs duraka yürüyorum. (039-02) – diyakritik ş-s
- Ayrıca, Luna parkı çok seviyorum çünkü orada bilardo oynuyorum. (034-01) – diyakritik ü-u
- Dünyanın en yagın alışverişi internetin üzerinde gerçekleşir. (156-05) – diyakritik ü-u
- ... çok kalabalık ama ötobüs bakliyorum. (001-01) – diyakritik aşırı genelleme
- O her tatılda denize arkadaşlarıyla buluşuyor. (045-03) – diyakritik aşırı genelleme
- Ben spa çok seviyorum ve bence fiyatı çok ücuz. (174-t-01-A2) – diyakritik aşırı genelleme
- ... ve Parklar çoçuk için yok. (183-02-A2) – diyakritik aşırı genelleme

3.3.3.4.2 Büyük/küçük harf

Büyük/küçük harf yanlışları olarak tümce başındaki küçük harfler ve tümce içindeki büyük harfler dikkate alınmamış, sadece özel isimler yazılırken küçük harf ile başlanmış ise bunlar işaretlenmiştir.

- Ben inglizce biliyorum ama türce hiç bilmimroum. (001-01)
- ... benim ailem orada yaşıyorlar filistinde hayat çok zor, ... (036-02)
- ... üniversitede doktora öğrencisi, onun okulu ingiltere’de. (061-02)
- ... onlarla Klimanjaro dağaya tırmanmak istiyor. (112-02)
- Ben kenyalıyım. (212-t-01-A1)

3.3.3.4.3 Yazıbirim

Bu kategorideki yanlışlar ödünçleme ve konuşma dili bulaşması olarak ayrılmıştır. Bu iki sınıfa da girmeyen yazıbirim yanlışları diğer kategorisine alınmıştır. Ödünçleme yanlışları öğrencilerin anadilleri ya da bildikleri diğer dillerden etkilenecek yaptıkları yanlışlar, konuşma dili bulaşması sınıfındaki yanlışlar ise Türkçe anadili konuşucularının konuşurkenki sesletimlerinden kaynaklı olarak yapılan yanlışlardır. Bunların örnekleri aşağıda görülebilir.

-... en büyük hedef onun başarılı bir doctor ve ünlü... (007-A2-01) – yazıbirim ödünçleme

-Havan'da tyatro, o cinema var. (031-01) – yazıbirim ödünçleme

-Saat onikide arkadaşlarımla kafeteriya gidiyorum. (049-02) – yazıbirim ödünçleme

-Bu hotelde yaklaşık 6 ay yaşadım. (081-t) – yazıbirim ödünçleme

-Dagestan russya'nın cumhuriyeti. (096-t) – yazıbirim ödünçleme

-...kahve içtim ve televizion seyrettim... (178-02-A1) – yazıbirim ödünçleme

-Her zaman futbol ve tennis oynarım. (225-t-02-A2) – yazıbirim ödünçleme

-... bazen yardım ediyolar ama genellikle ... (034-02) – yazıbirim konuşma dili bulaşması

-Eşimin ailesinin burda değil. (082-t) – yazıbirim konuşma dili bulaşması

-Bazan, akşamda, arkadaşızlar ziyaret geliyorum ve beraber konuşuyoruz. (092-07) –

yazıbirim konuşma dili bulaşması

-her günde en azından 30 dakka yürümamız gerekiyor. (124-01) – yazıbirim konuşma dili

bulaşması

-Otel çok büyük çok pahalı değil, çok güzeil havuz var büyük, güzel yemek otelde iyi insanlar. (017-t) – yazıbirim diğer

-... çünkü heb beraber çok zammanı geçiyoruz. (025-04) – yazıbirim diğer

-... her zaman alıyorum dangeli oluyorum. (033-t) – yazıbirim diğer

-Ahmetle çok iyi arkadş bolduğumnan da memnun oluyorum. (088-t) – yazıbirim diğer

-Biz daha zingin olduk, ... (125-01) – yazıbirim diğer

-O zaman birlikte seyahet ediyoruz. (195-t-02-A1) – yazıbirim diğer

... mesela, güraş, koşmak, ... (267-t-01) – yazıbirim diğer

3.3.3.4.4 Ayrı/bitişik

Bu kategorideki yanlışlar “da” ve “ki” bağlaçları, “mi” soru eki, ve “şey” ve “kaç” sözcükleri şeklinde ayrılmıştır. Bunlar dışındaki ayrı/bitişik yazım yanlışları diğer kategorisine alınmıştır. Her biri için örnek tümceler aşağıda görülebilir.

... aya gidebilirsiniz, yada sinemaya gitmeyip müzeler’e gidin. (007-t)

-Çünkü öğretmenlik bana zor geliyor ve hemde biraz sıkıcı. (127-t)

-Bazı insanlarca yılbaşı da çok dua edilir ve akraba ziyaretler yapılır. (144-01)

-Ve tabiiki büyük annemle her gün beraber oluyordum. (091-t)

-Yeterki biz kendi yeteneklerimizi keşif edip hayallerimizden vazgeçmeyiz. (156-t)

-Oysaki özel günlerin olayı bir insanı senede tek bir gün sevmek değil ki. (259-t-02)

-Neyseki, benim Türk arkadaşlarım var. (286-02)

-Ben de bir hikaye anlatabilirmiyim? (111-04)

-Birkaç yıl herşey yolundadır, ama ... (150-03)

-Bu çok anlamsız bence çünkü kutlanmak birşey yoktur. (249-t-03)

-Bir kaç gün sonra evinin kapısı çalmış, kapıyı açmış ve bir kadın varmış, ... (107-03)

-Bir kaç gün erken gidip tavuklardan yumurta toplayıp farklı renklere boyardık, ... (259-t-01)

... çok mutlulu, yardim sevar çok akılı. (014-t)

-Annem ve yengemle alış veriş yapıyorduk. (087-01)

... sınav var ve haftasonu çalışacağım. (168-t-04-A2)

... ne kadar bir birini sevdiklerini belirtiyorlar. (256-t-02)

3.3.3.5 Diğer

İlk dört sınıfa dahil edilemeyen yanlışlar ise bu kategoride ele alınmıştır.

3.3.3.5.1 Yabancı sözcük

Derlemde çıkan yabancı sözcükler bu sınıfa dahil edilmiştir. Bu sınıftaki sözcükler ödünçleme ile yapılan yazıbirim yanlışlarından farklıdır. Türkçede o anlama gelen farklı bir sözcük varken o sözcüğün yerine başka bir dildeki karşılığı olan sözcüklerin kullanıldığı durumlar bu grupta ele alınmıştır. Örnekler aşağıda görülebilir.

- evden çıkıyorum ve Mall alışveriş yapıyorum. (052-01)
- Benim kız kardeşim master yaptı. (058-01)
- Belki sadece bilgisayarda yeni bir game oynayacağım. (195-t-04-A2)
- Türkçe Computer Programming gibi dil. (204-t-02-A1)
- ... her zaman sinemaya gidiyorlar or ders çalışıyorlar. (298-t)

3.3.3.5.2 Fazla sözcük

Tümcede olmaması gereken, fazladan eklenmiş bir içerik sözcüğü var ise, bu yanlış bu gruba dahil edilmiştir. Bunun örnekleri aşağıda görülebilir.

- En büyük hayalim bir iş kadını almak istiyor ... (006-A2-04)
- Ben dokuza kitap okumak okuyorum. (044-02)
- Keşke ben yaşlı olursa benim hayatımın istekleri değiştirmeyeceğim. (140-t)

3.3.3.5.3 Eksik sözcük

Bu kategoriye eksik bir içerik sözcüğü olan tümceler dahil edilmiştir. Bunlara örnekler aşağıda görülebilir.

- ... benim ağabeyim. Avukat çalışıyor. (069-02)
- Sonra, arkadaşlarım telefon ettim ve plajda buluştum. (092-03)
- Cumartesi günü saat dördü yirmi havuza gidiyor... (177-t-02-A1)

3.3.3.5.4 Diğer

Son olarak, bu kategoriye anlaşılamayan sözcük, öbek veya tümceler dahil edilmiştir. Bunun birkaç örneği aşağıdaki tümcelerde görülebilir.

- Sen terbiyeliyim yorgundin çok var (015-t)
- 2024'te güzel bir bıyık nasıl ki iki kanatla at, yüz ejderha ve dört fil. (103-02)
-yersel eğitim yönetenine gidi kağıt yapmalı. (151-t)

Bundan sonraki aşamalarda bu şekilde işaretlenen tüm yanıtların UAM yazılımı kullanılarak istatistikleri çıkarılmış, etiketlenen yaş, cinsiyet, düzey gibi her değişkene göre de ayrıca istatistikler çıkarılarak bunlar birbirleriyle Chi Square testi kullanılarak karşılaştırılmış ve arada istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığı incelenerek bu farkın nelerden kaynaklanmış olabileceği tartışılmıştır.

4 BULGULAR VE YORUM

4.1 TÖD’deki sözcük sıklığı listeleri

Çalışmada büyük derlem ve alt derlemlerin her birinin sözcük sıklıkları çıkarılmış fakat incelemelerde sadece en sık kullanılan ilk 100 sözcük değerlendirmeye alınmıştır. Bunun sebebi daha nadir kullanılan sözcüklerin bir kısmının özel isimler, bir kısmının yabancı sözcükler, bir kısmının da anlaşılamayan sözcükler olup çalışmanın amacına katkıda bulunmayacaklarının düşünülmesidir.

Aşağıdaki tablolarda değişkenlere göre oluşturulan sıklık listelerinin her birindeki ilk 100 başsözcük ve bu sözcüklerden her birinin kaç adet kullanıldığı yani sıklığı (absolute frequency) ile her 1.000.000 sözcükteki dağılımları (normalized frequency) gösterilmiştir. Yapılan analizler bu değerler kullanılarak yapılmış ve tabloların altında açıklanmıştır. McEnery ve Hardie (2012)’nin açıkladığı gibi, derlem dilbilimde istatistiksel analizlerin çoğu betimseldir. Sıklık değerleri, karşılaştırma yapabilmek için normalleştirilmiş sıklık değerleri ve teksözcük/sözcükbirim oranı kullanılarak yorumlar yapılabilir. Bunun ötesinde ise LL (Log-likelihood) testi ile bir sözcüğün iki derlemdeki kullanım sıklığı arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı hesaplanabilir. Bu test sonucunda iki sıklık değeri arasında 3.84’ün üzerinde bir fark çıkar ise, bu fark istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0.05$) kabul edilmektedir. Bu çalışmada bu farkı hesaplamak için Paul Rayson tarafından tasarlanan UCREL log-likelihood formu (corpora.lanc.ac.uk) kullanılmıştır.

Bazı durumlarda sözcükler Corefl (Corpus of English as a Foreign Language) derlemindeki, CLC (Cambridge Learner Corpus)’taki ve BNC (British National Corpus)’taki sözcükler ile de karşılaştırılmış ve aradaki benzerlik ve/veya farklılıklara değinilmiştir. Diğer öğrenci derlemleri yerine daha sıklıkla Corefl’in seçilmiş olmasının sebebi diğer derlemlerde

sadece B ve C düzeyinde öğrencilerin metinleri olmasına karşın bu derlemde de bu çalışmadaki gibi her düzeyde dili öğrenen öğrencinin metinlerinin olmasıdır.

4.1.1 TÖD’de sözcük sıklığı

Farklı değişkenlere göre üretilen listeler arasındaki karşılaştırmalardan önce, tüm metinlerden çıkan sıklık listesindeki ilk 100 başsözcük ve bu sözcüklerden her birinin sıklığı ile normalleştirilmiş sıklığı Tablo 33’te gösterilmiştir.

Tablo 33. Tüm metinlerden çıkan sıklık listesindeki ilk 100 başsözcük

Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
1	3647	ve	38495.23	51	315	şimdi	3324.924
2	3007	ben	31739.83	52	310	iki	3272.148
3	2438	çok	25733.86	53	307	oku-	3240.482
4	2060	da	21743.95	54	302	kal-	3187.705
5	2047	bir	21606.73	55	294	öğren-	3103.263
6	1398	git-	14756.33	56	292	Ankara	3082.152
7	1348	o	14228.56	57	292	yaş	3082.152
8	1306	sonra	13785.24	58	291	değil	3071.597
9	1302	ol-	13743.02	59	289	ora	3050.486
10	1185	yap-	12508.05	60	289	şehir	3050.486
11	1171	gün	12360.27	61	288	hafta	3039.931
12	1152	var	12159.72	62	282	tatil	2976.599
13	1098	bu	11589.74	63	279	on	2944.933
14	918	her	9689.779	64	275	sabah	2902.712
15	865	saat	9130.348	65	271	i	2860.49
16	863	için	9109.237	66	269	mutlu	2839.38
17	770	ama	8127.593	67	268	akşam	2828.824
18	725	et-	7652.603	68	261	son	2754.937
19	701	yemek	7399.276	69	256	kahvaltı	2702.161
20	664	arkadaş	7008.729	70	253	ver-	2670.495
21	650	güzel	6860.955	71	248	ile	2617.718
22	607	insan	6407.076	72	235	dön-	2480.499
23	544	ev	5742.091	73	230	para	2427.722
24	528	biz	5573.206	74	229	biraz	2417.167
25	523	çünkü	5520.43	75	229	iç-	2417.167
26	519	zaman	5478.209	76	229	önemli	2417.167
27	516	ye-	5446.543	77	226	öğrenci	2385.501
28	469	sev-	4950.443	78	223	gör-	2353.835

Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
29	459	iste-	4844.89	79	222	kutla-	2343.28
30	454	iyi	4792.113	80	221	başla-	2332.725
31	445	gel-	4697.115	81	219	iş	2311.614
32	441	şey	4654.894	82	219	yeni	2311.614
33	413	al-	4359.345	83	219	önce	2311.614
34	410	en	4327.679	84	217	okul	2290.503
35	397	çalış-	4190.46	85	215	kadar	2269.393
36	389	daha	4106.018	86	214	üniversite	2258.837
37	377	yaşa-	3979.354	87	203	a	2142.729
38	361	Türkçe	3810.469	88	203	bazen	2142.729
39	358	anne	3778.803	89	200	baba	2111.063
40	346	büyük	3652.139	90	200	konuş-	2111.063
41	340	ad	3588.807	91	199	kendi	2100.508
42	338	ülke	3567.697	92	198	kalk-	2089.952
43	335	Türkiye	3536.031	93	198	ne	2089.952
44	332	bayram	3504.365	94	196	bil-	2068.842
45	330	yıl	3483.254	95	195	gez-	2058.286
46	323	ders	3409.367	96	193	sen	2037.176
47	323	ya	3409.367	97	192	ay	2026.621
48	322	hayat	3398.811	98	190	Orta_Doğu_ Teknik_Üniversitesi	2005.51
49	321	aile	3388.256	99	185	ki	1952.733
50	317	yer	3346.035	100	180	deniz	1899.957

Oluşturulan öğrenci derlemi toplam 94739 sözcükbirimden oluşmaktadır. Derlemdeki teksözcük sayısı ise 4822'dir. Derlemin Granger (2002)'nin formülüne göre hesaplanmış teksözcük-sözcükbirim oranı ise 5.089'dur. Oldukça düşük olan bu değer metinlerde çok fazla sayıda farklı sözcük kullanılmadığını göstermektedir ki bu da hem metinlerin çoğunun (%76.9) temel düzeyde yazılmış olduğu, hem de öğrencilerin bu metinleri benzer sorulara cevaben yazdıkları ve özellikle düşük düzeylerde belirli dil ve sözcük bilgileriyle vermeleri gereken belli cevaplar olduğu göz önünde bulundurulduğunda beklenen bir sonuçtur.

4.1.2 Değişkenlere göre sözcük sıklıkları

Belirli değişkenlere göre de ayrı sıklık listeleri çıkarılarak bu değişkenlerin listelerdeki farklılıklarda rolü olup olmadığı incelenmiştir.

4.1.2.1 Yaşa göre sözcük sıklığı

Yaş gruplarına göre listeler çıkarıldığında ortaya çıkan sonuçlar Tablo 34’te gösterilmiştir.

Tablo 34. Yaşa göre sıklık listeleri

	20 yaş altı			21-30 yaş			31-40 yaş			41-50 yaş		
Sıra	Sık.	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sık.	Başsözcük	nor.sık.
1	1148	ve	44572.14	1887	ve	34563.6	318	ve	45055.26	131	ve	33641.5
2	1046	ben	40611.9	1595	ben	29215.13	229	çok	32445.45	96	çok	24653.31
3	659	da	25586.27	1324	çok	24251.31	210	ben	29753.47	84	ol-	21571.65
4	653	çok	25353.32	1239	bir	22694.39	168	da	23802.78	81	ben	20801.23
5	553	bir	21470.73	1135	da	20789.45	119	bir	16860.3	73	bir	18746.79
6	470	git-	18248.18	934	ol-	17107.79	108	var	15301.79	64	bu	16435.54
7	444	o	17238.7	736	gün	13481.09	102	git-	14451.69	62	da	15921.93
8	439	sonra	17044.57	729	git-	13352.87	98	o	13884.95	53	insan	13610.68
9	430	saat	16695.14	718	o	13151.39	91	sonra	12893.17	42	git-	10785.82
10	367	var	14249.11	709	bu	12986.54	77	ama	10909.61	40	sonra	10272.21
11	357	yap-	13860.85	699	sonra	12803.37	77	her	10909.61	38	o	9758.603
12	307	gün	11919.55	667	yap-	12217.24	76	yap-	10767.92	37	için	9501.798
13	219	arkadaş	8502.873	590	var	10806.85	67	ol-	9492.774	36	et-	9244.992
14	216	yemek	8386.395	585	için	10715.27	63	zaman	8926.041	36	yap-	9244.992
15	213	bu	8269.918	575	her	10532.1	62	için	8784.358	34	her	8731.382

	20 yaş altı			21-30 yaş			31-40 yaş			41-50 yaş		
Sıra	Sık.	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sık.	Başsözcük	nor.sık.
16	207	ama	8036.962	436	et-	7986.079	61	daha	8642.675	34	var	8731.382
17	201	her	7804.007	427	ama	7821.229	58	et-	8217.625	33	güzel	8474.576
18	176	güzel	6833.359	416	insan	7619.745	58	güzel	8217.625	30	bazı	7704.16
19	175	et-	6794.533	368	yemek	6740.544	56	bu	7934.259	29	saat	7447.355
20	169	ye-	6561.578	354	arkadaş	6484.11	56	yemek	7934.259	28	gün	7190.55
21	161	ev	6250.971	351	biz	6429.16	55	Ankara	7792.576	28	yemek	7190.55
22	161	ol-	6250.971	336	güzel	6154.41	51	çünkü	7225.843	27	çünkü	6933.744
23	145	sev-	5629.756	336	saat	6154.41	50	arkadaş	7084.16	26	ama	6676.939
24	143	ad	5552.104	302	ev	5531.642	48	gün	6800.793	26	ev	6676.939
25	143	için	5552.104	297	zaman	5440.059	45	ev	6375.744	26	yaşa-	6676.939
26	130	Türkçe	5047.368	296	şey	5421.742	45	iste-	6375.744	24	İstanbul	6163.328
27	129	yaş	5008.542	286	çünkü	5238.575	45	sev-	6375.744	24	zaman	6163.328
28	125	on	4853.238	273	iyi	5000.458	44	saat	6234.061	23	neden	5906.523
29	123	gel-	4775.586	272	ye-	4982.141	41	ya	5809.011	21	arkadaş	5392.912
30	122	ders	4736.76	253	bayram	4634.124	38	gel-	5383.961	19	hayat	4879.301
31	121	al-	4697.934	252	anne	4615.807	38	yaşa-	5383.961	19	iyi	4879.301

	20 yaş altı			21-30 yaş			31-40 yaş			41-50 yaş		
Sıra	Sık.	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sık.	Başsözcük	nor.sık.
32	120	iste-	4659.109	251	en	4597.491	36	insan	5100.595	19	iş	4879.301
33	120	çünkü	4659.109	250	iste-	4579.174	35	biz	4958.912	18	kendi	4622.496
34	118	biz	4581.457	249	gel-	4560.857	35	ye-	4958.912	18	ver-	4622.496
35	117	büyük	4542.631	246	al-	4505.907	34	iyi	4817.229	17	en	4365.691
36	115	zaman	4464.979	243	yıl	4450.957	34	öğren-	4817.229	17	iste-	4365.691
37	113	iyi	4387.327	241	sev-	4414.324	33	aile	4675.545	17	kullan-	4365.691
38	112	çalış-	4348.501	231	çalış-	4231.157	33	para	4675.545	16	ki	4108.885
39	110	akşam	4270.85	225	hayat	4121.257	33	şehir	4675.545	16	para	4108.885
40	109	i	4232.024	223	daha	4084.623	32	dil	4533.862	16	ye-	4108.885
41	106	hafta	4115.546	222	ülke	4066.306	32	ora	4533.862	15	a	3852.08
42	105	öğrenci	4076.72	205	yaşa-	3754.923	31	al-	4392.179	15	bul-	3852.08
43	105	şimdi	4076.72	199	Türkçe	3645.022	30	dan	4250.496	15	değil	3852.08
44	101	iki	3921.416	192	yer	3516.806	29	çocuk	4108.813	15	gel-	3852.08
45	101	oku-	3921.416	188	kutla-	3443.539	28	bazen	3967.129	15	kal-	3852.08
46	97	şey	3766.113	183	aile	3351.955	28	hayat	3967.129	15	mutlu	3852.08
47	96	yaşa-	3727.287	183	Türkiye	3351.955	27	çalış-	3825.446	15	on	3852.08

	20 yaş altı			21-30 yaş			31-40 yaş			41-50 yaş		
Sıra	Sık.	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sık.	Başsözcük	nor.sık.
48	95	biraz	3688.461	180	ya	3297.005	26	iki	3683.763	15	tatıl	3852.08
49	92	Ankara	3571.983	179	büyük	3278.689	25	önce	3542.08	15	şehir	3852.08
50	92	ora	3571.983	175	kal-	3205.422	24	Ahmet	3400.397	14	Ankara	3595.275
51	92	Türkiye	3571.983	172	oku-	3150.472	24	sağlık	3400.397	14	büyük	3595.275
52	91	son	3533.157	171	tatıl	3132.155	24	Türkiye	3400.397	14	dünya	3595.275
53	90	insan	3494.331	171	öğren-	3132.155	24	yer	3400.397	14	gör-	3595.275
54	89	en	3455.506	171	şimdi	3132.155	23	Beyrut	3258.714	14	hem	3595.275
55	89	sabah	3455.506	168	önemli	3077.205	23	deniz	3258.714	14	oku-	3595.275
56	87	değil	3377.854	164	iki	3003.938	22	akşam	3117.03	14	Türkiye	3595.275
57	86	dön-	3339.028	164	ver-	3003.938	22	en	3117.03	14	yetenek	3595.275
58	86	kal-	3339.028	160	ad	2930.671	22	şimdi	3117.03	13	ad	3338.469
59	85	iç-	3300.202	160	sabah	2930.671	21	gör-	2975.347	13	biz	3338.469
60	85	ya	3300.202	159	yeni	2912.355	21	mutlu	2975.347	13	e	3338.469
61	83	Orta_Doğu_ Teknik_ Üniversitesi	3222.55	158	ile	2894.038	21	ver-	2975.347	13	hayal	3338.469
62	80	kahvaltı	3106.072	157	ders	2875.721	21	yaz	2975.347	13	ilaç	3338.469

	20 yaş altı			21-30 yaş			31-40 yaş			41-50 yaş		
Sıra	Sık.	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sık.	Başsözcük	nor.sık.
63	78	a	3028.421	156	değil	2857.405	21	yıl	2975.347	12	gerek-	3081.664
64	77	şehir	2989.595	153	kendi	2802.454	20	hafta	2833.664	12	göre	3081.664
65	75	konuş-	2911.943	152	başla-	2784.138	20	ile	2833.664	12	ne	3081.664
66	75	yurt	2911.943	151	kahvaltı	2765.821	20	Türkçe	2833.664	12	televizyon	3081.664
67	74	anne	2873.117	149	ora	2729.188	19	büyük	2691.981	12	uzun	3081.664
68	72	kalk-	2795.465	148	para	2710.871	19	önemli	2691.981	12	yüz	3081.664
69	72	mutlu	2795.465	147	mutlu	2692.554	18	ad	2550.298	12	çocuk	3081.664
70	72	ülke	2795.465	145	kadar	2655.921	18	bence	2550.298	12	ülke	3081.664
71	71	aile	2756.639	144	hafta	2637.604	18	film	2550.298	12	şey	3081.664
72	71	öğren-	2756.639	142	şehir	2600.971	18	iş	2550.298	11	aile	2824.859
73	70	yer	2717.813	139	baba	2546.021	18	konuş-	2550.298	11	ders	2824.859
74	69	kardeş	2678.987	139	iş	2546.021	18	piş-	2550.298	11	internet	2824.859
75	68	daha	2640.162	138	i	2527.704	18	yok	2550.298	11	sev-	2824.859
76	68	tatil	2640.162	138	son	2527.704	18	ülke	2550.298	11	Tömer	2824.859
77	68	uyu-	2640.162	134	yaş	2454.437	17	anne	2408.614	11	ya	2824.859
78	68	üç	2640.162	133	gez-	2436.121	17	değil	2408.614	11	yaş	2824.859

	20 yaş altı			21-30 yaş			31-40 yaş			41-50 yaş		
Sıra	Sık.	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sık.	Başsözcük	nor.sık.
79	67	bura	2601.336	133	herkes	2436.121	17	i	2408.614	11	yer	2824.859
80	66	oda	2562.51	131	ki	2399.487	17	iç-	2408.614	11	çalış-	2824.859
81	63	buçuk	2446.032	130	dünya	2381.17	17	otur-	2408.614	11	çay	2824.859
82	62	bil-	2407.206	130	okul	2381.17	17	tatil	2408.614	11	önce	2824.859
83	62	okul	2407.206	129	dön-	2362.854	16	farklı	2266.931	10	al-	2568.053
84	62	çık-	2407.206	128	gör-	2344.537	16	hava	2266.931	10	gez-	2568.053
85	61	ay	2368.38	126	akşam	2307.904	16	hem	2266.931	10	kardeş	2568.053
86	60	izle-	2329.554	126	üniversite	2307.904	16	ye	2266.931	10	kazan-	2568.053
87	60	önce	2329.554	122	on	2234.637	16	yeni	2266.931	10	sabah	2568.053
88	60	üniversite	2329.554	119	Ankara	2179.687	16	üniversite	2266.931	10	un	2568.053
89	59	bazen	2290.728	119	ne	2179.687	16	şey	2266.931	10	şimdi	2568.053
90	59	dokuz	2290.728	119	önce	2179.687	15	ay	2125.248	9	değiş-	2311.248
91	58	sen	2251.902	118	geç-	2161.37	15	ders	2125.248	9	eğitim	2311.248
92	57	ile	2213.077	117	iç-	2143.053	15	kız	2125.248	9	kolay	2311.248
93	56	alışveriş	2174.251	116	bil-	2124.737	15	oku-	2125.248	9	madde	2311.248
94	56	spor	2174.251	113	sen	2069.787	15	Tömer	2125.248	9	zor	2311.248

	20 yaş altı			21-30 yaş			31-40 yaş			41-50 yaş		
Sıra	Sık.	Başşözcük	nor.sık.	Sıklık	Başşözcük	nor.sık.	Sıklık	Başşözcük	nor.sık.	Sık.	Başşözcük	nor.sık.
95	56	yıl	2174.251	111	sadece	2033.153	15	uyu-	2125.248	9	önemli	2311.248
96	55	bit-	2135.425	110	yüz	2014.837	15	yaş	2125.248	9	ırmak	2311.248
97	53	sekiz	2057.773	106	bazen	1941.57	14	ali	1983.565	8	amca	2054.443
98	71	öğren-	2756.639	106	bul-	1941.57	14	bul-	1983.565	8	bayram	2054.443
99	70	daha	2717.813	106	çocuk	1941.57	14	de-	1983.565	8	başarılı	2054.443
100	69	kardeş	2678.987	105	öğrenci	1923.253	14	on	1983.565	8	beş	2054.443

Yaşıa göre çıkarılan listelerdeki en sık kullanılan beş başsözcüğe bakıldığında, diğer gruplardan farklı olarak 41-50 yaş grubundaki öğrencilerin “olmak” eylemini daha sık (n.s.: 21571) kullandıkları görülebilir. Aynı şekilde, bu grubun yazdığı metinlerin sıklık listesi ile diğer üç yaş gurubundaki öğrencilerin metinlerinin sıklık listeleri arasında başka farklar da vardır. Örneğin, bu listede diğer üç yaş grubunun da listesinde ilk 100 sözcük içinde bulunmayan bazı sözcükler dikkat çekmektedir. Bunlar “bazı”, “neden”, “kullan”, “yetenek”, “hayal”, “ilaç”, “gerek-”, “göre”, “internet”, “kazan-”, “değiş-”, “eğitim”, “kolay”, “madde”, “başarılı” sözcükleridir. Bu farkların sebebinin yaştan ziyade gruptaki öğrencilerin dil seviyesi ile ilgili olduğu düşünülebilir. Bu sözcüklerin daha üst seviyelerde daha çok kullanılması beklenmekte iken, bu yaş grubundaki öğrencilere bakıldığında yedi öğrenciden altısının A düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu açıdan şaşırtıcı bir sonuç olarak görölse de, yedinci öğrencinin durumu bunun sebebini açıklamaktadır. Bu öğrenci C2 düzeyinde olup yazdığı yedi metindeki toplam sözcükbirim sayısı bu yaş derleminin toplamının %35.39’unu oluşturmaktadır ve bu sözcüklerin toplam kullanım sıklığı olan 199’un 186 tanesini bu öğrencinin kullandığı görülmektedir. Aynı şekilde, “ol-” eyleminin toplam kullanım sıklığının %75’ini yine bu öğrencinin metinleri oluşturmaktadır. Yine benzer bir fark “insan” sözcüğünde görülebilir. Diğer listelerde sıklığı daha az olmasına rağmen (20 yaş altı n.s.: 3494, 21-30 n.s.:7619,31-40 n.s.: 51) bu yaş grubunun listesinde sözcüğün daha sık (n.s.: 13610) kullanılmış olmasının sebebi de yine bu sözcüğün toplam kullanım sayısının %75.47’sini C2 düzeyindeki öğrencinin metinlerinin oluşturuyor olmasıdır.

Öte yandan, ‘çocuk’ başsözcüğünün en sık olarak 31-40 yaş arasındaki (n.s.:4108) ve 40 yaş üstü gruptaki öğrenciler (n.s.: 3081) tarafından kullanılmış olmasının bu gruplardaki öğrencilerin kendi çocuklarının olmasından ve metinlerinde onlardan bahsetmelerinden kaynaklandığı düşünülebilir. Bu başsözcüğün 21-30 yaş grubundaki öğrencilerin metinlerindeki normalleştirilmiş sıklık değeri 1941, 20 yaş altı grupta ise 815’tir. Bu

değerlerden en yükseği ile en düşüğü arasındaki LL test sonucunda çıkan fark 31.27, yani istatistiksel olarak da anlamlı bir farktır.

4.1.2.2 Cinsiyete göre sözcük sıklığı

Çalışmada incelenen yaş grubu gibi başka bir değişken de öğrencilerin cinsiyetidir.

Tablo 35 cinsiyete göre ayrılmış şekilde en sık kullanılan ilk yüz başsözcüğü göstermektedir.

Tablo 35. Cinsiyete göre sıklık listeleri

	Erkek			Kadın		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
1	1715	ve	38343.73	1856	ve	38483.87
2	1394	ben	31166.86	1573	ben	32615.91
3	1145	çok	25599.75	1243	çok	25773.41
4	1037	bir	23185.1	1088	da	22559.51
5	941	da	21038.75	969	bir	20092.06
6	700	sonra	15650.5	692	git-	14348.51
7	697	o	15583.43	663	var	13747.2
8	691	gün	15449.28	631	ol-	13083.69
9	683	git-	15270.42	630	o	13062.95
10	638	ol-	14264.31	599	sonra	12420.17
11	575	yap-	12855.77	588	yap-	12192.09
12	562	bu	12565.12	521	bu	10802.85
13	470	var	10508.19	481	saat	9973.459
14	467	her	10441.12	464	gün	9620.967
15	421	için	9412.659	430	her	8915.982
16	377	saat	8428.913	428	için	8874.513
17	364	et-	8138.261	401	ama	8314.672
18	352	ama	7869.967	386	arkadaş	8003.649
19	323	yemek	7221.589	373	yemek	7734.096
20	296	güzel	6617.927	340	et-	7049.847
21	274	insan	6126.054	334	güzel	6925.438
22	266	arkadaş	5947.191	324	insan	6718.089
23	262	çünkü	5857.759	302	ev	6261.923
24	259	zaman	5790.686	275	ye-	5702.082
25	254	biz	5678.896	266	biz	5515.468
26	241	iyi	5388.244	260	sev-	5391.059
27	238	ev	5321.171	252	iste-	5225.18
28	234	ye-	5231.739	251	zaman	5204.446
29	228	şey	5097.592	250	çünkü	5183.711

	Erkek			Kadın		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
30	223	bayram	4985.803	242	gel-	5017.832
31	215	yıl	4806.94	225	yaşa-	4665.34
32	211	al-	4717.508	209	iyi	4333.582
33	211	en	4717.508	205	şey	4250.643
34	204	anne	4561.003	202	daha	4188.438
35	200	gel-	4471.572	196	büyük	4064.029
36	197	çalış-	4404.498	194	al-	4022.56
37	195	sev-	4359.783	194	çalış-	4022.56
38	192	iste-	4292.709	188	Ankara	3898.15
39	176	Türkçe	3934.983	183	şimdi	3794.476
40	170	Türkiye	3800.836	182	en	3773.741
41	169	daha	3778.478	180	Türkçe	3732.272
42	164	ad	3666.689	176	değil	3649.332
43	163	oku-	3644.331	176	kal-	3649.332
44	161	yer	3599.615	173	ders	3587.128
45	161	ülke	3599.615	172	ad	3566.393
46	160	hayat	3577.258	171	ülke	3545.658
47	152	tatil	3398.395	167	aile	3462.719
48	152	ya	3398.395	163	ya	3379.779
49	149	yaşa-	3331.321	162	iki	3359.045
50	146	ders	3264.248	162	Türkiye	3359.045
51	144	aile	3219.532	161	biraz	3338.31
52	144	iki	3219.532	160	akşam	3317.575
53	144	on	3219.532	160	i	3317.575
54	143	öğren-	3197.174	157	hayat	3255.37
55	140	yaş	3130.1	155	şehir	3213.901
56	139	büyük	3107.743	154	kahvaltı	3193.166
57	137	kutla-	3063.027	153	hafta	3172.431
58	137	ora	3063.027	152	anne	3151.696
59	133	ver-	2973.595	150	ora	3110.226
60	130	hafta	2906.522	149	mutlu	3089.492
61	128	son	2861.806	149	yaş	3089.492
62	127	sabah	2839.448	149	yer	3089.492
63	126	iş	2817.09	146	sabah	3027.287
64	126	şehir	2817.09	142	oku-	2944.348
65	123	kal-	2750.017	141	ile	2923.613
66	123	şimdi	2750.017	141	iç-	2923.613
67	120	üniversite	2682.943	140	öğren-	2902.878
68	119	başla-	2660.585	133	on	2757.734
69	116	baba	2593.512	129	son	2674.795
70	115	kendi	2571.154	128	bazen	2654.06
71	114	para	2548.796	127	dön-	2633.325
72	113	okul	2526.438	127	gör-	2633.325

	Erkek			Kadın		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
73	112	mutlu	2504.08	124	tatil	2571.121
74	111	önemli	2481.722	123	konuş-	2550.386
75	111	öğrenci	2481.722	122	Orta_Doğu_ Teknik_Üniversitesi	2529.651
76	109	sen	2437.007	119	yeni	2467.446
77	108	i	2414.649	116	ver-	2405.242
78	107	kadar	2392.291	116	önce	2405.242
79	107	ne	2392.291	115	alışveriş	2384.507
80	106	akşam	2369.933	115	para	2384.507
81	106	değil	2369.933	113	yıl	2343.037
82	106	dön-	2369.933	113	önemli	2343.037
83	106	ile	2369.933	111	a	2301.568
84	101	gez-	2258.144	111	öğrenci	2301.568
85	101	kahvaltı	2258.144	109	ay	2260.098
86	101	önce	2258.144	109	bayram	2260.098
87	100	ankara	2235.786	108	kadar	2239.363
88	98	bul-	2191.07	106	kalk-	2197.893
89	98	herkes	2191.07	104	bura	2156.424
90	98	spor	2191.07	103	okul	2135.689
91	98	yeni	2191.07	100	bil-	2073.484
92	97	ki	2168.712	100	oda	2073.484
93	97	yaz	2168.712	98	dan	2032.015
94	96	lazım	2146.355	98	yurt	2032.015
95	94	bil-	2101.639	98	çocuk	2032.015
96	94	geç-	2101.639	96	başla-	1990.545
97	91	başka	2034.565	96	sadece	1990.545
98	91	bit-	2034.565	94	hava	1949.075
99	91	kalk-	2034.565	93	deniz	1928.34
100	91	oyna-	2034.565	93	iş	1928.34

Cinsiyetler arası ortaya çıkan bir fark metinlerde kullanılan sözcük sayısı olmuştur.

Erkek öğrencilerin metinleri (500 adet) kadınlarınkinden (486 adet) sayıca daha çok olmasına rağmen bu metinlerde kullanılan toplam sözcükbirim sayısı (44.727) kadınların yazdıkları metinlerdekenden (48.228) daha azdır. Fakat teksözcük sayısına bakıldığında, erkeklerin metinlerindeki teksözcük sayısı 3296, kadınlarınki ise 3282'dir. Bu da, erkeklerin teksözcük/sözcükbirim oranının (7.37) kadınlarınkinden (6.80) daha yüksek olduğunu, yani erkeklerin kadınlardan daha çok sayıda farklı sözcük kullandıklarını göstermektedir.

Listeler incelendiğinde, ilk 10 sıradaki sözcüklerin dokuzunun aynı sözcükler olduğu görülebilir. İki listedeki ilk on sözcük arasındaki fark erkeklerin yazdığı metinlerde “gün” sözcüğünün, kadınların yazdığı metinlerde ise “var” sözcüğünün en sık kullanılan on sözcük arasında olmasıdır. Bu iki sözcüğün normalleştirilmiş sıklık değerlerine bakıldığında “gün” sözcüğünün değerinin erkeklerin metinlerinde 15449 kadınların metinlerinde ise 9620 olduğu görülebilir. LL (Log likelihood) testi ile bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığına bakıldığında ise LL değeri 63.65 çıkmaktadır, ki bu da arada anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Bu farkın sebebinin ise yine cinsiyet değil, bu gruptaki öğrencilerin düzeyi ve yazdıkları metinlerin konusu olduğu düşünülebilir. Cinsiyetlere göre gruptaki en belirgin fark B1 ve B2 düzeylerindeki öğrencilerin çoğunun erkek olması ve onların da çoğunun ODTÜ’de öğrenim gören öğrenciler olmasıdır. Bu gruptaki öğrencilerin metin konularına bakıldığında ise konuların “kültürünüzdeki/ülkenizdeki bir kutlama/bayram/şenlik/festival”, ve “Anneler Günü, Sevgililer Günü gibi özel günler” olduğu görülebilir. Bu sebeple, erkekler tarafından yazılan metinlerde “gün” sözcüğünün istatistiksel olarak anlamlı bir fark ile çok daha sık kullanılmış olmasının sebebinin yazdıkları metinlerin bu konularla ilgili olması olduğu düşünülebilir. “Var” başsözcüğünün kadınların metinlerinde (n.s.: 13747) erkeklerin metinlerinde olduğundan (n.s.: 10508) daha sık kullanılmış olması ise çalışmaya katılan kadınların çoğunun A düzeyinde Türkçe öğreniyor olup, bu düzeydeki metinlerde bu sözcüğün daha sık kullanılması gerektiği ile açıklanabilir. Bu fark da yine istatistiksel olarak anlamlı bir fark (LL: 20.10) olarak görünmektedir.

İki listedeki en sık kullanılan ilk elli sözcükten kırk üç tanesi aynı sözcüklerdir. Farklı olan yedi sözcük de diğer listede yine en sık kullanılan ilk yüz sözcük arasındadır. Bir listede ilk yüz sözcük içinde olup diğerinde olmayan ise on yedişer başsözcük vardır. Erkekler tarafından yazılan metinlerde en sık kullanılan ilk yüz sözcük içinde olup kadınların metinlerinde olmayan sözcükler şunlardır: “kutla-”, “üniversite”, “baba”, “kendi”, “sen”,

“ne”, “gez-”, “bul-”, “herkes”, “spor”, “ki”, “yaz”, “lazım”, “geç-”, “başka”, “bit-”, “oyna-”. Kadınların yazdığı metinlerde en sık kullanılan ilk yüz sözcük arasında olup erkeklerin metinlerde olmayanlar ise şu başsözcüklerdir: “biraz”, “iç-”, “bazen”, “gör-”, “konuş-”, “Orta Doğu Teknik Üniversitesi”, “alışveriş”, “ay”, “bura”, “oda”, “yurt”, “çocuk”, “sadece”, “hava”, “deniz”. Bu farklardan bazılarının iki cinsiyetin ilgi alanlarından kaynaklandığı düşünülebilir. Örneğin, bir gün ya da hafta içinde veya boş zamanlarında neler yaptıklarından veya yapmak istediklerinden bahsederken erkeklerin “spor” ve “oyna-” başsözcüklerini, kadınların ise “alışveriş” ve “deniz” sözcüklerini daha sık kullanmış olmaları bu şekilde açıklanabilir. Corefl derleminde aynı başsözcüklerin kullanım sıklığına bakıldığında da benzer bir tablo görülmektedir. “Spor” sözcüğünün normalleştirilmiş sıklığı kadınlarda 4 iken erkeklerde 40, “oyna-” sözcüğünün normalleştirilmiş sıklık değeri ise kadınlarda 104, erkeklerde 148 olarak çıkmaktadır. “Deniz” sözcüğü ise bu derlemde erkekler tarafından yazılmış metinlerde hiç kullanılmamışken, kadınların metinlerindeki normalleştirilmiş sıklığı 56’dır. “Alışveriş” başsözcüğü ise Corefl’da “shop” ve “shopping” olarak aranmış olup, sonuçlar yine kadınların bu başsözcüğü daha sık kullandıklarını göstermektedir. Bu sözcüklerin toplam normalleştirilmiş sıklıkları kadınlar tarafından yazılmış olan metinlerde 381 iken, erkekler tarafında yazılmış olanlarda 197’dir.

4.1.2.3 Anadillere göre sözcük sıklığı

İncelenen diğer bir değişken ise öğrencilerin anadilleridir. Çok farklı ülkelerden gelip farklı anadiller konuşan öğrenciler olduğu için, sadece en az beş öğrencinin anadili olan, en çok öğrencinin konuştuğu ilk on dört dile göre listeler hazırlanmıştır. Tablo 36 bu sıklık listelerini göstermektedir.

Tablo 36. Öğrencilerin anadillerine göre sıklık listeleri

	ARAPÇA			ARNAVUTÇA			BENGALCE			ÇİNCE			ENDONEZYACA		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
1	1321	ve	41903.25	218	ve	40073.53	114	gün	38552.59	121	ben	21884.61	66	ve	39759.04
2	921	ben	29214.91	166	ben	30514.71	98	ve	33141.7	117	bir	21161.15	49	gün	29518.07
3	775	çok	24583.66	149	bir	27389.71	83	çok	28068.99	114	ol-	20618.56	45	o	27108.43
4	674	bir	21379.86	149	çok	27389.71	82	bir	27730.81	110	ve	19895.1	38	çok	22891.57
5	628	da	19920.7	133	da	24448.53	62	bu	20967.2	107	bu	19352.5	37	bir	22289.16
6	513	sonra	16272.8	124	gün	22794.12	61	ben	20629.02	105	da	18990.78	33	sonra	19879.52
7	500	git-	15860.43	94	bu	17279.41	60	o	20290.84	89	için	16096.94	31	ol-	18674.7
8	450	ol-	14274.39	94	git-	17279.41	59	ol-	19952.65	85	çok	15373.49	30	bu	18072.29
9	441	yap-	13988.9	78	o	14338.24	57	bayram	19276.29	68	o	12298.79	23	da	13855.42
10	410	var	13005.55	73	saat	13419.12	49	yıl	16570.85	52	et-	9404.956	22	et-	13253.01
11	403	o	12783.51	72	ol-	13235.29	47	biz	15894.49	51	biz	9224.091	22	yap-	13253.01
12	349	gün	11070.58	68	sonra	12500	46	da	15556.31	50	en	9043.227	21	insan	12650.6
13	336	her	10658.21	60	var	11029.41	45	için	15218.13	50	şey	9043.227	20	kutla-	12048.19
14	291	bu	9230.769	56	ama	10294.12	42	herkes	14203.58	49	para	8862.362	19	Endonezya	11445.78
15	287	için	9103.886	56	yap-	10294.12	40	yap-	13527.22	48	yap-	8681.498	19	için	11445.78
16	285	saat	9040.444	47	güzel	8639.706	39	sonra	13189.04	47	insan	8500.633	18	al-	10843.37
17	253	et-	8025.377	47	her	8639.706	38	git-	12850.86	41	hayat	7415.446	18	bayram	10843.37
18	252	yemek	7993.656	45	yemek	8272.059	38	ülke	12850.86	37	her	6691.988	18	biz	10843.37
19	245	ama	7771.61	44	arkadaş	8088.235	37	anne	12512.68	37	öğren-	6691.988	17	ben	10240.96
20	235	güzel	7454.401	39	sev-	7169.118	36	kutla-	12174.5	36	arkadaş	6511.123	17	her	10240.96
21	212	arkadaş	6724.822	37	için	6801.471	34	insan	11498.14	35	dünya	6330.259	17	yemek	10240.96
22	212	ev	6724.822	37	kutla-	6801.471	33	her	11159.96	35	gel-	6330.259	15	ama	9036.145
23	196	çünkü	6217.288	36	insan	6617.647	27	yeni	9130.876	34	zaman	6149.394	15	var	9036.145
24	196	şey	6217.288	36	ye-	6617.647	26	önemli	8792.695	33	çin	5968.53	14	ver-	8433.735
25	188	insan	5963.521	35	et-	6433.824	22	iyi	7439.973	32	al-	5787.665	14	çünkü	8433.735

	ARAPÇA			ARNAVUTÇA			BENGALCE			ÇİNCE			ENDONEZYACA		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
26	182	ye-	5773.196	34	ders	6250	21	yemek	7101.792	32	var	5787.665	13	yıl	7831.325
27	163	al-	5170.5	33	Türkçe	6066.176	19	gel-	6425.431	32	yaşa-	5787.665	12	zaman	7228.916
28	162	sev-	5138.779	31	Arnavutluk	5698.529	18	gez-	6087.251	32	önemli	5787.665	11	anne	6626.506
29	159	en	5043.616	30	biraz	5514.706	18	kurban	6087.251	31	daha	5606.801	11	bit-	6626.506
30	159	iste-	5043.616	27	bura	4963.235	18	sev-	6087.251	30	git-	5425.936	11	kadar	6626.506
31	151	gel-	4789.849	26	akşam	4779.412	17	ev	5749.07	30	iste-	5425.936	11	on	6626.506
32	149	çalış-	4726.408	26	bayram	4779.412	17	sabah	5749.07	29	sık	5245.071	11	oruç	6626.506
33	146	zaman	4631.245	26	gel-	4779.412	16	güzel	5410.889	28	ama	5064.207	10	ev	6024.096
34	139	büyük	4409.199	26	hafta	4779.412	16	Türkiye	5410.889	27	Türkiye	4883.342	10	tut-	6024.096
35	135	iyi	4282.316	25	i	4595.588	15	et-	5072.709	26	göre	4702.478	10	özel	6024.096
36	131	biz	4155.432	25	çalış-	4595.588	15	tatil	5072.709	26	kendi	4702.478	10	şehir	6024.096
37	130	anne	4123.711	24	Ankara	4411.765	15	ver-	5072.709	26	kullan-	4702.478	10	şey	6024.096
38	125	daha	3965.107	24	ev	4411.765	15	yer	5072.709	26	sonra	4702.478	9	hayat	5421.687
39	124	aile	3933.386	24	iki	4411.765	14	arkadaş	4734.528	26	ülke	4702.478	9	kendi	5421.687
40	124	yaş	3933.386	24	kal-	4411.765	14	Bengal	4734.528	24	iş	4340.749	9	ramazan	5421.687
41	123	yaşa-	3901.665	23	mutlu	4227.941	14	ders	4734.528	24	ya	4340.749	9	yaşlı	5421.687
42	122	ad	3869.944	23	Orta_Doğu_ Teknik_ Üniversitesi	4227.941	14	en	4734.528	22	değil	3979.02	9	ye-	5421.687
43	116	bayram	3679.619	23	zaman	4227.941	13	al-	4396.348	22	gün	3979.02	9	şenlik	5421.687
44	116	iki	3679.619	22	biz	4044.118	13	Bangladeş	4396.348	22	i	3979.02	8	adam	4819.277
45	114	şimdi	3616.178	22	son	4044.118	13	daha	4396.348	22	iyi	3979.02	8	aile	4819.277
46	112	kal-	3552.736	21	iste-	3860.294	13	sen	4396.348	22	üniversite	3979.02	8	daha	4819.277
47	111	hayat	3521.015	21	iyi	3860.294	13	yaz	4396.348	20	genç	3617.291	8	yer	4819.277
48	108	Ankara	3425.852	21	konuş-	3860.294	13	ye-	4396.348	20	güzel	3617.291	7	başla-	4216.867
49	108	ya	3425.852	21	ya	3860.294	12	balık	4058.167	20	ne	3617.291	7	farklı	4216.867
50	106	Türkiye	3362.411	20	al-	3676.471	12	iş	4058.167	20	sadece	3617.291	7	gel-	4216.867

	ARAPÇA			ARNAVUTÇA			BENGALCE			ÇİNCE			ENDONEZYACA		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
51	103	ülke	3267.248	20	büyük	3676.471	12	var	4058.167	20	sev-	3617.291	7	git-	4216.867
52	99	hafta	3140.365	20	on	3676.471	12	özel	4058.167	20	çünkü	3617.291	7	güzel	4216.867
53	99	son	3140.365	20	ora	3676.471	11	aile	3719.986	19	baba	3436.426	7	çocuk	4216.867
54	98	sabah	3108.644	20	sabah	3676.471	11	baba	3719.986	19	ile	3436.426	6	baba	3614.458
55	97	yıl	3076.923	20	çünkü	3676.471	11	beraber	3719.986	19	ki	3436.426	6	bazı	3614.458
56	96	ders	3045.202	20	şehir	3676.471	11	farklı	3719.986	19	yüz	3436.426	6	bence	3614.458
57	96	kahvaltı	3045.202	19	anne	3492.647	11	keşke	3719.986	19	çalış-	3436.426	6	birkaç	3614.458
58	96	mutlu	3045.202	19	değil	3492.647	11	söyle-	3719.986	18	başla-	3255.562	6	büyük	3614.458
59	96	Türkçe	3045.202	18	ad	3308.824	10	akşam	3381.806	18	farklı	3255.562	6	en	3614.458
60	96	şehir	3045.202	18	iç-	3308.824	10	başla-	3381.806	18	sağlık	3255.562	6	hem	3614.458
61	95	tatil	3013.481	18	oku-	3308.824	10	giy-	3381.806	17	aşk	3074.697	6	karnaval	3614.458
62	91	yer	2886.598	17	başla-	3125	10	ramazan	3381.806	17	kadar	3074.697	6	kurban	3614.458
63	90	oku-	2854.877	17	daha	3125	10	çalış-	3381.806	17	konuş-	3074.697	6	müzik	3614.458
64	90	on	2854.877	17	ile	3125	10	çocuk	3381.806	16	büyük	2893.833	6	ora	3614.458
65	88	lazım	2791.435	17	izle-	3125	9	birlikte	3043.625	16	düşün-	2893.833	6	ya	3614.458
66	85	değil	2696.273	17	okul	3125	9	bugün	3043.625	16	gibi	2893.833	6	ziyaret	3614.458
67	85	öğren-	2696.273	16	Arnavut	2941.176	9	iki	3043.625	16	Türkçe	2893.833	6	önemli	3614.458
68	84	iç-	2664.552	16	ay	2941.176	9	mutlu	3043.625	16	ver-	2893.833	5	ay	3012.048
69	81	Ahmet	2569.389	16	bil-	2941.176	9	on	3043.625	16	ye	2893.833	5	aynı	3012.048
70	80	dön-	2537.669	16	tatlı	2941.176	9	su	3043.625	15	başka	2712.968	5	bil-	3012.048
71	80	ora	2537.669	16	şimdi	2941.176	8	ama	2705.445	15	dil	2712.968	5	de-	3012.048
72	80	öğrenci	2537.669	15	buçuk	2757.353	8	bit-	2705.445	15	eğer	2712.968	5	dolayı	3012.048
73	79	gör-	2505.948	15	en	2757.353	8	festival	2705.445	15	kağıt	2712.968	5	kardeş	3012.048
74	79	kalk-	2505.948	15	İzmir	2757.353	8	memleket	2705.445	15	yol	2712.968	5	kazan-	3012.048
75	77	akşam	2442.506	15	kahvaltı	2757.353	8	namaz	2705.445	14	anne	2532.103	5	ki	3012.048
76	76	ne	2410.785	15	mart	2757.353	8	oku-	2705.445	14	değiş-	2532.103	5	syawal	3012.048
77	75	yeni	2379.064	15	oda	2757.353	8	program	2705.445	14	fazla	2532.103	5	yaşa-	3012.048

	ARAPÇA			ARNAVUTÇA			BENGALCE			ÇİNCE			ENDONEZYACA		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
78	74	ver-	2347.343	15	sen	2757.353	8	sevgili	2705.445	14	gör-	2532.103	5	özellikle	3012.048
79	74	çık-	2347.343	15	yaş	2757.353	8	Türkçe	2705.445	14	kolay	2532.103	5	ülke	3012.048
80	74	önemli	2347.343	15	yeni	2757.353	8	yüz	2705.445	14	yaş	2532.103	5	üç	3012.048
81	73	hava	2315.623	15	öğrenci	2757.353	7	Ankara	2367.264	14	yer	2532.103	4	ad	2409.639
82	73	para	2315.623	15	ülke	2757.353	7	Bangladeşli	2367.264	14	yok	2532.103	4	az	2409.639
83	71	biraz	2252.181	14	bence	2573.529	7	başka	2367.264	14	şimdi	2532.103	4	dans	2409.639
84	71	iş	2252.181	14	Donjeta	2573.529	7	büyük	2367.264	13	bul-	2351.239	4	deniz	2409.639
85	71	uyu-	2252.181	14	hediye	2573.529	7	dünya	2367.264	13	bura	2351.239	4	dünya	2409.639
86	71	önce	2252.181	14	otobüs	2573.529	7	hediye	2367.264	13	oku-	2351.239	4	genellikle	2409.639
87	70	ay	2220.46	14	yüz	2573.529	7	i	2367.264	13	Çinli	2351.239	4	gibi	2409.639
88	68	ali	2157.018	14	yıl	2573.529	7	konuş-	2367.264	13	öğrenci	2351.239	4	giy-	2409.639
89	67	a	2125.297	14	şenlik	2573.529	7	pazar	2367.264	12	anla-	2170.374	4	hazırla-	2409.639
90	67	de-	2125.297	14	şey	2573.529	7	tatlı	2367.264	12	kal-	2170.374	4	iş	2409.639
91	67	spor	2125.297	13	alışveriş	2389.706	7	ya	2367.264	12	son	2170.374	4	kes-	2409.639
92	66	bil-	2093.577	13	kalk-	2389.706	7	çeşitli	2367.264	12	yabancı	2170.374	4	küçük	2409.639
93	65	kutla-	2061.856	13	pazartesi	2389.706	7	önce	2367.264	12	yemek	2170.374	4	kıyafet	2409.639
94	65	Tömer	2061.856	13	Türk	2389.706	7	şarkı	2367.264	11	beri	1989.51	4	Müslüman	2409.639
95	64	üniversite	2030.135	13	yaz	2389.706	6	bazen	2029.084	11	bil-	1989.51	4	mı	2409.639
96	63	ye	1998.414	13	yaşa-	2389.706	6	Boishakh	2029.084	11	ev	1989.51	4	ne	2409.639
97	62	bul-	1966.693	13	yer	2389.706	6	böyle	2029.084	11	gerek-	1989.51	4	nine	2409.639
98	62	i	1966.693	12	dön-	2205.882	6	diye	2029.084	11	iki	1989.51	4	normal	2409.639
99	62	kadar	1966.693	12	e	2205.882	6	eski	2029.084	11	sorumluluk	1989.51	4	sabah	2409.639
100	61	baba	1934.972	12	film	2205.882	6	gerekli	2029.084	11	söyle-	1989.51	4	sebe	2409.639

	Farsça			Fransızca			Gürcüce			İngilizce			Korece		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
1	240	ve	51959.30	49	ve	30321.78	84	ben	41916.17	220	ben	52999.28	55	ol-	32621.59
2	135	bir	29227.11	47	da	29084.16	82	ve	40918.16	177	ve	42640.33	52	ve	30842.23
3	124	o	26845.64	35	ben	21658.42	69	çok	34431.14	124	çok	29872.32	43	o	25504.15
4	97	ben	21000.22	30	bir	18564.36	58	da	28942.12	107	da	25776.92	37	bir	21945.43
5	96	çok	20783.72	30	yap-	18564.36	45	bir	22455.09	98	git-	23608.77	36	ben	21352.31
6	93	da	20134.23	26	sonra	16089.11	38	git-	18962.08	88	bir	21199.71	26	bu	15421.12
7	78	gün	16886.77	24	çok	14851.49	37	var	18463.07	66	o	15899.78	25	et-	14828
8	77	yap-	16670.27	20	ama	12376.24	34	yap-	16966.07	57	var	13731.63	24	zaman	14234.88
9	71	git-	15371.29	20	ol-	12376.24	28	saat	13972.06	52	sonra	12527.1	23	için	13641.76
10	66	sonra	14288.81	19	saat	11757.43	24	o	11976.05	50	yap-	12045.29	22	insan	13048.64
11	57	ol-	12340.33	18	ye-	11138.61	22	sonra	10978.04	44	arkadaş	10599.86	21	her	12455.52
12	48	her	10391.86	17	git-	10519.8	21	arkadaş	10479.04	41	bu	9877.138	20	çok	11862.4
13	48	için	10391.86	17	için	10519.8	21	ol-	10479.04	37	ol-	8913.515	17	arkadaş	10083.04
14	47	et-	10175.36	17	yemek	10519.8	20	ama	9980.04	35	her	8431.703	17	da	10083.04
15	42	bu	9092.88	16	bu	9900.99	20	bu	9980.04	34	güzel	8190.797	17	daha	10083.04
16	39	var	8443.39	16	var	9900.99	20	güzel	9980.04	34	saat	8190.797	15	ev	8896.797
17	38	Ahmet	8226.89	16	çünkü	9900.99	20	i	9980.04	33	iyi	7949.892	15	çocuk	8896.797
18	33	ama	7144.40	15	et-	9282.178	16	iste-	7984.032	32	ama	7708.986	14	ama	8303.677
19	32	biz	6927.91	14	gün	8663.366	15	a	7485.03	31	için	7468.08	14	git-	8303.677
20	30	saat	6494.91	14	güzel	8663.366	14	ders	6986.028	30	Türkçe	7227.174	14	sonra	8303.677
21	29	insan	6278.42	13	en	8044.554	14	Orta_Doğu_Teknik_Üniversitesi	6986.028	30	zaman	7227.174	13	başla-	7710.558
22	29	yemek	6278.42	13	ev	8044.554	14	şimdi	6986.028	26	ad	6263.551	13	hayat	7710.558
23	28	anne	6061.92	12	o	7425.743	13	et-	6487.026	26	yemek	6263.551	13	kedi	7710.558
24	28	iyi	6061.92	12	sabah	7425.743	13	her	6487.026	26	çalış-	6263.551	13	sev-	7710.558
25	28	zaman	6061.92	11	arkadaş	6806.931	13	iyi	6487.026	25	yıl	6022.645	13	şey	7710.558
26	27	ev	5845.42	11	bayram	6806.931	13	kal-	6487.026	22	ev	5299.928	12	anne	7117.438

	Farsça			Fransızca			Gürcüce			İngilizce			Korece		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
27	25	baba	5412.43	11	yaşa-	6806.931	13	Türkçe	6487.026	22	iste-	5299.928	12	biz	7117.438
28	25	çünkü	5412.43	10	ad	6188.119	12	gün	5988.024	22	yaş	5299.928	12	çalış-	7117.438
29	24	ki	5195.93	10	her	6188.119	12	hafta	5988.024	22	şimdi	5299.928	11	düşün-	6524.318
30	24	ver-	5195.93	10	son	6188.119	12	son	5988.024	21	tatil	5059.022	11	iş	6524.318
31	22	al-	4762.94	9	lazım	5569.307	12	Türkiye	5988.024	21	öğren-	5059.022	11	Kore	6524.318
32	22	arkadaş	4762.94	8	aile	4950.495	11	dön-	5489.022	21	öğrenci	5059.022	11	problem	6524.318
33	22	film	4762.94	8	bul-	4950.495	11	kahvaltı	5489.022	20	aile	4818.116	10	var	5931.198
34	22	kadın	4762.94	8	kahvaltı	4950.495	11	ye-	5489.022	20	daha	4818.116	10	yap-	5931.198
35	21	de-	4546.44	8	Türkiye	4950.495	11	yer	5489.022	20	gün	4818.116	9	gör-	5338.078
36	21	kutla-	4546.44	8	zaman	4950.495	10	bazen	4990.02	20	ora	4818.116	9	i	5338.078
37	20	gel-	4329.94	8	önemli	4950.495	10	biz	4990.02	20	Türkiye	4818.116	9	kadar	5338.078
38	20	kendi	4329.94	8	şehir	4950.495	10	değil	4990.02	19	et-	4577.21	9	seyahat	5338.078
39	20	yıl	4329.94	7	büyük	4331.683	10	oku-	4990.02	19	gez-	4577.21	9	yaşa-	5338.078
40	19	kız	4113.44	7	ders	4331.683	10	sabah	4990.02	19	kal-	4577.21	9	yemek	5338.078
41	19	sen	4113.44	7	Fransa	4331.683	10	sev-	4990.02	19	çünkü	4577.21	9	yetenek	5338.078
42	19	ye-	4113.44	7	hafta	4331.683	10	ya	4990.02	18	bul-	4336.305	8	baba	4744.958
43	18	Arjang	3896.95	7	internet	4331.683	10	şey	4990.02	18	büyük	4336.305	8	gel-	4744.958
44	18	dön-	3896.95	7	kalk-	4331.683	9	alışveriş	4491.018	18	sev-	4336.305	8	ile	4744.958
45	18	Roya	3896.95	7	sev-	4331.683	9	Ankara	4491.018	18	ya	4336.305	8	sanat	4744.958
46	18	yaşa-	3896.95	7	ya	4331.683	9	iki	4491.018	17	anne	4095.399	8	yüz	4744.958
47	18	şey	3896.95	7	şey	4331.683	9	iç-	4491.018	17	ile	4095.399	7	beri	4151.839
48	17	geç-	3680.45	7	şimdi	4331.683	8	ad	3992.016	17	oku-	4095.399	7	deniz	4151.839
49	17	hayat	3680.45	6	akşam	3712.871	8	akşam	3992.016	17	sen	4095.399	7	değiş-	4151.839
50	17	iste-	3680.45	6	anne	3712.871	8	al-	3992.016	17	yaz	4095.399	7	farklı	4151.839
51	17	söyle-	3680.45	6	değil	3712.871	8	bil-	3992.016	17	yer	4095.399	7	geç-	4151.839
52	17	yardım	3680.45	6	dünya	3712.871	8	biraz	3992.016	17	şey	4095.399	7	göre	4151.839
53	17	yer	3680.45	6	genellikle	3712.871	8	dan	3992.016	16	ders	3854.493	7	gün	4151.839

	Farsça			Fransızca			Gürcüce			İngilizce			Korece		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
54	16	gör-	3463.95	6	gör-	3712.871	8	ile	3992.016	16	dön-	3854.493	7	iste-	4151.839
55	16	güzel	3463.95	6	iyi	3712.871	8	on	3992.016	16	gelecek	3854.493	7	iyi	4151.839
56	15	ali	3247.46	6	iç-	3712.871	8	ora	3992.016	16	hayat	3854.493	7	kardeş	4151.839
57	15	erkek	3247.46	6	kadar	3712.871	8	çalış-	3992.016	16	İstanbul	3854.493	7	lazım	4151.839
58	15	kal-	3247.46	6	kız	3712.871	7	ay	3493.014	15	al-	3613.587	7	meslek	4151.839
59	15	çalış-	3247.46	6	oku-	3712.871	7	bura	3493.014	15	Tömer	3613.587	7	mutlu	4151.839
60	13	adam	2814.46	6	Orta_Doğu_ Teknik_ Üniversitesi	3712.871	7	büyük	3493.014	15	ye-	3613.587	7	yan	4151.839
61	13	daha	2814.46	6	Roven	3712.871	7	gel-	3493.014	15	şehir	3613.587	7	önce	4151.839
62	13	ders	2814.46	6	sağlıklı	3712.871	7	genellikle	3493.014	14	akşam	3372.681	7	şarkı	4151.839
63	13	iş	2814.46	6	uyu-	3712.871	7	hava	3493.014	14	Ankara	3372.681	6	ad	3558.719
64	13	sev-	2814.46	6	yaş	3712.871	7	için	3493.014	14	biraz	3372.681	6	aile	3558.719
65	13	ülke	2814.46	5	ay	3094.059	7	kitap	3493.014	14	biz	3372.681	6	birbiri	3558.719
66	12	başla-	2597.96	5	bazen	3094.059	7	mutlu	3493.014	14	kardeş	3372.681	6	dünya	3558.719
67	12	değil	2597.96	5	daha	3094.059	7	oda	3493.014	14	kız	3372.681	6	gerek-	3558.719
68	12	en	2597.96	5	hayat	3094.059	7	otel	3493.014	14	on	3372.681	6	otur-	3558.719
69	12	iki	2597.96	5	kampüs	3094.059	7	yemek	3493.014	14	Orta_Doğu_ Teknik_ Üniversitesi	3372.681	6	paylaş-	3558.719
70	12	kahvaltı	2597.96	5	kardeş	3094.059	7	yurt	3493.014	14	yaşa-	3372.681	6	saat	3558.719
71	12	kalk-	2597.96	5	spor	3094.059	7	zaman	3493.014	14	önce	3372.681	6	ver-	3558.719
72	12	ne	2597.96	5	veya	3094.059	6	Amasra	2994.012	14	üniversite	3372.681	6	yer	3558.719
73	12	sabah	2597.96	5	yatak	3094.059	6	insan	2994.012	13	hafta	3131.775	6	çöz-	3558.719
74	11	anla-	2381.47	5	yüz	3094.059	6	kalk-	2994.012	13	i	3131.775	6	çık-	3558.719
75	11	bit-	2381.47	5	önce	3094.059	6	kampüs	2994.012	13	insan	3131.775	6	önemli	3558.719
76	11	hediye	2381.47	4	al-	2475.248	6	otobüs	2994.012	13	kalk-	3131.775	6	şimdi	3558.719
77	11	iç-	2381.47	4	az	2475.248	6	sen	2994.012	13	mutlu	3131.775	5	ayrıca	2965.599

	Farsça			Fransızca			Gürcüce			İngilizce			Korece		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
78	11	kadar	2381.47	4	bak-	2475.248	6	sık	2994.012	13	spor	3131.775	5	başka	2965.599
79	11	nevruz	2381.47	4	biz	2475.248	6	tek	2994.012	13	ye	3131.775	5	bil-	2965.599
80	11	on	2381.47	4	buçuk	2475.248	6	yaşa-	2994.012	12	beraber	2890.87	5	bile	2965.599
81	11	ora	2381.47	4	bütün	2475.248	6	ye	2994.012	12	deniz	2890.87	5	en	2965.599
82	11	tatil	2381.47	4	değiş-	2475.248	6	yok	2994.012	12	gör-	2890.87	5	fotoğraf	2965.599
83	11	yüz	2381.47	4	dön-	2475.248	5	bence	2495.01	12	kahvaltı	2890.87	5	geliş-	2965.599
84	11	çocuk	2381.47	4	e	2475.248	5	değiş-	2495.01	11	baba	2649.964	5	göster-	2965.599
85	11	önemli	2381.47	4	gel-	2475.248	5	duş	2495.01	11	değil	2649.964	5	iki	2965.599
86	10	aile	2164.97	4	herkes	2475.248	5	dünya	2495.01	11	doktor	2649.964	5	iç-	2965.599
87	10	bayram	2164.97	4	iki	2475.248	5	Gürcistan	2495.01	11	en	2649.964	5	kal-	2965.599
88	10	başka	2164.97	4	insan	2475.248	5	Gürcüce	2495.01	11	farklı	2649.964	5	merak	2965.599
89	10	büyük	2164.97	4	mutlu	2475.248	5	konukevi	2495.01	11	iş	2649.964	5	mutluluk	2965.599
90	10	gez-	2164.97	4	Müslüman	2475.248	5	merhaba	2495.01	11	küçük	2649.964	5	nasıl	2965.599
91	10	ile	2164.97	4	Noel	2475.248	5	ne	2495.01	11	uyu-	2649.964	5	ne	2965.599
92	10	izle-	2164.97	4	okul	2475.248	5	okul	2495.01	11	zor	2649.964	5	tanı-	2965.599
93	10	mutlu	2164.97	4	ora	2475.248	5	otuz	2495.01	11	ülke	2649.964	5	ye	2965.599
94	10	para	2164.97	4	otobüs	2475.248	5	soyad	2495.01	10	bazen	2409.058	5	yıl	2965.599
95	10	sadece	2164.97	4	ramazan	2475.248	5	stambul	2495.01	10	gel-	2409.058	5	ülke	2965.599
96	10	sık	2164.97	4	seyahat	2475.248	5	te	2495.01	10	geç-	2409.058	4	al-	2372.479
97	10	ya	2164.97	4	Strasburg	2475.248	5	uyu-	2495.01	10	geçen	2409.058	4	anla-	2372.479
98	9	a	1948.47	4	te	2475.248	5	yaz-	2495.01	10	iki	2409.058	4	arkadaşlık	2372.479
99	9	alışveriş	1948.47	4	Tömer	2475.248	5	yaş	2495.01	10	otur-	2409.058	4	baş	2372.479
100	9	Amerika	1948.47	4	Türkçe	2475.248	5	yumurta	2495.01	10	piş-	2409.058	4	beraber	2372.479

	Rusça			Türkmençe			Ukraynaca			Urduca		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
1	393	ben	38853.19	68	ben	29772.33	129	ben	44838.37	240	ben	70278.18
2	340	ve	33613.45	67	ol-	29334.5	93	ve	32325.34	123	ve	36017.57
3	300	çok	29658.92	54	da	23642.73	85	çok	29544.66	103	da	30161.05
4	277	da	27385.07	53	ve	23204.9	65	da	22592.98	103	çok	30161.05
5	189	bir	18685.12	52	bu	22767.08	65	var	22592.98	90	git-	26354.32
6	175	var	17301.04	52	o	22767.08	59	bir	20507.47	69	bir	20204.98
7	151	o	14928.32	42	insan	18388.79	44	git-	15293.71	67	sonra	19619.33
8	139	git-	13741.97	38	bir	16637.48	37	her	12860.62	45	arkadaş	13177.16
9	130	yap-	12852.2	32	saat	14010.51	35	bu	12165.45	43	Türkçe	12591.51
10	112	sonra	11072.66	28	bazı	12259.19	32	ama	11122.7	38	Türkiye	11127.38
11	107	ol-	10578.35	28	için	12259.19	32	o	11122.7	33	her	9663.25
12	104	bu	10281.76	27	zaman	11821.37	31	öğren-	10775.11	32	güzel	9370.425
13	97	arkadaş	9589.718	25	et-	10945.71	29	arkadaş	10079.94	32	sen	9370.425
14	90	her	8897.677	25	sonra	10945.71	29	gün	10079.94	32	var	9370.425
15	84	saat	8304.498	24	yap-	10507.88	28	sonra	9732.36	32	yap-	9370.425
16	80	ama	7909.046	24	çok	10507.88	25	Ukrayna	8689.607	30	yaz	8784.773
17	80	yemek	7909.046	23	her	10070.05	24	güzel	8342.023	29	ders	8491.947
18	78	güzel	7711.32	21	iyi	9194.396	24	için	8342.023	29	tatil	8491.947
19	78	iste-	7711.32	21	neden	9194.396	24	yap-	8342.023	28	iyi	8199.122
20	74	zaman	7315.868	20	kullan-	8756.567	24	çünkü	8342.023	28	Orta_Doğu_Üniversitesi	8199.122
21	69	et-	6821.552	19	internet	8318.739	23	Türkçe	7994.439	27	Pakistan	7906.296
22	67	için	6623.826	18	arkadaş	7880.911	22	iste-	7646.854	26	ya	7613.47
23	63	gün	6228.374	18	hayat	7880.911	22	ol-	7646.854	25	ama	7320.644
24	60	daha	5931.784	18	kendi	7880.911	22	para	7646.854	25	yemek	7320.644
25	59	sev-	5832.921	18	oku-	7880.911	22	sev-	7646.854	24	o	7027.818
26	57	biz	5635.195	17	Tömer	7443.082	20	dil	6951.686	24	ye-	7027.818

	Rusça			Türkmençe			Ukraynaca			Urduca		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
27	56	Ankara	5536.332	16	para	7005.254	19	büyük	6604.101	23	bu	6734.993
28	56	insan	5536.332	15	bul-	6567.426	19	Grivna	6604.101	23	ile	6734.993
29	55	ye-	5437.469	15	git-	6567.426	19	insan	6604.101	23	ol-	6734.993
30	51	ev	5042.017	15	ki	6567.426	18	anne	6256.517	21	ora	6149.341
31	51	yaşa-	5042.017	15	ver-	6567.426	18	biz	6256.517	20	biz	5856.515
32	48	iyi	4745.428	14	ama	6129.597	18	en	6256.517	20	saat	5856.515
33	48	şimdi	4745.428	14	var	6129.597	18	konuş-	6256.517	19	Ankara	5563.69
34	47	ad	4646.565	14	yetenek	6129.597	18	saat	6256.517	19	gün	5563.69
35	47	büyük	4646.565	13	gez-	5691.769	18	yaşa-	6256.517	19	çalış-	5563.69
36	45	çünkü	4448.838	13	ilaç	5691.769	17	daha	5908.933	18	ad	5270.864
37	45	şehir	4448.838	13	kadar	5691.769	17	deniz	5908.933	18	gel-	5270.864
38	44	gel-	4349.975	13	ne	5691.769	17	et-	5908.933	18	iste-	5270.864
39	42	ülke	4152.249	12	boş	5253.94	17	şimdi	5908.933	18	için	5270.864
40	41	ya	4053.386	12	dünya	5253.94	16	yemek	5561.349	18	sev-	5270.864
41	40	ora	3954.523	12	gerek-	5253.94	15	küçük	5213.764	18	zaman	5270.864
42	40	yaş	3954.523	12	iste-	5253.94	15	Poltava	5213.764	17	i	4978.038
43	40	çalış-	3954.523	11	göre	4816.112	15	Türkiye	5213.764	17	iş	4978.038
44	39	en	3855.66	11	hayal	4816.112	13	başla-	4518.596	17	yıl	4978.038
45	39	öğren-	3855.66	11	iş	4816.112	13	iyi	4518.596	16	geç-	4685.212
46	38	akşam	3756.797	11	kazan-	4816.112	13	mutlu	4518.596	16	öğren-	4685.212
47	37	Türkçe	3657.934	11	yaşa-	4816.112	13	ora	4518.596	15	dan	4392.387
48	36	anne	3559.071	11	yüz	4816.112	13	ye-	4518.596	15	dön-	4392.387
49	36	değil	3559.071	9	ad	3940.455	12	gel-	4171.011	15	gez-	4392.387
50	35	dil	3460.208	9	eğitim	3940.455	12	kadar	4171.011	15	geçen	4392.387
51	34	al-	3361.345	9	gün	3940.455	12	okul	4171.011	15	kal-	4392.387
52	33	aile	3262.481	9	kolay	3940.455	12	ya	4171.011	15	okul	4392.387
53	33	mutlu	3262.481	9	madde	3940.455	12	yabancı	4171.011	15	Pakistanlı	4392.387

	Rusça			Türkmençe			Ukraynaca			Urduca		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
54	32	bazen	3163.618	9	ta	3940.455	12	zaman	4171.011	15	öğrenci	4392.387
55	32	Türkiye	3163.618	9	öğren-	3940.455	11	ad	3823.427	14	bura	4099.561
56	32	üniversite	3163.618	9	ülke	3940.455	11	aile	3823.427	13	a	3806.735
57	31	oku-	3064.755	8	başarılı	3502.627	11	hafta	3823.427	13	aile	3806.735
58	29	biraz	2867.029	8	değil	3502.627	11	oku-	3823.427	13	daha	3806.735
59	29	deniz	2867.029	8	ev	3502.627	11	yıl	3823.427	13	hafta	3806.735
60	29	i	2867.029	8	hem	3502.627	11	şehir	3823.427	13	hayat	3806.735
61	29	iki	2867.029	8	meslek	3502.627	10	bazen	3475.843	13	iki	3806.735
62	29	ile	2867.029	8	spor	3502.627	10	kitap	3475.843	13	mühendislik	3806.735
63	29	kal-	2867.029	8	Türkçe	3502.627	10	sadece	3475.843	13	nasıl	3806.735
64	29	konus-	2867.029	8	üniversite	3502.627	10	son	3475.843	13	oku-	3806.735
65	28	a	2768.166	7	bazen	3064.799	10	çalış-	3475.843	13	yaş	3806.735
66	28	ay	2768.166	7	bitkisel	3064.799	10	üç	3475.843	13	zor	3806.735
67	28	ders	2768.166	7	en	3064.799	9	al-	3128.259	12	al-	3513.909
68	28	Türk	2768.166	7	etki	3064.799	9	bil-	3128.259	12	dil	3513.909
69	28	çocuk	2768.166	7	gel-	3064.799	9	değil	3128.259	12	et-	3513.909
70	28	şey	2768.166	7	kabiliyet	3064.799	9	kal-	3128.259	12	ev	3513.909
71	27	bura	2669.303	7	kahvaltı	3064.799	9	yüz-	3128.259	12	kahvaltı	3513.909
72	27	kadar	2669.303	7	konus-	3064.799	9	şey	3128.259	12	mezun	3513.909
73	27	kahvaltı	2669.303	7	mesela	3064.799	8	damla-	2780.674	12	mutlu	3513.909
74	27	oda	2669.303	7	okul	3064.799	8	ev	2780.674	12	sevgili	3513.909
75	27	okul	2669.303	7	otur-	3064.799	8	hava	2780.674	12	çünkü	3513.909
76	27	tatil	2669.303	7	sonuç	3064.799	8	kağıt	2780.674	12	özle-	3513.909
77	26	gör-	2570.44	7	Türkiye	3064.799	8	renk	2780.674	11	ay	3221.083
78	26	hayat	2570.44	7	vücut	3064.799	8	Türk	2780.674	11	başla-	3221.083
79	26	ver-	2570.44	7	yani	3064.799	8	zor	2780.674	11	on	3221.083
80	26	yer	2570.44	7	yaş	3064.799	8	çocuk	2780.674	11	staj	3221.083

	Rusça			Türkmençe			Ukraynaca			Urduca		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
81	25	dön-	2471.577	7	şimdi	3064.799	8	önce	2780.674	11	ye	3221.083
82	25	hafta	2471.577	6	başla-	2626.97	7	alışveriş	2433.09	10	gör-	2928.258
83	25	para	2471.577	6	buçuk	2626.97	7	biraz	2433.09	10	sabah	2928.258
84	25	son	2471.577	6	ders	2626.97	7	bura	2433.09	10	yurt	2928.258
85	25	sık	2471.577	6	değiş-	2626.97	7	diğer	2433.09	10	yüz	2928.258
86	24	izle-	2372.714	6	doktor	2626.97	7	dön-	2433.09	9	bazen	2635.432
87	24	yeni	2372.714	6	gerçekleş-	2626.97	7	gez-	2433.09	9	biraz	2635.432
88	24	yurt	2372.714	6	gör-	2626.97	7	göre	2433.09	9	bul-	2635.432
89	23	ali	2273.851	6	mı	2626.97	7	kolay	2433.09	9	bölüm	2635.432
90	23	gez-	2273.851	6	oyna-	2626.97	7	Paris	2433.09	9	değil	2635.432
91	23	kız	2273.851	6	sekiz	2626.97	7	Ukraynalı	2433.09	9	kalk-	2635.432
92	23	Orta_Doğu_Teknik_Üniversitesi	2273.851	6	seyret-	2626.97	7	ye	2433.09	9	piş-	2635.432
93	22	spor	2174.988	6	Türkmenistan	2626.97	7	yürü-	2433.09	9	yer	2635.432
94	22	öğrenci	2174.988	6	ye-	2626.97	7	ünlü	2433.09	9	öğretmen	2635.432
95	21	bil-	2076.125	6	yıl	2626.97	6	a	2085.506	9	ülke	2635.432
96	21	yok	2076.125	6	çünkü	2626.97	6	akşam	2085.506	8	evet	2342.606
97	21	yıl	2076.125	6	önce	2626.97	6	Ankara	2085.506	8	merhaba	2342.606
98	21	üç	2076.125	6	önemli	2626.97	6	anneanne	2085.506	8	oda	2342.606
99	20	genellikle	1977.261	6	öğrenci	2626.97	6	Antalya	2085.506	8	otobüs	2342.606
100	20	geç-	1977.261	6	şey	2626.97	6	ay	2085.506	8	son	2342.606

Öğrencilerin anadillerine göre oluşturulan sıklık listeleri incelendiğinde sadece tek bir listenin en sık kullanılan ilk yüz sözcüğü arasında olup diğerlerinininde olmayan sözcüklerin genelde o dilin anadil olarak konuşulduğu “Kore”, “Çin”, “Endonezya”, “Fransa”, “Amerika” gibi ülkeler, veya “Çinli”, “Pakistanlı”, “Ukraynalı” gibi uyruklar, veya “Gürcüce” gibi konuşulan anadiller olduğu görülebilir. Ayrıca, o anadillerin konuşulduğu ve öğrencinin geldiği kültüre özgü sözcüklerden de sadece bir listede görülenler vardır. Örneğin, Farsça konuşucularının yazdığı metinlerde “nevruz” (n.s.: 2381), Fransızca konuşucularının yazdığı metinlerde “Noel” (n.s.: 2475), Endonezyaca konuşucularının yazdığı metinlerde ise “karnaval” (n.s.: 3614), “oruç” (n.s.: 6626) ve “tut-” (n.s.: 6024) başsözcükleri göze çarpmaktadır.

Bunlar dışında özellikle iki listede dikkat çeken farklı sözcükler vardır. Korece konuşucularının yazdığı metinlerde “problem” (n.s.: 6524), “sanat” (n.s.: 4744), “birbiri” (n.s.: 3558), “çöz-” (n.s.: 3558), “ayrıca” (n.s.: 2965), “bile” (n.s.: 2965), “merak” (n.s.: 2965) gibi başsözcükler dikkat çekmektedir. Bu farkın sebebi incelendiğinde ise bu gruptaki metinlerden çoğunu biri B1, diğeri C2 düzeyinde olup 7-12 aydır Türkiye’de yaşamakta olan iki öğrencinin yazdığı görülmüş, dolayısıyla bu sözcüklerin sık kullanılmış olmasının sebebinin öğrencilerin anadilinden ziyade dil düzeyleri olduğu sonucuna varılmıştır.

Yine aynı şekilde Türkmence konuşucularının yazdığı metinlerin sıklık listesinde en sık kullanılan ilk yüz sözcük arasında bulunan “ilaç” (n.s.: 5691), “hayal” (n.s.: 4816), “madde” (n.s.: 3940), “bitkisel” (n.s.: 3064), “etki” (n.s.: 3064), “kabiliyet” (n.s.: 3064), “mesela” (n.s.: 3064), “sonuç” (n.s.: 3064) başsözcüklerinin de bu grupta yer alan C2 düzeyindeki bir öğrencinin metinlerinde geçtiği saptanmıştır. C2 düzeyindeki metinlerin sıklık listesine tekrar bakıldığında ise bu sözcüklerden “mesela” ve “yani” sözcüklerinin o listenin de en sık kullanılan ilk yüz sözcüğü arasında yer aldığı görülmüştür. Bunun sebebi toplam on dört öğrenciden oluşan bu grupta anadili Türkmence olan bu öğrencinin dışında iki

tane anadili Kazakça olan ve altı tane de anadili Arapça olan öğrenci olması ve bu sözcüklerin bu dillerdeki karşılıklarının da Türkçe sözcüklere yakın olması (Türkçe: mesela, Türkmence: meselem, Kazakça: mısılğa), veya bu gruptaki öğrencilerin çoğunun uzun süredir Türkiye’de yaşıyor olmaları ve dile maruz kalma sürelerinin daha uzun olması olduğu öne sürülebilir.

Fakat yukarıda bahsedilen “madde”, “etki”, “kabiliyet” gibi diğer başsözcüklerin C2 düzeyi sıklık listesinde en sık kullanılan ilk yüz sözcük içinde yer almadığı görülmektedir. Yani, bu sözcüklerin kullanım sıklığının fazla olmasının sebebinin anadili Türkmence olup 7-12 aydır Türkiye’de yaşamakta olan C2 düzeyindeki öğrencinin sıklıkla kullanmış olması olduğu ileri sürülebilir.

4.1.2.4 Türkiye’de kalma sürelerine göre sözcük sıklığı

Öğrencilerin anadilleri dışında Türkiye’de kalma sürelerine göre de ayrı gruplar ve listeler oluşturulmuştur. Bu listeler Tablo 37’de görülebilir.

Tablo 37. Türkiye’de kalma sürelerine göre sıklık listeleri

	2-4 hafta			1-3 ay			4-6 ay			7-12 ay			1 yıldan fazla		
Sıra	Sıklık	Başşözcük	nor.sık.	Sıklık	Başşözcük	nor.sık.	Sıklık	Başşözcük	nor.sık.	Sıklık	Başşözcük	nor.freq.	Sıklık	Başşözcük	nor.sık.
1	195	ben	45903.95	1424	ve	46911.55	651	ve	32695.49	235	ol-	30487.8	1109	ve	36227.62
2	189	ve	44491.53	1197	ben	39433.37	569	ben	28577.17	211	ve	27374.16	856	çok	27962.89
3	117	da	27542.37	816	çok	26881.9	480	çok	24107.28	164	bir	21276.6	762	ben	24892.2
4	115	çok	27071.56	776	da	25564.16	467	da	23454.37	148	ben	19200.83	732	bir	23912.19
5	103	o	24246.7	641	git-	21116.78	404	bir	20290.29	145	çok	18811.62	662	gün	21625.51
6	93	bir	21892.66	620	bir	20424.97	286	ol-	14363.92	121	bu	15697.98	564	ol-	18424.15
7	72	var	16949.15	594	sonra	19568.44	256	yap-	12857.21	103	da	13362.74	547	da	17868.81
8	61	git-	14359.7	572	saat	18843.68	248	var	12455.43	97	için	12584.33	485	bu	15843.46
9	58	saat	13653.48	457	var	15055.18	246	için	12354.98	90	o	11676.18	439	o	14340.78
10	56	yap-	13182.67	456	o	15022.24	234	bu	11752.3	81	et-	10508.56	392	git-	12805.44
11	47	sonra	11064.03	447	yap-	14725.75	229	git-	11501.18	79	insan	10249.09	371	her	12119.43
12	45	yaş	10593.22	301	gün	9915.994	222	o	11149.62	65	her	8432.797	353	için	11531.43
13	40	ad	9416.196	283	ama	9323.011	218	her	10948.72	63	daha	8173.326	348	sonra	11368.09
14	38	ev	8945.386	282	yemek	9290.068	210	sonra	10546.93	62	şey	8043.591	339	yap-	11074.09
15	37	bu	8709.981	281	arkadaş	9257.124	160	et-	8035.759	58	sonra	7524.65	313	var	10224.75
16	36	yemek	8474.576	231	güzel	7609.949	159	ama	7985.536	58	yap-	7524.65	298	insan	9734.745
17	33	ama	7768.362	230	ye-	7577.005	152	arkadaş	7633.971	56	var	7265.179	267	bayram	8722.07
18	31	güzel	7297.552	220	ev	7247.57	144	yemek	7232.183	52	biz	6746.238	250	et-	8166.732
19	31	her	7297.552	217	her	7148.74	137	insan	6880.619	48	para	6227.296	249	ama	8134.065
20	30	şehir	7062.147	207	bu	6819.305	135	çünkü	6780.172	45	kendi	5838.09	239	güzel	7807.396
21	29	arkadaş	6826.742	204	et-	6720.474	132	gün	6629.501	43	git-	5578.62	212	anne	6925.389
22	28	gün	6591.337	178	ol-	5863.943	130	zaman	6529.054	42	en	5448.884	211	biz	6892.722
23	26	kardeş	6120.527	159	ders	5238.017	127	şey	6378.384	42	güzel	5448.884	208	kutla-	6794.721
24	26	tatıl	6120.527	154	sev-	5073.299	125	iste-	6277.937	40	gel-	5189.414	203	yemek	6631.386
25	25	büyük	5885.122	149	al-	4908.582	120	iyi	6026.819	40	iste-	5189.414	194	yıl	6337.384

	2-4 hafta			1-3 ay			4-6 ay			7-12 ay			1 yıldan fazla		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.freq.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
26	25	ye-	5885.122	143	çünkü	4710.921	119	saat	5976.596	39	hayat	5059.678	189	zaman	6174.049
27	25	çünkü	5885.122	142	biraz	4677.977	119	ye-	5976.596	39	yaşa-	5059.678	181	ülke	5912.714
28	25	öğrenci	5885.122	142	Türkçe	4677.977	115	en	5775.702	38	zaman	4929.943	179	sev-	5847.38
29	23	Tömer	5414.313	140	biz	4612.09	111	yaşa-	5574.808	37	gün	4800.208	177	çünkü	5782.046
30	22	en	5178.908	139	akşam	4579.147	110	biz	5524.584	37	ki	4800.208	165	arkadaş	5390.043
31	22	iki	5178.908	139	hafta	4579.147	105	hayat	5273.467	36	öğren-	4670.472	164	iyi	5357.376
32	22	yaşa-	5178.908	139	on	4579.147	104	güzel	5223.243	35	ev	4540.737	157	daha	5128.708
33	21	için	4943.503	138	kahvaltı	4546.203	92	gel-	4620.561	35	gör-	4540.737	157	gel-	5128.708
34	21	sev-	4943.503	136	için	4480.316	85	çalış-	4268.997	35	çünkü	4540.737	153	en	4998.04
35	21	ülke	4943.503	135	ad	4447.373	82	büyük	4118.327	34	başla-	4411.002	149	ev	4867.372
36	20	aile	4708.098	131	çalış-	4315.599	81	ev	4068.103	33	ama	4281.266	139	al-	4540.703
37	19	anne	4472.693	130	zaman	4282.655	80	sev-	4017.88	33	kadar	4281.266	139	hayat	4540.703
38	19	iyi	4472.693	128	gel-	4216.768	78	ya	3917.433	32	al-	4151.531	135	aile	4410.035
39	18	gel-	4237.288	127	iki	4183.825	77	Türkiye	3867.209	32	şimdi	4151.531	132	iste-	4312.034
40	18	iste-	4237.288	127	iste-	4183.825	75	değil	3766.762	31	anne	4021.796	129	ya	4214.034
41	18	on	4237.288	126	kal-	4150.881	75	önemli	3766.762	31	çalış-	4021.796	129	şey	4214.034
42	18	çalış-	4237.288	125	büyük	4117.938	74	al-	3716.539	30	değil	3892.06	127	ver-	4148.7
43	17	baba	4001.883	125	dön-	4117.938	73	hafta	3666.315	30	ne	3892.06	127	çalış-	4148.7
44	17	deniz	4001.883	119	oku-	3920.277	71	daha	3565.868	30	çocuk	3892.06	125	tatil	4083.366
45	17	kahvaltı	4001.883	119	şimdi	3920.277	71	lazım	3565.868	29	büyük	3762.325	123	ye-	4018.032
46	17	oku-	4001.883	118	Ankara	3887.333	71	yer	3565.868	29	kal-	3762.325	118	Türkçe	3854.698
47	17	son	4001.883	118	ora	3887.333	68	son	3415.198	29	sev-	3762.325	117	herkes	3822.031
48	16	değil	3766.478	117	iç-	3854.39	67	sabah	3364.974	29	ver-	3762.325	115	Türkiye	3756.697
49	16	Filistin	3766.478	116	i	3821.446	67	şimdi	3364.974	29	yer	3762.325	112	iş	3658.696
50	16	Türkçe	3766.478	113	iyi	3722.616	65	kal-	3264.527	29	önemli	3762.325	112	öğren-	3658.696
51	16	öğren-	3766.478	112	sabah	3689.672	64	iç-	3214.304	26	iş	3373.119	111	başla-	3626.029
52	16	üniversite	3766.478	109	son	3590.842	64	ülke	3214.304	26	mutlu	3373.119	110	yaz	3593.362

	2-4 hafta			1-3 ay			4-6 ay			7-12 ay			1 yıldan fazla		
Sıra	Sıklık	Başşözcük	nor.sık.	Sıklık	Başşözcük	nor.sık.	Sıklık	Başşözcük	nor.sık.	Sıklık	Başşözcük	nor.freq.	Sıklık	Başşözcük	nor.sık.
53	15	Ankara	3531.073	107	Türkiye	3524.955	63	iki	3164.08	26	sadece	3373.119	109	yeni	3560.695
54	15	et-	3531.073	106	değil	3492.011	63	Türkçe	3164.08	26	yemek	3373.119	103	yaşa-	3364.694
55	15	hafta	3531.073	105	kalk-	3459.068	61	dünya	3063.633	26	üniversite	3373.119	100	yer	3266.693
56	15	iç-	3531.073	104	yaş	3426.124	61	i	3063.633	25	aile	3243.383	99	para	3234.026
57	15	küçük	3531.073	104	şey	3426.124	60	ad	3013.41	25	bazı	3243.383	96	önemli	3136.025
58	15	ora	3531.073	103	a	3393.181	60	ora	3013.41	25	başka	3243.383	93	Ankara	3038.024
59	15	yer	3531.073	103	öğrenci	3393.181	59	şehir	2963.186	25	dünya	3243.383	93	dil	3038.024
60	14	a	3295.669	101	ile	3327.294	58	spor	2912.963	25	kullan-	3243.383	92	baba	3005.357
61	14	insan	3295.669	100	aile	3294.35	57	yeni	2862.739	25	yüz	3243.383	92	şehir	3005.357
62	14	kız	3295.669	96	mutlu	3162.576	56	ay	2812.516	24	İstanbul	3113.648	91	çocuk	2972.69
63	14	sabah	3295.669	95	yaşa-	3129.633	56	ders	2812.516	24	şehir	3113.648	90	özel	2940.024
64	14	üç	3295.669	93	yer	3063.746	56	sağlıklı	2812.516	23	düşün-	2983.913	87	mutlu	2842.023
65	13	ders	3060.264	92	yurt	3030.802	55	mutlu	2762.292	22	baba	2854.177	84	sen	2744.022
66	13	kadar	3060.264	90	konuş-	2964.915	55	tatil	2762.292	22	düşünce	2854.177	84	önce	2744.022
67	13	konuş-	3060.264	89	Orta_Doğu _Teknik_ Üniversitesi	2931.972	53	oku-	2661.845	22	hava	2854.177	81	ora	2646.021
68	13	ol-	3060.264	89	uyu-	2931.972	52	akşam	2611.622	22	on	2854.177	80	ders	2613.354
69	13	otur-	3060.264	89	ya	2931.972	52	ne	2611.622	21	bil-	2724.442	80	geç-	2613.354
70	13	sık	3060.264	87	buçuk	2866.085	52	Orta_Doğu_ Teknik_ Üniversitesi	2611.622	21	göre	2724.442	80	kendi	2613.354
71	13	uyu-	3060.264	85	bazen	2800.198	51	ki	2561.398	21	iyi	2724.442	79	iki	2580.687
72	13	şey	3060.264	82	oda	2701.367	50	yaş	2511.175	21	küçük	2724.442	78	oku-	2548.02
73	12	biz	2824.859	81	alışveriş	2668.424	49	alışveriş	2460.951	21	Çin	2724.442	77	büyük	2515.353
74	12	e	2824.859	80	daha	2635.48	49	kendi	2460.951	20	az	2594.707	77	gez-	2515.353
75	12	erkek	2824.859	80	izle-	2635.48	49	okul	2460.951	20	eğer	2594.707	77	sadece	2515.353
76	12	yürü-	2824.859	80	öğren-	2635.48	49	para	2460.951	20	oku-	2594.707	75	ad	2450.02

	2-4 hafta			1-3 ay			4-6 ay			7-12 ay			1 yıldan fazla		
Sıra	Sıklık	Başşözcük	nor.sık.	Sıklık	Başşözcük	nor.sık.	Sıklık	Başşözcük	nor.sık.	Sıklık	Başşözcük	nor.freq.	Sıklık	Başşözcük	nor.sık.
77	12	çık-	2824.859	80	şehir	2635.48	49	sağlık	2460.951	20	söyle-	2594.707	74	ile	2417.353
78	11	dokuz	2589.454	79	bura	2602.537	48	gör-	2410.728	20	ya	2594.707	74	okul	2417.353
79	11	dört	2589.454	78	insan	2569.593	48	yurt	2410.728	20	yıl	2594.707	73	bazı	2384.686
80	11	genellikle	2589.454	76	sen	2503.706	47	Ankara	2360.504	19	eğitim	2464.971	73	şimdi	2384.686
81	11	seyret-	2589.454	75	dan	2470.763	46	bul-	2310.281	19	ile	2464.971	72	bence	2352.019
82	11	uyan-	2589.454	75	ye	2470.763	46	kahvaltı	2310.281	19	lazım	2464.971	72	bil-	2352.019
83	11	zaman	2589.454	75	üniversite	2470.763	45	de-	2260.057	19	saat	2464.971	72	bul-	2352.019
84	11	şimdi	2589.454	74	üç	2437.819	45	dön-	2260.057	19	önce	2464.971	72	i	2352.019
85	10	biraz	2354.049	73	en	2404.876	45	üniversite	2260.057	19	öğrenci	2464.971	71	dünya	2319.352
86	10	dön-	2354.049	71	duş	2338.989	44	Ahmet	2209.834	19	ülke	2464.971	71	yüz	2319.352
87	10	hava	2354.049	70	okul	2306.045	44	bence	2209.834	18	arkadaş	2335.236	70	kadar	2286.685
88	10	veya	2354.049	70	önce	2306.045	44	kullan-	2209.834	18	de-	2335.236	70	kadın	2286.685
89	10	yeni	2354.049	69	ödev	2273.102	44	ver-	2209.834	18	gerek-	2335.236	70	kal-	2286.685
90	9	akşam	2118.644	68	film	2240.158	44	yok	2209.834	18	gibi	2335.236	70	sabah	2286.685
91	9	al-	2118.644	68	gör-	2240.158	43	bayram	2159.61	18	sağlık	2335.236	66	gör-	2156.017
92	9	bazen	2118.644	66	ali	2174.271	43	ile	2159.61	18	Türkiye	2335.236	65	farklı	2123.35
93	9	buçuk	2118.644	66	ay	2174.271	42	biraz	2109.387	17	nasıl	2205.501	64	kurban	2090.683
94	9	eski	2118.644	66	e	2174.271	42	bura	2109.387	17	paylaş-	2205.501	62	zor	2025.35
95	9	farklı	2118.644	65	otobüs	2141.328	42	yıl	2109.387	17	yaş	2205.501	60	gibi	1960.016
96	9	gez-	2118.644	64	sekiz	2108.384	40	bit-	2008.94	16	a	2075.765	60	ki	1960.016
97	9	kal-	2118.644	64	çık-	2108.384	40	ye	2008.94	16	film	2075.765	58	değil	1894.682
98	9	mevsim	2118.644	63	anne	2075.441	40	önce	2008.94	16	kat-	2075.765	58	ne	1894.682
99	9	nın	2118.644	63	bil-	2075.441	40	öğren-	2008.94	16	mesela	2075.765	58	saat	1894.682
100	9	oda	2118.644	63	yürü-	2075.441	39	hem	1958.716	16	son	2075.765	58	yaş	1894.682

Öncelikle, farklı grupların yazdığı metinlerdeki teksözcük ve sözcükbirim sayılarına bakılarak teksözcük/sözcükbirim oranları hesaplanmıştır. Bunlar Tablo 38’de görülebilir.

Tablo 38. Türkiye’de kalma sürelerine göre oluşturulan kategorilerdeki teksözcük ve sözcükbirim sayıları ve oranları

	Sözcükbirim sayısı	Teksözcük sayısı	Teksözcük/sözcükbirim oranı (%)
2 haftadan az	1133	260	22.95
2-4 hafta	4248	857	20.17
1-3 ay	30355	2290	7.54
4-6 ay	19911	2239	11.25
7-12 ay	7708	1431	18.57
1 yıldan fazla	30612	2514	8.21

Tablo 38’de de görülebileceği gibi, derlemin büyüklüğü arttıkça teksözcük/sözcükbirim oranı düşmektedir çünkü derlem büyüdükçe işlev sözcükleri daha çok tekrar edilmekte, kullanılan içerik sözcüklerinde ise çok fazla artış olmamaktadır. Bu sebeple, 2 haftadan az süredir ve 2-4 haftadır Türkiye’de olan öğrencilerin daha çok sayıda farklı sözcük kullanmış olmalarının sebebi henüz işlev sözcüklerini öğrenmemiş olup daha çok yeni öğrendikleri içerik sözcüklerini kullanmış olmaları olabilir.

Bu listelerdeki en sık kullanılan ilk on başsözcüğe bakıldığında diğer listelerin ilk on sözcüğü arasında yer almayan beş başsözcük olduğu görülmüştür. Bunların 2 haftadan az süredir Türkiye’de yaşayan öğrencilerin metinlerinde “tömer” (n.s.: 19417) ve “arkadaş” (n.s.: 15887), 1-3 aydır Türkiye’de yaşayan öğrencilerin metinlerinde “sonra” (n.s.: 19568), 7-12 aydır Türkiye’de olan öğrencilerin metinlerinde “et-” (n.s.: 10508) ve 1 yıldan uzun süredir Türkiye’de yaşayan öğrencilerin metinlerinde ise “gün” (n.s.:21625) başsözcüğü olduğu görülebilir. Bu farkların Türkiye’de yaşama süresi ile değil, her gruptaki öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları düzeyde yazdıkları metinlerin konularındaki farklılıklardan kaynaklandığı düşünülebilir.

Ayrıca, listeler incelendiğinde tek bir listede olup diğerlerinde olmayan başsözcükler tespit edilmiştir. Bunların sayısı Tablo 39’da görülebilir.

Tablo 39. Türkiye’de kalma sürelerine göre oluşturulan sıklık listelerinin sadece birindeki ilk yüz en sık kullanılan başsözcük arasında olan başsözcük sayıları

	Diğer listelerde ilk 100 en sık kullanılan başsözcük arasında olmayan sözcük sayısı
2 haftadan az	24
2-4 hafta	17
1-3 ay	8
4-6 ay	6
7-12 ay	15
1 yıldan fazla	9

Bu sözcüklerden bazıları daha detaylı incelendiğinde şu sonuçlara varılabilir. 1 yıldan fazla zamandır Türkiye’de kalan öğrencilerin metinlerinde “kutla-”, “herkes”, “yaz”, “dil”, “özel”, “geç-”, “kadın”, “kurban” ve “zor” başsözcükleri olduğu görülmektedir. Bu başsözcüklerin öğrencilerin yazdıkları metinlerin konusu ile ilgili oldukları için daha sık kullanılmış oldukları düşünülebilir. Bu sözcüklerin kutlanan bayramlar, özel günler, yabancı dil öğrenme yaşı, önceki/gelecek yaz yapılanlar/yapılacaklar konularındaki metinlerde kullanılmış olduğu görülebilir. 4-6 aydır Türkiye’de yaşayan öğrencilerin metinlerinde en sık kullanılan ilk yüz sözcük arasında görülen “spor” ve “sağlıklı” sözcüklerinin sık kullanılmış olmasının da yine bu gruptaki öğrencilerin çoğunun A2 ve B1 düzeylerinde olup sağlıklı yaşam ve spor ile ilgili metinler yazmış olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir. Diğer düzeylerdeki en sık kullanılan ilk yüz sözcük içinde olmayıp 7-12 aydır Türkiye’de yaşayan öğrenciler tarafından kullanılan “mesela” başsözcüğünün (n.s.: 2075) daha az süredir Türkiye’de olan öğrenciler tarafından daha nadiren kullanılmış olması bu gruptaki öğrencilerin buna daha çok maruz kalmış olup bu sözcüğü aktif sözvarlıklarına katmış olmaları ile açıklanabilir. Bu sözcüğün her gruptaki sıklık ve normalleştirilmiş sıklık değerlerine bakılıp (2 haftadan az n.s.:0, 2-4 hafta n.s.: 706, 1-3 ay n.s.: 98, 4-6 ay n.s.:1004, 7-12 ay n.s.: 2075, 1 yıldan fazla n.s.: 1143) aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı

olmadığı hesaplandığında 4-6 ay grubundaki (LL: 4.47) ve 1-3 ay grubundaki (LL: 35.89) öğrencilerin metinlerindeki sözcük sıklığıyla arada anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

4.1.2.5 Düzeylere göre sözcük sıklığı

Çalışmada ele alınan bir diğer değişken de öğrencilerin dil düzeyleridir. Tablo 40 düzeylere göre ayrılan sıklık listelerini göstermektedir.

Tablo 40. Düzeylere göre sıklık listeleri

	A1			A2			B1			B2			C1			C2		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
1	1951	ben	55561.88	1177	ve	41945.83	301	ve	36436.27	488	ve	38754.76	107	bir	29713.97	322	ol-	45281.96
2	1465	ve	41721.25	932	çok	33214.54	204	bir	24694.35	480	gün	38119.44	77	öğren-	21382.95	150	ve	21094.08
3	1086	da	30927.84	754	ben	26870.99	201	ol-	24331.19	339	bir	26921.86	76	çok	21105.25	146	bir	20531.57
4	983	çok	27994.53	629	bir	22416.25	168	çok	20336.52	323	ol-	25651.21	73	bu	20272.15	141	bu	19828.43
5	709	saat	20191.38	543	git-	19351.39	142	bu	17189.2	280	bu	22236.34	70	için	19439.04	110	da	15468.99
6	693	git-	19735.72	487	sonra	17355.67	135	için	16341.85	260	o	20648.03	66	ve	18328.24	109	insan	15328.36
7	622	bir	17713.73	473	da	16856.74	130	bayram	15736.59	218	da	17312.58	63	da	17495.14	109	için	15328.36
8	619	sonra	17628.3	441	yap-	15716.32	119	o	14405.04	217	çok	17233.16	61	dil	16939.74	103	o	14484.6
9	519	var	14780.43	422	var	15039.2	116	ben	14041.88	185	için	14691.87	58	ben	16106.64	87	et-	12234.57
10	513	o	14609.56	335	bu	11938.7	110	da	13315.58	167	anne	13262.39	52	ol-	14440.43	72	kendi	10125.16
11	440	yap-	12530.61	318	her	11332.86	97	gün	11741.92	161	insan	12785.9	52	para	14440.43	70	hayat	9843.904
12	381	arkadaş	10850.37	318	ol-	11332.86	97	yap-	11741.92	158	kutla-	12547.65	49	var	13607.33	66	her	9281.395
13	325	yemek	9255.568	313	o	11154.67	92	insan	11136.67	157	her	12468.23	46	ama	12774.23	62	çok	8718.886
14	292	gün	8315.771	288	için	10263.72	87	sonra	10531.41	138	bayram	10959.34	41	Türkçe	11385.73	61	zaman	8578.259
15	290	ama	8258.814	266	yemek	9479.686	86	et-	10410.36	132	biz	10482.85	40	o	11108.03	61	şey	8578.259
16	285	ev	8116.421	264	gün	9408.411	77	ama	9320.905	131	yap-	10403.43	39	konuş-	10830.32	60	ki	8437.632
17	283	ye-	8059.463	256	güzel	9123.307	76	her	9199.855	119	et-	9450.445	37	zaman	10274.92	54	kullan-	7593.869
18	267	Türkçe	7603.805	244	et-	8695.652	68	biz	8231.449	99	ben	7862.135	36	daha	9997.223	50	yetenek	7031.36
19	265	her	7546.847	236	ama	8410.549	67	var	8110.398	93	şey	7385.642	36	her	9997.223	48	meslek	6750.105
20	258	ad	7347.497	230	çünkü	8196.721	59	en	7141.992	89	ülke	7067.98	33	yap-	9164.121	46	dünya	6468.851
21	257	güzel	7319.018	222	arkadaş	7911.618	58	daha	7020.942	88	ama	6988.564	29	üniversite	8053.319	46	yaşa-	6468.851
22	250	ders	7119.667	186	şey	6628.653	58	git-	7020.942	84	yıl	6670.902	28	başla-	7775.618	46	ülke	6468.851
23	244	Ankara	6948.795	184	iste-	6557.377	58	keşke	7020.942	83	ver-	6591.487	28	iste-	7775.618	45	iş	6328.224
24	222	yaş	6322.265	180	zaman	6414.825	58	yıl	7020.942	81	güzel	6432.656	27	sonra	7497.917	43	bazı	6046.969
25	203	Türkiye	5781.17	175	sev-	6236.636	57	çünkü	6899.891	75	zaman	5956.163	26	insan	7220.217	43	yap-	6046.969

	A1			A2			B1			B2			C1			C2		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
26	194	iyi	5524.862	171	ye-	6094.084	55	iyi	6657.79	73	hayat	5797.332	26	yabancı	7220.217	40	ver-	5625.088
27	191	gel-	5439.426	166	tatil	5915.895	53	kutla-	6415.688	72	en	5717.916	26	çocuk	7220.217	38	biz	5343.833
28	187	iki	5325.511	165	en	5880.257	51	ev	6173.587	72	git-	5717.916	26	çünkü	7220.217	38	gerek-	5343.833
29	186	kahvaltı	5297.033	157	ev	5595.153	48	zaman	5810.435	72	herkes	5717.916	24	sadece	6664.815	37	en	5203.206
30	183	kal-	5211.597	156	ora	5559.515	47	iste-	5689.384	71	özel	5638.501	24	zor	6664.815	37	kadar	5203.206
31	177	oku-	5040.724	154	yer	5488.239	45	kurban	5447.282	70	baba	5559.085	24	şey	6664.815	37	ne	5203.206
32	177	on	5040.724	139	saat	4953.671	45	yemek	5447.282	69	daha	5479.67	23	et-	6387.115	36	bul-	5062.579
33	177	Orta_Doğu _ Teknik_ Üniversitesi	5040.724	137	insan	4882.395	44	al-	5326.232	67	al-	5320.839	22	iyi	6109.414	36	var	5062.579
34	177	çalış-	5040.724	134	al-	4775.481	44	önemli	5326.232	67	çünkü	5320.839	21	en	5831.713	36	çalış-	5062.579
35	170	hafta	4841.374	128	aile	4561.654	43	yeni	5205.181	67	önemli	5320.839	21	oku-	5831.713	34	daha	4781.325
36	169	akşam	4812.895	128	daha	4561.654	42	şey	5084.13	65	sev-	5162.008	21	Çin	5831.713	34	iste-	4781.325
37	166	et-	4727.459	128	iyi	4561.654	39	hayat	4720.978	63	sonra	5003.177	20	başka	5554.013	33	ama	4640.698
38	166	sabah	4727.459	128	ya	4561.654	38	herkes	4599.927	60	yemek	4764.93	20	kullan-	5554.013	31	al-	4359.443
39	165	öğrenci	4698.98	127	Ahmet	4526.016	36	güzel	4357.826	59	var	4685.515	19	Griwna	5276.312	31	düşün-	4359.443
40	164	büyük	4670.502	122	gel-	4347.826	36	çalış-	4357.826	54	dünya	4288.437	19	göre	5276.312	31	gör-	4359.443
41	164	sev-	4670.502	120	şehir	4276.55	35	başka	4236.775	53	gel-	4209.022	17	git-	4720.911	31	sev-	4359.443
42	164	yaşa-	4670.502	118	yıl	4205.274	35	ülke	4236.775	50	kendi	3970.775	17	gün	4720.911	31	önemli	4359.443
43	162	biz	4613.544	115	biz	4098.361	34	gel-	4115.724	50	ki	3970.775	16	eğitim	4443.21	29	ben	4078.189
44	157	biraz	4471.151	109	büyük	3884.533	34	ye-	4115.724	49	başla-	3891.36	16	gel-	4443.21	29	gel-	4078.189
45	147	kalk-	4186.364	108	çalış-	3848.895	33	meslek	3994.674	49	kadın	3891.36	16	ki	4443.21	29	göre	4078.189
46	145	ile	4129.407	106	gez-	3777.619	32	hem	3873.623	49	para	3891.36	16	kolay	4443.21	29	miras	4078.189
47	143	şimdi	4072.45	106	önce	3777.619	32	yer	3873.623	49	yeni	3891.36	16	okul	4443.21	27	başla-	3796.934
48	142	yurt	4043.971	103	lazım	3670.706	30	şimdi	3631.522	46	hediye	3653.113	16	yüz	4443.21	27	neden	3796.934
49	133	mutlu	3787.663	101	hafta	3599.43	29	aile	3510.471	45	sadece	3573.698	16	önemli	4443.21	26	değil	3656.307
50	132	son	3759.184	100	yaşa-	3563.792	29	sev-	3510.471	45	söyle-	3573.698	16	şimdi	4443.21	26	kal-	3656.307
51	130	bura	3702.227	99	yaz	3528.154	29	yaşa-	3510.471	44	kadar	3494.282	15	gibi	4165.51	26	yer	3656.307

	A1			A2			B1			B2			C1			C2		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
52	130	öğren-	3702.227	98	gör-	3492.516	28	dünya	3389.42	43	bence	3414.867	15	türk	4165.51	25	iyi	3515.68
53	130	şehir	3702.227	98	ülke	3492.516	28	tatlı	3389.42	43	değil	3414.867	15	ver-	4165.51	25	sadece	3515.68
54	128	iste-	3645.27	97	Türkiye	3456.878	27	bazı	3268.369	43	ne	3414.867	14	güzel	3887.809	25	yüz	3515.68
55	127	al-	3616.791	91	ali	3243.051	27	bil-	3268.369	43	yer	3414.867	13	biz	3610.108	25	çünkü	3515.68
56	127	bu	3616.791	91	şimdi	3243.051	27	kendi	3268.369	43	çocuk	3414.867	13	büyük	3610.108	24	de-	3375.053
57	127	iç-	3616.791	90	spor	3207.413	27	ver-	3268.369	41	aile	3256.036	13	sınav	3610.108	23	başarı	3234.426
58	125	değil	3559.834	87	iki	3100.499	26	arkadaş	3147.319	39	ev	3097.205	13	yol	3610.108	23	başarılı	3234.426
59	124	okul	3531.355	86	iç-	3064.861	25	on	3026.268	39	mutlu	3097.205	13	öğrenci	3610.108	23	sonra	3234.426
60	123	bazen	3502.876	84	para	2993.585	25	ya	3026.268	38	böyle	3017.789	13	ülke	3610.108	22	bil-	3093.798
61	122	dön-	3474.398	82	dön-	2922.309	24	başla-	2905.217	38	film	3017.789	12	baba	3332.408	22	doğal	3093.798
62	122	i	3474.398	82	hayat	2922.309	24	bence	2905.217	38	iste-	3017.789	12	farklı	3332.408	22	kaynak	3093.798
63	122	sen	3474.398	82	iş	2922.309	24	i	2905.217	37	farklı	2938.374	12	gamer	3332.408	22	ya	3093.798
64	118	zaman	3360.483	79	a	2815.396	24	iş	2905.217	36	festival	2858.958	12	iş	3332.408	21	gün	2953.171
65	118	çünkü	3360.483	79	son	2815.396	23	para	2784.167	35	yüz	2779.543	12	kadar	3332.408	21	para	2953.171
66	114	a	3246.568	78	akşam	2779.758	22	bit-	2663.116	34	iş	2700.127	12	kağıt	3332.408	20	gibi	2812.544
67	114	üniversite	3246.568	76	deniz	2708.482	22	ilk	2663.116	33	geç-	2620.712	12	küçük	3332.408	19	ara	2671.917
68	113	buçuk	3218.09	74	i	2637.206	22	tatil	2663.116	32	sağlık	2541.296	12	Türkiye	3332.408	19	koru-	2671.917
69	110	aile	3132.654	73	de-	2601.568	21	değil	2542.065	31	aşk	2461.881	11	bil-	3054.707	19	seç-	2671.917
70	108	kardeş	3075.696	73	yeni	2601.568	21	gerek-	2542.065	31	i	2461.881	11	eğer	3054.707	19	yani	2671.917
71	107	dan	3047.218	72	ver-	2565.93	21	lazım	2542.065	31	sevgili	2461.881	11	giy-	3054.707	19	çocuk	2671.917
72	107	ya	3047.218	70	bul-	2494.654	21	oku-	2542.065	31	ya	2461.881	11	ne	3054.707	18	doğru	2531.29
73	105	anne	2990.26	69	ay	2459.016	20	de-	2421.014	30	bazı	2382.465	11	yaşa-	3054.707	18	düşünce	2531.29
74	102	alışveriş	2904.824	69	mutlu	2459.016	20	gibi	2421.014	30	başka	2382.465	11	yeni	3054.707	18	geç-	2531.29
75	102	uyu-	2904.824	69	oku-	2459.016	20	kadar	2421.014	30	iyi	2382.465	11	zengin	3054.707	18	kazan-	2531.29
76	97	oda	2762.431	68	sağlıklı	2423.378	20	önce	2421.014	29	çalış-	2303.05	11	çalış-	3054.707	18	kültürel	2531.29
77	96	izle-	2733.952	68	çık-	2423.378	19	eğer	2299.964	28	gibi	2223.634	10	al-	2777.006	18	mutlu	2531.29
78	96	ora	2733.952	67	değil	2387.741	19	namaz	2299.964	28	çık-	2223.634	10	anla-	2777.006	18	paylaş-	2531.29

	A1			A2			B1			B2			C1			C2		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
79	94	konuş-	2676.995	66	sabah	2352.103	19	ramazan	2299.964	27	büyük	2144.219	10	aynı	2777.006	17	değiş-	2390.662
80	94	Türk	2676.995	65	başla-	2316.465	19	sabah	2299.964	27	diye	2144.219	10	bazı	2777.006	17	i	2390.662
81	93	duş	2648.516	65	önemli	2316.465	18	dil	2178.913	27	düşün-	2144.219	10	bul-	2777.006	17	ilişki	2390.662
82	93	otobüs	2648.516	63	e	2245.189	18	sağlıklı	2178.913	27	gör-	2144.219	10	herkes	2777.006	17	kişisel	2390.662
83	93	ye	2648.516	62	kal-	2209.551	18	ziyaret	2178.913	27	mesela	2144.219	10	ile	2777.006	17	kur-	2390.662
84	93	üç	2648.516	62	yüz	2209.551	17	büyük	2057.862	27	yaşa-	2144.219	10	kadın	2777.006	17	mesela	2390.662
85	91	tömer	2591.559	61	oyna-	2173.913	17	kedi	2057.862	26	anla-	2064.803	10	kendi	2777.006	17	önce	2390.662
86	90	genellikle	2563.08	61	ye	2173.913	17	sağlık	2057.862	26	ye-	2064.803	10	mesela	2777.006	16	bak-	2250.035
87	90	yirmi	2563.08	61	yok	2173.913	17	özel	2057.862	26	şehir	2064.803	10	renk	2777.006	16	büyük	2250.035
88	89	dokuz	2534.602	60	ne	2138.275	16	ay	1936.812	25	bil-	1985.388	10	sari	2777.006	16	bırak-	2250.035
89	89	hava	2534.602	59	beraber	2102.637	16	az	1936.812	25	bütün	1985.388	10	Ukrayna	2777.006	16	eğitim	2250.035
90	89	merhaba	2534.602	59	otel	2102.637	16	oruç	1936.812	25	göre	1985.388	10	ya	2777.006	16	internet	2250.035
91	86	ay	2449.166	58	bit-	2066.999	16	spor	1936.812	25	önce	1985.388	10	yaş	2777.006	16	mı	2250.035
92	86	ol-	2449.166	58	gelecek	2066.999	16	tut-	1936.812	24	hem	1905.972	10	yıl	2777.006	16	sanat	2250.035
93	86	sekiz	2449.166	58	kahvaltı	2066.999	16	öğren-	1936.812	24	ile	1905.972	9	Almanca	2499.306	16	yeni	2250.035
94	84	deniz	2392.208	57	geç-	2031.361	16	üniversite	1936.812	23	kutla-	1826.557	9	bence	2499.306	16	şimdi	2250.035
95	83	dört	2363.73	57	on	2031.361	15	anne	1815.761	23	sabah	1826.557	9	değil	2499.306	15	git-	2109.408
96	83	istanbul	2363.73	56	bence	1995.723	15	değiş-	1815.761	23	şenlik	1826.557	9	dünya	2499.306	15	hayal	2109.408
97	82	insan	2335.251	56	geçen	1995.723	15	göre	1815.761	22	bazen	1747.141	9	sık	2499.306	15	ilaç	2109.408
98	80	kız	2278.294	56	yardım	1995.723	15	yardım	1815.761	22	erkek	1747.141	9	yuan	2499.306	15	ile	2109.408
99	75	ödev	2135.9	56	ye	1995.723	15	yaz	1815.761	22	hazırla-	1747.141	9	Çince	2499.306	15	kolay	2109.408
100	73	televizyon	2078.943	55	gelecek	1960.086	15	yok	1815.761	22	nasıl	1747.141	9	özel	2499.306	15	kültür	2109.408

Düzeyle göre oluşturulan alt derlemlere bakıldığında her düzeydeki derlemin teksözcük ve sözcükbirim sayıları ile teksözcük/sözcükbirim oranı Tablo 41’de görülebilir.

Tablo 41. Düzeyle göre oluşturulan alt derlemlerdeki teksözcük ve sözcük birim sayıları ile oranları

	Sözcükbirim sayısı	Teksözcük sayısı	Teksözcük/sözcükbirim oranı (%)
A1	35114	2348	6,69
A2	28060	2303	8,21
B1	8261	1395	16,89
B2	12592	1524	12,10
C1	3601	735	20,41
C2	7111	1207	16,97

Teksözcük/sözcükbirim oranı daha önceki bazı çalışmaların (Breeze, 2008; Djiwandono, 2016; Göçen, 2016) sonuçlarıyla paralel olarak, A düzeyinde daha düşük, B ve C düzeylerinde ise daha yüksektir. Bu da yüksek düzeylerdeki öğrencilerin daha fazla sayıda farklı sözcük kullandıklarına işaret etmektedir.

Öğrencilerin düzeylerine göre yapılan sınıflandırmadan çıkan sıklık listelerinde düzeyler arasındaki farkların daha çok farklı düzeylerdeki öğrencilere verilen yazma ödevi konularına paralel şekilde değişiklik gösterdiği gözlenebilir. Örneğin, düzeyle göre ayrılan sıklık listeleri incelenip altı seviyenin listesindeki en sık kullanılan ilk on sözcüğe bakıldığında diğer listelerin ilk on en sık kullanılan sözcüğünden farklı olarak A1 seviyesinde “saat” başsözcüğü, A2 seviyesinde “yap-” başsözcüğü, B1 seviyesinde “bayram” başsözcüğü, B2 seviyesinde “gün” ve “anne” başsözcükleri, C1 seviyesinde “öğren-” ve “dil” başsözcükleri, C2 seviyesinde ise “insan”, “et-” ve “kendi” başsözcükleri olduğu görülmektedir. Bu başsözcükler tek tek incelendiğinde şu sonuçlara varılabilir. “Saat” başsözcüğü en sık olarak A1 düzeyinde (n.s.: 20191) ve daha sonra da A2 düzeyinde (n.s.: 4953) kullanılmıştır ve diğer dört seviyenin ilk yüz en sık kullanılan sözcüğü arasında yer almamaktadır. Bunun sebebinin A1 ve A2 seviyelerindeki öğrencilerin yazdığı metinlerdeki konuların “bir gününü anlatma”, “günlük program”, “hafta sonu yapılanlar” gibi konular

olduğu düşünülebilir. Corefl’da da bu sözcüğün en sık (n.s.: 70) A2 seviyesinde öğrenim gören öğrenciler tarafından kullanıldığı görülebilir. TUD’a bakıldığında ise “saat” başsözcüğünün anadili Türkçe olan konuşucular tarafından en sık kullanılan 203.sözcük (n.s.: 758) olduğu görülebilir. Öğrenici derlemelerinde de sözcüğün daha üst seviyelerdeki öğrenciler tarafından daha az sıklıkta kullanılmış olması da bununla paralel bir sonuçtur. “Bayram” başsözcüğü (B1 n.s.: 15736, B2 n.s.: 10959) ise sadece B1 ve B2 düzeylerinin listelerindeki ilk yüz en sık kullanılan sözcük arasında bulunmaktadır. Bunun sebebi de yine o düzeylerdeki bayramlarla ilgili olan metin konularıdır. Yine aynı sebep ile “gün” başsözcüğü en sık olarak (n.s.: 38119) B2 düzeyindeki öğrencilerin metinlerinde ortaya çıkmaktadır; öğrenciler bu sözcüğü özel günlerle ilgili yazdıkları metinlerde sıkça kullanmışlardır. “Anne” sözcüğünün yine bu düzeyde daha sık (n.s: 13262) kullanılmış olmasının sebebi de yine bu düzeydeki metinlerden birinin konusunun “anneler günü” olmasıdır. C1 seviyesinde “öğren-” (n.s.: 21382) ve “dil” (n.s.: 16939) başsözcüklerinin daha sık kullanılmış olması da yine aynı sebepten kaynaklanmaktadır. Bu seviyedeki konulardan ikisi dil öğrenme ile, biri de üniversite eğitimi ile ilgilidir. C2 seviyesindeki metin konuları ise daha çeşitli olup, bu metinlerde “insan” (n.s.: 15328), “et-” (n.s.: 12234) ve “kendi” (n.s.: 10125) başsözcüklerinin daha sık kullanılmış olmasında bunun etkisi olmadığı düşünülebilir. Bu sebeple, yine bir öğrenici derlemi olan Corefl’da aynı sözcükler taranmış ve “insan” sözcüğünün karşılığı olarak “person”, “people”, “human” sözcüklerinin toplam olarak en sık B2 (n.s.: 1511), C1 (n.s.: 1301) ve C2 (n.s.:1071) seviyelerinde kullanıldığı görülmüştür. “Kendi” sözcüğünün karşılığı olarak ise “self”, “myself”, “herself”, “himself”, “themselves” ve “own” sözcükleri taranmış, bunların toplamının normalleştirilmiş sıklıklarının ise A1 seviyesinde 254, A2 seviyesinde 280, B1 seviyesinde 427, B2 seviyesinde 832, C1 seviyesinde 1209, C2 seviyesinde ise 1144 olduğu, yani TÖD’de olduğu gibi, İngilizce öğrenici derleminde de sözcüğün en sıklıkla ileri düzeydeki öğrenciler tarafından kullanıldığı görülmüştür. “Kendi”

sözcüğü TUD’da da en sık kullanılan 20.sözcük olup normalleştirilmiş sıklığı 4283’tür.

Normalleştirilmiş sıklık değerlerine bakıldığında bu çalışmadaki metinlerde “kendi” başsözcüğünün anadili Türkçe olan konuşucular tarafından yazılmış metinlerde olduğundan daha sık kullanıldığı görülebilir. Bunun sebebinin ise yine bu seviyenin sınavlarındaki metin konuları olduğu düşünülebilir.

Listelere bakıldığında göze çarpan bir diğer fark da bazı listelerde olup diğerlerinde ilk yüz en sık kullanılan başsözcük arasında olmayan sözcüklerdir. Bunların sayısı Tablo 42’de görülebilir.

Tablo 42. Seviyelerin en sık kullanılan ilk yüz başsözcük listelerinde diğerlerinden farklı olarak bulunan başsözcüklerin sayısı

Seviyeler	Diğer seviyelerden farklı olarak kullanılan başsözcüklerin sayısı
A1	31
A2	8
B1	11
B2	14
C1	19
C2	27

En fazla sayıda farklı sözcüğün en düşük seviye olan A1’de ve en yüksek seviye olan C2’de kullanıldığı görülebilir. Bu beklenen bir sonuçtur çünkü A1 düzeyinde kullanılan çoğu sözcük sonraki seviyelerde daha az kullanılırken, C2 seviyesinde öğrenciler diğer seviyelerde henüz öğrenmemiş oldukları daha çok sayıda sözcük kullanmaktadır.

A1 seviyesindeki farklı 31 başsözcükten en sık kullanılan ilk elli sözcük arasında olanlar şunlardır: “ad”, “ders”, “Ankara”, “ODTÜ”, “biraz”, “kalk-”, “yurt”. A2 seviyesindeki farklı başsözcüklerden ilk elli sözcük arasında olanlar “Ahmet” ve “gez-”, B1 seviyesindekiler “keşke” ve “kurban”, B2 seviyesindekiler “hediye” ve “söyle-”, C1 seviyesindekiler “yabancı”, “zor”, “Çin”, ve “Grivna”, C2 seviyesindekiler ise “yetenek”, “miras” ve “neden”dir. Özel isimler dışındakilere bakıldığında bu sözcüklerin bu seviyelerde

daha sık kullanılmış olmasının sebebinin yine seviyelerde yazılan metinlerin konuları olduğu düşünülebilir. Örneğin, A1 seviyesindeki öğrenciler kendilerini veya ailelerini ve arkadaşlarını tanıttıkları metinlerde “ad” (n.s.: 7347), “ders” (n.s.: 7119), “kalk-” (n.s.: 4186) ve “yurt” (n.s.: 4043) sözcüklerini kullanmışlar, B1 seviyesindeki öğrenciler neler yapmak istediklerini anlattıkları metinlerde “keşke” (n.s.: 7020) ve bayramlardan bahsettikleri metinlerde ise “kurban” (n.s.: 5447) sözcüklerini daha sık kullanmışlardır. C1 seviyesinde yabancı dil öğrenme ile ilgili metinlerde “yabancı” (n.s.: 7220) başsözcüğü, C2 seviyesinde ise kişisel yeteneklerle mesleki başarı arasındaki ilişki ile ilgili metinlerde “yetenek” (n.s.: 7031) başsözcüğü, kültürel mirası koruma ile ilgili metinlerde ise “miras” (n.s.: 4078) başsözcüğü sıklıkla kullanılmıştır.

Corefl derleminde bu sözcükler tarandığında ise, metin konularından bağımsız olarak, yine bu çalışmadakine paralel sonuçlar çıkmaktadır. Örneğin “ad” sözcüğünün karşılığı olarak “name” sözcüğü tarandığında bu sözcüğün yine daha sıklıkla düşük seviyelerde (A1 n.s.: 591, A2 n.s.: 1054, B1 n.s.: 595, B2 n.s.: 416, C1 n.s.: 252, C2 n.s.: 143) kullanıldığı görülmektedir. Yine aynı şekilde “kalk-” sözcüğünün karşılığı olan “get/got up” en sık düşük seviyelerdeki öğrenciler tarafından (A1 n.s.: 1478, A2 n.s.: 1170, B1 n.s.: 545, B2 n.s.: 142, C1 n.s.: 30, C2 n.s.: 54) kullanılmıştır. “Yabancı” sözcüğünün karşılığı olarak taratılan “foreign” sözcüğünün bu derlemde de sadece B2, C1 ve C2 seviyelerindeki öğrenciler tarafından kullanılmış olduğu (B2 n.s.: 55, C1 n.s.: 30, C2 n.s.: 71) görülmüştür. “Yetenek” sözcüğünün karşılığı olarak ise “talent” sözcüğü tarandığında bu sözcüğün de sadece B1 ve C1 seviyelerinde birer kez (B1 n.s.: 17, C1 n.s.: 10) kullanıldığı görülmüştür.

4.1.2.6 Metin türlerine göre sözcük sıklığı

Çalışmada hem ödev hem de sınav metinleri toplanmıştır ve analizler için bunlara göre de ayrı sıklık listeleri oluşturulmuştur. Tablo 43 bu listeleri göstermektedir.

Tablo 43. Metin türlerine göre sıklık listeleri

Sıra	Ödev			Sınav		
	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
1	2155	ve	39749.15	1492	ve	36817.69
2	1804	ben	33274.92	1203	ben	29686.11
3	1299	çok	23960.16	1139	çok	28106.8
4	1146	bir	21138.06	945	da	23319.51
5	1115	da	20566.26	901	bir	22233.74
6	806	sonra	14866.73	802	gün	19790.74
7	796	git-	14682.28	606	ol-	14954.1
8	772	o	14239.6	602	git-	14855.39
9	734	var	13538.69	576	o	14213.8
10	697	yap-	12856.22	570	bu	14065.74
11	696	ol-	12837.78	500	sonra	12338.37
12	528	bu	9739.002	488	yap-	12042.25
13	461	ama	8503.182	469	her	11573.39
14	457	saat	8429.401	438	için	10808.41
15	452	arkadaş	8337.176	418	var	10314.88
16	449	her	8281.841	408	saat	10068.11
17	431	et-	7949.829	331	güzel	8167.999
18	425	için	7839.159	323	yemek	7970.585
19	381	ev	7027.575	309	ama	7625.111
20	378	yemek	6972.24	296	insan	7304.313
21	369	gün	6806.234	294	et-	7254.96
22	319	güzel	5883.98	270	bayram	6662.718
23	311	insan	5736.42	253	biz	6243.214
24	307	iste-	5662.639	253	çünkü	6243.214
25	290	zaman	5349.073	250	ye-	6169.184
26	275	biz	5072.397	235	anne	5799.033
27	270	çünkü	4980.172	229	zaman	5650.972
28	266	ye-	4906.391	219	iyi	5404.205
29	261	sev-	4814.166	212	arkadaş	5231.468
30	250	gel-	4611.27	208	kutla-	5132.761
31	246	yaşa-	4537.49	208	sev-	5132.761
32	239	büyük	4408.374	208	yıl	5132.761
33	237	şey	4371.484	204	şey	5034.054
34	235	iyi	4334.594	195	gel-	4811.963
35	232	ad	4279.259	191	en	4713.256
36	232	al-	4279.259	182	ülke	4491.166
37	222	Türkçe	4094.808	181	al-	4466.489
38	219	daha	4039.472	178	çalış-	4392.459
39	219	en	4039.472	173	hayat	4269.075
40	219	çalış-	4039.472	170	daha	4195.045
41	217	şimdi	4002.582	164	yer	4046.985

	Ödev			Sınav		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
42	207	Türkiye	3818.132	163	ev	4022.308
43	205	yaş	3781.241	160	ders	3948.278
44	202	Ankara	3725.906	158	ora	3898.924
45	201	hafta	3707.461	152	iste-	3750.864
46	200	iki	3689.016	149	ya	3676.833
47	192	aile	3541.455	141	tatil	3479.42
48	192	değil	3541.455	139	i	3430.066
49	192	kal-	3541.455	139	Türkçe	3430.066
50	192	son	3541.455	138	sabah	3405.389
51	185	oku-	3412.34	138	önemli	3405.389
52	174	ya	3209.444	132	akşam	3257.329
53	171	öğren-	3154.109	131	yaşa-	3232.652
54	164	mutlu	3024.993	130	şehir	3207.976
55	163	ders	3006.548	129	aile	3183.299
56	159	şehir	2932.768	129	ver-	3183.299
57	158	dön-	2914.323	128	Türkiye	3158.622
58	158	kahvaltı	2914.323	125	başla-	3084.592
59	156	para	2877.432	125	on	3084.592
60	156	ülke	2877.432	123	öğren-	3035.238
61	154	on	2840.542	122	oku-	3010.562
62	153	yer	2822.097	120	herkes	2961.208
63	149	hayat	2748.317	119	ile	2936.531
64	147	biraz	2711.427	116	okul	2862.501
65	141	tatil	2600.756	110	iki	2714.441
66	139	konuş-	2563.866	110	kal-	2714.441
67	138	gör-	2545.421	110	yaz	2714.441
68	137	sabah	2526.976	109	yeni	2689.764
69	136	a	2508.531	108	ad	2665.087
70	136	akşam	2508.531	108	iş	2665.087
71	136	üniversite	2508.531	107	büyük	2640.411
72	134	önce	2471.641	105	iç-	2591.057
73	134	öğrenci	2471.641	105	mutlu	2591.057
74	133	ahmet	2453.196	101	sen	2492.35
75	133	ay	2453.196	100	gez-	2467.673
76	132	i	2434.751	99	bence	2442.997
77	131	oda	2416.305	99	değil	2442.997
78	131	ora	2416.305	98	kahvaltı	2418.32
79	131	Tömer	2416.305	98	şimdi	2418.32
80	129	ile	2379.415	97	baba	2393.643
81	128	alışveriş	2360.97	96	kadar	2368.967
82	125	bazen	2305.635	93	farklı	2294.936
83	124	iç-	2287.19	92	öğrenci	2270.26

Ödev				Sınav		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
84	124	Orta_Doğu_Teknik_Üniversitesi	2287.19	91	dil	2245.583
85	124	ver-	2287.19	91	özel	2245.583
86	123	anne	2268.745	90	Ankara	2220.906
87	122	yıl	2250.3	90	kendi	2220.906
88	121	ki	2231.855	90	sadece	2220.906
89	119	kadar	2194.964	87	hafta	2146.876
90	117	bura	2158.074	87	yaş	2146.876
91	116	hava	2139.629	86	bil-	2122.199
92	115	çık-	2121.184	85	gör-	2097.522
93	114	kız	2102.739	85	kalk-	2097.522
94	114	ne	2102.739	85	lazım	2097.522
95	113	kalk-	2084.294	85	yüz	2097.522
96	111	iş	2047.404	85	önce	2097.522
97	111	Türk	2047.404	84	geç-	2072.846
98	111	yok	2047.404	84	ne	2072.846
99	110	bil-	2028.959	82	biraz	2023.492
100	110	ye	2028.959	82	dünya	2023.492

Öncelikle bu iki farklı tür metnin teksözcük ve sözcükbirim sayıları ile bunların oranına bakılmıştır. Bu sayılar Tablo 44’te görülebilir.

Tablo 44. Ödev ve sınav metnlerinin teksözcük ve sözcükbirim sayıları ile teksözcük/sözcükbirim oranları

	Sözcükbirim sayısı	Teksözcük sayısı	Teksözcük/sözcükbirim oranı
Ödev metinleri	54215	3840	7,08
Sınav metinleri	40524	2782	6,86

Tablo 44’teki oranlara bakıldığında iki tür metinde kullanılan farklı sözcük sayısının birbirine yakın olduğu düşünülebilir. Sıklık listeleri incelendiğinde ise bazı farklar göze çarpmaktadır. Sadece bir listede en sık kullanılan ilk yüz başsözcük içinde olup diğer listede yer almayan sözcükler vardır. Bunların sayısı her iki listede de 21’dir. Sadece ödev metinleri listesinin en sık kullanılan ilk elli başsözcüğü arasında yer alan sözcük “son” (n.s: 3541),

sadece sınav metinleri listesinin en sık kullanılan ilk elli başsözcüğü arasında yer alan sözcükler ise “bayram” (n.s.: 6662), ve “kutla-” (n.s.: 5132) başsözcükleridir. Buradaki farkın yine metin konularından kaynaklandığı görülmektedir. Ödev metinleri evde yazıldığı için öğrencilerin farklı kaynaklardan yardım alarak daha yüksek seviyelerde daha sık kullanılan bazı sözcükleri sıklıkla kullanmış olabileceği öngörülmüş olsa da en sık kullanılan ilk yüz başsözcüğe bakıldığında bunu destekleyen bir sonuca rastlanmamıştır. Aksine, sınav metinlerinde “farklı” (n.s.: 2294), “özel” (n.s.:2245), “kendi” (n.s: 2220), “sadece” (n.s.: 2220), “lazım” (n.s.: 2097) gibi daha yüksek seviyelerde öğretilen sözcüklerin daha sıklıkla kullanıldığı görülmüştür.

4.1.2.7 TÖD’deki sözcük sıklığı ile TUD sözcük sıklığı

Son olarak, öğrenci metinleri ile Türkçe Ulusal Derlem’deki (TUD) ilk 100 sözcüğün listesi ise Tablo 45’te gösterilmiştir.

Tablo 45. TÖD ve TUD sıklık listeleri

	TÖD			TUD		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
1	3647	ve	38495.23	1402146	bir (a/an)	27494.67
2	3007	ben	31739.83	1312151	ol (to be/become)	25729.96
3	2438	çok	25733.86	1178818	ve (and)	23115.43
4	2060	da	21743.95	989142	bu (this)	19396.08
5	2047	bir	21606.73	881669	da (too/also)	17288.64
6	1398	git-	14756.33	511423	et (to do/to make; meat)	10028.49
7	1348	o	14228.56	492063	o (she/he/it)	9648.86
8	1306	sonra	13785.24	358192	yap (to do/to make)	7023.78
9	1302	ol-	13743.02	312199	al (to take/get)	6121.91
10	1185	yap-	12508.05	321612	de (to say)	6306.49
11	1171	gün	12360.27	316570	ben (I, me)	6207.62
12	1152	var	12159.72	285485	gel (to come)	5598.07
13	1098	bu	11589.74	282208	için (for)	5533.81
14	918	her	9689.779	261699	çok (very; much/many/a lot of)	5131.65
15	865	saat	9130.348	236298	ver (to give)	4633.57
16	863	için	9109.237	243489	ne (what)	4774.57

	TÖD			TUD		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
17	770	ama	8127.593	227608	daha (more)	4463.16
18	725	et-	7652.603	231717	gibi (like)	4543.74
19	701	yemek	7399.276	216069	gör (to see)	4236.89
20	664	arkadaş	7008.729	218435	kendi (self)	4283.29
21	650	güzel	6860.955	225051	mı (question particle)	4413.02
22	607	insan	6407.076	211317	var (existent; to arrive at)	4143.71
23	544	ev	5742.091	198227	çık (to go out of)	3887.03
24	528	biz	5573.206	202389	ile (with/together)	3968.64
25	523	çünkü	5520.43	191249	sonra (after/later)	3750.20
26	519	zaman	5478.209	182309	yer (place)	3574.90
27	516	ye-	5446.543	179439	bul (to find)	3518.62
28	469	sev-	4950.443	178382	iç (inside; to drink)	3497.89
29	459	iste-	4844.89	176269	ama (but/yet/still)	3456.46
30	454	iyi	4792.113	160656	zaman (time)	3150.30
31	445	gel-	4697.115	160771	her (each/every)	3152.56
32	441	şey	4654.894	167699	şey (thing)	3288.41
33	413	al-	4359.345	154881	kadar (until; as much as)	3037.06
34	410	en	4327.679	152895	ara (break/distance; to search)	2998.12
35	397	çalış-	4190.46	156933	git (to go)	3077.30
36	389	daha	4106.018	148762	en (most; width)	2917.07
37	377	yaşa-	3979.354	154813	yıl (year)	3035.73
38	361	Türkçe	3810.469	149658	değil (be not)	2934.64
39	358	anne	3778.803	150234	çalış (to work)	2945.94
40	346	büyük	3652.139	147628	iste (to want)	2894.84
41	340	ad	3588.807	142923	geç (to pass; late)	2802.58
42	338	ülke	3567.697	146004	bil (to know)	2862.99
43	335	Türkiye	3536.031	143327	biz (we/us)	2810.50
44	332	bayram	3504.365	136776	gün (day)	2682.04
45	330	yıl	3483.254	140522	insan (human)	2755.49
46	323	ders	3409.367	134073	anla (to understand)	2629.04
47	323	ya	3409.367	134512	ya (either)	2637.64
48	322	hayat	3398.811	124409	el (hand)	2439.53
49	321	aile	3388.256	126887	ki (who/which-conjunction)	2488.13
50	317	yer	3346.035	121834	kal (to stay/remain)	2389.04
51	315	şimdi	3324.924	123725	söyle (to say/tell)	2426.12
52	310	iki	3272.148	127182	bak (to look at)	2493.91
53	307	oku-	3240.482	123810	yok (nonexistent)	2427.79
54	302	kal-	3187.705	116309	ye (to eat)	2280.70
55	294	öğren-	3103.263	114750	başla (to begin/start)	2250.13
56	292	Ankara	3082.152	117968	konu (subject matter/topic)	2313.23
57	292	yaş	3082.152	111485	yeni (new)	2186.11
58	291	değil	3071.597	114616	i (to be)	2247.50
59	289	ora	3050.486	120946	sen (you)	2371.63

	TÖD			TUD		
Sıra	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.	Sıklık	Başsözcük	nor.sık.
60	289	şehir	3050.486	105363	iş (work, business)	2066.06
61	288	hafta	3039.931	102311	önce (before)	2006.22
62	282	tatıl	2976.599	102207	son (end, conclusion)	2004.18
63	279	on	2944.933	100925	yan (side, to burn)	1979.04
64	275	sabah	2902.712	98790	üzeri (on, above)	1937.17
65	271	i	2860.49	95501	büyük (big, great)	1872.68
66	269	mutlu	2839.38	96717	yaşa (to live)	1896.52
67	268	akşam	2828.824	95481	baş (head)	1872.29
68	261	son	2754.937	92301	yol (road, way, to pluck)	1809.93
69	256	kahvaltı	2702.161	91434	neden (reason, why)	1792.93
70	253	ver-	2670.495	93583	çocuk (child)	1835.07
71	248	ile	2617.718	93854	diye (saying-coor.conj.)	1840.38
72	235	dön-	2480.499	85569	gir (to enter)	1677.92
73	230	para	2427.722	93600	ülke (country)	1835.40
74	229	biraz	2417.167	90836	kullan (to use)	1781.20
75	229	iç-	2417.167	90361	yüz (face, to swim, to skin)	1771.89
76	229	önemli	2417.167	86510	dünya (world, earth)	1696.37
77	226	öğrenci	2385.501	86896	gerek (to be necessary, necessity)	1703.94
78	223	gör-	2353.835	83813	biri (someone)	1643.49
79	222	kutla-	2343.28	83987	durum (state, condition)	1646.90
80	221	başla-	2332.725	83343	orta (middle)	1634.27
81	219	iş	2311.614	82875	düşün (to think)	1625.10
82	219	yeni	2311.614	79260	getir (to bring)	1554.21
83	219	önce	2311.614	81848	iyi (good)	1604.96
84	217	okul	2290.503	82163	göre (for, according to)	1611.13
85	215	kadar	2269.393	83266	böyle (so, thus, such a)	1632.76
86	214	üniversite	2258.837	76768	aç (to open, hungry)	1505.34
87	203	a	2142.729	77391	taraf (side)	1517.56
88	203	bazen	2142.729	77838	yaz (to write, summer)	1526.32
89	200	baba	2111.063	75484	göster (to show)	1480.17
90	200	konuş-	2111.063	78019	ev (house, home)	1529.87
91	199	kendi	2100.508	77944	kadın (woman, female)	1528.40
92	198	kalk-	2089.952	73630	hal (state, condition)	1443.81
93	198	ne	2089.952	77751	göz (eye)	1524.62
94	196	bil-	2068.842	76651	alan (field, open place)	1503.05
95	195	gez-	2058.286	71489	aynı (the same)	1401.83
96	193	sen	2037.176	74563	önemli (important)	1462.11
97	192	ay	2026.621	74773	hiç (never)	1466.22
98	190	Orta_Doğu_Teknik_Üniversitesi	2005.51	84656	yani (in other words)	1660.02
99	185	ki	1952.733	73101	bura (this place)	1433.44
100	180	deniz	1899.957	70618	söz (remark, statement)	1384.75

Tüm listeler arasında en anlamlı farklar bu iki liste arasında gözlemlenmiştir. TÖD’de en sık kullanılan ilk 10 başsözcüğe bakıldığında, bunlardan altı tanesinin TUD’da da en sık kullanılan ilk on başsözcük arasında olduğu görülebilir. Bu altı başsözcüğün istatistiksel analizi Tablo 46’da gösterilmiştir.

Tablo 46. Her iki listede de en sık kullanılan ilk on başsözcük arasında olan sözcükler

	TÖD’deki normalleştirilmiş sıklık değeri	TUD’deki normalleştirilmiş sıklık değeri	LL değeri	Hangi derlemde istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha sık kullanıldığı
ve	38495	23115	804.17	Öğrenci
da	21743	17288	100.4	Öğrenci
bir	21606	27494	128.68	TUD
o	14228	9648	178.96	Öğrenci
ol-	13743	25729	637.27	TUD
yap-	12508	7023	327.79	Öğrenci

Tablodaki değerlere bakıldığında bu altı başsözcükten dördünün istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha sık şekilde TÖD’de kullanıldığı görülebilir. Diğer iki başsözcük “bir” ve “ol-” ise yine istatistiksel olarak anlamlı bir farkla daha sık olarak anadili Türkçe olan konuşucular tarafından kullanılmaktadır.

İki listenin en sık kullanılan ilk on sözcüğünde birbirinden farklı olan sözcükler ise Tablo 47 ve Tablo 48’de görülebilir.

Tablo 47. TÖD sıklık listesinde en sık kullanılan ilk on başsözcük arasında olup TUD’da ilk on sözcük arasında olmayan başsözcükler

	TÖD’deki normalleştirilmiş sıklık değeri	TUD’deki normalleştirilmiş sıklık değeri	LL değeri
ben	31739	6207	4957.45
çok	25733	5131	3943.80
git-	14756	3077	2162.37
sonra	13785	3750	1494.14

Bu tablodaki dört başşözcük de Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin ilk öğrendiği sözcükler arasındadır. Bu derlemdeki kullanım sıklıklarını arttıran etmen A1 ve A2 düzeyindeki öğrencilerin yazdıkları metinlerde sıklıkla kullanılmış olmalarıdır. Bu dört başşözcük de A1 ve A2 düzeyindeki öğrencilerin metinlerinde ilk on en sık kullanılan sözcük arasında yer almaktadır. Yüksek seviyelerdeki metinlerde ise bu sözcükler anadili konuşucularının metinlerindeki paralel olarak daha düşük sıklıklarda kullanılmışlardır.

Tablo 48’de bu değerler görülebilir.

Tablo 48. TÖD’de en sık kullanılan ilk on başşözcük arasında olup TUD’da ilk on sözcük arasında olmayan dört başşözcüğün TÖD’deki farklı seviyelerdeki ve TUD’daki normalleştirilmiş sıklık değerleri

	A1	A2	B1	B2	C1	C2	TUD	C2 ve TUD arasındaki LL değeri
ben	55561	26870	14041	7862	16106	4078	6207	5.98
çok	27994	33214	20336	17233	21105	8718	5131	14.71
git-	19735	19351	7020	5717	4720	2109	3077	2.44
sonra	17628	17355	10531	5003	7497	3234	3750	0.49

Tablo 48’de de görüldüğü gibi, her dört başşözcükte de normalleştirilmiş sıklık değerinin anadili konuşucularınıninkine en yakın olduğu grup C2 seviyesindeki öğrencilerdir. “git-” ve “sonra” sözcüklerinin C2 seviyesindeki öğrencilerin metinleri ile TUD’daki metinlerdeki kullanım sıklıkları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bir fark olarak da çıkmamıştır. “ben” ve “çok” başşözcüklerinin kullanım sıklıkları arasındaki fark anlamlı bir fark olarak gözükse de tüm derlemdeki ile karşılaştırınca oldukça düşük bir fark olduğu görülebilir. Bunlar da, tüm derleme bakıldığında farklı bir tablo çıkmasının sebebinin bu başşözcüklerin düşük seviyelerdeki öğrencilerin metinlerinde sıklıkla kullanılmış olması olduğunu desteklemektedir. Bunu destekleyen bir başka kanıt ise örneğin “çok” sözcüğünün karşılığı olarak Corefl’da taranan “very” sözcüğünün de yine en sıklıkla düşük seviyelerdeki öğrenciler tarafından kullanılmış olup (A1 n.s.: 3464, A2 n.s.: 3934, B1 n.s.: 2131, B2 n.s.:

1511, C1 n.s.: 1613, C2 n.s.: 840), BNC'deki normalleştirilmiş sıklığının 1069, yani yine C seviyesindeki öğrencilerin metinlerine en yakın olduğu verisidir. Hem Corefl hem de BNC derlemlerindeki sıklık değerlerinin Türkçe derlemlerdeki değerlerden daha düşük olmasının sebebi ise Türkçedeki “çok” başsözcüğünün İngilizcede “very”, “many”, “much”, “a lot of” gibi birçok karşılığı olup bunların her birinin İngilizce derlemlerde ayrı başsözcükler olarak ele alınmış olmasıdır.

TUD sıklık listesinde en sık kullanılan ilk on başsözcük arasında olup TÖD'de ilk on en sık kullanılan başsözcük arasında olmayan dört sözcük vardır. Bunların sıklık değerleri Tablo 49'da görülebilir.

Tablo 49. TUD sıklık listesinde en sık kullanılan ilk on başsözcük arasında olup TÖD sıklık listesinde ilk on sözcük arasında olmayan başsözcükler

	TÖD'deki normalleştirilmiş sıklık değeri	TUD'daki normalleştirilmiş sıklık değeri	LL değeri
bu	11589	19396	347.73
et-	7652	10028	58.05
al-	4359	6121	53.42
de-	1636	6306	466.10

Bu tablodaki dört başsözcüğün TUD'da neden istatistiksel olarak anlamlı bir fark ile TÖD'deki metinlerde olduğundan çok daha sık kullanılmış olduğu farklı sebeplerle açıklanabilir. Örneğin, “et-” başsözcüğüne TÖD'de sadece “etmek” eylemi anlamındaki kullanımlar dahil edilmişken, TUD'da aynı zamanda isim olarak “et” anlamı da dahil edilmiştir. TUD'daki sıklık değeri bu sebeple daha yüksek görünüyor olabilir. Aynı zamanda, “et-” eylemi eşdizim yapılarında çok kullanılan bir sözcük olduğundan Türkçeyi öğrenmeye yeni başlayan düşük seviyelerdeki öğrencilerin metinlerinde sıklıkla karşımıza çıkmıyor olabilir. Bu başsözcüğün A1 seviyesindeki metinlerdeki normalleştirilmiş sıklık değeri 4727'dir.

Bu tablodaki dördüncü başsözcük olan “de-” eylemine bakıldığında, anadili konuşucuları derleminde çok yüksek bir farkla daha sık kullanıldığı görülmektedir. Bunun sebebinin ise bu derlemde çok sayıda dolaylı anlatım yapıları kullanılması, fakat öğrenci derleminde, özellikle düşük seviyelerde bunun görülmemesi olduğu düşünülebilir.

Bir sonraki en sık kullanılan on başsözcüklük gruba bakıldığında da yine dikkat çeken bazı farklar vardır. TÖD’de bu grupta olup TUD’da olmayan başsözcükler ve sıklık değerleri Tablo 50’de görülebilir.

Tablo 50. TÖD sıklık listesinde en sık kullanılan ikinci on başsözcük arasında olup TUD’da ilk yirmi sözcük arasında olmayan başsözcükler

	TÖD’deki normalleştirilmiş sıklık değeri	TUD’deki normalleştirilmiş sıklık değeri	LL değeri
gün	12360	2682	1738.44
var	12159	4143	958.78
her	9689	3152	820.51
saat	9130	758	2702.81
ama	8127	3456	430.54
yemek	7399	433	2638.74
arkadaş	7008	944	1506.37

Bu tablodaki başsözcüklerin çoğu isim olup bunun sebebi isimlerin dil öğrenirken özellikle düşük seviyelerde daha çok kullanılması olabilir. “Gün” başsözcüğünün tablodaki kadar yüksek bir fark ile TÖD’de daha sık kullanılmış olmasının sebebinin derlemdeki düşük düzeylerdeki öğrencilerin yazdığı metinler olduğu öne sürülebilir. Corefl’da da “day” sözcüğü tarandığında yine düşük düzeylerdeki öğrenciler tarafından daha sık (A1 n.s.: 9168, A2 n.s.: 5667, B1 n.s.: 2478, B2 n.s.: 1664, C1 n.s.: 1180, C2 n.s.: 947) kullanıldığı görülebilir. 2.9 milyon sözcüklük B ve C düzeylerindeki öğrencilerin sınav metinlerinden oluşan CLC (Cambridge Öğrenci Derlemi)’ne bakıldığında ise, TÖD’deki yüksek düzeydeki öğrencilerin metinlerindeki benzer olarak (C1 n.s.: 4720, C2 n.s.: 2953), anadili derlemlerine daha yakın bir sonuç (n.s.: 1928) görülebilir.

TÖD’de “var” başsözcüğünün bu sıklıkta görülen anlamı var olmak iken, TUD’da hem bu anlamıyla olan kullanımların hem de “varmak” eylemi anlamıyla kullanımların toplam sıklığı belirtilmiştir. Buna rağmen aradaki fark istatistiksel açıdan da anlamlı olan, büyük bir fark olarak çıkmaktadır. Bunun sebebinin de yine sözcüğün düşük düzeylerdeki öğrenciler tarafında yazılan metinlerdeki yüksek sıklığı (A1 n.s.: 14780, A2 n.s.: 15039) olduğu düşünülebilir. “Her”, “saat”, “ama”, “yemek” ve “arkadaş” başsözcüklerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farkla TÖD’de daha sık kullanılmış olmasının sebebinin de yine düşük seviyelerdeki öğrenci metinlerinde sıklıkla kullanılmış olmaları olduğu düşünülebilir.

Tablo 51. TUD sıklık listesinde en sık kullanılan ikinci on başsözcük arasında olup TÖD sıklık listesinde ilk yirmi sözcük arasında olmayan başsözcükler

	TÖD’deki normleştirilmiş sıklık değeri	TUD’daki normleştirilmiş sıklık değeri	LL değeri
gel-	4697	5598	14.57
ver-	2670	4633	92.96
ne	2089	4774	181.29
daha	4106	4463	2.78
gibi	1446	4543	272.87
gör-	2353	4236	99.5
kendi	2100	4283	129.84

Bu tablodaki başsözcüklerin ise, bir öncekinden farklı olarak, fiil, ilgeç ve zamirler olduğu görülebilir. Tüm bunlar TUD’un bir anadili derlemi olması ve TÖD’deki metinlerin arasında temel düzeylerdeki öğrenciler tarafından yazılmış metinlerin olması ile açıklanabilir. Corefl derlemine bakıldığında da “gibi” sözcüğünün karşılığı olan “like” sözcüğünün daha sıklıkla yüksek düzeylerdeki öğrencilerin metinlerinde (A1 n.s.: 760, C2 n.s.: 1786) kullanıldığı görülebilir. CLC’de ise “like” sözcüğünün normleştirilmiş sıklığı anadili derlemlerindekine benzer olarak 3043 olarak çıkmaktadır.

Bu sözcükler arasında iki listedeki sıklık değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmayan tek başsözcük “daha” sözcüğüdür. Sıklık değerleri arasında anlamlı fark olan

diğer başsözcüklerden “gibi” başsözcüğü TÖD’de 133. en sık kullanılan sözcük olarak görünmekte olup, listede aradaki anlamlı farkın en yüksek olduğu başsözcük de budur. Bunun sebebi ise bu ilgecin dil öğrenirken daha geç edinilmesi olabilir. Aynı şekilde, “kendi” başsözcüğünün edinimi de daha geç olmaktadır. Sıklık değerleri arasındaki farkın yüksek olduğu bir diğer başsözcük “ne” sözcüğüdür. Bunun sebebinin ise TÖD’de hem soru sözcüğü kullanma ihtiyacının çok az olması hem de özellikle temel düzeylerdeki öğrencilerin bu sözcüğün bağlaç anlamındaki kullanımını henüz edinmemiş olması olabileceği düşünülebilir.

4.2 TÖD’deki yanlışlar

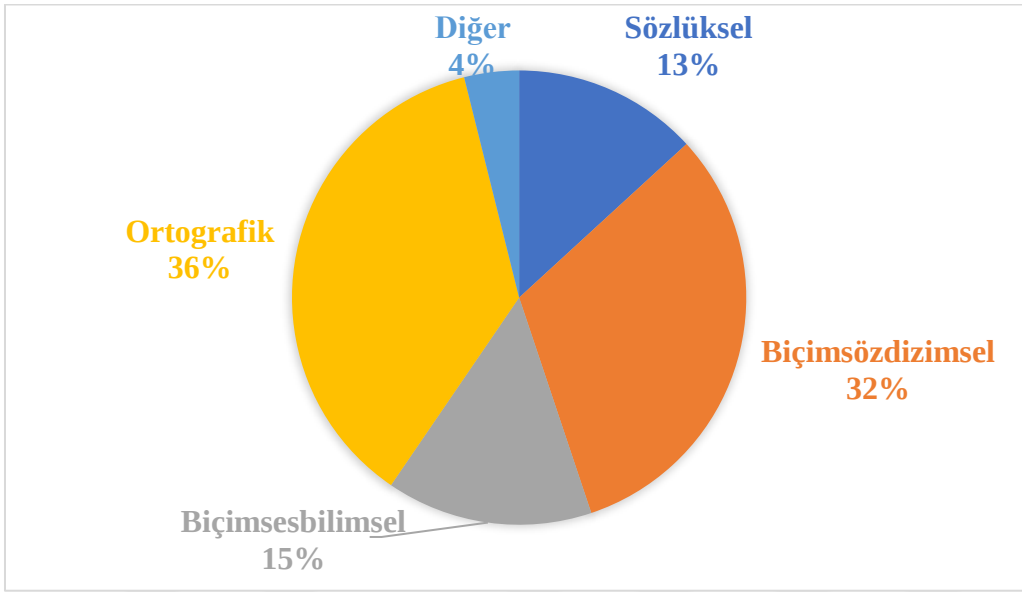
Toplam 94,739 sözcükbirimden oluşan TÖD’de toplamda 19,992 yanlış tespit edilmiştir. Bu sayıya işaretlenen her yanlış dahildir. Örneğin, eğer bir sözcükte üç ayrı yanlış işaretlendiyse, bunlar üç yanlış olarak toplam yanlış sayısına dahil edilmiştir. Toplam yanlış sayısının yanlış türlerine göre ayrılmış sayı ve yüzdeleri Tablo 52’de görülebilir.

Tablo 52. Yanlış türleri ve sayıları

Yanlış türü	Sayı	%
Sözlüksel	2637	13.2
Sözdizimsel/bicimsözdizimsel	6330	31.7
Biçimsesbilimsel	2932	14.7
Ortografik	7313	36.6
Diğer	780	3.9
Toplam:	19992	100.0%

Yanlışların yüzdesel dağılımı Şekil 11’de görülebilir.

Şekil 11. Yanlışların türlerine göre dağılımı

Görüldüğü gibi, yanlışların %36.6'sı ortografik yanlışlar, %31.7'si sözdizimsel/biçimsözdizimsel yanlışlar, %14.7'si, biçimsesbilimsel yanlışlar ve %13.2'si sözlüksel yanlışlardır. Yanlışların çoğunun ortografik yanlışlar olması Bölükbaş (2011), Büyükkız ve Hasırcı (2013), Yılmaz ve Bircan (2015) ve Önder (2017)'in çalışmalarındaki sonuçlarla örtüşmektedir. Diğer kategorileri önceki çalışmalarla kıyaslamak zordur çünkü farklı çalışmalarda farklı tür yanlışlar farklı kategorilere dahil edilmiş ve farklı şekilde adlandırılmıştır. Bu çalışmadaki kategorilerin her biri detaylı şekilde aşağıda incelenmiştir.

4.2.1 TÖD'de saptanan yanlışlar

4.2.1.1 Ortografik yanlışlar

Derlemde en çok karşılaşılan yanlış türü %36.6 ile ortografik yanlışlar olarak ortaya çıkmıştır. Bu yanlışların alt kategorilerine dağılımı Tablo 53'te görülebilir.

Tablo 53. Ortografik yanlışların dağılımı

Ortografik	Sayı	%
Diyakritik	2561	12.8
Büyük/küçük harf	841	4.2
Yazıbirim	3367	16.8
Ayrı/bitişik	544	2.7
Toplam:	7313	36.6%

Bu kategoride en çok yapılan yanlış türünün yazıbirim yanlışlığı olduğu görülmektedir. Toplam 3367 yazıbirim yanlışından 313'ü ödünçleme, 115'i konuşma dili bulaşması, 2939'u ise diğer olarak işaretlenmiştir.

Ödünçleme yanlışları altında öğrencilerin bildikleri diğer dillerden ödünçleyerek kullandıkları sözcükler işaretlenmiştir. Bunlara örnek olarak şu sözcükler verilebilir: Russia, pilaf, cinema, dance, alcohol, kitab, doctor, Üzbek, cafe, hotel, alternative, cours, güzel, büyük, ölke, Azerbaijan, party, television, clima, tennis, futbol, control, pratik, diplom, confarence, musik, sürpriz, piano, million, Soviet, tomatoes, İngilizce, bioloji, İtalyanca.

Konuşma dili bulaşması yanlışlığı olarak işaretlenen yanlışlar ise daha az sayıdadır. Bunlara örnek olarak şu sözcükler verilebilir: dakika, bazan, orda, ediyolar, gidicem, bi de, kimle. Yazıbirim yanlışlarının kalan çoğunluğu ise sözcüklerin bunlar dışındaki sebeplerle yanlış yazılması sonucunda görülen yanlışlardır.

Bu kategoride ikinci en sık görülen yanlış diyakritik yanlışlardır. ç, ğ, ı, ö, ş, ü harflerinin yazımında yapılan yanlışlar bu tür ile işaretlenmiştir. Üçüncü en sık görülen yanlış özel isimlerin küçük harfle başlayarak yazılması ve son yanlış türü de bu kategoride en az sayıda görülmekle birlikte, toplamda çok sayıda yapılan bir yanlış olan ayrı ve bitişik yazılması gereken sözcükler veya biçimbirimlerin yazılışında yapılan yanlışlardır. Bunlardan çoğunu hafta sonu, ev hanımı, iş adamı, kız kardeş gibi ayrı yazılması gerekirken bitişik yazılan sözcükler ve sonbahar, zeytinyağı, büyükanne, alışveriş, havalimanı gibi bitişik

yazılması gerekirken ayrı yazılanlar oluşturmaktadır. Bu tür yanlışların sayısı 291’dir. Bu alt kategoride ikinci en sık yapılan yanlış ise -da biçimbirimi ya da bağlacının yazılışında yapılan yanlışlardır. Kalma biçimbiriminin ayrı, bağlacın ise bitişik yazıldığı durumların sayısı 190’dır.

4.2.1.2 Sözdizimsel/Biçimsözdizimsel yanlışlar

Derlemde ikinci en çok yapılan yanlış sözdizimsel/biçimsözdizimsel kategorisindedir. Bu yanlışlar toplam yanlışların %31.7’sini oluşturmaktadır. Bu yanlışların alt kategorilere dağılımı Tablo 54’te görülebilir.

Tablo 54. Sözdizimsel yanlışların dağılımı

Sözdizimsel/Biçimsözdizimsel	Sayı	%
Durum	2835	14.2
Uyum	1798	9.0
TAM (zaman/kip/görünüş)	597	3.0
Çatı	253	1.3
Soru	16	0.1
Olumsuzluk	28	0.1
Öbek yapı	803	4.0
Toplam:	6330	31.7%

Bu kategoride en sık yapılan yanlış türü durum biçimbirimlerindeki yanlışlardır. Bunların alt sınıflarına dağılımı Tablo 55’te görülebilir.

Tablo 55. Durum biçimbirimi yanlışlarının dağılımı

Durum	Sayı	%
Yalın	451	2.3
Kalma	453	2.3
Çıkma	111	0.6
Yönelme	699	3.5
Belirtme	762	3.8

Durum	Sayı	%
Tamlayan	359	1.8
Toplam:	2835	14.2%

Durum biçimbirimi kullanılırken yapılan yanlışların çoğunun belirtme biçimbiriminde yapıldığı görülmektedir. 762 belirtme durumu yanlışından 503'ü eksiltme, 179'u dönüştürme, 76'sı ekleme, 2'si ikinci bir belirtme biçimbirimi ekleme ve 2'si yer değiştirme yanlıştır. Belirtme durumu biçimbiriminin eksiltilmesinin sebebinin çoğu öğrencinin anadilinde böyle bir biçimbirim olmaması olduğu düşünülebilir. Dönüştürme yanlışlarına bakıldığında ise 179 yanlıştan 125'inde belirtme durumu yerine yönelme durumu biçimbiriminin kullanıldığı görülmektedir. Bunun da yine anadilinden yapılan olumsuz aktarım sonucu oluşan bir yanlış olduğu düşünülebilir. Bunun dışında, belirtme biçimbirimi yerine 23 kez kalma, 16 kez tamlayan ve 6 kez de çıkma biçimbirimleri kullanılmıştır.

Yönelme biçimbiriminde ise toplam 699 yanlışın 354'ünün dönüştürme, 314'ünün eksiltme, 27'sinin ekleme, 3'ünün yer değiştirme ve 1'inin sıralama yanlışı olduğu görülmektedir. Dönüştürme yanlışlarına bakıldığında, 354 yanlıştan 185'inde kalma, 131'inde belirtme, 14'ünde çıkma, 9'unda tamlayan, 2'sinde tamlanan (adıl uyum) biçimbirimlerinin kullanıldığı görülebilir. Bunlara ek olarak 11 kez de ilgeç kullanılmıştır.

Kalma biçimbiriminin kullanımında yapılan toplam 453 yanlışla bakıldığında ise 278'inin eksiltme, 154'ünün dönüştürme, 10'unun ekleme, 10'unun yer değiştirme ve 1'inin sıralama yanlışı olduğu görülmektedir. 154 dönüştürme yanlışından da 86'sında yönelme, 24'ünde çıkma, 12'sinde belirtme, 9'unda tamlayan biçimbirimlerinin ve kalan 23'ünde de farklı biçimbirimlerin kullanıldığı görülebilir.

Bu kategorideki ekleme yanlışlarının daha çok özel isimler veya adılarla kullanımlarda yapıldığı saptanmıştır. Bunun sebebinin aktarım olabileceği düşünülebilir.

Aşağıdaki tümcelerdeki kullanımlar bu tür kullanımlara örnek olarak gösterilebilir.

-Bende bir sürü arkadaşlarım var (087-03)

-Nuralıda ve Saida'da kız çocuğu var. (087-04)

Yalın durum yanlışlarında sadece dönüştürme yanlışları vardır. Yalın halde olması gereken isimlere eklenen diğer durum biçimbirimleri bu kategoride ele alınmıştır. Toplam 451 yanlıştan 141'i belirtme, 104'ü tamlanan, 88'i tamlayan, 64'ü bulunma, 48'i yönelme, 6'sı da çıkma biçimbirimlerinin kullanılmasıyla ortaya çıkmıştır. En az sayıdaki 6 yanlıştan biri aşağıda örnek olarak verilmiştir.

-Üç saatten sonra otele döndük (083-t)

Bu tümcede çıkma biçimbiriminin eklenme sebebinin *sonra* sözcüğünün bu biçimbirimin kullanımını gerektirmesi ve öğrencinin bu kuralı genelleyerek bu tümcede de kullanması olabileceği düşünülebilir.

Tamlayan durumu biçimbirimlerinin kullanımında yapılan yanlışlar incelendiğinde, toplam 359 yanlıştan 260'ının eksiltme, 63'ünün dönüştürme, 28'inin ekleme, 8'inin de yer değiştirme yanlışları olduğu görülmektedir. Dönüştürme yanlışlarından ise 52'si biçimbirim dönüştürme, 6'sı genelleme, 5'i kişi dönüştürme olarak işaretlenmiştir. 52 biçimbirim dönüştürme yanlışından 19'unda tamlayan biçimbirimi yerine belirtme, 14'ünde bulunma, 13'ünde yönelme, 3'ünde çıkma biçimbirimleri, 2'sinde ise farklı biçimbirimler kullanıldığı görülmektedir.

Son olarak, çıkma biçimbirimlerinin kullanımında işaretlenen toplam 111 yanlıştan 53'ü eksiltme, 52'si dönüştürme, 5'i ekleme ve 1'i yer değiştirme yanlışlarıdır. Dönüştürme yanlışlarının alt türlerine bakıldığında ise 52 yanlıştan 27'sinde çıkma biçimbirimi yerine kalma, 10'unda tamlayan, 9'unda yönelme, 5'inde belirtme ve 1'inde ilgeç biçimbirimlerinin kullanıldığı görülmüştür.

Durum biçimbirimi yanlışlarına genel olarak bakıldığında, en çok sayıda eksiltme yanlış yapıldığı göze çarpmaktadır. Yönelme durumu dışında diğer durumlarda en fazla sayıda yapılan yanlış eksiltme, sonrasında dönüştürme yanlış olmuştur.

Sözdizimsel/biçimsözdizimsel yanlışlar kategorisindeki yanlışlar altında durum biçimbiriminden sonra en çok görülen yanlış türü uyum biçimbirimlerinin kullanımında yapılan yanlışlardır. Bunların alt sınıflarına dağılımı Tablo 56’da görülebilir.

Tablo 56. Uyum biçimbirimi yanlışlarının dağılımı

Uyum	Sayı	%
Adcıl	827	4.1
Eylemcil	581	2.9
Sayı	390	2.0
Toplam:	1798	9.0%

Uyum yanlışları içinde en fazla sayıda yapılan yanlışın adcıl uyum biçimbirimlerinin kullanımında yapıldığı görülebilir. Toplam 827 adcıl uyum yanlışından 435’i eksiltme, 239’u dönüştürme, 109’u ekleme, 29’u sıralama ve 15’i yer değiştirme yanlışdır.

Eksiltme yanlışları adcıl uyum biçimbirimlerinin kullanılmadığı durumlarda görülürken, ekleme yanlışlarından 67’si yanlış yere adcıl uyum biçimbirimi eklenmesi, 42’si de ikinci bir adcıl uyum biçimbirimi eklenmesi ile yapılan yanlışlardır. Toplam 239 dönüştürme yanlışından 155’i kişi dönüştürme, 41’i genelleme, 36’sı biçimbirim dönüştürme ve 7’si adıl n’si dönüştürme yanlışdır.

En fazla sayıda sıralama yanlış adcıl uyum ve çoğul biçimbirimlerinin sıralamasının değiştirildiği durumlarda ortaya çıkmıştır. Aşağıdaki tümceler buna örnek olarak verilebilir.

-Saat sekiz buçukta çocuğumlar uyuyor. (089-03)

-31 Aralıkta ailemizlerle toplanıp yemek yiyip içiyoruz ve yeni yılı bekliyoruz. (249-t-01)

Eylemcil uyum yanlışları incelendiğinde toplam 581 yanlıştan 531'inin dönüştürme, 30'unun eksiltme, 11'inin yer değiştirme, 6'sının ekleme ve 3'ünün sıralama yanlışları olduğu görülmektedir. 531 dönüştürme yanlışından 367'si kişi dönüştürme, 117'si sayı dönüştürme, 46'sı ise eylemcil uyum biçimbirimi dönüştürme olarak işaretlenmiştir.

Adcıl uyum yanlışlarında en fazla eksiltme yanlışları görülmesine rağmen eylemcil uyumda en fazla dönüştürme yanlışları saptanmış olmasının bir sebebinin öğrencilerin anadillerinde eylemcil uyum olması fakat anadillerin bazılarında adcıl uyumun olmaması olduğu düşünülebilir. Başka bir deyişle, öğrencilerin adcıl uyum biçimbirimlerinin kullanımında yaptıkları yanlışlarda bu biçimbirimleri daha çok kullanmamalarının, eylemcil uyum biçimbirimi yanlışlarında ise bu biçimbirimleri çoğunlukla kullanmaları fakat bazı durumlarda yanlış kullanmalarının sebebinin anadillerinden olumsuz aktarım olduğu düşünülebilir.

Sayı yanlışları incelendiğinde 390 sayı yanlışından 209'unun ekleme yanlışları olarak işaretlendiği görülmektedir. Bunların çoğunun *çok* ve *iki*, *on* gibi sayı bildiren sözcüklerden sonra çoğul anlamı vermek için isme de çoğul biçimbirimi eklenmesiyle ortaya çıktığı görülmüştür. Bu yanlışın da aktarım kaynaklı olduğu düşünülebilir çünkü İngilizce ve Fransızca gibi dillerde, Türkçedekinden farklı olarak bu sözcüklerden sonra gelen isim de çoğullaştırılmaktadır. Bu yanlış için aşağıdaki tümceler örnek olarak verilebilir.

-Havana iki milyon insanlar vardır, ... (031-01)

-Bence sağlıklı yaşamak için çok tavsiyeler var. (034-t)

Buna ek olarak, *her* ve *herkes* gibi tekil isim gerektiren sözcüklerden sonraki isimlere de çoğul biçimbirimi eklendiği görülmüştür. Aşağıdaki tümceler buna örnek olarak verilebilir.

-Mesela seyahat etmeyi seven, her tanıştığı insanlarla samimi olabilen ve ... (158-t)

-Ayreca, o gün her iş yapan insanlar için çok onamlı bir gün. (247-t-03)

Biçimsözdizimsel yanlışlar kategorisi içinde üçüncü en sık yapılan yanlış öbek yapı kullanımında yapılan yanlışlardır. Bu kategorideki toplam 803 yanlışın dağılımı Tablo 57’de görülebilir.

Tablo 57. Öbek yapı yanlışlarının dağılımı

Öbek Yapı	Sayı	%
Yandaşlık	419	2.1
Yerleştirme	263	1.3
Koşaç	121	0.6
Toplam:	803	4.0%

Görüldüğü üzere, öbek yapı yanlışlarının 419’u yandaşlık, 263’ü yerleştirme, 121’i ise koşaç yanlışları olarak işaretlenmiştir. Yandaşlık yanlışlarının bir kısmı çok sözcüğünün tümcedeki yerinin değiştirilmesinden kaynaklı olduğu görülmüştür. Buna örnek olarak aşağıdaki tümceler verilebilir.

- Orada çok hava temiz ve ... (014-t)
- Annemle ben çok denizden korktuk. (083-02)
- Çok tatlı seviyor. (084-01)

Yandaşlık yanlışlarından bir kısmının ise yine aktarım kaynaklı olduğu düşünülebilir. Aşağıdaki tümcelerde bunun örnekleri görülmektedir.

- Ben çocukken her şeyi dünyada bilmiyordum. (025-01)
- Ama bir şey var iki veya bir gün Bayramdan önce, genellikle ... (034-02)
- Onlar örgence ODTÜ’de. (059-02)
- Sık sık gidiyoruz parkya. (073-01)
- Ne zaman Tömer’de ders bitti ben mutlu oludum ve... (090-04)

Öbek yapı kategorisinde ikinci en çok yapılan yanlışın yerleştirme yanlış olduğu görülmektedir. Bu alt grup ise kendi içinde adlaştırma, ilgileştirme ve eklenti olarak üçe ayrılmıştır. Toplam 263 yerleştirme yanlışının bu üç alt kategoriye dağılımı Tablo 58’de görülebilir.

Tablo 58. Yerleştirme yanlışlarının dağılımı

Yerleştirme	Sayı	%
Adlaştırma	88	0.4
İlgileştirme	53	0.3
Eklenti	122	0.6
Toplam:	263	1.3%

Bu üç alt kategoride de en çok yapılan yanlış dönüştürme, ikinci en çok yapılan yanlış eksiltme, üçüncü de ekleme olarak ortaya çıkmıştır.

Öbek yapı yanlışları içindeki son alt kategori de koşaç yanlışlarıdır. Bu yanlışlardan toplamda 121 tane işaretlenmiştir ve bunlar tüm yanlışların %0.6’sını oluşturmaktadır.

Sözdizimsel yanlışlar altında öbek yapıdan sonra en çok yapılan yanlışlar zaman/kip/görünüş yanlışlarıdır. Bu yanlışlardan bazıları öğrencilerin henüz bilmedikleri yapıları kullanmak istemesinden kaynaklıdır. Bunlara örnek olarak A1 düzeyi öğrencilerinin metinlerindeki şu tümceler verilebilir:

-Biz kafeterya’ya gettik ve yemeği yedik. (075-t)

Bu tümcede öğrenci Türkiye’ye gelmeden önceki hayatını anlatmakta ve o zamanlar neler yaptıklarından bahsetmektedir ve kullanması gereken doğru yapı *giderdik* ve *yerdik* olmalıdır.

-Biz çok şanslıydık çünkü köpekler biz yetişmediler. (011-t)

Bu tümcede kullanılması gereken doğru yapının ise *yetişemediler* olması gerekmektedir. Bu

iki örnekte de kullanılması gereken yapılar A1 düzeyindeki öğrencilerin henüz öğrenmediği yapılardır.

Diğer bazı TAM yanlışlarının ise aktarım kaynaklı olduğu düşünülebilir. Örneğin, aşağıdaki tümcelerde öğrenciler İngilizce ya da Almanca gibi dillerdeki şart yapısını kullanmıştır.

-Yani yorgun hessediyorsunuz hemen doktora gidin. (028-t)

-Eğer Türkiye'ye geliyorsun, beraber Antalya gidiyoruz. (201-t-02-A1)

Biçimsözdizimsel yanlışlar kategorisindeki toplam 253 çatı yanlışından 77'si edilgen, 67'si geçişli, 54'ü etken, 30'u dönüşlü, 15'i geçişsiz, 10'u ise ettirgen çatı kullanılması gerekirken farklı bir türün seçilmesi ile ortaya çıkan yanlışlardır.

Bu kategorinin diğer bir alt sınıfı ise olumsuzluk yanlışlarıdır. Toplam 28 yanlıştan 21'i olumsuzluk biçimbiriminin, 3'er tanesi *yok* ve *değil*'in, 1'i ise *ne...ne...* bağlacının kullanıldığı tümcede yapılan yanlışlardır. Olumsuzluk biçimbiriminin kullanımındaki yanlışlardan ise 9'unun eksiltme, 7'sinin ekleme, 5'inin de dönüştürme yanlışları olduğu görülmektedir.

Son olarak, bu kategoride en az sayıda yapılan yanlış soru yapılarında karşımıza çıkmaktadır. Toplam 16 yanlıştan 12'si soru biçimbirimi, 4'ü ise soru sözcüğü kullanımında görülmüştür. Bu tür yanlışların sayısının az olmasının soru yapılarını kullanmayı gerektirecek metinlerin sayısının azlığından kaynaklı olduğu düşünülebilir.

4.2.1.3 Biçimsesbilimsel yanlışlar

Biçimsözdizimsel yanlışlardan sonra en çok yapılan yanlış türü olan bu kategorideki toplam 2932 yanlışın alt sınıflara dağılımı Tablo 59'da görülebilir.

Tablo 59. Biçimsesbilimsel yanlışların dağılımı

Biçimbilimsel	Sayı	%
Ünlü_düşmesi	41	0.2
Ünsüz yumuşaması	155	0.8
Ünsüz sertleşmesi	182	0.9
Ünlü uyumu	2023	10.1
Ünlü daralması	59	0.3
Kaynaştırma yarı ünlüsü	109	0.5
Alt biçimcik	363	1.8
Toplam:	2932	14.7%

Görüldüğü üzere, en çok yapılan sesbilimsel yanlış ünlü uyumu yanlıştır. Bu gruptaki 2023 yanlıştan 1943’ü eksiltme yanlışı, 55’i sesletim yanlışı, 25’i ise aşırı genelleme yanlışı olarak işaretlenmiştir. Sesletim yanlışları sözcüklerin sesletim şekilleri sebebiyle ünlü uyumunda değişiklik gerektiren sözcüklerde yapılan yanlışlardır. Bunlara örnek olarak şu sözcükler verilebilir: “vakit”, “kalp”, “normal”, “hayal”, “saat”, “meşgul”, “festival”, “moral” “petrol”, “başrol”. Aşırı genelleme yanlışları olarak işaretlenen yanlışlar ise ünlü uyumuna göre değişim gerektirmeyen biçimbirimlerin de ünlü uyumu kurallarına uydurulduğu durumlarda görülen yanlışlardır. Bunlara örnek olarak da “-ki”, “-ken” biçimbirimleri verilebilir.

Ünlü uyumundan sonra en çok yapılan biçimsesbilimsel yanlış türü alt biçimcik olarak ortaya çıkmıştır. 363 adet yanlış bu şekilde işaretlenmiş, bunu 182 yanlışla ünsüz sertleşmesi yanlışları takip etmiştir. Bunlardan 113’ü eksiltme, 69’u ekleme yanlışı olarak işaretlenmiştir. Ünsüz yumuşaması yanlışları ise toplam 155 tane olup, bunlardan 68’i eksiltme, 63’ü dönüştürme, 24’ü de ekleme yanlışıdır. 109 tane kaynaştırma yarı ünlüsü yanlışına gelince, bunlardan 57’sinin eksiltme, 41’inin ekleme, 11’inin ise dönüştürme yanlışı olduğu

görülmektedir. Bunlar dışında biçimsesbilimsel yanlış kategorisi altında 59 tane ünlü daralması, 41 tane de ünlü düşmesi yanlış işaretlenmiştir.

4.2.1.4 Sözlüksel yanlışlar

Bu kategorideki yanlışlar içeriksel, işlevsel, türetimsel ve bileşik oluşturma şeklinde dörde ayrılmıştır. Her bir alt kategorideki yanlış sayısı Tablo 60'ta görülebilir.

Tablo 60. Sözlüksel yanlışların dağılımı

Sözlüksel	Sayı	%
İçeriksel	727	3.6
İşlevsel	831	4.2
Türetimsel	669	3.3
Bileşik_oluşturma	410	2.1
Toplam:	2637	13.2%

Burada görüldüğü gibi, en çok sayıda sözlüksel yanlış işlevsel sözcüklerin kullanımında saptanmıştır. Bu alt kategorideki yanlışların dağılımı Tablo 61'de görülebilir.

Tablo 61. İşlevsel yanlışların dağılımı

İşlevsel	Sayı	%
İlgeç	261	1.3
Bağlaç	93	0.5
Adıl	195	1.0
Belirleyici	236	1.2
İlgi -ki	46	0.2
Toplam:	831	4.2%

En fazla sayıda yanlışın ilgeç kullanımı ile ilgili olduğu görülmektedir. Alt kategorilere bakıldığında ise en fazla yanlışın ilgeç eksiltme yanlış olduğu görülebilir. 261

ilgeç yanlısının 104 tanesi eksiltme yanlısıdır. Bu 261 yanlışa bakıldığında, bunların bir kısmının aktarım kaynaklı yanlışlar olduğu düşünülebilir. Örneğin, aşağıdaki tümcelerdeki ilgeçlerin yanlış yerde kullanılması İngilizcedeki sözdizimini anımsatmaktadır.

-...Malezya'ya gideceğiz için balayı yapacağız. (024-A2-01)

-Geçen yaz, ben Türkçe öğrendim ve ile benim arkadaşlar İstanbul'ye geldik. (205-t-03-A2)

İşlevsel sözcüklerin kullanımındaki yanlışlar arasında ikinci en fazla sayıda yapılan yanlışın belirleyici yanlışları olduğu görülmektedir. 236 adet belirleyici yanlışından 158 tanesi eksiltme yanlısıdır. 38er adet de ekleme ve yer değiştirme yanlışı işaretlenmiştir. Yer değiştirme yanlışlarında yine ilgeçlerde olduğu gibi aktarımın rol oynadığı düşünülebilir. Aşağıdaki örneklerde belirleyicinin kullanıldığı yer yine İngilizce, Almanca ve Fransızca gibi dillerdekini çağrıştırmaktadır.

-Bu kız annaannala bir küçük evde yaşıyordu. (019-02)

-Türkçe bir çok zor dil. (209-t-02-A1)

İşlevsel yanlışlar kategorisindeki yanlış türlerinden üçüncü en fazla sayıda yapılan yanlış adıl kullanımındadır. Bu alt kategorideki 195 yanlıştan 103 tanesi ekleme türü yanlışlardır. Ekleme yanlışlarına bakıldığında da iki tür yanlış göze çarpmaktadır: adıl düşürme yanlışları ve adıl ekleme yanlışları. Adıl düşürme yapılması gereken yerde yapılmamasının da yine aktarım kaynaklı bir yanlış olduğu düşünülebilir. Örneğin, aşağıdaki tümcede öğrenici “benim” adılını düşürmemeyi tercih etmiştir.

-Saat onda uyanırım, benim yatağımı düzeltirim. (105-01)

Adıl ekleme yanlışları ise daha az sayıda gözlenmiştir. Bunlara bir örnek olarak aşağıdaki tümce verilebilir.

-Bu geçen yaz tatilde, Antalya'ya ve Lübnan'a gittim. (092-06)

İşlevsel yanlışlar kategorisindeki bir sonraki en sık yapılan yanlış bağlaç kullanımındaki yanlışlardır. Toplam 93 adet yanlışın 43 tanesi ekleme yanlışdır. Aşağıdaki tümceler bu yanlış örneklemektedir.

-Sabahları erken kalkıp ve kahvaltı yaparım, ... (025-04)

-Bu yüzden çok üzgündüm, zaman zaman onu düşünüp ve özlüyorum. (076-t)

Bu iki örnekte de eklenti biçimbiriminden sonra “ve” bağlacının kullanıldığı görülmektedir. Burada da yine aktarımın etkili olduğu düşünülebilir çünkü yine öğrencilerin anadilleri olan Arapça, İngilizce, Almanca, Fransızca gibi dillerde bu yapı bulunmamakta, bu şekildeki tümceler bağlaç yardımıyla birbirine bağlanmaktadır. Burada görülen, öğrencinin yapıyı öğrenmiş olduğu fakat hala anadilinin etkisinde kalarak oradaki kullanımı da eklediği ve bu sebeple yanlış yaptığı olarak yorumlanabilir. “Ve” dışında “de” ve “ki” bağlaçlarının da fazladan kullanıldığı görülmüştür.

İşlevsel yanlışlar kategorisindeki son alt sınıf da ilgi adılı olan “ki”dir. Bunun kullanımında da 46 adet yanlış rastlanmıştır. Bunlardan 32 tanesi eksiltme, 14’ü ise ekleme yanlışdır.

Sözlüksel yanlışlar kategorisinde işlevsel yanlışlardan sonra en fazla sayıda yapılan yanlış içeriksel yanlışlardır. Tablo 62’de bu yanlışların alt kategorilerinde yapılan yanlış sayıları görülebilir.

Tablo 62. İçeriksel yanlışların dağılımı

İçeriksel	Sayı	%
Anlambilimsel	629	3.1
Eşdizim	98	0.5
Toplam:	727	3.6%

Görüldüğü gibi, bu kategorideki yanlışların çoğu anlambilimsel yanlışlar, yani farklı anlama gelen bir sözcüğün seçilmesi ile yapılan yanlışlardır. Bu tür yanlışlara örnek olarak “çıkmaq” yerine “fırlamak”, “olmaq” yerine “varmaq”, “kısaltmaq” yerine “kısmak”, “yıkılmək” yerine “kırmək”, “çekmek” yerine “koparmək”, “enerji” yerine “şarj” sözcüklerinin kullanılması verilebilir. Bunlara ek olarak, bazı anlambilimsel yanlışların da aktarım kaynaklı olduğu düşünülebilir. Örneğin, aşağıdaki tümcedeki *ılık* sözcüğü Türkçede bu anlamda kullanılmazken İngilizce karşılığı olan *warm* sözcüğü bu şekilde kullanılmaktadır.

-İnsanlar çok ılık. (289-03)

Eşdizim yanlışları incelendiğinde, bu kategorideki yanlışların çoğunun yanlış yardımcı fiil seçiminden kaynaklı olduğu görülmektedir. Aşağıdaki tümceler buna örnek olarak verilebilir.

-sabah kalkıyoruz, kahvaltı yiıyoruz, ... (188-02-A2)

-... ve onları sürpriz ediyorlar. (270-t-02)

-Saat altı on beşte banyo alıyorum. (306-t)

-..dinleyeceğiz ve ve dans yapacağız, ... (105-02)

-şarkı söyledik, dua yapardık. (037-02)

Eşdizim kategorisindeki bazı yanlışların ise aktarım yanlışlığı olduğu görülmektedir. Örneğin aşağıdaki tümcelerde İngilizcedeki *take a picture*, *continue for a long time*, *snow falls* gibi yapıların Türkçeye çevrilerek kullanıldığı görülebilir.

-Sultan Ahmet gittik, resimler aldık ve ... (185-04-A2)

-Hesap yapmak uzun zaman sürüyormuş. (100-01)

-Nadiren kışde kar düşüyor çok az. (036-02)

Aşağıdaki örnekte ise yine İngilizcedeki *to play* eyleminin Türkçedeki karşılıkları olan *oynamak* ve *çalmak* eylemlerinden yanlış olan seçilerek bir eşdizim yanlışlığı yapıldığı

görülmektedir.

-... ve gitar oynuyor. (048-01)

Bu gruptaki yanlışlardan bazılarının da iki farklı sözcük içerip ikisinin farklı sözcükler gerektirmesine karşın bunlardan sadece birinin kullanımından kaynaklı olduğu görülebilir.

Örneğin aşağıdaki tümcede *şiir okumak* ve *şarkı söylemek* yerine *şiir ve şarkı söylemek* şeklinde bu sözcüklerden sadece biri ile eşdizimli olan *söylemek* eylemi kullanılmıştır.

-...hediye alıyorduk, şiir ve şarkı soyluyorduk, ... (238-t-03)

Sözlüksel yanlışlar kategorisi altındaki üçüncü en sık yapılan yanlış türü türetimsel yanlışlardır. Derlemde toplam 669 adet türetim yanlışları işaretlenmiştir. Bunlara örnek olarak şu sözcükler verilebilir: *yorgun (yorucu)*, *pazarlamalar (pazarlamacılar)*, *yazma (yazı)*, *hastalıkken (hastayken)*, *yalnızca (yalnız)*, *dikkatçe (dikkatlice)*, *rahatli (rahat)*, *zarar (zararlı)*, *örnek (örneğin)*, *özel (özellikle)*, *bakım açısı (bakış açısı)*, *savaşlaşma (savaşma)*, *değişikli (değişik)*, *yürüyüşme (yürüyüş yapma)*.

Sözlüksel yanlışlar altında ele alınan son alt kategori bileşik oluşturmadır. Bu gruptaki toplam 410 yanlıştan 348'i eksiltme, 37'si dönüştürme, 21'i ekleme, 4'ü yer değiştirme yanlışlarıdır. Eksiltme yanlışları bileşik oluştururken gerekli biçimbirimlerin eklenmemesi durumunda ortaya çıkan yanlışlar eklemeye yanlışları iki türde karşımıza çıkmaktadır. İkinci bir bileşik eki eklenmesine örnek olarak aşağıdaki tümce verilebilir.

-Kiyafetlerim, telefonum, fotoğraf makinesimi, ... götürüyordum. (192-03-A2)

Bunun dışında, yanlış yere biçimbirim ekleme şeklinde de yanlışlar görülmektedir. Bunlara örnek olarak ise aşağıdaki tümce verilebilir.

-1996 yılından beri bu gün resmi tatili olarak kabul ediliyor. (264-t-01)

4.2.1.5 Diğer yanlışlar

İlk dört ana kategoriye girmeyen yanlışlar bu kategoriye alınmıştır. Toplam yanlışların %3.9'unu oluşturan bu kategorideki yanlışların alt gruplara dağılımı Tablo 63'te görülebilir.

Tablo 63. Diğer yanlışların dağılımı

Diğer	Sayı	%
Yabancı sözcük	149	0.7
Fazla sözcük	149	0.7
Eksik sözcük	176	0.9
Diğer	306	1.5
Toplam:	780	3.9%

Bu kategori altındaki yanlışlardan 176'sı eksik sözcük, 149'u fazla sözcük, 149'u yabancı sözcük kullanımı olarak işaretlenmiş olup 306 tane de diğer olarak işaretlenen yanlış bulunmaktadır. Bu alt gruptaki yanlışlar aşağıdaki örneklerde olduğu gibi ne kast edildiğinin anlaşılamadığı durumlarda bu şekilde işaretlenmiştir.

- Onda benim bir kardeşim aldınmam çıktı. (88-02)
- Sonra annem bilen geri kalanına gidicem. (102-01)
- sohbet ziyaret ederim ve masal'a bakarım. (106-01)

Bazı durumlarda da ne demek istendiği anlaşılmasına rağmen birkaç düzeltme ile düzeltilemeyecek öbek veya tümceler bu şekilde işaretlenmiştir. Buna örnek olarak da, İngilizcedeki *I hope this email finds you well* tümcesinin direk çevirisi ile oluşturulan aşağıdaki tümce verilebilir.

- ... umarım mektubum seni iyi bulur. (285-02)

4.2.2 Değişkenlere göre yanlışların dağılımı

Sıklık listelerinde olduğu gibi, yanlışlarda da değişkenlere göre anlamlı farklar olup olmadığı incelenmiştir.

4.2.2.1 Yaşa göre yanlışların dağılımı

Dört yaş grubuna göre yanlışların dağılımı Tablo 64’te görülebilir.

Tablo 64. Yaş gruplarına göre yanlışların dağılımı

Yanlış Türü	13-20		21-30		31-40		41-50	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Sözlüksel	681	13.6	1517	13.0	242	16.1	123	14.1
Sözdizimsel/biçimsözdizimsel	1716	34.3	3636	31.1	500	33.3	199	22.8
Biçimsesbilimsel	662	13.2	1779	15.2	199	13.2	126	14.4
Ortografik	1748	34.9	4316	36.9	495	32.9	399	45.7
Diğer	202	4.0	447	3.8	67	4.5	26	3.0
Toplam:	5009	100.0%	11695	100.0%	1503	100.0%	873	100.0%

Tabloda görüldüğü gibi, en çok sayıda yanlış 21-30 yaş grubundaki öğrenciler tarafından yapılmıştır. Bunun sebebi bu yaş grubunda çok daha fazla sayıda öğrenci, dolayısıyla daha fazla sayıda metin olması ve bu yaş derleminin daha büyük olmasıdır. Bu grupta 198 öğrenci, 562 metin bulunmakta, derlem de 54,595 sözcükbirimden oluşmaktadır. Bu sebeple, bu derlemde daha fazla sayıda yanlış rastlanması doğaldır. Öğrenci, metin ve sözcükbirim sayısı azaldıkça yapılan yanlış sayısının da azaldığı görülmektedir. İkinci en kalabalık grup olan 20 yaş altı grubunda 94 öğrenci, 300 metin ve 25,756 sözcükbirimlik bir derlem bulunmaktadır ve ikinci en fazla sayıda yanlış bu gruptaki metinlerde işaretlenmiştir. Üçüncü en kalabalık grup olan 31-40 yaş grubunda ise 20 öğrenci, 72 metin ve 7058 sözcükbirimlik bir derlem bulunmaktadır. Bu sebeple, bu gruptaki metinlerde daha az sayıda

yanlışla rastlanmıştır. En az sayıda öğrencinin olduğu grup olan 41-50 yaş grubunda ise 3894 sözcükbirimlik bir derlem bulunmakta olup en az sayıda yanlış da bu grubun metinlerinde işaretlenmiştir. Görüldüğü gibi, sözcükbirim sayısına göre yapılan yanlış sayısı da yaklaşık aynı oranda azalıp artmaktadır. Bunlara bakılarak, yaşı yapılan yanlışları etkileyen bir etmen olmadığı sonucuna varılabilir.

Her gruptaki toplam yanlış sayısının yanlış türlerine göre nasıl dağıldığına bakıldığında, 20 yaş altı ve 21-30 yaş grubundaki yüzdelerin birbirine çok yakın olduğu görülebilir. 31-40 yaş grubundaki yüzdeler de bunlara yakındır. Sadece 41-50 yaş grubunda ortografik yanlışların yüzdesi diğer tüm gruplardakine kıyasla daha yüksektir. Bunun sebebinin bu gruptaki öğrencilerin %85'inin A düzeyinde öğrenciler olması olduğu düşünülebilir.

Gruplar arasındaki başka bir fark da, diğer üç gruptakinden farklı olarak 31-40 yaş grubunda en fazla yapılan yanlışın ortografik değil biçimsözdizimsel yanlışlar olmasıdır. Arada sadece %0.4'lük bir fark olmasına karşın, sıralama bu grupta bu şekilde farklı olmuştur ve bu sebeple, yanlış türlerinin yüzdeleri arasındaki en büyük farklar 31-40 ve 41-50 yaş grupları arasında görülmüştür. Bu iki grup ChiSquare testi kullanılarak karşılaştırıldığında, bu iki tür yanlış için de gruplar arasında istatistiksel olarak da anlamlı bir fark ($p < 0.05$) olduğu görülmektedir. Bu sayılar ve farklar Tablo 65'te görülebilir.

Tablo 65. 31-40 yaş ve 41-50 yaş grubunda yapılan yanlışlar

Yanlış Türü	31-40		41-50		ChiSqu	P	Etki
	Sayı	%	Sayı	%			
Sözlüksel	242	16.1	123	14.1	1.72	0.1898	0.056
Sözdizimsel/biçimsözdizimsel	500	33.3	199	22.8	29.16	0.0000	0.234
Biçimsesbilimsel	199	13.2	126	14.4	0.67	0.4146	0.035
Ortografik	495	32.9	399	45.7	38.37	0.0000	0.262

Yanlış Türü	31-40		41-50		ChiSqu	P	Etki
	Sayı	%	Sayı	%			
Diğer	67	4.5	26	3.0	3.21	0.0730	0.079

Alt kategorilere bakıldığında ortaya çıkan farklar Tablo 66’da görülebilir. Bu iki yaş grubu arasında sözlüksel yanlışlar kategorisi altında bağlaç ekleme, bileşik oluşturma – adıl n’si ekleme, sesbilimsel yanlışlar kategorisinde kaynaştırma yarı ünlüsü ekleme, ortografik yanlışlar kategorisinde ise diyakritik ı-i ve yazıbirim yanlışlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farkla 41-50 yaş grubundaki öğrenciler tarafından daha çok yapılmış olduğu görülmektedir.

Tablo 66. 41-50 yaş grubunda daha fazla yapılan yanlışlar

Yanlış Türü	31-40		41-50		ChiSqu	P	Etki
	Sayı	%	Sayı	%			
Bağlaç ekleme	1	0.1	5	0.6	5.62	0.0178	0.100
Bileşik adıl n’si ekleme	0	0.0	4	0.5	6.90	0.0086	0.135
Ünlü düşmesi	3	0.2	7	0.8	4.78	0.0288	0.090
Kaynaştırma yarı ünlüsü ekleme	0	0.0	7	0.8	12.09	0.0005	0.179
Diyakritik ı-i	19	1.3	24	2.7	6.85	0.0089	0.108
Yazıbirim diğer	152	10.1	223	25.5	98.93	0.0000	0.412

Bu farkların sebebinin de yine yaştan çok gruplardaki öğrencilerin düzeyi olduğu düşünülebilir. 41-50 grubunda bu kategorilerde yapılan yanlışların çoğu grubun %85’ini oluşturan A düzeyindeki öğrenciler tarafından yapılmıştır. 31-40 yaş grubunda ise A düzeyini oluşturan öğrencilerin yüzdesi %77’dir.

Bu iki yaş grubu karşılaştırıldığında 31-40 grubundaki öğrenciler tarafından daha çok yapılan yanlışlar ise Tablo 67’de görülebilir.

Tablo 67. 31-40 yaş grubunda daha fazla yapılan yanlışlar

Yanlış Türü	31-40		41-50				Etki
	Sayı	%	Sayı	%	ChiSqu	P	
Bileşik – adıl n’si eksiltme	14	0.9	0	0.0	8.18	0.0042	0.193
Yalın	41	2.7	10	1.1	6.58	0.0103	0.117
Yönelme durumu eksiltme	23	1.5	3	0.3	7.18	0.0073	0.131
Adcıl uyum eksiltme	33	2.2	5	0.6	9.24	0.0024	0.146
Eylemcil uyum kişi dönüştürme	32	2.1	3	0.3	12.13	0.0005	0.176
Sayı eksiltme	17	1.1	3	0.3	4.10	0.0428	0.096
Yandaşlık	55	3.7	12	1.4	10.52	0.0012	0.150
Ünsüz sertleşmesi	21	1.4	4	0.5	4.68	0.0306	0.101
Yazıbirim ödünçleme	58	3.9	3	0.3	27.28	0.0000	0.278
Yazıbirim konuşma dili bulaşması	18	1.2	3	0.3	4.60	0.0320	0.102

Görüldüğü gibi, bu grupta sözlüksel yanlışlar kategorisinde bileşik oluşturma adıl n’si eksiltme, biçimsözdizimsel yanlışlar kategorisinde durum - yalın, yönelme durumu eksiltme, uyum – adcıl uyum eksiltme, eylemcil uyum dönüştürme, sayı eksiltme, öbek yapı – yandaşlık, ortografik yanlışlarda da ödünçleme ve konuşma dili bulaşması yanlışları daha fazla yapılmıştır.

4.2.2.2 Cinsiyete göre yanlışların dağılımı

Sıklık listelerinde olduğu gibi, yanlışlarda da cinsiyetin anlamlı farklara sebep olan bir etmen olmayacağı öngörülmüştür. Kadın ve erkekler tarafından yazılan metinlerdeki yanlışlar üzerinde uygulanan ChiSquare testinin sonuçları Tablo 68’de görülebilir.

Tablo 68. Cinsiyete göre yanlışların dağılımı

Yanlış Türü	kadın		erkek		ChiSqu	P	Etki
	Sayı	%	Sayı	%			
Sözlüksel	1169	12.9	1464	13.4	1.29	0.2562	0.016
Sözdizimsel/ biçimsözdizimsel	3075	33.9	3251	29.8	37.87	0.0000	0.087
Biçimsesbilimsel	1295	14.3	1634	15.0	2.03	0.1540	0.020
Ortografik	3207	35.3	4100	37.6	10.95	0.0009	0.047
Diğer	328	3.6	452	4.1	3.73	0.0536	0.028
Toplam:	9074	100.0%	10901	100.0%			

Görüldüğü üzere, iki grupta yapılan yanlışların sıralaması aynıdır; en fazla yapılan yanlış türü ortografik, ikinci en fazla yapılan yanlışlar biçimsözdizimsel, daha sonra biçimsesbilimsel, daha sonra da sözlüksel yanlışlardır. Uygulanan ChiSquare testi sonucunda iki grup arasında bu kategorilerden biçimsözdizimsel ve ortografik yanlışlar kategorilerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark ($p < 0.05$) ortaya çıkmıştır. Biçimsözdizimsel yanlışları kadınların, ortografik yanlışları ise erkeklerin istatistiksel olarak anlamlı bir farkla daha çok yaptığı saptanmıştır.

Alt kategorilere bakıldığında uygulanan ChiSquare testi sonuçlarına göre kadınların istatistiksel olarak anlamlı bir farkla daha çok yaptığı yanlışlar Tablo 69’da görülebilir.

Tablo 69. Kadınların daha çok yaptığı yanlışlar

Yanlış Türü	Kadın		Erkek		ChiSqu	P	Etki
	Sayı	%	Sayı	%			
- bağlac_eksiltme	9	0.1	2	0.0	5.88	0.0153	0.036
- adil_donusturme	44	0.5	28	0.3	7.17	0.0074	0.038
- belirleyici_eksiltme	90	1.0	67	0.6	9.04	0.0026	0.043
- yalin_yonelme	34	0.4	14	0.1	12.53	0.0004	0.051

Yanlış Türü	Kadın		Erkek				Etki
	Sayı	%	Sayı	%	ChiSqu	P	
- kalma_durumu_ekleme	8	0.1	2	0.0	4.82	0.0281	0.032
- tamlayan_durumu_eksiltme	148	1.6	112	1.0	14.05	0.0002	0.053
- tamlayan_durumu_donusturme	43	0.5	20	0.2	13.29	0.0003	0.052
- tamlayan_belirtme	15	0.2	4	0.0	8.62	0.0033	0.043
- adcil_uyum_siralama	20	0.2	9	0.1	6.49	0.0108	0.036
- eylemcil_uyum_ekleme	6	0.1	0	0.0	7.21	0.0072	0.051
- eylemcil_uyum_eksiltme	21	0.2	9	0.1	7.32	0.0068	0.039
- sayi_siralama	20	0.2	9	0.1	6.49	0.0108	0.036
- edilgen	44	0.5	33	0.3	4.28	0.0385	0.029
- yandaslik	217	2.4	202	1.9	7.00	0.0082	0.037
- adlastirma	50	0.6	38	0.3	4.63	0.0314	0.030
- eklenti_kisi_donusturme	5	0.1	0	0.0	6.01	0.0142	0.047
- unsuz_sertlesmesi_ekleme	47	0.5	22	0.2	14.38	0.0001	0.054

Alt kategorilerde ChiSquare testi sonuçlarına göre erkeklerin istatistiksel olarak anlamlı bir farkla daha çok yaptığı yanlışlar Tablo 70’te görülebilir.

Tablo 70. Erkeklerin daha çok yaptığı yanlışlar

Yanlış Türü	Kadın		Erkek		Comparison		Etki
	Sayı	%	Sayı	%	ChiSqu	P	
- anlambilimsel	258	2.8	371	3.4	5.09	0.0241	0.032
- adil_ekleme	35	0.4	68	0.6	5.47	0.0193	0.034
- belirleyici_ekleme	7	0.1	31	0.3	11.20	0.0008	0.051
- bilesik_eksiltme	138	1.5	208	1.9	4.36	0.0368	0.030
- durum	1375	15.2	1459	13.4	12.75	0.0004	0.051
- kalma_durumu_donusturme	57	0.6	97	0.9	4.43	0.0353	0.030

Yanlış Türü	Kadın		Erkek		Comparison		
	Sayı	%	Sayı	%	ChiSqu	P	Etki
- unsuz_yumusamasi_donusturme	18	0.2	45	0.4	7.24	0.0071	0.039
- buyuk/kucuk_harf	343	3.8	498	4.6	7.62	0.0058	0.039
- yazibirim_diger	1237	13.6	1701	15.6	15.33	0.0001	0.056

Bu iki tabloya bakıldığında, sözlüksel yanlışlar kategorisinde kadınların üç, erkeklerin ise dört farklı tür yanlış istatistiksel olarak daha fazla sayıda yaptığı görülmektedir. Bu sonucun, cinsiyetin sözlüksel yanlışlar üzerine olan etkisini inceleyen Ahmadishokouh ve Parviz (2015)'in çalışmasındaki sonuçla paralel olduğu düşünülebilir. Araştırmacılar İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen İranlı öğrencilerin yazılı metinlerini incelemiş, yapılan sözlüksel yanlışlarda cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulamamıştır.

Biçimsözdizimsel yanlışlara bakıldığında bu çalışmadaki metinlerde kadınların on üç adet, erkeklerin ise bir adet bu tür yanlış istatistiksel olarak anlamlı bir farkla daha fazla yaptığı görülebilir. Bu sonuç Boroomand ve Rostami Abusaeedi (2013)'nin ileri düzeyde İngilizce öğrenen İranlı öğrencilerin yazılı metinleri üzerinde yaptıkları çalışma ile uyumludur. Yine aynı çalışmada kadınların istatistiksel olarak anlamlı bir fark ile erkeklerden daha çok sayıda ekleme, eksiltme ve dönüştürme yanlış yaptığı sonucu ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada da Tablo 69 ve Tablo 70'e bakıldığında kadınların on dört, erkeklerin ise beş adet ekleme, eksiltme, dönüştürme ve sıralama yanlışını diğer gruptan istatistiksel olarak anlamlı bir farkla daha çok yaptığı görülmektedir. Bu sonuç da Boroomand ve Rostami Abusaeedi (2013)'nin çalışmasında çıkan sonuç ile örtüşmektedir.

Ortografik yanlışlar incelendiğinde, bu çalışmada bu kategoride istatistiksel olarak anlamlı bir farkla daha fazla yapılan tüm yanlışların erkekler tarafından yapılmış olduğu görülmektedir. Bu alanda yapılan çalışmaların çoğu anadili konuşucularının okulda yaptığı

ortografik yanlışlar üzerinedir (Daffern, 2016; Rosa, Gomes & Pedroso, 2012; Taha, 2006). Taha (2006) birinci ve dokuzuncu sınıflardaki öğrencilere dikte edilen sözcüklerin yazılışındaki yanlışları incelediği çalışmasında kızların istatistiksel olarak anlamlı bir farkla erkeklerden daha az sayıda yazıbirim yanlış yaptığini bulmuş ve daha önce yapılan nörolojik çalışmalara da dayanarak kadınların dil için daha gelişmiş beyin alanları sayesinde sesbilimi daha iyi işleyebildikleri ve bu sayede de ortografik sözvarlıklarının daha gelişmiş olabileceği sonucuna varmıştır. Bu çalışmadaki iki grubun yaptıkları ortografik yanlışların sayıları arasındaki farkın sebebinin de bu olduğu düşünülebilir.

4.2.2.3 Anadillere göre yanlışların dağılımı

Sıklık listelerinde olduğu gibi burada da en çok öğrencinin konuştuğu on beş dilin konuşucularının metinleri incelenmiştir. Her grupta yapılan yanlışların sayısı Tablo 71’de görülebilir.

Tablo 71. Anadillere göre yanlışların dağılımı

Yanlış Türü	Almanca		Arapça		Arnavutça		Bengalce		Çince	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
- sozluksel	46	17.8	910	12.8	69	8.3	119	10.5	225	17.9
- sozdizimsel/ bicimsozdizimsel	104	40.3	2272	32.1	261	31.4	276	24.3	446	35.5
- bicimsesbilimsel	19	7.4	928	13.1	150	18.0	201	17.7	151	12.0
- ortografik	69	26.7	2665	37.6	337	40.5	516	45.4	363	28.9
- diger	20	7.8	310	4.4	15	1.8	25	2.2	71	5.7
Toplam:	258	100.0%	7085	100.0%	832	100.0%	1137	100.0%	1256	100.0%

Yanlış Türü	Endonezyaca		Farsça		Fransızca		Gürcüce		İngilizce	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
- sozluksel	50	12.1	131	10.5	109	14.8	42	14.0	2	7.4
- sozdizimsel/ bicimsozdizimsel	176	42.6	320	25.6	270	36.6	60	20.0	11	40.7
- bicimsesbilimsel	39	9.4	238	19.1	83	11.2	58	19.3	3	11.1
- ortografik	136	32.9	510	40.8	241	32.7	128	42.7	10	37.0
- diger	12	2.9	50	4.0	35	4.7	12	4.0	1	3.7
Toplam:	413	100.0%	1249	100.0%	738	100.0%	300	100.0%	27	100.0%

Yanlış Türü	Korece		Rusça		Türkmençe		Ukraynaca		Urduca	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
- sozluksel	55	22.9	155	15.8	68	14.6	64	15.4	88	9.9
- sozdizimsel/ bicimsozdizimsel	108	45.0	306	31.2	101	21.7	200	48.1	237	26.7
- bicimsesbilimsel	13	5.4	151	15.4	76	16.3	37	8.9	206	23.2
- ortografik	49	20.4	336	34.3	210	45.1	103	24.8	338	38.0
- diger	15	6.3	33	3.4	11	2.4	12	2.9	20	2.2
Toplam:	240	100.0%	981	100.0%	466	100.0%	416	100.0%	889	100.0%

Tablolara bakıldığında yapılan yanlışların yüzdesel olarak en fazladan aza doğru şöyle sıralandığı görülmektedir: Arapça, Arnavutça, Bengalce, Farsça, Gürcüce, Türkmençe, Urduca konuşucularının metinlerinde ortografik, sözdizimsel, biçimsesbilimsel, sözlüksel, Almanca, Çince, Endonezyaca, Fransızca, Ukraynaca konuşucularının metinlerinde sözdizimsel, ortografik, sözlüksel, biçimsesbilimsel, Rusça konuşucularının metinlerinde ortografik, sözdizimsel, sözlüksel, biçimsesbilimsel, İngilizce konuşucularının metinlerinde sözdizimsel, ortografik, biçimsesbilimsel, sözlüksel, ve Korece konuşucularının metinlerinde ise sözdizimsel, sözlüksel, ortografik, biçimsesbilimsel yanlışlar şeklinde bir sıralama vardır.

Bu dillerden en fazla konuşucunun konuştuğu ve üzerine daha önce başka çalışmalar da yapılmış olan Arapça, Farsça, Arnavutça ve Gürcüce daha detaylı incelenmiş, önceki çalışmalarla ve birbirleriyle kıyaslanmıştır.

Anadili Arapça olan öğrencilerle daha önce yapılan çalışmalarda öğrencilerin yazılı metinlerinde karşılaşılan ve anadilinin etkisi olduğu düşünülen birtakım yanlışlara dikkat çekilmiştir. Subaşı (2010) öğrencilerin adıl düşürme, bağlaç ekleme, belirtme ve yönelme durum eklerini karıştırma, büyük harf kullanmama, yok yapısının kullanımı, özne yüklem uyumsuzluğu, zaman uyumsuzluğu ve adıl dönüştürme gibi yanlışlarının anadilinden olumsuz aktarım sebebiyle olabileceğini belirtmiştir. Bölükbaş (2011) da yine belirtme durumu biçimbiriminin kullanılmaması veya yerine yönelme biçimbiriminin kullanılması, tamlayan durumu biçimbiriminin kullanılmaması, tümcedeki öğelerin dizilişindeki yanlışlar ve ünlü harflerin yazılışındaki yanlışları anadilinden olumsuz aktarıma bağlamıştır. Gezer ve Kıymık (2018) yine belirtme, yönelme ve kalma durum biçimbirimlerinin kullanımındaki yanlışlar, etken ve edilgen çatı yanlışları, özne yüklem uyumsuzluğu, sözdizim, ad tamlamalarındaki yanlışlar ve ünlü harflerin yazılışındaki yanlışların öğrencilerin anadillerinden yaptıkları olumsuz aktarım sonucu olabileceğini öne sürmüştür.

Bu yanlışların bu çalışmadaki anadili Arapça olan öğrenciler tarafından ne kadar yapıldığı incelendiğinde, bu yanlışların hepsine rastlanmış, durum biçimbirimlerinin kullanımında yapılan yanlışların ve yalın dönüştürme yanlışlarının istatistiksel olarak da anlamlı bir farkla ($p<0.05$) Gürcüce ve Farsça konuşucularından daha çok yapıldığı görülmüştür. Belirtme biçimbirimi eksiltme, öbek yapı ve yandaşlık yanlışları ise Farsça ve Arnavutça konuşucularından istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha fazla sayıda yapılmıştır. Ayrıca, anlambilimsel yanlışlar, uyum yanlışları ve zaman/kip/görünüş yanlışlarının Gürcüce ve Arnavutça konuşucularından istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha fazla sayıda yapıldığı saptanmıştır.

Anadili Gürcüce olan öğrencilerin metinleri üzerinde yapılan araştırmalarda ise büyük harf kullanımı, ünlü uyumu, durum ekleri, ı, ğ, ö, ü sesleri kullanımında yanlışlara rastlandığı dile getirilmiştir (Gordeladze, 2017; Temizyürek & Ünlü, 2018). Gordeladze (2017) Gürcücede yönelme ve belirtme biçimbirimlerinin aynı olması, büyük küçük harf ayrımı olmaması, ünlü uyumu olmaması, tamlamalarda sadece zamirin değişip ismin herhangi bir değişime uğramaması, sözdizimin farklı olması gibi sebeplerle olumsuz aktarım sonucu öğrencilerin bu alanlarda çok yanlış yaptığını belirtmiştir.

Bu çalışmadaki Gürcüce konuşucularının yaptıkları yanlışlar incelendiğinde bu tür yanlışların hepsine rastlanmıştır, istatistiksel farklara bakıldığında ise şöyle bir tablo ortaya çıkmıştır. Gürcüce konuşucularının belirleyici yer değiştirme, diyakritik, ve daha özelinde u-ü yazımı yanlışlarını Arapça ve Farsça konuşucularından, bileşik eksiltme yanlışlarını ise Arapça, Farsça ve Arnavutça konuşucularından istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha fazla sayıda yaptığı görülmüştür.

Arnavutça anadilli öğrencilerin yazım becerileri üzerine yaptığı çalışmasında Brahimi (2019) Arnavutçada çıkma durumu eki olmaması, bulunma ve yönelme durumunun aynı ilgeç ile verilmesi, sözdizimin farklı olması gibi sebeplerle öğrencilerin en çok yanlış bu alanlarda yaptığını saptamıştır. Bu çalışmadaki Arnavutça anadilli konuşucularının yaptıkları yanlışlar incelendiğinde de durum biçimbirimlerinde yapılan yanlışların Gürcüce ve Arapça konuşucularından, belirtme durumu ve diyakritik yanlışların da Arapça ve Farsça konuşucularından istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha fazla sayıda yapıldığı görülmüştür. Ayrıca, yönelme ve daha da özgül haliyle yönelme dönüştürme yanlışlarının Gürcüce, Arapça ve Farsça anadilli konuşucularından istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha fazla sayıda yapıldığı saptanmıştır.

Anadili Farsça olan öğrencilerin yaptıkları yanlışların incelendiği çalışmalarda Boylu ve Başar (2015) ses uyum ve yeterlilik kipi gibi yapılarda iki dil arasında farklılıklar olduğunu söylemiş ve öğrencilerin bu yapılarda ve kaynaştırma yarı ünlüsü ve *ile* ilgecinin kullanımında yanlışlar yaptığını saptamıştır. İnan (2014) de anadili Farsça olan öğrencilerin yazılı metinlerini incelediği çalışmasında ünlü uyumu, ünsüz sertleşmesi, ünlü daralması, ünlü düşmesi gibi sesbilimsel yanlışların, büyük harf kullanmama, yazıbirim yanlışları, özellikle *da* bağlacının bitişik yazılması gibi ortografik yanlışların, ve belirtme ve yönelme biçimbirimlerinin birbirinin yerine kullanılması, yerleştirme, tamlama yanlışları ve yandaşlık gibi biçimsözdizimsel yanlışların olumsuz aktarım sonucu çok sayıda yapıldığını belirtmiştir.

Bu çalışmada anadili Farsça olan öğrencilerin metinleri incelendiğinde yine benzer yanlışların yapıldığı saptanmış, ünlü uyumu, yandaşlık, bağlaç kullanımı, durum biçimbirimlerinin kullanımı gibi pek çok yanlış yapıldığı görülmüş, bunlardan ayrı-bitişik yazma yanlışlarının Arapça ve Arnavutça konuşucularından, yönelme biçimbirimi yerine belirtme biçimbirimi kullanımının ise Arapça ve Gürcüce konuşucularından istatistiksel olarak da anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha fazla yapıldığı saptanmıştır.

4.2.2.4 Türkiye’de kalma sürelerine göre yanlışların dağılımı

Öğrencilerin yaptıkları yanlışlar üzerinde etkisi olup olmadığı test edilen bir başka etmen de öğrencilerin Türkiye’de kalma süreleridir. Bu, öğrencilerin ne kadar süredir Türkçe öğrendiklerinden bağımsız bir etmendir. TÖMER’de ve DEDAM’da öğrenim gören öğrenciler ile ODTÜ’deki değişim öğrencilerinin çoğunun ülkede kalma süresi ile dili öğrenme süreleri neredeyse aynı olmasına karşın, ODTÜ’de öğrenim gören 78 üniversite öğrencisi kayıtlı oldukları Türkçe dersini dört yıllık öğrenim sürelerinin herhangi bir döneminde alabildikleri için, çoğu dersi aldıklarında uzun süredir Türkiye’de yaşamakta olan öğrencilerdir. 5 kategoride yapılan yanlışların sayıları Tablo 72’de görülebilir.

Tablo 72. Türkiye’de kalma sürelerine göre yanlışların dağılımı

Yanlış Türü	2 haftadan az		2-4 hafta		1-3 ay		4-6 ay		7-12 ay		1 yıldan fazla	
	S.	%	S.	%	S.	%	S.	%	S.	%	S.	%
Sözlüksel	28	10.4	133	17.5	404	16.5	508	13.1	243	16.1	873	11.8
Sözdizimsel/ biçimsözdizimsel	62	23.0	260	34.3	876	35.8	1345	34.6	459	30.5	2185	29.5
Biçimsesbilimsel	61	22.6	93	12.3	272	11.1	571	14.7	207	13.7	1099	14.9
Ortografik	109	40.4	227	29.9	791	32.3	1290	33.1	530	35.2	3006	40.6
Diğer	10	3.7	46	6.1	106	4.3	177	4.5	68	4.5	233	3.2
Toplam:	270	100 %	759	100%	2449	100%	3891	100%	1507	100%	7396	100%

Bu tabloda görüldüğü üzere, en çok sayıda yanlış 1 yıldan fazla süredir Türkiye’de olan öğrenciler tarafından yapılmış olup bu grubu sırasıyla 4-6 aydır, 1-3 aydır, 7-12 aydır, 2-4 haftadır ve son olarak da 2 haftadan az süredir Türkiye’de yaşamakta olan öğrenciler takip etmektedir. Bu ilk bakışta şaşırtıcı bir sonuç olarak görünse de, her gruptaki öğrenci, metin ve sözcükbirim sayılarına bakıldığında bunun sebebi daha iyi anlaşılmaktadır. En fazla sayıda sözcükbirimden oluşan alt derlem 1 yıldan fazla süredir Türkiye’de yaşayan öğrencilerin olduğu gruptur. Bu sebeple, en fazla sayıda yanlışın da bu grupta tespit edilmiş olması doğaldır. İkinci en büyük alt derlem 1-3 aydır Türkiye’de yaşayan öğrencilerden, bir sonraki ise 4-6 aydır Türkiye’de yaşayan öğrencilerden oluşan gruplardır. Bu iki grupta yanlış sayısı ile derlem büyüklüğü arasında ters bir orantı olduğu göze çarpmaktadır. Alt derlemler 7-12 ay, 2-4 hafta ve 3 haftadan az süredir Türkiye’de olan öğrencilerin oluşturduğu gruplar olarak küçülmektedir. Her gruptaki yanlış sayısı da derlemin büyüklüğüyle doğru orantılı olarak azalmaktadır.

Her grupta yapılan yanlış türlerine bakıldığında bir yıldan fazla süredir ve 2 haftadan az süredir Türkiye’de yaşayan öğrencilerin metinlerinde benzer bir dağılım görülmektedir. En fazla yapılan yanlış türü ortografik, ikinci en fazla yapılan yanlış türü sözdizimsel, üçüncü

biçimsesbilimsel, dördüncü de sözlüksel yanlışlardır. 2-4 hafta, 1-3 ay ve 4-6 aydır Türkiye’de olan öğrenciler ise en fazla sayıda biçimsözdizimsel, daha sonra ortografik yanlışlar yapmışlardır. Bunlardan ilk iki grubun üçüncü en sık yaptığı yanlış türü sözlüksel iken, üçüncü grup yani 4-6 aydır Türkiye’de yaşayan öğrencilerden oluşan grubun üçüncü en sık yaptığı yanlış türü sesbilimsel yanlışlar olmuştur. 7-12 aydır Türkiye’de yaşayan öğrenciler ise sırasıyla ortografik, biçimsözdizimsel, sözlüksel ve biçimsesbilimsel yanlışlar yapmışlardır.

Bu gruplar tek tek birbirleriyle karşılaştırıldığında, bir yıldan fazla süredir Türkiye’de yaşayan öğrencilerin 2 haftadan az süredir yaşayanlardan istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha fazla sayıda biçimsözdizimsel, diğer grubun ise yine istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha fazla sayıda biçimsesbilimsel yanlışlar yaptığı görülmektedir. Türkiye’ye çok kısa süre önce gelip dili öğrenmeye de yine çok kısa süre önce başlayan öğrencilerin çok sayıda biçimsesbilimsel yanlış yapmış olması beklenen bir sonuçtur. Alt kategorilere bakıldığında ise bir yıldan uzun süredir Türkiye’de yaşayan öğrencilerin sadece üç kategoride istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha fazla sayıda yaptığı yanlışla rastlanmıştır. Bunlar öbek yapı, ayrı/bitişik ve diyakritik – u-ü kategorileridir. İki haftadan az süredir Türkiye’de yaşayan öğrencilerin ise bir yıldan uzun süredir yaşayanlara kıyasla on iki alt kategoride istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha fazla sayıda yanlış yaptığı saptanmıştır. Bu durumda, toplam yanlış sayısı daha fazla görünmekle birlikte, derlemin büyüklüğü göz önüne alındığında ve iki alt derlemde yapılan yanlışlara ChiSquare testi uygulanarak karşılaştırıldığında çıkan sonuçlara dayanarak, dilin öğrenildiği ülkede daha uzun süre yaşamının dil kullanımındaki yanlışlar üzerinde olumlu bir etkisi olduğu sonucuna varılabilir.

1-3 ay ve 4-6 aydır Türkiye’de yaşayan öğrenci alt derlemlerindeki sözcükbirim sayısı ile toplam yanlış sayısının ters orantılı olduğundan bahsedilmişti. Bu iki alt derlemde

yapılan yanlışlar üzerinde uygulanan ChiSquare testi sonucunda 1-3 aydır Türkiye’de yaşayan öğrencilerin istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) 4-6 aydır yaşayanlardan daha fazla sözlüksel yanlış yaptığı, 4-6 aydır yaşayanların ise 1-3 aydır yaşayanlardan yine istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha fazla biçimsesbilimsel yanlışlar yaptığı tespit edilmiştir. Alt kategorilere bakıldığında ise toplam yanlış sayısı daha çok görünmesine rağmen 4-6 aydır Türkiye’de yaşayan öğrencilerin oluşturduğu grubun diğerine kıyasla istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha fazla sayıda yaptığı yanlış kategorisi sayısı yedi, 1-3 aydır Türkiye’de olanların bu gruba kıyasla istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha fazla yaptığı yanlışların kategorisinin sayısı ise on dört olarak ortaya çıkmıştır. Yani yine, daha az süredir Türkiye’de yaşayan öğrencilerin ve bu durumda aynı zamanda daha düşük düzeyde öğrenim gören öğrencilerin oluşturduğu grupta istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) fazla sayıda yapılan yanlışların sayısı daha fazladır. Bu da yine hem öğrenim süresinin hem de ülkede yaşama süresinin öğrencilerin yaptıkları yanlışlar üzerinde bir etkisi olduğunu göstermektedir. Daha uzun süredir ülkede yaşayan ve daha üst düzeyde öğrenim gören öğrencilerin daha az sayıda yanlış yaptıkları söylenebilir.

4.2.2.5 Düzeylere göre yanlışların dağılımı

Yapılan yanlışları en çok etkilediği öngörülen etmen öğrencilerin dil düzeyidir.

Yapılan yanlışların altı dil düzeyine dağılımı Tablo 73’te görülebilir.

Tablo 73. Düzeylere göre yanlışların dağılımı

Yanlış Türü	A1		A2		B1		B2		C1		C2	
	S.	%	S.	%	S.	%	S.	%	S.	%	S.	%
Sözlüksel	801	11.1	956	14.7	230	12.7	357	12.4	118	18.4	174	19.3
Sözdizimsel/ biçimsözdizimsel	2092	29.0	2199	33.7	575	31.8	878	30.5	222	34.5	349	38.7
Biçimsesbilimsel	1243	17.2	868	13.3	230	12.7	439	15.2	64	10.0	87	9.6

Yanlış Türü	A1		A2		B1		B2		C1		C2	
	S.	%	S.	%	S.	%	S.	%	S.	%	S.	%
Ortografik	2834	39.3	2216	34.0	691	38.2	1101	38.2	209	32.5	255	28.3
Diğer	246	3.4	279	4.3	81	4.5	106	3.7	30	4.7	37	4.1
Toplam:	7216	100.0	6518	100.0	1807	100.0	2881	100.0	643	100.0	902	100.0

Öncelikle, bu alt derlemlerin her birindeki sözcükbirim sayısına, yani derlemin büyüklüğüne bakmak gerekmektedir. Derlemin büyüklüğü ve ona oranla yapılan yanlışların yüzdesi Tablo 74’te görülebilir.

Tablo 74. Düzeylerdeki sözcükbirim ve yanlış sayıları ve oranları

	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Sözcükbirim	35114	28060	8261	12592	3601	7111
Toplam yanlış	7216	6518	1807	2881	643	902
%	20.55	23.23	21.87	22.88	17.86	12.68

Görüldüğü gibi, ilk dört seviyedeki yanlış yüzdeleri birbirine oldukça yakındır. A2 ve B2 kurlarında yapılan yanlışların yüzdesinde A1 ve B1 kurlarına kıyasla az bir artış görülmektedir. C1 kurunda yapılan yanlışlar azalmakta, C2 kurunda ise en aza inmektedir.

Tablo 74’te görüldüğü gibi, sözlüksel yanlışların en sık yapıldığı gruplar C1 ve C2 düzeylerindeki öğrencilerin olduğu gruplar olup en az yapıldığı grup ise A1 düzeyidir. Uygulanan ChiSquare testi sonucunda A1 ve C2 düzeylerindeki sözlüksel yanlışların oranında istatistiksel olarak da anlamlı bir fark ($p=0.0000$) olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuç Çerçi, Derman ve Bardakçı (2016)’nın çalışmasındaki sonuçla birebir örtüşmektedir. Araştırmacılar bunun sebebinin üst düzeylerdeki öğrencilerin sözcük dağarcıklarının artmasına ve bu sözcükleri kullanmakta zorlanmalarına bağlamışlardır.

Biçimsözdizimsel yanlışların oranına bakıldığında, yine benzer bir tablo çıkmaktadır; en düşük oranın A1 düzeyinde, en yüksek oranın ise C2 düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu iki düzey üzerinde uygulanan ChiSquare testi bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı bir fark

($p=0.0000$) olduğunu göstermiştir. Bu kategorinin Çerçi v.d. (2016)'nın çalışması ile kıyaslanması zordur çünkü o çalışmada yanlışlar dilbilgisi yanlışları ve sözdizimi yanlışları olmak üzere iki ayrı kategoride incelenmiştir.

Biçimsesbilimsel yanlışlar incelendiğinde en yüksek oranda yanlışın A1 düzeyinde yapılıp, düzey arttıkça yanlış oranının düştüğü görülebilir. Bunun sebebi dili yeni öğrenmeye ve dile maruz kalmaya da yeni başlayan öğrencilerin sesbilimsel yanlışlar yapması ihtimalinin daha yüksek olduğu, dile maruz kalıp seslere alışıkça ve daha iyi ayırt edebilmeye başladıkça bu yanlışların oranının düştüğü ile açıklanabilir. Bu düşüşü bozan tek düzey ise B2 düzeyidir. A1 ve C2 düzeyleri üzerinde uygulanan ChiSquare testi bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı bir fark ($p=0.0000$) olduğunu göstermiştir.

Ortografik yanlışların oranlarına bakıldığında ilk beş düzeyin oranlarının birbirine yakın olmakla beraber, en yüksek oranın A1 düzeyinde, en düşük oranın ise C2 düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu iki düzey üzerinde uygulanan ChiSquare testi bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı bir fark ($p=0.0000$) olduğunu göstermiştir. Çerçi v.d. (2016)'nın çalışmasında da yazım ve noktalama yanlışlarının oranı en yüksek A1 düzeyinde, en düşük ise B2 ve C1 düzeylerinde çıkmıştır. Bunların sebebinin de yine öğrencilerin dil seviyesi ve dile maruz kalma süreleri arttıkça daha az yazım yanlış yapıyor olabileceği düşünülebilir.

Genel oranlar dışında alt kategorilerde de bu iki düzey arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar olup olmadığı yine ChiSquare testi uygulanarak incelenmiştir. Bu testler sonucunda A1 düzeyindeki öğrenciler tarafından yazılan metinlerde sözlüksel yanlışlarda ilgeç eksiltme ve bileşik eksiltme, biçimsözdizimsel yanlışlarda yönelme dönüştürme – kalma, adıl uyum dönüştürme ve eylemcil uyum dönüştürme, sesbilimsel yanlışlarda ünsüz sertleşmesi eksiltme ve ünlü uyumu eksiltme, ve ortografik yanlışlarda da diyakritik, büyük/küçük harf ve yazıbirim-ödüncleme yanlışlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farkla

($p < 0.05$) daha fazla sayıda yapıldığı görülmüştür. Burada da görüldüğü gibi, A1 düzeyi öğrencileri sözlüksel ve sesbilimsel yanışlarda eksiltme yanışları, sözdizimsel yanışlarda ise dönüştürme yanışları yapmışlardır. Bunun sebebinin kullanmakta oldukları yapıları henüz edinmemiş oldukları düşünölebilir. Ortografik yanışlarda ise diyakritik ve ödünçleme yanışları yapmalarının yine dile maruz kalma sürelerinin çok kısıtlı olmasından kaynaklandığı düşünölebilir.

C2 düzeyindeki öğrencilerin metinlerinde A1 düzeyindeki öğrencilerin metinlerine kıyasla istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p < 0.05$) daha fazla sayıda yaptıkları yanışların sayısı ise çok daha fazladır. Öğrencilerin sözlüksel yanışlar kategorisinde anlambilimsel, ilgeç ekleme, bağlaç ekleme, adıl eksiltme, belirleyici ekleme, belirleyici ekleme, ilgi adılı -ki ekleme yanışları, biçimsözdizimsel yanışlar kategorisinde çatı, yalın dönüştürme (belirtme, tamlayan, tamlanan), belirtme eksiltme, belirtme dönüştürme (yönelme, tamlayan), tamlayan eksiltme, tamlayan dönüştürme (çıkma, belirtme), çıkma ekleme, çıkma dönüştürme (belirtme), yönelme dönüştürme (belirtme), adıl uyum ekleme, çatı (etken, edilgen, geçişsiz), olumsuzluk (-ma dönüştürme, yok dönüştürme), yerleştirme – adlaştırma ekleme, ilgileştirme dönüştürme, eklenti dönüştürme, biçimsesbilimsel yanışlar kategorisinde ünlü uyumu sesletim, ve ortografik yanışlar kategorisinde ise ayrı/bitişik yazım yanışlarını istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p < 0.05$) daha fazla sayıda yaptıkları saptanmıştır. Yapılan yanışlara bakıldığında, A1 düzeyindeki aksine daha çok ekleme ve dönüştürme yanışları yapıldığı görölebilir. Bunun sebebinin ise öğrencilerin belli dilbilgisel kuralları öğrenmiş olup bazılarını aşırı genelleyerek yanış yerlere biçimbirimler eklemeleri olduğu düşünölebilir. Dönüştürme yanışlarına gelindiğinde ise en çok durum biçimbirimlerinin kullanımında bu tür yanışlar yapıldığı görölmektedir. Bunlardan özellikle yönelme ve belirtme durum biçimbirimlerin birbiri yerine kullanılması yanışının sayısının fazla olmasının sebebinin bu düzeydeki öğrencilerin %46,67'sinin Arapça anadili konuşucuları olması olduğu

düşünülebilir. Yine aynı etmenin bu düzeyde fazla sayıda yapılan belirtme eksiltme ve tamlayan eksiltme yanlışlarının sayısının artmasında da etkili olduğu düşünülebilir.

4.2.2.6 Metin türlerine göre yanlışların dağılımı

Derlemde yapılan yanlışlar üzerinde anlamı bir etkisi olup olmadığı incelenen son etmen metin türüdür. Derlemdeki metinlerin %56,86'sı ödev, %43,14'ü ise sınav metinleridir. Bu iki tür metinde yapılan yanlışların sayısı ve ChiSquare testi sonucu Tablo 75'te görülebilir.

Tablo 75. Metin türlerine göre yanlışların dağılımı

Yanlış Türü	Ödev		Sınav		ChiSqu	P	Etki
	Sayı	%	Sayı	%			
Sözlüksel	1448	13.9	1189	12.4	9.36	0.0022	0.043
Sözdizimsel/ biçimsözdizimsel	3407	32.7	2923	30.5	10.54	0.0012	0.046
Biçimsesbilimsel	1491	14.3	1441	15.1	2.28	0.1314	0.021
Ortografik	3622	34.7	3691	38.6	31.48	0.0000	0.079
Diğer	456	4.4	324	3.4	13.01	0.0003	0.051
Toplam:	10424	100.0%	9568	100.0%			

Ödev metinleri derlemi 54,215 sözcükbirimden, sınav metinleri derlemi de 40,524 sözcükbirimden oluşmaktadır. İki derlemde yapılan yanlışlar üzerinde uygulanan ChiSquare testinin sonuçlarına göre ödev metinlerinde sözlüksel ve sözdizimsel yanlışlar, sınav metinlerinde ise ortografik yanlışlar istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p < 0.05$) daha fazla sayıda yapılmıştır. Ödev metinleri evde yazıldığı ve öğrencilerin kitap ve sözlük gibi referans araçlarını da kullanma fırsatı olduğu için bunlarda daha az yanlışla rastlanması öngörülürken, sonuçlar bunun aksini göstermektedir. Bunun sebebi öğrencilerin fazla yardım almadan ödev metinlerini öğretmenlerinin de söylediği gibi kendilerinin yazmış olmaları, sınavda ise kurallara ve doğru bir dil ile yazmaya daha çok özen göstermeleri olabilir. Ortografik

yanlışların sınavlarda daha çok yapılmış olması ise evde dev metnlerini yazarken referans araçlarından sözcüklerin yazılışı ile ilgili daha çok yardım almış olabilecekleri veya sınavda süre kısıtlaması da olduğu için acele ile yazarken yazım yanışlarının daha çok yapılmış olabileceği ile açıklanabilir.

Ana yanış kategorilerden alt kategorilere geçildiğinde de şöyle bir tablo çıkmaktadır. Sözlüksel yanışlar kategorisinde içeriksel – anlambilimsel yanışlar ve işlevsel – ilgeç ve bağlaç kullanımında dev metnlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha çok sayıda yanış yaptığı görülmektedir. Bu kategorilerin de alt sınıflarına bakıldığında dev metnlerinde bu şekilde daha çok sayıda yapılmış olan yanışların ilgeç eksiltme, bağlaç eksiltme ve bağlaç yer değiştirme yanışları olduğu görülmektedir. Yine sözlüksel yanışlar kategorisindeki belirleyici yanışlarında ekleme ve yer değiştirme yanışlarına sınav, eksiltme yanışlarına ise dev metnlerinde istatistiksel olarak anlamlı farkla ($p<0.05$) daha çok sayıda rastlanmıştır. Bunlar dışında, bileşik eki eksiltme yanışlarının da sınav metnlerinde istatistiksel olarak anlamlı farkla ($p<0.05$) daha fazla sayıda yapıldığı saptanmıştır.

Biçimsözdizimsel yanışlar kategorisine bakıldığında zaman/kip/görünüş, olumsuzluk ve öbek yapı yanışlarının dev metnlerinde istatistiksel olarak anlamlı farkla ($p<0.05$) daha fazla sayıda yapıldığı görülmektedir. Alt kategorilerden durum kategorisine bakıldığında ise dev metnlerinde istatistiksel olarak anlamlı farkla ($p<0.05$) daha fazla yapılan yanışlar şunlardır: Yalın – belirtme, kalma eksiltme, tamlayan eksiltme, tamlayan kişi dönüştürme. Durum kategorisinde sınav metnlerinde istatistiksel olarak anlamlı farkla ($p<0.05$) fazla yapılan yanışlar ise şunlardır: Durum – belirtme, kalma dönüştürme (yönelme, tamlayan), çıkma dönüştürme (tamlayan), yönelme dönüştürme (ıkma, belirtme), belirtme dönüştürme (yönelme), tamlayan ekleme. Bu yanış türlerine bakıldığında, dev metnlerinde daha çok eksiltme, sınav metnlerinde ise daha çok dönüştürme yanışları yapıldığı görülebilir.

Yine biçimsözdizimsel yanlışlar altında ele alınan uyum kategorisinde ikinci adcıl uyum biçimbirimi ekleme, eylemcil uyum ekleme ve sayı eksiltme yanlışları ödev metinlerinde, eylemcil uyum eksiltme ve eylemcil uyum yer değiştirme, eylemcil uyum sayı dönüştürme yanlışlarının ise sınav metinlerinde istatistiksel olarak anlamlı farkla ($p<0.05$) daha fazla yapıldığı saptanmıştır.

Biçimsözdizimsel yanlışlar başlığı altındaki diğer alt kategorilere bakıldığında çatılarda etken çatı yanlışlarının sınav metinlerinde, olumsuzluk kategorisinde ise olumsuzluk biçimbirimi dönüştürme yanlışlarının ödev metinlerinde istatistiksel olarak anlamlı farkla ($p<0.05$) daha çok sayıda yapıldığı görülmüştür. Öbek yapı kategorisinde ise yandaşlık ve koşaç yanlışlarına ödev metinlerinde istatistiksel olarak anlamlı farkla ($p<0.05$) daha fazla sayıda rastlanmıştır. Yerleştirme kategorisinde de eklenti ekleme yanlışları ödev metinlerinde, ilgileştirme biçimbirimi dönüştürme yanlışları ise sınav metinlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha çok sayıda ortaya çıkmıştır.

Biçimsesbilimsel yanlışlar kategorisi incelendiğinde, ünsüz yumuşaması dönüştürme ve ünlü uyumu eksiltme yanlışlarının sınav, ünsüz sertleşmesi eksiltme yanlışlarının ödev metinlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha çok sayıda yapılmış olduğu görülmüştür.

Son olarak, ortografik yanlışlarda diyakritik (o-ö, u-ü, genelleme), yazıbirim ve ayrı/bitişik (-da, -ki, diğer) yanlışlarının hepsi sınav metinlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha çok sayıda görülmüşken, bir tek büyük/küçük harf yanlışlarına ödev metinlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farkla ($p<0.05$) daha çok sayıda rastlanmıştır.

5 SONUÇ

Bu çalışmada Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı sözcük sıklıkları ve bunları etkileyen değişkenlere ek olarak öğrencilerin bu metinlerde yaptıkları yanlışlar ve bunlara sebep olabilecek değişkenleri ortaya çıkarmak hedeflenmiştir.

Dilbilim ve dil öğretimi alanlarında sıklık ve derlem çalışmaları önemlerini gittikçe arttırmaktadır. Anadili öğretimine ek olarak yabancı/ikinci dil öğretimi alanında da bu çalışmalar son zamanlarda daha sık kullanılmaya başlanmıştır. Buna rağmen, Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi alanında yapılan sözcük sıklığı ve derlem çalışmalarının sayısı halen azdır ve bu az sayıda çalışmanın çoğu yabancı dil olarak Türkçe öğretim ders kitaplarının incelenmesi üzerinedir. Oysa ki, öğrenci sözcük sıklığını ortaya çıkarmak ve bundan yola çıkarak ders kitapları ve materyal geliştirebilmek için gerçek öğrenci dil verisi gereklidir. Buna ek olarak, yine ders kitaplarında üzerinde durulması gereken noktalara karar verebilmek ve farklı sınıf içi etkinliklerle dili öğretebilmek için de öğrenci dili ve öğrencilerin dili kullanırken yaptıkları yanlışlar önem taşımaktadır.

Bu sebeplerle, çalışmanın amacına ulaşabilmek için Ankara Üniversitesi TÖMER, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi DEDAM ve ODTÜ’de OBM A, B, C düzeylerinde ikinci dil olarak Türkçe öğrenen 319 öğrencinin yazılı ödev ve sınav metinleri toplanmış, bu metinlerin sayısallaştırılmasıyla da toplam 94,739 sözcükbirimlik bir öğrenci derlemi olan TÖD oluşturulmuştur.

Her öğrencinin metin dışı bilgileri Excel tablosuna girilip, her öğrenciye ve her metne ayrı kodlar verildikten sonra her metin sayısallaştırılmış ve metin dışı bilgilere göre yaratılan klasörlere yerleştirilmiştir. Bu metinlerin AntConc yazılımına yüklenmesi ile elde edilen sözcük listesindeki her sözcük tek tek taranarak bir başsözcük listesi oluşturulmuş ve bu

başsözcük listesi AntConc'a yüklenerek farklı klasörlerdeki öğrenci metnlerinin sözcük sıklığı listeleri elde edilmiştir.

Bu listeler ile öğrencilerin yazılı sözvarlığı ortaya konmuştur. Bu listeler aynı zamanda öğrencilerin bu sözcükleri ne sıklıkla kullandıklarını da göstermektedir. Değişkenlere göre oluşturulan alt derlemeler birbirleri ile karşılaştırıldığında ortaya çıkan sonuçlar ise şunlar olmuştur: Yaş değişkeninin sözcük sıklığına etkisi olarak tek bir örnek bulunabilmiştir; 31-40 yaş ve 41 yaş üstü gruplarındaki öğrencilerin “çocuk” sözcüğünü diğer yaş gruplarındaki öğrencilerden istatistiksel olarak anlamlı bir farkla daha sık kullandığı tespit edilmiştir. Bu grupların sözcük sıklığı listeleri arasında görülen diğer farklar ise öğrencilerin yaşlarından çok öğrenim görmekte oldukları düzey ile ilişkilendirilmiştir.

Cinsiyetin sözcük sıklıkları üzerinde bir etkisi olup olmadığı incelendiğinde ise yine çoğu farkın öğrencilerin öğrenim gördükleri düzeyle ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır. Sadece listelerde istatistiksel olarak anlamlı farklarla daha sık kullanılan “spor”, “oyna-”, “alışveriş” ve “deniz” sözcüklerinin kullanımındaki bu farkın kadın ve erkeklerin farklı ilgi alanlarından kaynaklanabileceği düşünülmüştür. Bu sözcükler diğer bir öğrenci derlemi olan Corefl'da (Corpus of English as a Foreign Language) arandığında da cinsiyetler arasında yine aynı şekilde farklar olduğu görülmüştür.

Etkisi incelenen diğer bir etmen öğrencilerin anadilleridir. Farklı anadilleri olan öğrencilerin metnindeki sözcük sıklık listelerine bakıldığında, dikkat çeken ilk fark öğrencilerin geldikleri ülke, konuştukları dil, ve uyruklarına ek olarak, kültürleriyle ilgili “nevruz”, “Noel”, “karnaval” gibi sözcükleri diğer dillerin konuşucularından anlamlı farklarla daha sık kullandıkları olmuştur. Bunlar dışındaki farklardan bazıları örneğin Türkçe ve Türkmençe arasındaki benzerliklerle, bazıları ise yine öğrencilerin anadilleri değil, düzeyleri ile ilişkilendirilmiştir.

Öğrencilerin Türkiye’de kalma süreleri etkisi incelenen başka bir etmendir. Farklı sürelerdir Türkiye’de yaşayan öğrencilerin metinlerindeki sözcük sıklıkları karşılaştırıldığında ilk yüz sözcük arasında tespit edilen farklar yine öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları düzeylerde yazmaları beklenen konular ile ilişkilendirilmiştir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri düzeylere göre oluşturulan alt derlemlerdeki sözcük sıklıkları karşılaştırıldığında farkların çoğunun o düzeylerdeki yazma konuları ile bağlantılı olduğu sonucuna varılmıştır. Bunların dışında kalan “insan” ve “kendi” sözcüklerinin ileri düzeylerdeki öğrenciler tarafından hem TÖD’de hem de Corefl’da daha sık kullanıldığı saptanmıştır. Diğer listelerde olmayıp sadece tek bir düzeydeki en sık kullanılan ilk yüz sözcük arasında olan sözcükler de ayrıca incelenmiştir. Bu farkların bazıları yine o düzeylerdeki metin konularıyla ilişkili görülmüş, bazılarının ise Corefl derleminde de aynı şekilde o düzeylerde daha sık kullanılmış olduğu da göz önünde bulundurularak düzeyler arası farklar olduğu sonucuna varılmıştır.

Çalışmada toplanan metinlerin bir kısmı ödev, bir kısmı ise sınav metnidir. Metin türündeki bu farkın sözcük sıklıklarını etkileyen bir etmen olup olmadığı da incelenmiştir. İki liste arasındaki farkların yine yazılan konulardan kaynaklı olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu etmenlere ek olarak, TÖD’deki sözcük sıklıkları TUD anadili konuşucularının sözcük sıklıklarıyla da karşılaştırılmıştır. Listeler arasındaki en anlamlı farklar bu iki liste arasında bulunmuştur. İki derlemde de en sık kullanılan ilk on sözcüğün altısı aynı sözcükler olup, farklı olan dört sözcüğe bakıldığında, TÖD’de en sık kullanılan ilk on sözcük arasında olanların normalleştirilmiş sıklık değerlerinin anadili konuşucuları derlemine en yakın olduğu grubun C2 düzeyindeki öğrenciler olduğu ve bu sözcüklerdeki bu ilişkinin İngilizce anadili derlemi olan BNC ve İngilizce öğrenci derlemi olan Corefl arasında da aynı şekilde olduğu saptanmıştır. TUD’da en sık kullanılan ilk on sözcük arasında olup TÖD’de olmayan dört

sözcüğe bakıldığında ise bu farklar sözcüklerin kullanım alanları ve öğrencilerin düzeyi arasındaki ilişki ile açıklanmıştır. En sık kullanılan ikinci onar sözcüğe bakıldığında ise birbirinden farklı olan sözcüklerden çoğunun öğrenci derleminde isimler, anadili derleminde ise fiil, ilgeç ve zarflar olduğu görülmüş ve bunlar dil öğrenim sürecinde daha geç edinildiği için böyle bir fark olmuş olabileceği düşünülmüştür.

TÖD'deki metinler metin dışı bilgileriyle birlikte aynı zamanda UAM yazılımına da yüklenmiş ve yanlışları beş ana kategoriye ve toplam 176 yanlış türüne ayıran bir yanlış sınıflandırması geliştirilerek bu sınıflandırma ile öğrenci derleminde toplam 19,992 yanlış işaretlenmiştir. Derlemde en fazla sayıda yapılan yanlışlar %36.6 ile ortografik yanlışlar, daha sonra %31.7 ile sözdizimsel/biçimsözdizimsel yanlışlar, daha sonra %14.7 ile biçimsesbilimsel yanlışlar, ve son olarak da %13.2 ile sözlüksel yanlışlar olmuştur. Bu kategoriler altında değerlendirilemeyen yanlışlar diğer kategorisi altında işaretlenmiştir.

Tüm yanlışlar işaretlendikten sonra, sıklık listeleri için olduğu gibi yanlışlar da aynı değişkenlere göre ayrılmış ve incelenmiştir. Farklı yaş grupları tarafından yapılan yanlışlar incelendiğinde yapılan yanlış sayısının yaşa göre değil, alt derlemin büyüklüğüne göre değiştiği sonucuna varılmıştır. Farklı yaş gruplarının yaptıkları yanlışların türlerine bakıldığında ise farkların yaştan çok öğrencilerin düzeyi ile ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Cinsiyete göre yapılan yanlışlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığına bakıldığında kadınların biçimsözdizimsel, erkeklerin ise ortografik yanlışları istatistiksel olarak anlamlı bir farkla daha fazla sayıda yaptıkları saptanmıştır. Biçimsözdizimsel yanlışlarda da ekleme, eksiltme, dönüştürme, sıralama yanlışlarının kadınlar tarafından istatistiksel olarak anlamlı bir farkla daha fazla sayıda yapıldığı görülmüştür.

Yapılan yanlışlar öğrencilerin anadillerine göre incelendiğinde farklı dillerin konuşucularının yaptıkları yanlış türlerinin yüzdesel sıralamasının da farklı olduğu görülmüştür. Arapça, Farsça, Arnavutça ve Gürcüce konuşucularının yaptıkları yanlışlar daha önceki çalışmalarla ve bu çalışmada birbirleriyle kıyaslanmış ve önceki çalışmaların sonuçlarına benzer şekilde aynı yanlışların olumsuz aktarım sebebiyle çok sayıda yapıldığı saptanmıştır.

Yapılan yanlışlar üzerinde etkisi olup olmadığı incelenen bir diğer etmen de öğrencilerin Türkiye’de kalma süreleridir. Farklı gruplardaki öğrencilerin yaptıkları yanlış sayısının alt derlem büyüklüğüyle doğru orantılı olduğu görülmüştür. En kısa ve en uzun süredir Türkiye’de yaşamakta olan iki grup öğrencinin yaptıkları yanlışlar incelendiğinde, en kısa süredir Türkiye’de olanların daha çok biçimsesbilimsel, en uzun zamandır olanların ise daha çok biçimsözdizimsel yanlışlar yaptıkları saptanmıştır. Bu iki grup arasında kaç yanlış kategorisinde istatistiksel olarak anlamlı bir farkla daha fazla yanlış yapıldığına bakıldığında ise, bir yıldan uzun süredir Türkiye’de yaşayan öğrencilerin üç, iki haftadan az süredir yaşayanların ise on iki kategoride anlamlı bir farkla fazla sayıda yanlış yapıldığı görülmüştür. Buna dayanarak, öğrenilen dilin konuşulduğu ülkede uzun süre yaşamının yapılan dil yanlışlarının azalmasına katkıda bulunduğu sonucuna varılabilir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri düzeylere göre yanlışlar incelendiğinde sözlüksel ve biçimsözdizimsel yanlışların en çok C2 düzeyindeki öğrenciler tarafından yapıldığı görülmüştür. Biçimsesbilimsel ve ortografik yanlışların ise en çok A1 düzeyindeki öğrenciler tarafından yapıldığı ve düzey arttıkça bu tür yanlışların sayısının azaldığı saptanmıştır. Bunun sebebinin dile maruz kalma ve öğrenim süresi arttıkça bu tür yanlışların azalması olduğu düşünülebilir.

Alt kategoriler incelendiğinde A1 düzeyindeki öğrencilerin daha çok eksiltme, C2 düzeyindeki öğrencilerin ise ekleme ve dönüştürme yanlışları yaptığı görülmüştür. Bunun sebebi ise düşük düzeydeki öğrencilerin kullanmak istedikleri yapıları henüz edinmemiş olup, metinlerinde hiç kullanmamayı tercih etmeleri ya da kullanmaları gerektiğini bilmedikleri için eksiltme yanlışı yapmış olmaları olabilir. İleri düzeyde öğrenim gören öğrencilerin ise bu biçimbirimleri kullanmaları gerektiğini bilmekte olmalarına rağmen ya bunları karıştırarak yanlış biçimbirim veya sözcük kullanıp dönüştürme yanlışı yaptıkları ya da aşırı genelleme yaparak biçimbirim ekleme yanlışları yaptıkları düşünülebilir. Bunlara ek olarak, A1 düzeyindeki öğrencilerin metinlerinde çok sayıda diyakritik ve ödünçleme yanlışı yapıldığı da saptanmıştır. Bunun sebebinin de yine bu öğrencilerin dile henüz çok kısa zamandır maruz kalmış olmaları olduğu düşünülebilir.

Son olarak, öğrencilerin yazdıkları metin türünün yapılan yanlışlar üzerinde etkisi olup olmadığı incelenmiştir. Ödev ve sınav metinlerindeki yanlışlar karşılaştırıldığında, ödev metinlerinde sözlüksel ve biçimsözdizimsel, sınav metinlerinde ise ortografik yanlışların istatistiksel olarak anlamlı bir farkla daha fazla sayıda yapıldığı saptanmıştır. Bunun sebebinin öğrencilerin sınavlarda seçtikleri sözcüklere ve kullandıkları dilbilgisel yapılara daha çok dikkat etmeleri, yazıma ise süre kısıtlaması sebebiyle o kadar özen gösterememeleri olabileceği düşünülmüştür.

Sonuç olarak, bu çalışmanın farklı alanlara hizmet edebileceğine inanılmaktadır. Öncelikle, sözlükçülük alanında çalışmadaki sözcük listelerinden faydalanılarak Türkçeyi yabancı/ikinci dil olarak öğrenen öğrencilere yönelik sözlükler hazırlanabilir. Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi alanında ise TÖD'ün, sözcük sıklığı listelerinin ve yanlış çözümlemesinin yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi materyali geliştirme, sınıf içi etkinlikler geliştirme ve ölçme ve değerlendirmede kullanılabileceği düşünülmektedir. Örneğin, öğrenci derlemi verilerine bakılarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitaplarında

kullanılması gereken sözcükler ve vurgulanması gereken sık yapılan yanlışlar belirlenebilir. Buna ek olarak, hem öğrenici hem anadili derlemlerinden alınan bağımlı dizin örnekleri ile sınıf içinde öğrencilere doğru ve yanlış kullanım örnekleri sunulabilir ve bunlar birlikte incelenerek tartışılabilir. Ayrıca, dilbilim çalışmalarında bu çalışmada geliştirilen yanlış sınıflandırması kullanılarak Türkçe için de İngilizce gibi diğer dillerde olduğu gibi ortak bir sınıflandırma benimsenebilir.

Bundan sonra TÖD kullanılarak yapılacak yeni çalışmalarda ise şunlar yapılabilir: Bu çalışmada incelenmemiş olan eşdizim, ikilemeler ve deyim ve atasözlerinin kullanımı gibi daha özgül kullanımlar incelenerek ikinci dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı metinlerinde bu yapıların kullanımlarıyla ilgili sonuçlara varılabilir. Ayrıca, bu çalışmada incelenmemiş olan sözcük listelerindeki ilk 100 sözcükten daha alt sıralardaki daha nadir kullanılan sözcüklere bakılarak daha nadir kullanılan sözcüklerin anahtar sözcük incelemesi (keyness analysis) yapılabilir ve sözcük sıklığı ve sözcük zorluğu konuları irdelenebilir. Toplanan bu veri ile yapılabilecek başka bir ek çalışma ise Gries (2008)'in ölçüm yöntemini kullanarak veya Göçen (2016)'daki gibi Excel programını kullanarak sözcük yaygınlıklarının hesaplanıp yaygınlık listelerinin çıkarılması olabilir.

Bunlara ek olarak, TÖD farklı yöntemlerle daha da büyütülebilir. Örneğin, çalışmanın sınırlılıklarında belirtildiği gibi, bu çalışmada sadece yazılı veri kullanılmıştır. Daha sonra sözlü veri de eklenerek çalışma genişletilebilir. Ayrıca, bu çalışma tüm düzeylerdeki öğrencilerle yürütülmüş olmasına rağmen, A düzeyindeki öğrencilerin sayısı (280) B düzeyindekilere (95) göre fazladır ve C düzeyindeki öğrenci sayısı (21) ise bir hayli azdır. Oluşturulmuş olan derleme daha fazla sayıda B ve C düzeyindeki öğrencinin yazılı metinleri eklenerek de derlem büyütülebilir.

Çalışmanın başka bir sınırlılığı ise Türkçeyi ikinci dil olarak öğreten kurumlardan sadece üçünün çalışmada yer almasıdır. Ayrıca, bu kurumlarda dili öğretirken kullanılan ders kitaplarındaki sözcük sıklığına bakılmamış, dolayısıyla bu veri öğrencilerin metnindeki sözcük sıklıkları ile karşılaştırılamamıştır. Farklı kurumlarda Türkçe öğrenen öğrencilerin de metnlerine ulaşarak ve bu kurumlarda kullanılan ders kitaplarındaki sözcük sıklıkları da incelenerek öğrenci metnindeki sıklıklar ile karşılaştırılabilir. Böylece, Göçen (2016)'da olduğu gibi, bu iki veri türü arasındaki benzerlikler ve farklılıklar tespit edilerek hangi düzeyde hangi sözcüklerin öğretilmesi gerektiği konusunda önerilerde bulunulabilir.

Bu çalışmada öğrencilerin Türkçe öğrendikleri kurumlarda, Türkçe dersleri için yazdıkları ödev ve sınav metinleri toplanmıştır. Daha sonraki bir çalışmada bu öğrencilerin Türkiye'de öğrenim gördükleri üniversitelerdeki dersleri için yazdıkları akademik metinler toplanıp bunlarda kullanılan dil ve sözcükler incelenebilir.

Bu şekillerde kapsamı genişletilen bir çalışmanın yine yabancılara yönelik yazılacak bir Türkçe sözlük, dil öğretim kitapları ve/veya düzeylere göre yazılabilecek Türkçe hikâye kitapları için bir kaynak oluşturmak ve oluşturulabilecek bir yabancı dil olarak akademik Türkçe derlemine katkıda bulunmak gibi amaçlara da hizmet edebileceği öngörülmektedir.

KAYNAKÇA

- Açık, F. (2013). Temel Türkçe (A1/A2) için söz dağarcığı tespit denemesi. *Abdurrahman Güzel İçin Armağan Kitabı*. Akçağ Yayınları.
- Adalı, E. & Tantuğ, C. (2008). *Türkiye Türkçesi derleminin geliştirilmesi*. VI. Türk Dili Kurultayı, Ankara, Türkiye.
- Ahmadishokouh, A. A., & Parvız, M. (2015). Does gender matter? Potential lexical errors among Iranian EFL learners. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Fen Bilimleri Dergisi*, 36(3), 2431-2444.
- Akman, T. (2013). *Ortaöğretim dil ve edebiyat kitaplarında kelime sıklığı çalışması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Aksan, D. (2000). *Türkçenin sözvarlığı*. Engin Yayınevi.
- Aksan, D. (2002). *Anadilimizin söz denizinde*. Bilgi Yayınevi.
- Aksan, Y., & Yaldir, Y. (2010). *Türkçe sözvarlığının nicel betimlemesi*. 24. Ulusal Dilbilim Kurultayı, Ankara.
- Aksan, Y., & Aksan, M. (2016). Türkçenin derlem-temelli sıklık sözlüğü: Temel ilkeler ve uygulama. *Uluslararası Sözlük Bilim Sempozyumu Bildiri Kitabı cilt I*, 81-96.
- Aksan, Y., Aksan, M., Mersinli, Ü., & Demirhan, U.U. (2017). *A Frequency dcitionary of Turkish – Core Vocabulary for Learners*. Routledge.
- <https://www.book2look.com/embed/9781317557579>.
- Aksan, M., & Demirhan, U. U. (2017). Bakmak eylemi ve söylem işlevleri: Eşdizimlilik örüntülerinin gösterdikleri. *Dil ve Edebiyat Dergisi*, 14(2), 85-107.

- Aksan, Y., Aksan, M., Koltuksuz, A., Sezer, T., Mersinli, Ü., Demirhan, U.U., Yilmazer, H., Atasoy, G., Öz, S., Yıldız, İ., & Kurtoğlu, Ö. (2012). Construction of the Turkish National Corpus (TNC). *Proceedings of the Eighth International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC 2012)*. 3223-3227. <http://www.lrec-conf.org/proceedings/lrec2012/papers.html>.
- Aksan, Y., & Uçar, A. (2012). Türkçe sözvarlığının öğretiminde derlem kullanımı: Türkçe ulusal derlemi örneği. *Türkçe Öğretiminde Güncel Çalışmalar*, 103-112.
- Aksan, Y., Yaldır, Y., & Mersinli, Ü. (2011). İlköğretim Türkçe ders kitapları derlemi ve Türkçe ulusal dil derlemi örneklemindeki sözcük sıklıkları. V. D. Günay, Ö. Fidan, B. Çetin, & F. Yıldız (Ed.), *Türkçe Öğretimi Üzerine Çalışmalar* içinde (s. 397-407). Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Aksoy, Ö. A. (1936). *Bir dili öğrenmek için en lüzumlu kelimeler ve bu kelimelerin belirtme usulü*. Gaziantep Halkevi Dil, Edebiyat, Tarih Şubesi Yayınları.
- Albayrak, F. (2010). *Türkçe öğrenen Moğol öğrencilerin yazılı anlatım yanlışlarının dilbilgisi açısından değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi.
- Al Saeed, N. & Waly, S. (2009). Corpus for classrooms: Ideas for material design. *Proceedings of the 10th METU ELT Convention*.
- Arslan, N. (2014). *Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında sözvarlığı unsurlarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Aşık, U. (2007). *Yabancılar için temel Türkçe sözcük varlığının oluşturulması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.

- Atay, R. (2019). *Türkiye 'de Türkçe öğrenen Suriyeli ortaokul öğrencilerinin yazılı anlatımda yaptıkları dil yanlışları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.
- Avkapan, A. (2006). *Orta öğretim 11. sınıf öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- Aydın, M. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders ve okuma kitaplarındaki kelime sıklığı ve seviyelere göre sözcük hazinesi çalışması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- Bargezar, M. (2013). Persian EFL students' error analysis. *Asian Journal of Social Sciences & Humanities*, 2(4), 322-334.
- Baş, B. (2006). *1985-2005 yılları arasında çocuk edebiyatı sahasında yazılmış tahkiyeli metinlerin söz varlığı üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Baş, B. (2011). Sözvarlığı ile ilgili çalışmalarda kullanılacak ölçütler. *TÜBAR (XXIX)*, 27-61.
- Baş, B., & Karadağ, Ö. (2012). Sözvarlığı üzerine yurt dışında ve Türkiye'de yapılan temel araştırmalar. *Milli Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 41(193), 81-105.
- Bayram, M. (2017). *Yabancılar için Türkçe kitaplarındaki kalıp sözler ve yabancı uyruklu öğrencilerin kalıp sözleri kullanma düzeyleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi.
- Biber, D. (1988). *Variation across speech and writing*. Cambridge University Press
- Bilgen, N. (1988). *Kelime hazinesi konusunda bir araştırma*. (Yayımlanmamış Araştırma Raporu), Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.

- Boroomand, F., & Abusaeedi, A. A. R. (2013). A gender-based analysis of Iranian EFL learners' types of written errors. *International Journal of Research Studies in Language Learning*, 2(5). <https://doi.org/10.5861/IJRSLL.2013.287>
- Boylu, E. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen temel seviyedeki İranlı öğrencilerin yazma problemleri. *Zeitschrift für die Welt der Türken* 6(2), 335-349.
- Boylu, E., & Başar, U. (2015). Yurt dışında Türkiye Türkçesi öğrenen Türk dillilerin yazılı anlatım hataları: İran örneği, *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5, 324-338.
- Boylu, E., & Çal, P. (2018). Suriyeli mültecilerin Türkçe kursuna başlamadan önceki sözvarlığı durumları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(1), 68-94.
- Boylu, E., Güney, E. Z., & Özyalçın, K. E. (2017). Yanlış çözümleme yaklaşımına göre Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 seviyesi öğrencilerinin yazılı anlatımlarının değerlendirilmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(3), 184-202.
- Bölükbaş, F. (2011). Arap öğrencilerin Türkçe yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies: International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(3), 1357-1367.
- Brahimi, S. (2019). *Arnavutça ve Türkçe arasındaki tipolojik farklılıkların yabancı dil olarak Türkçe öğretimine etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Breeze, R. (2008). Researching simplicity and sophistication in student writing. *International Journal of English Studies*, 8(1), pp. 51 – 66.
- Brown, H. D. (2001). *Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy*. (2nd Ed.). Addison Wesley Longman, Inc.

Browne, C., Culligan, B., & Phillips, J. (2013). The New General Service List.

<http://www.newgeneralservicelist.org>.

Bulundu, A.C. (2022). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde seviyelere göre öncelikli sözvarlığı – derlem temelli bir uygulama*. (Yayımlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi.

Burkhanov, I. (1998). *Lexicography: A dictionary of basic terminology*. Wydawn.

Büyükhellaç, S. (2014). *Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığının incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Büyükkız, K. (2014). Yabancılar Türkçe öğretimi alanına hazırlanan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 203-213.

Büyükkız, K. K., & Hasırcı, S. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarının yanlış çözümleme yaklaşımına göre değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(4), 51-62.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2022). *Bilimsel araştırma yöntemleri (32.baskı)*. Pegem Akademi.

Callies, M. (2015). Learner corpus methodology. S. Granger, F. Meunier & G. Gilquin (Ed.), *Cambridge Handbook of Learner Corpus Research* içinde (s.35-55). Cambridge: CUP.

Callies, M., & Paquot, M. (2015). Learner corpus research: An interdisciplinary field on the move. *International Journal of Learner Corpus Research* 1:1, 1-6.

- CEF. (2001). *Common European Framework of Reference for languages: Learning, teaching and assessment*. Cambridge University Press.
- Celce-Murcia, M. (2001). *Teaching English as a second or foreign language*. (3rd Ed.) Heinle&Heinle.
- Cesur, O. (2005). *(Kastamonu ilinde bir inceleme) Pansiyonlu ilköğretim okulu öğrencileri üzerinde kelime serveti araştırması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Corder, S. P. (1967). Significance of learner's errors. *IRAL*. S.5, s.161-170.
- Corder, S. P. (1974). Error analysis. J.P.B. Allen and S. P. Corder (Ed.) *Techniques in Applied Linguistic*, içinde (s. 122-154). Oxford University Press.
- Council of Europe. (2018). Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment. rm.coe.int/1680459f97.
- Coxhead, A. (2000). A new academic word list. *TESOL Quarterly*, 34, 213-238.
<https://doi.org/10.2307/3587951>
- Çalışkan, N. (2014). Öğrenir derlemleri: Kapsam, tasarım ve uygulamalar. *Turkophone*, S.1, s.40-53.
- Çelebi, H. (2012). Extracting and analyzing Impoliteness in Corpora: A Study Based on The British National Corpus and The Spoken Turkish Corpus. (Yayınlanmamış doktora tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Çelebi, C., Ergül, E., Usta, B., & Mutlu, M. (2019). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış lisansüstü tezler üzerine bir meta-analiz çalışması. *Temel Eğitim Dergisi*, 1(3), 39-52.

- Çelik, S. (2014). *Yabancı dil olarak Almanca ve Türkçe öğretimi A1 ve A2 seviyesindeki ders kitaplarında kullanılan sözcüğünün karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi.
- Çerçi, A., Derman, S., & Bardakçı, M. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarına yönelik yanlış çözümlemesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences* 15(2), 695-715.
- Çetin, S. A. (2017). *Suriye uyruklu ortaokul öğrencilerinin Türkçe yazılı anlatımlarında kelime hazinesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi.
- Çetinkaya, G. (2015). Yanlış çözümlemesi: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B2 düzeyindeki öğrencilerin yazılı metinlerine ilişkin görüşler. *International Journal of Languages' Education and Teaching* 3(1), 164-178.
- Çıplak, M. (2005). *Uşak merkez ilköğretim 5., 8. ve 11. sınıflarının yazılı kelime hazinesinin belirlenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Çifçi, M. (1991). *Bir Grup Yüksek Öğrenim Öğrencisi Üzerinde Kelime Serveti Araştırması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi.
- Daffern, T. (2017). Linguistic skills involved in learning to spell: An Australian study. *Language and Education*, 31(4), 307-329, <https://doi.org/10.1080/09500782.2017.1296855>
- Dağ, M. (2017). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazılı ve sözlü anlatım becerilerinde kullandıkları sözcüğünün araştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi.

- Daharlı, G. (2012). *5. sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi.
- Davaslıgil, Ü. (1980). *Farklı sosyo-ekonomik ve kültürel çevreden gelen birinci sınıf çocukların dil gelişimine okulun etkisinin incelenmesi*. İstanbul Üniversitesi.
- Davies, M. & Gardner, D. (2010). *A frequency dictionary of contemporary American English: Word sketches, collocates and thematic lists*. Routledge.
- Dede, M. (1985). Yabancı dil öğretiminde karşılaştırmalı dilbilim ve yanlış çözümlemesinin yeri. *Türk Dili Dergisi-Dil Öğretimi Özel Sayısı, XLVII, 123-135*.
- Demirel, Ö. (2014a). *Eğitimde Program Geliştirme: Kuramdan Uygulamaya*. Pegem Akademik Yayınları.
- Demirel, Ö. (2014b). *Yabancı Dil Öğretimi*. Pegem Akademik Yayınları.
- Demirhan, U. U., & Aksan, M. (2021). Türkçe sözlüklerde anlam tanımlarının sıralamasına ilişkin gözlemler: sıklık bilgisi temelinde derlem-çıkışlı bir sıralama önerisi. M. Baş, (Ed.), *Anlambilimde güncel çalışmalar içinde* (s. 261-275). Anı Yayıncılık.
- Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni. (2006). Milli Eğitim Bakanlığı.
http://www.dilbilimi.net/ab_diller_icin_ortak_avrupa_basvuru_metni_meb_tarafindan.pdf, (15.10.2014).
- Dizeli, M., & Sonkaya, Z.Z. (2021). Birinci ve ikinci yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yaptıkları dilbilimsel hatalar. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 25(1)*, 225-234.
- Djiwandoo, P.I. (2016). Lexical richness in academic papers: a comparison between students' and lecturers' essays. *Indonesian Journal of Applied Linguistics, 5(2)*, pp. 209-216.

- Doğan, F. (2016). *Türkçe dersi ortaokul öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin sözvarlığı üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Siirt Üniversitesi.
- Dolch, E. W. (1936). A basic sight vocabulary. *The Elementary School Journal*, 36, 456–60. <https://doi.org/10.1086/457353>
- Efeoğlu Özcan, E. (2022). *Türkçe gençlik dili derlemi (CoTY): Derlem oluşturma ve sözlü bir derlemin etkileşimsel dinamikleri*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Egüz, E. (2019). *A corpus-based study on A1 level Turkish-language teaching textbooks*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trinity College Dublin.
- Ekmen, H. (2009). *2005 programına göre hazırlanan 7. sınıf Türkçe ders kitabının söz varlığı bakımından incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Ellis, R. (2001). *The study of second language acquisition*. Oxford University Press.
- Elturan, B. (2019). *Türkiye’de Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin dil becerileri yanlış analizleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi.
- Emiroğlu, S. (2013, Kasım 14-16). *Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazılı anlatımlarında Türkçenin dilbilgisi ve yazım özellikleriyle ilgili karşılaştığı zorluklar*. Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı “Balkanlarda Türkçe”, Tiran, Arnavutluk.
- Ercan, A.N. (2015). Yabancılar Türkçe öğretimi üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından analizi. M.V. Coşkun (Ed.), *Türkçenin Eğitimi-Öğretimine Yönelik Çalışmalar*. Pegem, 2-12.

- Ercan, A. N., & Akpınar, Ş. (2017). Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin yazılı anlatımlarına ilişkin görüşleri. *International Journal of Languages' Education and Teaching* 5(4), 17-30.
- Ersoy, B. G. (2017). *Türkçe dersinde oyunlaştırmanın ilkökul öğrencilerinin sözcük varlığına ve motivasyonlarına etkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi.
- Ersoy, S. (1997). *Türkçe öğrenen yabancıların yazılı anlatım yanlışlarının dilbilgisi açısından değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi.
- Fries, C. C. (1945). *Teaching and learning English as a foreign language*. University of Michigan Press.
- Fry, E. (1997). *1000 instant words: The most common words for teaching reading, writing, and spelling*. McGraw-Hill/Contemporary.
- Gezer, H., & Kıymık, M.N. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Arap dilli öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinde karşılaştıkları güçlüklerle ilişkin bir çözümleme. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(özel sayı), 43-64.
- Gordeladze, İ. (2017). *Gürcü öğrencilerin yazma becerileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Başkent Üniversitesi.
- Göçen, G. (2016). *Yabancılar için hazırlanan Türkçe ders kitaplarındaki sözcük varlığı ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarındaki sözcük varlığı*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Sakarya Üniversitesi.
- Göçen, G., & Aydın, E. (2021). Yabancılar için hazırlanmış Türkçe okuma kitaplarındaki sözcük varlığı: Çocuk hikayeleri dizisi A1-A2 örneği. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4(1), 93-126.

- Göçer, A., & Moğul, S. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış. *Turkish Studies: International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(3), 797-810.
- Göker, M., & Göçen, G. (2021). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan okuma kitaplarındaki sözvarlığı öğelerinin incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 10, 407-446.
- Gönülal, T., Spinner, P., Winke, P. (2016). To err is human: An error analysis approach to Turkish as an L2. *The Journal of NCOLCTL*, 20(2), 107-131.
- Göz, İ. (2003). *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Granger, S. (2002). A bird's eye view of learner corpus research. S. Granger, J. Hung & S. Petch-Tyson (Ed.s). *Computer Learner Corpora, Second Language Acquisition and Foreign Language Teaching*. Benjamins, 3-33.
- Granger, S. (2009). The contribution of learner corpora to second language acquisition and foreign language teaching: A critical evaluation. K. Aijmer (Ed.). *Corpora and Language Teaching*. Amsterdam&Philadelphia: Benjamins.
- Granger, S. (2012). How to use foreign and second language learner corpora. A. Mackey & S. Gass (Ed.s) *Research Methods in Second Language Acquisition: A Practical Guide*. Malden: Blackwell, 7-29.
- Granger, S., Dupont, M., Meunier, F., Naets, H., & Paquot, M. (2020). *International corpus of learner English version 3*. Presses Universitaires de Louvain.
- Granger, S. & Lefer, M.-A. (2022). Corpus-based translation and interpreting studies: A forward-looking review. S. Granger & M.-A. Lefer (Ed.), *Extending the Scope of*

Corpus-based Translation Studies. Bloomsbury Advances in Translation series.

Bloomsbury, 13-41.

Gries, S. Th. (2008). Dispersions and adjusted frequencies in corpora. *International Journal of Corpus Linguistics*, 13(4), 403–437.

Gries, S. Th., & Berez, A.L. (2017). Linguistic annotation in/for corpus linguistics. Nancy Ide & James Pustejovsky (Ed.), *Handbook of Linguistic Annotation*. Springer.

Gündoğdu, A. E. (2012). *Türk çocuk yazınında sözvarlığı: Derlem tabanlı bir uygulama*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi.

Gürbüz, R., & Güleç, İ. (2016). Türkiye’de eğitim gören yabancı öğrencilerin Türkçeye ilişkin görüşleri: Sakarya Üniversitesi örneği. *Sakarya University Journal of Education*, 6(2), 141-153.

Harit, Ö. (1971). *Kelime hazinesi araştırması*. Ankara: MEB Planlama Araştırma ve Koordinasyon Dairesi, Yayın 103, Araştırma Bölümü.

Harmer, J. (2001). *The practice of English language teaching*. Pearson Education Limited.

Hindmarsh, R. (1980). *Cambridge English lexicon*. Cambridge University Press.

İnan, K. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen İranlıların yazılı anlatımlarının hata analizi bağlamında değerlendirilmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(9), 619-649.

İpekçi, A. (2005). *İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin kelime serveti üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye.

- Kahraman, F. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen ve ana dili Arapça olan öğrencilerin yazma becerisinde yaptıkları yanlışların çözümlenmesi*. (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Kara, M. (2010). Gazi üniversitesi tömer öğrencilerinin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ve bunların çözümüne yönelik öneriler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 8(3), 661-696.
- Karadağ, Ö. (2005). *İlköğretim I.kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Karadağ, Ö. (2019). Aynı sınıf düzeyi için hazırlanan Türkçe ders kitaplarının ortak sözcükleri açısından karşılaştırılması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 1130-1140.
- Karadağ, Ö., & Kurdayıoğlu, M. (2006, Eylül 13-15). *Türkçe programına göre hazırlanmış ilköğretim birinci kademe Türkçe ders kitaplarının kelime hazinesi* [Konferans sunumu]. XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Muğla Üniversitesi, Muğla, Türkiye.
- Karakoç Öztürk, B., & Dağıstanlıoğlu, B. E. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazdıkları öyküleyici metinlerdeki yazım sorunları: bir hata analizi örneği* [Konferans sunumu]. 2.Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu, Alanya.
- Kilgariff, A. (2011). *A cascade of corpora: The Cambridge Learner Corpus, English Profile, the Sketch Engine, HOO, DANTE and the Kelly Project*. English Department seminar, National Taiwan Normal University, Taipei, Taiwan.
- Kilgariff, A., Charalabopoulou, F., Gavrilidou, M., Johannessen, J. B., Khalil, S., Kokkinakis, S. J., Lew, R., Sharoff, S., Vadlapudi, R., Volodina, E. (2013). Corpus-based vocabulary lists for language learners for nine languages. *Language Resources and Evaluation*, DOI 10.1007/s10579-013-9251-2.

- Krashen, S. D. (1981). *Second language acquisition and second language learning*. Pergamon Press Inc.
- Kucera, H., & Francis, W. (1967). *Computational analysis of present-day American English*. Brown University Press.
- Kurtoğlu, Ö. (2015). *Türkçede ad-eylem eşdizimliği için istatistiksel ve anlamsal ölçütler temelinde derlem-çıkışlı bir ulamlama*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi.
- Kurudayıoğlu, M. (2005). *İlköğretim II.kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Kurudayıoğlu, M. (2011). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir değerlendirme. *E-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 1C0408, 6(2), 1797-1808.
- Kutlu, H. A. (2006). *MEB ilköğretim 6, 7. ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin sözcük varlığı açısından değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi.
- Lado, R. (1957). *Linguistics across cultures*. University of Michigan Press.
- Leech, G., Rayson, P., & Wilson A. (2001). *Word frequencies in written and spoken English based on the British National Corpus*. Routledge.
- Lozano, C., Díaz-Negrillo, A., & Callies, M. (2020). Designing and compiling a learner corpus of written and spoken narratives: COREFL. C. Bongartz & J. Torregrossa (Eds.), *What's in a Narrative? Variation in Story-Telling at the Interface between*

Language and Literacy (pp. 21-46). Peter Lang. <https://doi.org/10.3726/978-3-653-05182-7>

MacWhinney, B. CHILDES: Child Language Data Exchange System.

<http://www.lti.cs.cmu.edu/projects/spoken-interfaces-and-dialogue-processing/childes-child-language-data-exchange-system>

Maden, A. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe sözcük varlığını zenginleştirmeye yönelik lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *The Journal of International Social Research*, 13(71), 795-806.

Maden, S., & Önal, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(1), 42-56.

Marif Vekaleti Talim ve Terbiye Dairesi. (1926). *İlk mektep kitapları tetkik komisyonunun Elifba kitapları hakkındaki raporu*. Milli Matbaa.

McEnery, T., & Wilson, A. (2001). *Corpus linguistics: An introduction*. (2nd ed.) Edinburgh University Press.

McEnery, T., & Hardie, A. (2012). *Corpus linguistics: Method, theory and practice*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511981395>

McEnery, T., & Hardie, A. (2021, November 8). *Statistics in corpus linguistics*. Lancaster University. <http://corpora.lancs.ac.uk/clmtp/2-stat.php>

Memoğlu-Süleymanoğlu, H. (2006). *Türkçenin ters sıklık sözlüğü*. Kurmay Yayınları.

Mert, O., Gündoğdu, K. & Albayrak, F. (2013). Analysis of the mistakes done by the foreign students in the written language while learning Turkey Turkish. *International Journal of Humanities and Social Science*, 3(2), 130-141.

- Mustafaoğlu, R. (2018). *Yabancı dil olarak İngilizce ve Türkçe öğretimi A1 ve A2 seviyesindeki ders kitaplarının sözvarlığı bakımından karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Nicholls, D. (2003). The Cambridge Learner Corpus: Error coding and analysis for lexicography and ELT, in D. Archer, P. Rayson, A. Wilson, and T. McEnery (eds), *Proceedings of the Corpus Linguistics 2003 Conference (CL 2003)*: 572-581.
- Nurlu, M. & Kutlu, A. (2015). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde temel seviye A1 yazma sorunları: Afganistan örneği. *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi* 25(2), 67-87.
- O'Donnell, M. B. (2008). Principles of corpus construction. University of Liverpool Corpus Linguistics Summer Institute.
- Oğuzkan, P. (1984). *A study of errors in learning Turkish: case endings*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Boğaziçi Üniversitesi.
- Okatan, H. İ. (2012). Polis akademisi güvenlik bilimleri fakültesinde okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenme sorunları. *Turkish Journal of Police Studies* 14(4), 79-112.
- O'Leary, Z. (2014). *The essential guide to doing your research project*. (2nd ed.). SAGE Publications, Inc.
- Ölker, G. (2011). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü*. Konya: Kömen Yayınları.
- Önder, A. (2017). *Türkçe öğrenen yabancıların yazılı anlatım yanlışlarının çözümlenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Öz, G. (2012). *İlköğretim sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı bakımından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi.

- Özcan, E. (2006). *Başlangıç düzeyi yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için sözlükçe çalışması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Özdemirel, A. Y. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce ders kitaplarındaki sözcüklerin kullanım sıklığı bağlamında değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Özkan, B. (2013). Yöntem ve uygulama açısından “Türkiye Türkçesi Sözcük Varlığının Derlem Tabanlı Sözlüğü”. *Bilig*, 66, 149-178.
- Özön, M. N. (1954). Kelime hazinesi. *İlk Öğretim*, 367, 5-7.
- Pars, V. B. & Pars, C. B. (1954). *Okuma psikolojisi ve ilk okuma öğretimi*. Maarif Basımevi.
- Peçenek, D. (2014). İkinci dil edinimi (araştırması) ve yönlendirilen ikinci dil edinimi alanlarına genel bir bakış. *A. Ü. Dil Dergisi*, 164, 5-25.
- Pierce, J.E. (1960). *A frequency count of Turkish words*. MEB Yayın Müdürlüğü Basılı Eğitim Malzemeleri Hazırlama Merkezi.
- Pilav, S. (2008). *Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin sözcük varlığı üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Richards, J.C. (1974). *A non-contrastive approach to error analysis hypothesis*. Longman.
- Richards, J.C. & Schmidt, R. (2002). *Longman dictionary of language teaching and applied linguistics*. Pearson Education Inc.
- Rosa, C. C, Gomes, E., & Pedroso, F. S. (2012). Acquisition of the orthographic system: proficiency in written expression and classification of orthographic errors. *Revista CEFAC* 14(1), 39-45.

- Ruhi, Ş., Eröz-Tuğa, B., Hatipoğlu, Ç., Işık-Güler, H., Acar, M.G.C., Eryılmaz, K., Can, H., Karakaş, Ö., & Karadaş, D.Ç. (2010). Sustaining a Corpus for Spoken Turkish Discourse: Accessibility and Corpus Management Issues. *Language Resources: From Storyboard to Sustainability and LR Lifecycle Management*.
- Ruhi, Ş., Hatipoğlu, Ç., Eröz-Tuğa, B. ve Işık-Güler, H. (2010). A Guideline for Transcribing Conversations for the Construction of Spoken Turkish Corpora Using EXMARaLDA and HIAT. ODTÜ-STD: Setmer Basımevi.
- Sak, H., Güngör, T., & Saraçlar, M. (2010). Resources for Turkish morphological processing. *Language Resources & Evaluation* 45, 249–261.
<https://doi.org/10.1007/s10579-010-9128-6>
- Sak, R., Şahin Sak, İ.T., Öneren Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi* 4(1), 227-250.
- Salı, M. K. (2018). *Yunan öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenirken karşılaştıkları zorluklar*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi.
- Say, B., Özge, U., & Oflazer, K. (2002). Bilgisayar ortamında bir derlem geliştirme çalışması. *Yıllık Akademik Bilişim Konferansı*. Konya, Türkiye.
- Say, B., Zeyrek, D., Oflazer, K., & Özge, U. (2002). Development of a corpus and a treebank for present-day written Turkish. *Proceedings of the Eleventh International Conference of Turkish Linguistics*. Eastern Mediterranean University, Cyprus, August 2002.
- Say, B. (2006). Türkçe için bir Derlem Geliştirme. *1. Bilgisayar Destekli Dilbilim Çalıştayı Bildirileri*. Türk Dil Kurumu Yayınları, No: 868, pp.81-88.

- Selinker, L. (1974). Interlanguage. Richards, J. (Ed.) *Error Analysis: Perspectives on Second Language Acquisition* içinde. Longman, 31-54.
- Sevinç, M. (2008). *Anahtar sözcüklerin sözvarlığını geliştirmeye etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Sezer, B., & Sezer, T. (2013). TS Corpus: Herkes için Türkçe Derlem. *Proceedings of the 27th National Linguistics Conference*. Antalya, 217-225. Hacettepe Üniversitesi, Dilbilim Bölümü.
- Shepherd, J. F. (1994). *College vocabulary skills*. Cengage Learning.
- Sinclair, J. (1996). EAGLES. Preliminary recommendations on Corpus Typology. <http://www.ilc.cnr.it/EAGLES/corpus/corpus.html> (21 Şubat 2016).
- Sinclair, J. (2004). *How to use corpora in language teaching*. John Benjamins.
- Sitton, R. (2005). *Rebecca Sitton's sourcebook for teaching spelling and word skills, level 5*. Egger Publishing.
- Sridhar, S. N. (1975). Contrastive analysis, error analysis and interlanguage: Three phases of one goal? *Studies in Language Learning* 1, 1-35.
- Subaşı, D. A. (2010). TÖMER'de yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Arap öğrencilerin kompozisyonlarında hata analizi. *Dil Dergisi*, 148, 7-16.
- Sülükçü, Y. (2011). *Yabancılar Türkçe öğretiminde (temel seviye A1) bilgisayar destekli materyal geliştirme ve öğrenci başarısına etkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye.

- Şahin, E.Y., Kana, F., & Varışoğlu, B. (2013). Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *International Journal of Human Sciences*, 10(2), 356-378.
- Şengül, K. (2014). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde alfabe sorunu. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* 3(1), 325-339.
- Şimşek, R. (2020). B1 düzeyi ders materyallerinin sözcük varlığının ve B1 düzeyi öğrencilerin yazılı sözcük varlığının çeşitli değişkenler açısından derlem tabanlı incelenmesi. *RumeliDE Journal of Language and Literature Studies* 7, 152-171.
- Şimşek, R., & Gün, M. (2021). A Corpus-Based Proposal for the Vocabulary to be Taught at A1 Level in the Teaching of Turkish as a Foreign Language. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 16(1), 356-373.
- Taha, H. (2006). Females' superiority on phonological and lexical processing. *Reading Matrix: An International Online Journal*, 1533242X, 6(2).
- Temizyürek, F., & Ünlü, H. (2018). Problems in writing skills faced by Georgian learners of Turkish as a foreign language and suggested solutions. *International Journal of Language Academy* 6(1), 316-327.
- Temur, T. (2006). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin yazı dilindeki kelime hazinelerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi.
- Tezcan, N. (1988). *Elementarwortschatz Türkisch – Deutsch*. Turkologie und Türkeikunde Dizisi, Bd.1. Harrassowitz Verlag.
- Thorndike, E. L. (1921). *The teacher's word book*. Teachers College Press.

Thorndike, E. L., & Lorge, I. (1944). *The teacher's word book of 30,000 words*. Bureau of Publications, Teachers Co.

Tiryaki, E. N. (2017). Yabancılara Türkçe öğretiminde öğrencilerin metin oluşturma becerilerinin ve sorunlarının belirlenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 21-32.

Tognini-Bonelli, E. (2001). *Corpus linguistics at work*. John Benjamins Publishing.

Tono, Y. (2003). Learner corpora: Design, development and applications. D. Archer, P. Rayson, A. Wilson and McEnery (Eds.) *Proceedings of Corpus Linguistics*, 800-809.

Tosunoğlu, M. (1998). *İlköğretim okuluna başlayan öğrencilerin okuma yazmayı öğrenmeden önceki kelime serveti üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi.

Tunçel, H. (2011). *Yabancılara Türkçe öğretiminde sözlü Türkçenin kelime sıklığı ve yaygınlığını belirleme çalışması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Tüfekçioğlu, B. (2013). *Derlem tabanlı çevrim içi Türkçe öğrenici sözlüğü*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi.

Tüfekçioğlu, B. (2018). *Yabancı dil olarak akademik Türkçe: Sosyal bilimlerde akademik ve teknik sözcük varlığı*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi.

Uslu, K. (2010). *MEB 9.sınıf Türk edebiyatı ders kitabındaki metinlerin sözcük varlığı açısından değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi.

Uzun, N. E. (Ed.). (2008). *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 1 Temel A1-A2*. Ankara Üniversitesi Basımevi.

- Uzun, N.E., & Bozkurt, B.Ü. (2015). Türkçenin Eğitimi-Öğretimine İlişkin Bir Alanyazını Değerlendirmesi: Uluslararası Bilimsel Toplantılarda Eğilimler/Yönelimler. *Journal of Language Education and Research (JLERE)*, 1(2), 1-15.
- Uzun, N. E. (2004). *Dilbilgisinin temel kavramları*. Kebikeç Yayınları.
- Uzun, N. E. (2004). *Dünya dillerinden örnekleriyle dilbilgisinin temel kavramları: Türkçe üzerine tartışmalar*. Türk Dilleri Araştırmaları.
- Ünsal, H. (2005). *İlköğretim 5. ve 8. Sınıflar ile ortaöğretim 11. sınıfların sözlü anlatımdaki aktif kelime hazineleri/Afyon merkez örneği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Vandewalle, J. (1999). Pratik Türkçe öğretiminde karşılaşılan bazı sorunlar ve çözümleri. *A.Ü TÖMER Dil Dergisi*, 82.
- Varışoğlu, B., Şahin, A., & Göktaş, Y. (2013). Türkçe eğitimi araştırmalarında eğilimler. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 13(3), 1767-1781.
- Wach, E. (2013). Learning about qualitative document analysis. *IDS Practice Paper in Brief* 13, Brighton.
- Wardhaugh, R. (1970). The contrastive analysis hypothesis. *4th Annual TESOL Convention*, San Fransisco.
- Wardhaugh, R. (1996). The contrastive analysis hypothesis. B.W.Robinett & J. Schachter (Eds.) *Second Language Learning: Contrastive Analysis, Error Analysis, and Related Aspects* içinde (s.6-14). University of Michigan Press.
- West, M. (1953). *A general service list of English words*. Longman, Green and Co.

- Xiao, R. (2008). Well-known and influential corpora. A. Lüdeling & M. Kyto (Ed.) *Corpus Linguistics: An International Handbook Volume 1*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Xue, G., & Nation, P. (1984). A university word list. *Language Learning and Communication*, 3, 215-229.
- Yağmur Şahin, E. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki ek yanlışları. *Journal of History School*, 6(XV), 433-449.
- Yahşi, Ö. (2020). *Yabancılar Türkçe öğretiminde temel düzey sözcük varlığını belirleme: Yabancılar için hazırlanan Türkçe ders kitapları ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı ve sözlü anlatım uygulamalarına dayalı sözcük varlığı*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Sakarya Üniversitesi.
- Yalçın, S.K. (2005). *İlköğretim 1. ve 5. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı unsurlarının eğitsel açıdan değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi.
- Yazı, Z. (2005). *Orta öğretim 10. sınıf öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi.
- Yılmaz, F., & Bircan, D. (2015). Türkçe öğretim merkezi'nde okuyan yabancı öğrencilerin yazılı kompozisyonlarının "yanlış çözümleme yöntemi"ne göre değerlendirilmesi. *International Journal of Language Academy*, 3(1), 113-126.
- Yılmaz, S. (2012). Türkçede Sözlü Derlem Oluşturma Çalışmaları Üzerine Değerlendirmeler. *CbLLE: Corpus-based Linguistics and Language Education*, Tokyo, Japonya, C.1, S.9, 165-184.

Yiğittürk, H. (2005). *Orta öğretim 9. sınıf öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi.

Yüksel, D., Inan-Karagül, B., & Fidan, D. (2017). Effects of the types of error, proficiency level of the learners and nature of the recasts on the uptake of learners. *Educational Research and Reviews*, 12(20), 1008-1014.

Zeyrek, D., Demirşahin, I., & Sevdik Çallı, A.B. (2008). ODTÜ Metin düzeyinde işaretlenmiş derlem projesi tanıtımı. *Mersin Üniversitesi Sempozyumu Bildirileri*. 544-553.

http://www.coe.int/t/dg4/education/elp/elp-reg/Source/Templates/ELP_Language_Biography_Generic_checklists_EN.pdf

<http://www.webDante.com>

<https://www.sketchengine.co.uk>

<https://corpora.uclouvain.be/cecl/icle/trial/>

<https://www.tnc.org.tr/tr/>

<https://std.metu.edu.tr/>

<https://avesis.hacettepe.edu.tr/proje/08095600-11b5-40bc-8cf3-e112a2705c24/turkcede-belirtec-yan-cumleleri-veritabani>

<https://slabank.talkbank.org/access/Multiple/ESF/>

<https://www.latl.leeds.ac.uk/>

<http://www.pearsonlongman.com/dictionaries/corpus/learners.html>

<http://corefl.learnercorpora.com/>

EKLER

Ek 1. Öğrencilere doldurtulan izin ve bilgi formu

ÖĞRENCİ ONAM FORMU

Katıldığınız bilimsel araştırma bir doktora tez çalışması olup başlığı “Türkçe Öğrenici Derlemi Oluşturma Çalışması”dır. Çalışmanın amacı Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı metinlerinden bir derlem oluşturmaktır.

Bu çalışma kapsamında kendinizle ilgili bir anket doldurmanız istenecektir. Bu çalışmaya katıldığınız için size herhangi bir ödeme yapılmayacaktır. Bu araştırmada yer almak tamamen sizin isteğinize bağlıdır. Araştırmada yer almayı reddedebilirsiniz ya da herhangi bir aşamada araştırmadan ayrılabilirsiniz. Size ait tüm bilgileriniz gizli tutulacaktır.

Bu çalışma için kur boyunca yazdığınız metinleri saklamanız ve kurun son gününde yanınızda getirerek araştırmacıya teslim etmeniz gerekmektedir. Araştırmacı metinlerinizin birer kopyasını aldıktan sonra aynı gün içinde asıl kopyayı size geri verecektir.

Çalışmaya katılma onayı:

Yukarıda yer alan bilgileri okudum ve aklıma gelen tüm soruları araştırmacıya sordum. Bana yazılı ya da sözlü olarak verilen tüm bilgileri anlamış bulunmaktayım.

Metinlerin hepsinin yazarının ben olduğunu beyan ediyor ve metinlerimin derleme katılmasına, araştırma ve öğretim amaçlarıyla kullanılmasına ve anonim olarak sunulmasına ve yayınlanmasına izin veriyorum.

Öğrencinin adı: _____

Öğrencinin soyadı: _____

Öğrencinin imzası: _____

Tarih: _____

Araştırmacının adı: _____

Araştırmacının soyadı: _____

Araştırmacının imzası: _____

Tarih: _____

ÖĞRENCİ PROFİLİ

Lütfen aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Doğum tarihi: _____
2. Cinsiyet: Kadın ☐ Erkek ☐
3. Nerelisiniz?: _____
4. Anadil(ler): _____
5. Evde konuşulan diller: _____
6. Öğretim gördüğünüz diller
 - a. ilkokul: _____
 - b. ortaokul/lise: _____
 - c. üniversite: _____
7. Konuştuğunuz yabancı diller (yetkinlik düzeyine göre azalan sırada):
Yabancı dil 1: _____
Yabancı dil 2: _____
Yabancı dil 3: _____
Yabancı dil 4: _____
Yabancı dil 5: _____
8. Neden Türkçe öğreniyorsunuz? Birden fazla kutuyu işaretleyebilirsiniz.
☐ Bir Türk ile evliyim. ☐ Türkiye’de bir okulda/üniversitede okuyorum.
☐ Yabancı dil olarak Türkçeyi seçtim.
☐ Diğer: _____
9. Türkçe öğrenmeye ne kadar önce başladınız?
10. ☐ 2 haftadan az ☐ 2-4 hafta ☐ 1-3 ay ☐ 4-6 ay ☐ 7-12 ay ☐ 1 yıldan fazla
11. Şimdiye kadar hangi kurumlarda Türkçe öğrendiniz?
☐ Ankara Üniversitesi TÖMER ☐ Dokuz Eylül Üniversitesi DEDAM
☐ ODTÜ ☐ Diğer: _____
12. Şu anda hangi düzeyde Türkçe öğrenmektesiniz?
☐ Temel 1 ☐ Temel 2 ☐ Temel 3 ☐ Temel 4 ☐ Orta 1 ☐ Orta 2
☐ Orta 3 ☐ Orta 4 ☐ Yüksek 1 ☐ Yüksek 2 ☐ Yüksek 3 ☐ Yüksek 4
13. Ne zamandır Türkiye’de yaşıyorsunuz?
☐ 2 haftadan az ☐ 2-4 hafta ☐ 1-3 ay ☐ 4-6 ay ☐ 7-12 ay ☐ 1 yıldan fazla
14. Türkiye’de yaşamaya başlamadan önce Türkiye’de bulundunuz mu?
☐ Hayır ☐ 2-4 hafta ☐ 1-3 ay ☐ 4-6 ay ☐ 7-12 ay ☐ 1 yıldan fazla
15. Lütfen metinleri yazarken kullandığınız referans araçlarının tümünü işaretleyin.
☐ Hiç ☐ Sözlük ☐ Dilbilgisi kitabı ☐ Makaleler ☐ Diğer:
16. Metinleri yazarken bilgisayarın dilbilgisi ve yazım düzeltme özelliğini kullanmanıza izin verildi mi?
☐ Evet ☐ Hayır

Ek 2. Ankara Üniversitesi Etik Kurulu Karar Örneği

ANKARA ÜNİVERSİTESİ ETİK KURULU KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi : 14/11/2016

Toplantı Sayısı: 24

Karar Sayısı :310

310-Üniversitemiz Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dilbilim Bölümü Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Anabilim Dalı doktora öğrencilerinden **Derem Çanga'nın** "Yabancı Dil olarak Türkçe derlemi oluşturma çalışması" başlıklı doktora çalışması ile ilgili 30/06/2016 tarihli "İnsan Üzerinde Yapılan Klinik Dışı Araştırmalar Başvuru Formu" Etik Kurulumuzca incelenmiştir.

Üniversitemiz Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dilbilim Bölümü Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Anabilim Dalı doktora öğrencilerinden **Derem Çanga'nın** "Yabancı Dil olarak Türkçe derlemi oluşturma çalışması" başlıklı doktora çalışması ile ilgili çalışmasının araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olması koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

ASLININ AYNIĞIDIR
14/11/2016

Prof. Dr. Muharrem ÖZEN
Ankara Üniversitesi
Etik Kurulu Başkanı

ÖZET

Bu tez çalışmasında üç kurumda farklı düzeylerde ikinci dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı metinlerindeki sözcük sıklıkları ve yanlışlarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda Ankara Üniversitesi TÖMER, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi DEDAM ve ODTÜ’de Avrupa OBM düzeyleri olan A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 düzeylerinde öğrenim gören toplam 319 öğrencinin ödev ve sınav metinleri toplanmış, bilgisayara aktararak sayısallaştırılmıştır ve böylece 94,739 sözcükten oluşan TÖD (Türkçe Öğrenici Derlemi) oluşturulmuştur.

Daha sonra bu metinlerin hepsi AntConc yazılımına aktararak elde edilen sözcük listesi kullanılarak 4,072 başsözcükten oluşan bir başsözcük listesi oluşturulmuştur. Bu liste kullanılarak, öğrencilerin yaş, cinsiyet, anadili, düzeyi gibi metin dışı bilgilerine göre oluşturulan alt derlemlerdeki başsözcük sıklıkları listelenmiş ve birbirleriyle karşılaştırılmıştır. Sonuçta yaş, cinsiyet, anadili ve Türkiye’de kalma süresi gibi değişkenlerin de sıklık listelerinde farklara sebep olabildiği görülmüş olsa da en büyük etmenin öğrencilerin düzeyi ve metinlerin konusu olduğu sonucuna varılmıştır.

Ayrıca, yanlışları 176 yanlış türüne ayıran bir yanlış sınıflandırması oluşturulmuş ve metinler ve metin dışı bilgilere ek olarak bu sınıflandırma da UAM yazılımına girilmiştir. Daha sonra tüm derlemdeki yanlışlar bu sınıflandırma doğrultusunda yazılımda işaretlenmiş, toplamda 19,992 yanlış saptanmıştır. Derlemde en fazla sayıda yapılan yanlışlar ortografik yanlışlar (%36.6), daha sonra sözdizimsel/biçimsözdizimsel yanlışlar (%31.7), daha sonra biçimsesbilimsel yanlışlar (%14.7) ve son olarak da sözlüksel yanlışlar (%13.2) olmuş, bunlar dışındaki yanlışlar diğer kategorisinde toplanmıştır.

Sıklık listelerinde olduğu gibi, burada da yaş, cinsiyet, düzey, Türkiye’de kalma süresi gibi değişkenlere göre alt derlemler oluşturulmuş ve her birinde yapılan yanlışların sayısı ve türü karşılaştırılmıştır. Her değişkene göre oluşturulan gruplardaki her alt grubun diğerlerinden fazla sayıda yaptığı yanlış türleri saptanmış ve bu farklılıkların sebepleri açıklanmıştır.

Anahtar sözcükler: İkinci dil olarak Türkçe öğretimi, öğrenici derlemi, TÖD, sözcük sıklıkları, ikinci dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı metinlerinde yaptıkları yanlışlar, yanlış sınıflandırması

ABSTRACT

This thesis aims to reveal the vocabulary, word frequencies, and the errors made in the written texts composed by learners of Turkish as a foreign language at three different institutions at six different levels.

For this aim, the written assignments and exam papers of 319 learners learning Turkish at Ankara University TÖMER, İzmir Dokuz Eylül University DEDAM and Middle East Technical University at CEFR levels A1, A2, B1, B2, C1 and C2 were collected and digitalized. In this way, a learner corpus of 94,739 words named TLC (Turkish Learner Corpus) was created.

Then, all these texts were transferred to the AntConc software and using the word list that was provided, a lemma list of 4,702 words was constructed. Using this lemma list, the lemma frequencies were listed for each group that was created based on certain demographic criteria such as age, gender, native language, level and level. These lists were compared to one another and as a result, it was concluded that these factors such as age, gender, native language and the duration of stay in Turkey had some effects on the difference among the lists; however, the main factor causing these differences was the level the students were studying at and the prompts given in the assignments and exams.

In addition to the word lists, an error classification scheme which branches into 176 error types was constructed and together with the learner texts and demographic information, this scheme was uploaded to the UAM software. On this software, all the errors were annotated based on the error scheme and 19,992 errors in total were detected. The error type that was made most frequently was orthographic errors (36.6%), followed by morpho-syntactic errors (31.7%), and morpho-phonological errors (14.7%) and finally word choice errors (13.2%). Other errors that did not fall into any of these categories were annotated as “other”.

As done with the word frequency lists, these errors were also analyzed based on the demographic information of the learners. The number and type of errors made by each group of learners were compared. The types of errors made by each sub-group based on those criteria were detected and the reasons for the differences in those groups were analyzed.

Keywords: Teaching Turkish as a Foreign Language, learner corpus, TLC, word frequency lists, errors made by learners of Turkish as a foreign language, error classification

